

Organisme Autònom Local Museus i Arxiu Històric de Sabadell

Memòria de l'any 2006

PRESENTACIÓ	5
CAPÍTOL I. GOVERN I DIRECCIÓ	6
1. CONSELL RECTOR	6
2. RECURSOS HUMANS.....	8
2.1 Personal	8
2.2 Organigrama.....	9
2.3 Formació d'estudiants i pràctiques acadèmiques	10
2.4 Formació.....	11
2.5 Participació i docència	13
2.6 Contractacions externes	13
3. RECURSOS MATERIALS, EQUIPAMENTS I INFRAESTRUCTURA.....	16
3.1 L'Arxiu Històric.....	16
3.2 El Museu d'Art	17
3.3 El Museu d'Història.....	17
4. RECURSOS ECONÒMICS, LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST 2006	18
4.1 Romanent líquid de tresoreria.....	18
4.2 Subvencions i patrocinis	18
CAPÍTOL II. ELS FONDS	20
1. EL FONDS DE L'ARXIU HISTÒRIC	20
1.1 Objectius.....	20
1.2 Actuacions	20
1.2.1 Ingrés de documentació	20
1.2.2 Tractament dels fons de l'AHS.....	22
2. EL FONDS DEL MUSEU D'ART	27
2.1 Objectius.....	27
2.2 Actuacions	27
2.2.1 Conservació i restauració	27
2.2.2 Documentació de la col·lecció	30
2.2.3 Ingressos	31
2.2.4 Moviment del fons.....	33
2.2.5 Permisos de reproducció de la col·lecció.....	43
3. EL FONDS DEL MUSEU D'HISTÒRIA	45
3.1 Objectius.....	45
3.2 Actuacions	45
3.2.1 Conservació i restauració	45
3.2.2 Documentació de la col·lecció	47
3.2.3 Ingressos	47
3.2.4 Moviment del fons.....	51
3.2.5 Permisos de reproducció de la col·lecció.....	54

4. EL FONDS DEL MUSEU DE LA INDÚSTRIA TÈXTIL LLANERA, VAPOR BUXEDA VELL	57
4.1 Objectius	57
4.2 Actuacions	57
4.2.1 Conservació i restauració	57
4.2.2 Documentació de la col·lecció	57
4.2.3 ingressos	58
4.2.4 Moviments del fons	60
CAPÍTOL III. LA RECERCA.....	61
1. RECERCA AL MUSEU D'ART	61
1.1 Objectius	61
1.2 Actuacions	61
1.2.1 Encàrrecs externs	61
1.2.2 Anàlisi de la col·lecció. Des de la guerra civil fins avui	62
1.2.3 Centre de documentació i biblioteca	63
2. RECERCA AL MUSEU D'HISTÒRIA.....	64
2.1 Objectius	64
2.2 Actuacions	64
2.2.1 Comissariats	64
2.2.2 Projectes específics de recerca	65
2.2.3 Beca d'Història Local Miquel Carreras	75
2.2.4 Biblioteca	75
3. RECERCA AL MITL, MUSEU DE LA INDÚSTRIA TÈXTIL LLANERA	76
3.1 Objectius	76
3.2 Actuacions	76
3.2.1 Projectes específics de recerca	76
CAPÍTOL IV. LA DIFUSIÓ.....	78
1. DIFUSIÓ DES DE L'ARXIU HISTÒRIC	78
1.1 Objectius	78
1.2 Actuacions	78
1.2.1 Servei al públic	78
1.2.2 Difusió i explotació del fons	86
1.2.3 Programa pedagògic	91
1.2.4 Publicacions de l'Arxiu	91
2. DIFUSIÓ DES DEL MUSEU D'ART	92
2.1 Objectius	92
2.2 Actuacions	94
2.2.1 Exposició permanent	94
2.2.2 Exposicions temporals	94
2.2.3 Activitats de dinamització	105
2.2.4 Centre de Producció i creació artística	109
2.2.5 Esdeveniments ciutadans	112
2.2.6 Altres activitats i col·laboracions	113
2.2.7 Programa pedagògic	116
2.2.8 Publicacions i publicitat	119
2.2.9 Dades d'assistència al Museu d'Art i la Nau	120

3. DIFUSIÓ DEL MUSEU D'HISTÒRIA.....	121
3.1 Objectius.....	121
3.2 Actuacions	121
3.2.1 Exposició permanent	121
3.2.2 Exposicions temporals	123
3.2.3 Punts museístics i patrimonials	129
3.2.4 Esdeveniments ciutadan	129
3.2.5 Altres activitats i col·laboracions	134
3.2.6 Programa pedagògic.....	138
3.2.7 Publicacions i publicitat.....	142
3.2.8 Dades d'assistència al MHS	144
4. DIFUSIÓ DELS DEL MITL, MUSEU DE LA INDÚSTRIA TÈXTIL LLANERA.....	145
4.1 Objectius.....	145
4.2 Actuacions	145
4.2.1 Activitats	145
4.2.2 Dades d'assistència	147
CAPÍTOL V. ANNEXOS	148

PRESENTACIÓ

La memòria de l'any 2006 de l'Organisme Autònom Local Museus i Arxiu Històric de Sabadell (OAMA) recull totes les actuacions realitzades durant l'esmentat any. Actuacions que han permès aconseguir els objectius essencials de preservació i custòdia del nostre patrimoni, però també de difusió i divulgació del mateix, per tal de seguir configurant els arxius i museus de la ciutat com a centres culturals oberts i relacionats amb tota la ciutadania i amb la resta d'entitats i institucions que també treballen per preservar i divulgar el patrimoni.

Les actuacions han estat moltes, importants i des de tots els àmbits, fons, recerca i difusió, tal i com reflexa aquesta memòria. No seria just destacar-ne unes sobre d'altres, però sí es vol fer referència a tots els actes que han commemorat el 75 anys de la creació del "Museu de la Ciutat", que ens han permès reflexionar sobre el recorregut d'aquesta institució i dur a terme accions conjuntes entre el Museu d'Història de Sabadell, el Museu d'Art de Sabadell i l'Institut de Paleontologia Miquel Crusafont per tal de recuperar la memòria del seu origen comú i així preservar la nostra memòria col·lectiva.

CAPÍTOL I. GOVERN I DIRECCIÓ

1. CONSELL RECTOR

El Consell Rector assumeix el govern i la gestió superior de l'organisme autònom i està integrat per membres amb veu i vot , així com d'altres amb veu i sense vot.

Els membres amb veu i vot són el president; el vicepresident i els vocals designats pel Ple de l'Ajuntament de Sabadell que seran un regidor/a de la corporació en representació de cada grup municipal; representants d'institucions i/o entitats públiques o privades, així com persones a títol individual que hagin destacat en activitats i actuacions relacionades amb les finalitats pròpies de l'Organisme.

Els membres amb veu i sense vot són la gerent de l'organisme, els directors dels museus i arxiu, així com el secretari delegat i la interventora delegada de l'organisme.

El Consell Rector de l'Organisme Autònom Local Museus i Arxiu Històric de Sabadell ha estat format l'any 2006 pels membres següents:

- President:
Sr. Joan MANAU VALOR, regidor de l'Ajuntament de Sabadell
- Vicepresidenta:
Sra. Marta FARRÉS FALGUERAS, regidora de l'Ajuntament de Sabadell.
- Vocals:
 1. En representació dels grups municipals:
 - Sr. Isaac ÁLVAREZ BRUGADA, regidor de l'Ajuntament de Sabadell.
Suplent: Sra. Concepción Manzano Zambudio, regidora de l'Ajuntament de Sabadell.
 - Sr. Ramon ÁLVAREZ MARTÍNEZ, regidor de l'Ajuntament de Sabadell.
Suplent: Sr. Franciso Fernández Ortega, regidor de l'Ajuntament de Sabadell.
 - Sra. Carme FORCADELL LLUÍS, regidora de l'Ajuntament de Sabadell.
Suplent: Sr. Josep Maria Civis Balasch, regidor de l'Ajuntament de Sabadell.
 - Sra. Nieves GARCIA LASA, regidora de l'Ajuntament de Sabadell.
Suplent: Sr. Isidre Soler Clarena, regidor de l'Ajuntament de Sabadell.
 - Sra. Patrícia MARTÍNEZ RUIZ, regidora de l'Ajuntament de Sabadell.
Suplent: Sr. Jordi Soriano Jose, regidor de l'Ajuntament de Sabadell.
 - Sr. Pere OBIOLS I ARDERIUS, regidor de l'Ajuntament de Sabadell.
Suplent: Joan Ignasi Sánchez i Santín, regidor de l'Ajuntament de Sabadell.

2. Representants d'institucions i/o entitats públiques o privades

- Sr. Lluís SUBIRANA REBOLLOSO, representant de l'Acadèmia de Belles Arts
Suplent: Sra. Montserrat Senserrich Comajuncosa
- Sr. Salvador FITÉ BORGUÑÓ, representant de la Caixa d'Estalvis de Sabadell.
Suplent: Sr. Fermí Pons-Pons
- Sr. Rafael IZARD I BADIA, representant de la Delegació del Vallès del Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya
Suplent: Sr. Joan Vega Castellví
- Sra. Maria PEÑA RASO, representant de la Fundació Bosch i Cardellach fins el Consell de l'11 d'octubre de 2006, data en què la substitueix el Sr. Pere MOLERA PICAÑOL.
Suplent: Sr. Esteve CANYAMERES RAMONEDA
- Sr. Miquel BACH NUÑEZ, representant de la Fundació La Mirada
- Sr. Josep CASAS I BEDOS, representant del Gremi de Fabricants
Suplent: Sr. Jordi FONT I RENOM
- Sr. Javier MICÓ GINER, representant del Col·legi Notarial de Catalunya
Suplent: Sr. Joan BOSCH BOADA
- Sr. Ramon ALBERCH I FUGUERAS, representant de la Subdirecció General d'Arxius del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.
Suplent: Sra. Mariona COROMINAS I NOGUERA
- Sr. Josep Maria MASSAGUÉ I TORNER, representant de la Unió Excursionista de Sabadell

3. A títol individual

- Sr. Simón SAURA CONESA
- Sr. Oriol CIVIL DESVEUS

▪ Gerent:

Sra. Eva VILARRUBÍ MÁRMOL, gerent de l'Organisme Autònom i Cap del Servei del Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell.

▪ Director/a:

- Sr. Joan COMASOLIVAS I FONT, director de l'Arxiu Històric de Sabadell
- Sra. Núria JUAN-MUNS PLANS, directora del Museu d'Història de Sabadell.
- Sra. Engràcia TORRELLA i SUÑÉ, directora del Museu d'Art de Sabadell.

▪ Secretari delegat:

Sr. Eduard TORTAJADA i MORELLÀ fins el 7 de juliol. El Sr. JOSEP MANEL COLELL VOLTAS és nomenat secretari delegat de l'organisme amb efectes de 8 de juliol, per decret d'alcaldia número 7589/2006 de 27 de juny.

▪ Interventora delegada:

Sra. Ramona SAGUÉS i LÓPEZ.

Els estatuts de l'organisme autònom estableixen que el Consell es reunirà dues vegades a l'any amb caràcter ordinari, i amb caràcter extraordinari sempre que el president ho consideri necessari, a iniciativa pròpia o a sol·licitud de la quarta part dels membres del Consell Rector. Durant l'any 2006 el Consell rector s'ha reunit en quatre ocasions: el 4 d'abril, el 6 de juny, el 20 de juliol i l'11 d'octubre.

2. RECURSOS HUMANS

2.1 Personal

Durant l'any 2006 el personal de l'Organisme Autònom Local Museus i Arxiu Històric de Sabadell, ha estat:

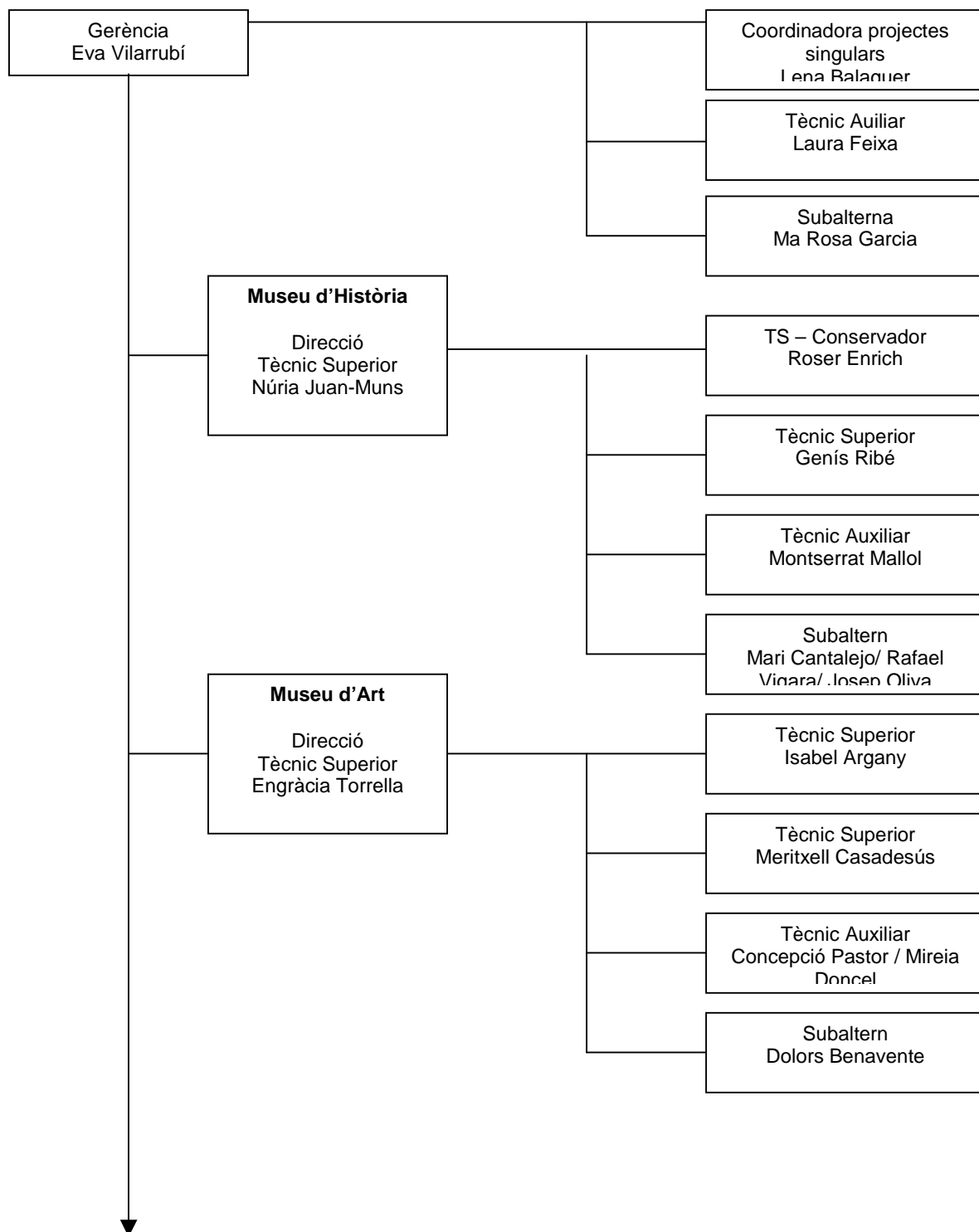
- Eva Vilarrubí Màrmol, gerent de l'OAMA.
- Lena Balaguer Montmany, Coordinadora de Projectes Singulars fins el 30 d'agost.
- Laura Feixa Ibáñez, tècnica auxiliar.
- Mª Rosa Garcia Martínez, subaltern a temps parcial.

- Núria Juan-Muns Plans, tècnica superior i directora del Museu d'Història.
- Maria del Carmen Cantalejo Arriba, subaltern del Museu d'Història, fins el 22 de febrer.
- Roser Enrich i Gregori, tècnica superior del Museu d'Història.
- Montserrat Mallol Garcia, tècnica auxiliar del Museu d'Història.
- Genís Ribé i Monge, tècnic superior del Museu d'Història.
- Rafael Vígara Bravo, subaltern del Museu d'Història fins el 12 de març.
- Josep Oliva Garcia, subaltern del Museu d'Història des del 13 de març.

- Engràcia Torrella i Suñé, tècnica superior i directora del Museu d'Art.
- Isabel Argany Comas, tècnica superior del Museu d'Art.
- Dolores Benavente López, subaltern del Museu d'Art.
- Meritxell Casadesús Insa, tècnica superior del Museu d'Art.
- Mireia Doncel Hernández, tècnica auxiliar del Museu d'Art, des del 9 de febrer.
- Concepció Pastor López, tècnica auxiliar del Museu d'Art, fins el 26 de gener.

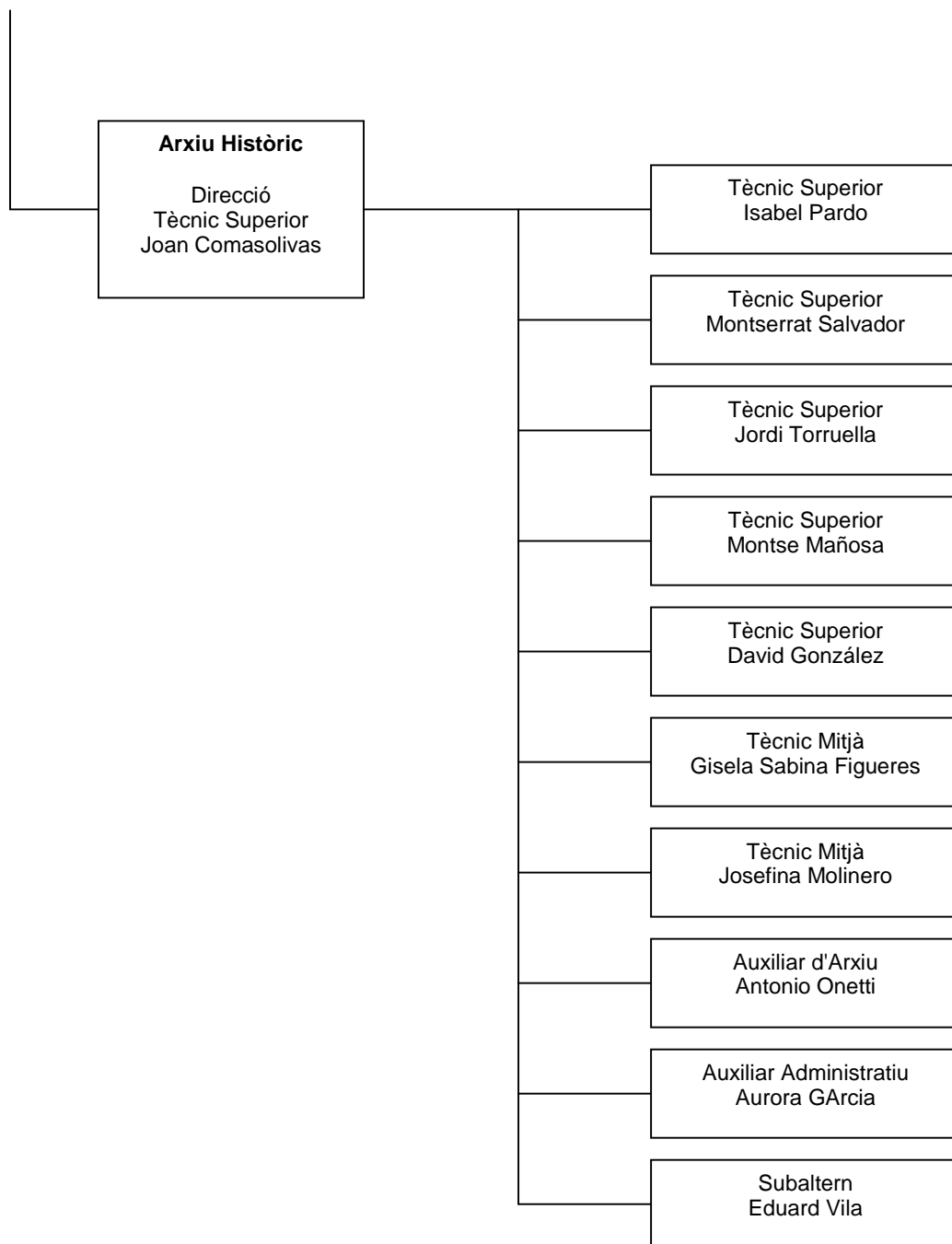
- Joan Comasòlivas Font, arxiver i director de l'Arxiu Històric.
- Gisela Figueras i Cifuentes, bibliotecària
- David González Ruiz, arxiver documentalista.
- Montserrat Mañosa i Rifé, arxivera.
- Josefina Molinero i Ruiz, bibliotecària.
- Antonio Onetti i Vera, auxiliar d'arxiu.
- Isabel Pardo i Navarro, arxivera.
- Montserrat Salvador i Padrosa, arxivera.
- Aurora Garcia Frey, auxiliar administrativa adscrita al Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell (en substitució de Rosa Maria Garcia Sanz).
- Luisa Rus i Luque, operària del Servei de Neteja de l'Ajuntament de Sabadell.
- Jordi Torruella i Llopart, arxiver
- Eduard Vilà i Homs, auxiliar de sala, adscrit al Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell.

2.2 Organigrama

continua a la pàgina següent

ve de la pàgina anterior

2.3 Formació d'estudiants i pràctiques acadèmiques

Arxiu Històric

Lídia Guarch i Sànchez beneficiària d'una de les tres Beques Guillem Mateu i Domingo (VI convocatòria) per al suport al servei d'atenció a l'usuari i reprografia documental.

Ricard Oliva i Frago, beneficiari d'una de les tres Beques Guillem Mateu i Domingo (VIa convocatòria) per a la realització de tasques de creació i revisió d'instruments de descripció de l'Arxiu Municipal Administratiu.

Laura Orensa i Gaya, estudiant de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB, desenvolupa entre els mesos d'octubre i desembre de 2006 part de les 300 hores de pràctiques per a l'obtenció de la llicenciatura de Documentació. Les tasques que porta a terme es centren en l'ordenació de la col·lecció de documentació ciutadana que es conserva a l'AHS, tant de petit com de gran format.

Museu d'Història

Marta Piedrafita Anguera, en el marc de l'assignatura *Pràctiques d'arqueologia i Museologia* de la Llicenciatura en Història de la UAB.

Mireia Andújar Masid, en el marc de l'assignatura *Museologia d'Història de l'Art* de la UAB.

Laura Aznar Rull, en el marc de l'assignatura *Museologia d'Història de l'Art* de la UAB.

Museu d'Art

Eduarne Lacunza Quesada, estudiant en pràctiques d'IES del Vallès de batxillerat artístic, des del 26 de juny al 28 de juliol.

2.4 Formació

Curs Descriure llibre antic, afer de detectius?

Organització: Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes

Lloc i dates: Barcelona, 6, 8 i 22 de febrer.

Assistent: Josefina Molinero i Ruiz

4rt Laboratori d'Arxius municipals "La gestió dels Arxius Municipals. Realitat i Models"

Organització: Diputació de Barcelona

Lloc i dates: Barcelona, 23 de febrer.

Assistent: Joan Comasòlivas i Font

Curs de plàstica per a mestres

Organització: Escola Illa. Ajuntament de Sabadell

Lloc i dates: Sabadell, 8,15 i 22 de febrer; 1,8,15,22 i 29 de març.

Assistent: Isabel Argany Comas

III Jornades de Pedagogia de l'Art i Museus

Organització: Museu d'Art de Tarragona

Lloc i dates: Tarragona, 26 d'abril

Assistents: Isabel Argany Comas i Engràcia Torrella Suñe que van realitzar la xerrada *Recursos educatius per a escolars o públic divers al MAS*

Curs "Conservació de vídeo i de pel·lícules en format digital i analògic".

Organització: Associació d'Arxivers de Catalunya

Lloc i dates: Girona, 26 d'abril

Assistent: Isabel Pardo Navarro

10es Jornades Catalanes d'Informació i Documentació

Organització: Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de Catalunya

Lloc i dates: Barcelona, 25 i 26 de maig

Assistent: David González i Ruiz

XIX Jornades de Museus i Administració Local "Nous museus, noves formes de presentació"

Organització: Diputació de Barcelona

Lloc i dates: Sabadell, 22 de juny.

Assistents: Isabel Argany Comas, Engràcia Torrella Suñé, Roser Enrich, Montserrat Mallol i Núria Juan-Muns

Fira de Museus i Educació

Organització: Museu Marítim de Barcelona

Lloc i dates; Barcelona, 4 de juliol.

Assistent: Isabel Argany Comas

Seminari "S6: Expedients digitals a les administracions local: ha arribat el moment"

Organització: Sabadell Universitat

Lloc i dates: Sabadell, 5 de juliol

Assistent: Joan Comasòlivas i Font

Curs bàsic sobre els mòduls de gestió del programa de documentació per a museus Museum Plus.

Organització: Àrea de Difusió i Explotació de la Generalitat de Catalunya i l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona

Lloc i dates: Barcelona, 2 i 3 de novembre.

Assistents: Meritxell Casadesús Insa ; Engràcia Torrella Suñé; Roser Enrich i Núria Juan-Muns

9es Jornades Antoni Varés

Organització: Centre de Recerca i Difusió de la Imatge

Lloc i dates: Girona, del 14 al 17 de novembre

Assistent: David González Ruiz i Isabel Pardo Navarro

La gestió dels museus i els seus aspectes legals

Organització: Àrea de Difusió i Explotació de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya.

Lloc i dates: Barcelona, 12 i 13 de desembre

Assistent: Laura Feixa Ibáñez

Curs de fotografia digital i edició d'imatge

Organització: Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona

Lloc i dates: Barcelona 18 i 19 de desembre

Assistent: Meritxell Casadesús Insa

Curs de formació en prevenció de riscos laborals

Organització: SAT i OAMA

Lloc i dates: Sabadell, 29 i 30 de març

Assistents: Isabel Pardo Navarro; Montserrat Salvador Pedrosa; Joan Comasòlivas Font; Montserrat Mañosa Rife; Gisel Sabina Figueras Cifuentes; Josefina Molinero Ruiz; Isabel Argany Comas; Dolores Benavente López; Núria Juan-Muns Plans; Montserrat Mallol Garcia; Genís Ribé Monge; Josep Oliva Garcia; Mireia Doncel Hernández; David González Ruiz; Meritxell Casadesús Insa; Jordi Torruella Llopart; Antonio Onetti Vera; Roser Enrich Gregori; Engràcia Torrella Suñé; Laura Feixa Ibáñez i Maria Rosa Garcia Martínez.

2.5 Participació i docència

Joan Comasòlivas i Font és professor del Màster en Arxivística de la Universitat Rovira i Virgili en la sessió “Les publicacions corporatives d’Arxius”, el dia 11 de gener.

Joan Comasòlivas i Font és autor de l'article “Sabadellencs i documentació de Sabadell a l'Archivo Histórico Nacional de la Guerra Civil”, *Arraona*, 30 (2006), p. 238-251.

Joan Comasòlivas i Font és autor de l'article “L’Arxiu de la cooperativa”, *Diari de Sabadell*, 12.08.2006.

Joan Comasòlivas i Font és representant de l’AHS a la Central Tècnica Assessora de la Xarxa d’Arxius Municipals de la Diputació de Barcelona.

Gisela Figueras i Cifuentes és autora del llibre *Inventari de l'hemeroteca local: publicacions periòdiques sabadellenques, 1854-2004*, Sabadell: Arxiu Històric de Sabadell, 2006. (Eines de l’Arxiu; 4).

Genís Ribé Monge, va presentar una comunicació sobre el refugi antiaeri i polvorí de l’Aeroport de Sabadell a les *Primeres Jornades sobre l’aviació i la guerra civil* que es van celebrar els dies 20 i 21 d’octubre a Santa Margarida i els Monjos.

Núria Juan-Muns Plans, va impartir una classe als alumnes de Didàctica de les Ciències Socials de la professora Cecília Llobet de la UAB l’11 de maig.

2.6 Contractacions externes

Les contractacions externes que s’han realitzat l’any 2006 i que volem destacar en aquest apartat són les següents:

Arxiu Històric de Sabadell

- La microfilmació i digitalització dels volums de 1918; 1919; 1920 i 1921 de la *Revista de Sabadell* la va realitzar l’empresa Tecnologies de la Documentación, SA, per un import de 2.221,33 €.
- La realització de diversos treballs d’escanejats, còpies i reproduccions realitzades per l’empresa Neo 30, SL per un import de 1.090,62 €.
- La restauració de 8 volums del fons notarial del segle XV (Francesc Ajach i Joan de Moles) la va realitzar Josep Maria Palau Sallent, per un import de 3.004,28 €, amb el suport de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya.
- La restauració de 5 manuals notarial dels segles XV-XVII; un llibre mestre del Fons Duran del Pedregar; 26 documents i 7 pergamins del fons Borguñó, la va realitzar Josep Maria Palau Sallent, amb un cost total de 2.400,00 €. L’organisme autònom va assumir el 50% i la resta va ser assumit per la Xarxa d’Arxius Municipals de la Diputació de Barcelona.
- La impressió del número 4 de la col·lecció *Eines de l’arxiu, Inventari de l’hemeroteca local 1854-2004* la va realitzar Creacions Gràfiques Canigó, SL per un import de 15.723,38 €.

- La digitalització de prop de 90.000 fotografies (1933-1968) corresponents al fons Joan Balmes i Benedicto, es va adjudicar a l'any 2005 per procediment negociat a l'empresa Ad hoc Symectic Systems, SA, per un import de 16.158,80 €. Les esmentades tasques van finalitzar el mes d'octubre de 2006.

Museu d'Art de Sabadell

- La restauració del mobiliari de la Casa Turull es va adjudicar a l'any 2006 a Xavier Serra Llavall per un import de 1.844,40 € i la restauració de la tapisseria a Maria Salmerón Cortés per un import d'11.167,76 €, tasques que s'han perllongat durant l'any 2007.
- Per a les tasques d'anàlisi i estudi de la col·lecció des de la guerra civil fins a l'actualitat es va aprovar un contracte de serveis l'any 2005 amb la Sra. Maria Jesús Fernández Augusto, per un import de 1.502,00 €. Les seves tasques es van perllongar a l'any 2006.
- Per al comissariat de l'exposició *Sala Tres* que s'inaugurarà al 2007 es va aprovar un contracte administratiu amb la Sra. Maia Creus Castellana, per un import de 5.000,00 €.
- Per al comissariat de l'exposició *Alfons Borrell o la celebració del color* que s'inaugurarà al 2007 es va aprovar un contracte administratiu amb el Sr. Manel Guerrero Brullet, per un import de 2.000,00 €.
- El catàleg *Entre la intimitat i l'exhibició. La joia feta, portada i venerada a Sabadell* va ser imprès per Gràfiques Ibèria, SL per un import de 10.655,58 €; les fotografies van ser realitzades per AP Photo Industries per un import de 2.320,00 € i el disseny gràfic del cartell i del díptic va ser realitzat per Pedro Canals Rucabado, per un import de 3.480,00 €.
- El catàleg *Lluís Molins de Mur* va ser dissenyat per MCLogotipo, SL per un import de 2.900,00 €; imprès per Plan B Barcelona Press, SL per un import d'11.117,60 € i les fotografies realitzades per AP Photo Industries, SL per un import de 2.047,08 €.
- El catàleg *Rafael Sala Marco 1891-1927* va ser dissenyat i imprès per Victor Oliva Disseny Gràfic, SL per un import de 8.575,70 €.
- L'exposició dedicada a Rafael Sala va ser organitzada amb la Diputació de Barcelona. Les tasques de documentalista van ser realitzades per Sílvia Muñoz de Imbert per un import de 1.800,00 € i les de muntatge per Produccions Calidoscopi, SA per un import de 863,04 €, entre d'altres.
- L'exposició *Entre la intimitat i l'exhibició. La joia feta, portada i venerada a Sabadell* va ser muntada per Produccions Calidoscopi, SA per un import de 2.998,30 €, per Clausell Tractament d'Imatges per un import de 2.515,03 € i per Utsis Events per un import de 2.486,67 € i les restauracions van ser efectuades per l'empresa El Taller Conservació i Restauració per un import de 1.885,00 €.
- L'exposició dedicada a *Lluís Molins de Mur* va ser muntada per Produccions Calidoscopi SA, per un import de 2.484,86 € i les restauracions efectuades per l'empresa El Taller Conservació i Restauració per un import de 3.799,00€, entre d'altres.

Museu d'Història de Sabadell

- Per a l'estudi de la col·lecció de muestraris i tasques de suport d'emmagatzematge, es va aprovar un contracte de serveis amb la Sra. Gemma Ramos Serra i el Sr. Ricard Oliva Frago, per un import de 1.554,01 € cadascun.
- La restauració d'objectes per exposar-los a l'exposició *Sabadell a l'època moderna* la va realitzar l'empresa Arquimoble, SCP, per un import de 2.059,00 € i l'empresa ECRA, per un import 2.047,40€.

- Per a l'estudi de les restes de les excavacions de Can Gambús es va aprovar per procediment negociat l'any 2005 el contracte amb Arqueologia i Patrimoni Arrago, SL per un import total de 47.900,00 €, tasques que es realitzaran fins a l'any 2007.
- Per al comissariat de l'exposició *Més enllà del riu: Torre-romeu; Poblenou i el Raval d'Amàlia* es va aprovar un contracte administratiu amb el Sr. Ivan Bordetas Jiménez, per un import de 3.000,00 €.
- Per al comissariat de l'exposició *150 anys de la Banda de Música de Sabadell* es va aprovar un contracte amb l'empresa Musicandis, SLU, per un import de 3.000,00 €.
- Per al comissariat de l'exposició *Sabadell a l'època moderna* es va aprovar un contracte administratiu amb la Sra. Assumpta Muset Pons, per un import de 3.000,00 €.
- Per al comissariat de l'exposició *75 anys del museu en imatges* es va aprovar un contracte administratiu amb la Sra. Marta Piedrafita Anguera, per un import de 800,00 €.
- Per a les tasques d'adequació de l'exposició *Sabadello el naixement d'una vila*, es va aprovar un contracte administratiu amb la Sra. Mercé Argemí Relat, per un import de 500,00 €.
- La realització d'un audiovisual per una exposició sobre l'arqueologia a Sabadell la va realitzar la Productora Aleph, SL per un import de 2.811,84 €.
- El catàleg i díptic de l'exposició *Més enllà del riu: Torre-romeu; Poblenou i el Raval d'Amàlia* va ser dissenyat i maquetat per Pedro Canals Rucabado per un import de 2.887,24 €; imprès per Romargraf, SA per un import de 2.425,28 €
- El catàleg i material de difusió de l'exposició *La banda sona* va ser imprès per Creacions Gràfiques Canigó SL, per un import de 3.143,19 € i dissenyat per l'empresa Centaures del desert, per un import de 1.885,00 €.
- La composició, maquetació, fotograts, infogrames i proves d'impressió del Quadern de Patrimoni X dedicat al Vapor Codina van ser realitzades per Vinyets Comunicació,SL per un import de 4.957,98 €
- La I fase de senyalització de les xemeneies de Sabadell endegada a l'any 2005 en què es va adjudicar a Cèl·lula acció creativa les tasques de producció, instal·lació i coordinació tècnica per un import de 8.907,80 € i les tasques de recerca de 16 xemeneies al Sr. Ricard Oliva Frago per un import de 1.995,70 €, va finalitzar a l'any 2006.
- La producció i muntatge de l'exposició *Darreres adquisicions. Ara són peces de museus* va ser realitzada per Jordi Rusiñol i Casadevall per un import de 4.709,60 € i Relluc,SL per un import de 4.172,88 € i les restauracions per Arquimoble SCP, per un import de 509,17 €.
- La producció i muntatge de l'exposició *Més enllà del riu: Torre-romeu; Poblenou i el Raval d'Amàlia* va ser realitzada per Relluc, SL per un import de 6.269,86 € i la realització dels plafons i escanners van ser realitzats per Fotografia Industrial Mulà, SL per un import de 4.424,47 €, entre d'altres.
- El muntatge de l'exposició *La banda sona!* va ser realitzat per l'empresa Produccions Calidoscopi, SA per un import de 3.531,79 €; la producció per Utsis Events per un import de 6.453,47 € i el disseny per Claussell Tractament d'Imatges SL per un import de 3.946,32 €

3. RECURSOS MATERIALS, EQUIPAMENTS I INFRAESTRUCTURA

Durant l'any 2006 a la Casa Ponsà (AHS), a la Casa Casanovas (MHS) i al Museu d'Art de Sabadell s'han realitzat diferents actuacions encaminades al manteniment i millora dels tres equipaments, assumides pressupostàriament pel propi organisme autònom, així com pels departaments de Cultura i Manteniments de l'Ajuntament de Sabadell.

3.1 L'Arxiu Històric

L'Organisme Autònom ha realitzat i gestionat les següents actuacions a càrrec del seu pressupost:

- Rènting de la fotocopiadora fins el mes de juny .
- Manteniment anual dels armaris compactes; del microfilm;
- Adquisició de plaques de senyalització de l'arxiu
- L'adquisició d'una processadora fotogràfica analògica
- Tasques de pintura i altres tasques per a la instal·lació de la processadora fotogràfica.
- La reestructuració de la sala de consulta amb l'adquisició de material i la compra de dos mobles d'ordinadors.
- L'adquisició de tot el material de conservació i d'oficina necessari per al funcionament habitual de l'arxiu.

El Departament de Manteniments de l'Ajuntament de Sabadell ha realitzat i gestionat les següents actuacions a càrrec del seu pressupost:

- La substitució de l'enllumenat de part de l'edifici.
- La instal·lació d'un deshumidificador
- El manteniment de la calefacció de l'edifici; de la instal·lació elèctrica; dels elevadors; de l'alarma; del telèfon; del fax i dels aparells d'extinció i detecció d'incendis
- El manteniment anual de l'aire condicionat així com la realització de diverses reparacions.
- Petites reparacions de parets i dels panys de les portes; canvi de vidres trencats; adaptació del timbre per a minusvàlids; canvis de fluorescents; neteja de cobertes; etc.

El Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell ha realitzat i gestionat les següents actuacions a càrrec del seu pressupost:

- L'adquisició d'una fotocopiadora-impresora digital
- El tancament del despatx de direcció
- La substitució de tots els extintors

3.2 El Museu d'Art

L'Organisme Autònom ha realitzat i gestionat les següents actuacions a càrrec del seu pressupost:

- El manteniment anual de la fotocopiadora i de la porta de vidre automàtica de l'entrada.
- L'adquisició d'un arxivador horitzontal amb 10 calaixos per a l'emmagatzematge de fons del museu així com la compra d'una videocàmera.
- L'adquisició de tot el material d'oficina necessari per al funcionament habitual del museu.

El Departament de Manteniments de l'Ajuntament de Sabadell ha realitzat i gestionat les següents actuacions a càrrec del seu pressupost:

- El manteniment anual del fax; de l'ascensor; de les alarmes; de l'aire condicionat i dels aparells d'extinció i detecció d'incendis
- La intervenció realitzada a la façana lateral del Museu d'Art (C. Comèdies).
- Petites reparacions en els panys de les portes; la instal·lació elèctrica; els desguassos, així com el canvi de bombetes de difícil accés.

El Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell ha realitzat i gestionat les següents actuacions a càrrec del seu pressupost:

- A la planta baixa del Museu s'ha realitzat el poliment del terra, la reproducció d'uns plafons decoratius de dues sales, així com diversos treballs de pintura de les sales.
- A les sales d'exposicions del primer pis s'ha realitzat el poliment del parquet.

3.3 El Museu d'Història

L'Organisme Autònom ha realitzat i gestionat les següents actuacions a càrrec del seu pressupost:

- L'adequació de la instal·lació elèctrica i il·luminació de la nova aula didàctica del primer pis del museu.
- El manteniment anual de la fotocopiadora i de l'audiovisual del Vapor Buxeda Vell.
- L'adquisició d'estanteries i taules de treball pel magatzem del C. Agricultura
- L'adquisició de tot el material d'oficina necessari per al funcionament habitual del museu

El Departament de Manteniments de l'Ajuntament de Sabadell ha realitzat i gestionat les següents actuacions a càrrec del seu pressupost:

- El manteniment anual del fax; del telèfon; de les alarmes; dels aparells d'extinció i detecció d'incendis i de les cobertes.
- Instal·lació de focus al vestíbul i d'unes barres per penjar les banderoles.
- Canvi de vidres trencats i de fluorescents, així com la neteja de graffitis de la porta del Museu.

El Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell ha realitzat i gestionat les següents actuacions a càrrec del seu pressupost:

- La instal·lació de l'ascensor i d'elevadors per minusvàlids per suprimir les barreres arquitectòniques que hi havien a l'edifici.

4. RECURSOS ECONÒMICS, LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST 2006

4.1 Romanent líquid de tresoreria

		IMPORTS EUROS	
1	FONS LÍQUIDS		89.046,11
2	DRETS PENDENTS DE COBRAMENT		365.216,38
+	DE PRESSUPOST D'INGRESSOS, CORRENT	352.397,38	
+	DE PRESSUPOST D'INGRESSOS, TANCATS	12.819,00	
3	OBLIGACIONS PENDENTS DE PAGAMENT		239.326,41
+	DE PRESSUPOST CORRENT	182.942,41	
+	DE PRESSUPOSTOS TANCATS	4,82	
+	D'OPERACIONS NO PRESSUPOSTÀRIES	56.379,18	
		IMPORTS EUROS	
I	ROMANENT LÍQUID DE TRESORERIA (1+2-3)		214.936,08
II	SALDOS DE DUBTÓS COBRAMENT		
III	EXCES DE FINANCIACIÓ AFECTADA		
IV	ROMANENT DE TRESORERIA PER DESPESES GENERALS (I-II-III)		214.936,08

Del romament líquid de tresoreria, 156.788,06 € corresponen a despeses compromeses de l'exercici 2006, que són encàrrecs que per la seva complexitat no han finalitzat o contractes subscrits a final d'any.

4.2 Subvencions i patrocinis

L'any 2006 l'organisme autònom ha rebut subvencions i patrocinis procedents d'altres administracions públiques; institucions i empreses privades.

- **Generalitat de Catalunya**

- Direcció General del Patrimoni Cultural

Les subvencions rebudes han estat de 1.680,00 € per a la realització de l'opuscle de la Casa Turull i 6.542,98 € per a la restauració de diferents béns mobles del Museu d'Art.

- Direcció General de Cooperació Cultural

La subvenció rebuda ha estat de 60.000,00 € per a la programació estable del Museu d'Art d'activitats culturals de caràcter professional en l'àmbit de les arts visuals.

- Subdirecció General d'Arxius

Les subvencions rebudes han estat de 5.800,00 € per a l'inventari del fons fotogràfic Rafael Molins Alaix (Fotografia Industrial Sabadellenca 1952-1978) i 1.502,14 € per a la restauració de 8 volums notariais del segle XV.

- Direcció General de la Memòria Democràtica

La subvenció rebuda ha estat de 6.426,00 € per a l'estudi i difusió de refugi antiaeri de l'aeroport de Sabadell, per a la documentació de la Revista Arraona número 30 i per a l'exposició *Més enllà del riu. Torre-romeu, Poblenou-Raval Amàlia...*

- **Diputació de Barcelona**

Les subvencions rebudes han estat de 13.875,00 € per al programa d'arts visuals del Museu d'Art; 11.800,00 € per al programa d'actuació del Museu d'Art i d'Història; 22.000,00 € per al projecte d'exposició permanent del Museu d'Història *Època Moderna* i 5.550,00 € per a la publicació *Inventari i Hemeroteca Local: publicacions periòdiques sabadellenques 1854-2004*.

- **Ferran i Guillem, SL**

Ha col·laborat en l'edició de l'inventari de l'hemeroteca local, 1854-2004, Eines núm. 4, amb una aportació econòmica de 1.200,00 €

- **Fundació "La Caixa"**

Ha col·laborat en la digitalització i tractament arxivístic de la col·lecció de negatius del Sr. Joan Balmes Benedicto, amb una aportació econòmica de 4.000,00 €.

- **Arqueolític Terra-Sub, SL**

Ha col·laborat en l'edició del Quadern d'Arqueologia dedicat a les excavacions arqueològiques de Can Roqueta-Can Piteu, amb una aportació econòmica de 1.000,00 €.

- **Junta de Compensació del Polígon B- Pla Parcial de Can Gambús**

L'any 2005 l'organisme autònom va signar un conveni de col·laboració amb la Junta de Compensació del Polígon B- Pla Parcial de Can Gambús per tal de promoure la recerca i difusió de les excavacions arqueològiques realitzades en aquest sector.

En l'esmentat conveni s'aprovava una aportació econòmica a l'organisme autònom de 60.000,00 €, que es va imputant parcialment a diferents anualitats.

CAPÍTOL II. ELS FONTS

1. EL FONTS DE L'ARXIU HISTÒRIC

1.1 Objectius

1. Seguir treballant en el **coneixement dels fons** dipositats a l'AHS generant nous instruments de descripció encaminats a fer-los accessibles als usuaris de l'AHS.
2. **Gestionar l'espai** disponible procurant compactar els espais ocupats per documentació no inventariada.
3. Continuar els treballs de **catalogació** de les sèries de documentació administrativa.
4. Eliminar la **documentació administrativa** no sotmesa a conservació permanent.
5. Gestionar les **restauracions** de fons de l'Arxiu en més mal estat.
6. Gestionar els programes de **preservació preventiva**.
7. Gestionar les **ofertes de donació, comodats i compra de fons i documents** d'interès...

1.2 Actuacions

1.2.1 INGRÉS DE DOCUMENTACIÓ

Donacions i adquisicions

- **Fons Privats:**

8 volums comptables de l'empresa Sallarès i Deu (1893-1926) i altra documentació. Donació de Jaume Sallarès que completa el fons ingressat el desembre de 1987 (10.02.2006 i 27.3.2006).

Diversos documents de l'empresa Sucesores de Bas. Donació de Rafael Izard Badia que completa el fons ingressat el novembre de 1987 (31.03.2006).

15 caixes de documents d'Antoni Trallero i Alós, enginyer industrial. Donació d'Antònia Casañas i Guri que completa el fons ingressat el gener de 2002 (5.07.2006 i 2.10.2006).

3 carpetes de documents de Grups d'Esplai Sabadell (1978-1980). Donació de Jordi Izard Granados (18.07.2006).

Diversa documentació de l'empresa Garriga Hermanos. Donació de Josep O. Garriga i Gusi que completa el fons ingressat els anys 1988, 1991, 1995 i 2005 (25.07.2006 i 7.11.2006).

Diversa documentació de la Cooperativa Sabadellense, recollida d'un contenidor. Donació de Víctor Colomer. Completa el fons ingressat l'octubre de 1983. (8.09.2006).

Documents de l'empresa Sucesores de S. Codina. Donació de Jaume Codina i Pont. (08.07.2005).

Documentació personal de Joan Serra i Comadran, fonamentalment relacionada amb el Club d'avis Plaça del Vallès. Donació de Maria Teresa, Maria Lluïsa i Francesc Serra i Llorens (15.12.2006).

▪ **Col·leccions Fotogràfiques i Documents Audiovisuals**

Durant tot l'any 2006 s'han anat produint donacions de fotografies tant en suports originals diversos (paper, plaques de vidre, negatius, fotos digitals, etc.) com cessions d'originals per obtenir còpies d'ús públic. Són imatges relatives a tota mena de temàtiques locals que van enriquint notablement els nostres fons. També han arribat a l'arxiu documents sonors en tots els suports, inclosos discos de pedra per a gramòfon, audiovisuals, i cinema d'autor com el de Sergi Rubió i Balaguer.

Pel que fa a fotografia, aquest any destaquem la donació feta per Salvador Fité de dues col·leccions fotogràfiques relatives a dos grups de teatre locals emblemàtics: Palestra (1950-1975) abans anomenat "Cuadro escénico Purísima Concepción", en el que el donant va formar part activa i de la Joventut de la Faràndula (1972-1980) que el donant també va presidir. Es tracta d'unes 500 imatges de representacions teatrals, escenografia, actors i actrius, moments de les representacions, etc. que s'acompanyen de programes i fulletons anunciadors de les obres i algun retall de premsa. Tota una mostra de l'activitat teatral sabadellenca d'aquells anys.

▪ **Libres, Revistes i Cartells:**

El Sr. Andreu Rovira i Mas cedeix una col·lecció completa de butlletins OAR Gràcia, de 1960 a 2003. Ingressen igualment els llibres, revistes i cartells procedents d'institucions, particulars o entitats ciutadanes.

Estadística total d'ingressos

▪ **Arxiu Administratiu:**

Documentació administrativa	668 capsos
	77 volums
Total:	745 UI

Durant l'any han ingressat 68,00 ml., però com que s'han tramitat 2 expedients de tria s'han eliminat 137 ml, així doncs, la Secció de l'Arxiu Municipal Administratiu ha disminuït en – 69,00 ml.

Durant l'any 2006 s'eliminen 1442 unitats d'instal·lació (capsos i volums) en un total de 136,99 metres lineals.

- **Arxiu de Protocols del Districte Notarial de Sabadell:**

Protocols	150 volums
Protestos	213 volums
Fitxers	10 unitats

- **Fons Documentals Privats:**

Professionals, comercials i empreses	Aprox. 3 metres lineals
Personals	4 capses
Associacions i entitats	2 capses

- **Col·leccions i Fons Especials:**

Documentació ciutadana	4 capses 57 cartells (2006)
------------------------	---------------------------------

- **Fons d'imatge i So:**

Enguany s'han registrat 31 donacions de ciutadans que han suposat un increment dels fons d'imatge i so en suports i cronologies ben diversos.

A més, el servei de reproducció i venda de còpies de documents fotogràfics ha representat l'augment de reproduccions de seguretat en 435 negatius de seguretat en suport cel·luloide i 486 negatius digitals.

- **Biblioteca:**

312 volums d'obres locals i/o de referència
250 volums aprox. de col·leccions particulars

- **Hemeroteca:**

Hemeroteca local	84 capçaleres (12 de noves)
Hemeroteca comarcal	5 capçaleres
Hemeroteca a buidar	2 capçaleres noves
Hemeroteca referència	42 capçaleres (4 de noves)
Hemeroteca oficial (microfitxes)	881 microfitxes
Hemeroteca oficial (CD-ROM)	1 capçalera (6 CD-ROM, 1 DVD)

1.2.2 TRACTAMENT DELS FONDS DE L' AHS

- **Arxiu Central (1979-2004)**

Arxiu Central (Revisió, atorgament de signatura topogràfica, instal·lació, inventaris i catàlegs)

Amb el suport de Iolanda Lozano i Giménez i de Ricard Oliva i Frago, adjudicatari cadascun d'una Beca de perfeccionament professional Guillem Mateu 2005 i 2006 respectivament, s'han efectuat les tasques següents:

Transferències ordinàries 668 caps i 77 volums

També s'han reinstal·lat expedients de diverses sèries per disminuir-ne l'espai o per separar-ne els expedients que havien de ser sotmesos a tria i eliminació. Això ha estat una feina feixuga i llarga on s'han manejat gran quantitat d'unitats d'instal·lació de diversos dipòsits.

Les sèries ben instal·lades s'han signaturat i inventariat de bell nou.

Tria i eliminació:

Durant l'any 2006 s'han elevat 2 expedients de tria i eliminació de documentació municipal a la CNAATD (Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria de Documentació de Catalunya). Totes les sèries proposades per a l'eliminació han estat aprovades i destruïdes. Són les següents:

Sèries documentals destruïdes	UI	ml.
Expts. Convocatòria sessions del Ple, 1997-2001	21	2,10
Expts. Convocatòria sessions de la Comissió de Govern, 1999-2002	43	4,30
Pressupost únic. Manaments d'ingrés i de pagament, 1990	113	10,50
AHS. Manaments d'ingrés i pagament, 1988-1990	0,6	0,60
MMS. Manaments d'ingrés i pagament, 1988-1990	0,7	0,70
IME. Manaments d'ingrés i pagament, 1987-1990	31	310
IMSS. Manaments d'ingrés i pagament, 1987-1990	23	2,30
CC Can Deu. Manaments d'ingrés i de pagament, 1988-1990	0,5	0,50
Expdts. Constrenyiment sobre patrimoni individual, 1984-1999	16	1,60
Liquidacions tribut. Ingrés directe (incobrables), 1985-2000	138	13,80
Padró escombraries domiciliàries i indus. (contribuents), 1985-1993	19	0,83
Padró escombraries domiciliàries i indus. (carrers), 1985-1990	16	0,78
Modif. Padró escombraries domiciliàries i indus., 1979-1986	38	3,80
Excepcions i bonif. Taxa escombraries, 1980-1989	33	3,30
Recursos ordinaris taxa escombraries, 1974-1989	48	4,80
Padró de guals (carrers), 1985-1993	10	0,37
Padró de guals (llicència i rebut), 1985-1993	09	0,31
Modificacions padró de guals, 1977-1989	18	1,80
Recursos ordinaris al padró de guals, 1978-1989	13	1,30
Padró impost de vehicles (Contribuents), 1968-1995	38	2,60
Padró impost de vehicles (matrícules), 1968-1995	63	3,69
Excepcions i bonif. Impost de vehicles, 1976	0,1	0,10
Recursos ordinaris al padró d'impost de vehicles, 1979-1983	0,5	0,50
Modificacions al padró de solaris, 1986-1989	21	2,10
Modif. Padró de l'IAE. Baixes d'activitats, 1982-1995	73	7,30
Recursos ordinaris al padró d'altres tributs, 1980-1986	09	0,90
Recursos ordinaris al padró de publicitat, 1979-1988	24	2,40
Recursos ordinaris taxes i preus públics, 1979-1989	50	5,00
Talons de càrrec, 1979-1989	22	2,20
Obres menors exemptes de llicència i immediates, 1984-1995	48	4,80
Obres menors xarxes de companyies, 1987-1995	130	13,00

Informes i certificats urbanístics (qualificació urban.), 1979-1995	169	16,90
Ordres del dia del Ple, 1981-1995	01	0,10
Resums de premsa, 1978-1997	169	16,90
Notes de premsa, 1980-1986	05	0,50
Instàncies i diversos (de llicències urbanístiques), 1994	04	0,40
Total destruït:	1.442 UI	-136,99 ml

Descripció:

Es ressenyen les descripcions segons els registres entrats o transferits de les diverses bases de dades de l'Arxiu Administratiu.

- BD. Arxiu Administratiu Total, 1979-2004.

Inventaris 1979-2004	399 reg. Introduïts	Total BD: 6.909 registres
Catàleg 1980-2004	114 reg. introduïts	Total BD: 3.326 registres

- BD. Arxiu Administratiu Eliminació, 1940-2002.

Inventaris 1940-2002	201 reg. Introduïts	Total BD: 2.651 registres
----------------------	---------------------	---------------------------

- BD. Llicències Urbanístiques, 1940-1995.

Catàleg: llic.1940-1995:

Transferits el 2006: 4922 registres

Introduïts el 2006 : 1241 registres

Total de la BD de Llicències urbanístiques: 78.295 registres

- **Fons privats**

S'amplia l'inventari del fons de l'empresa Sampere amb documentació dels anys 1892-1979 (10 metres lineals).

S'amplia l'inventari del fons Corominas S.A. amb documentació dels anys 1950-1972 (4'9 metres lineals).

S'amplia l'inventari del fons de l'empresa Garriga Hermanos (2 capsos).

Elaboració de l'inventari de La Lanera Española S.A, 1916-1952 (6 metres lineals).

Inici de tractament del fons de TAECASA, 1962-1985 (1'9 metres lineals).

S'amplia l'inventari dels fons de la Unió Industrial i de l'Associació de Fabricants de Teixits de Llana de Sabadell (1 capsos)

- **Secció d'Imatge i So**

Durant l'any 2006 l'activitat d'aquesta secció de l'arxiu s'ha centrat en les tasques del servei d'atenció a l'usuari i en el tractament dels fons. Hi ha un important nombre de consultes i encàrrecs de reproduccions, tal i com mostren les xifres, i augmenta any rera any. Enguany, entre d'altre tipus de consultes, s'han tret a mans del públic 30.833 fotografies, 2 àlbums i 3 capsos. Aquesta secció assumeix, també, el servei de reproduccions fotogràfiques de

documents textuais i gràfics de l'Arxiu en els processos d'il·lustració de les edicions pròpies.

Pel que fa al tractament dels fons, a més de les tasques habituals com el control de les entrades documentals per donació, cessió o compra, enregistrament, signaturació i instal·lació als dipòsits, també s'avança en tasques més específiques com son la millora de la instal·lació dels materials de la secció, renovant les fundes protectores, revisant l'ordenació, modificant les classificacions, si s'escau, etc. per tal de millorar la protecció i fer menys perjudicial la consulta dels originals.

L'objectiu essencial de l'any 2006 orientat a l'impuls de la Secció d'Imatge i So s'ha desenvolupat entorn al projecte de creació d'una base de dades informàtica en col·laboració amb IAS amb la qual es pogués gestionar l'enorme fons Joan Balmes i Benedicto, digitalitzat també enguany . S'ha iniciat l'anàlisi i disseny de la fitxa d'entrada de dades i la previsió de les necessitats d'explotació a l'aplicació DOGMA, que per raons d'ordre tècnic no ha esdevingut operativa en el 2006. De manera que el tractament de fotografies s'ha orientat cap a l'alimentació d'una base de dades Access tenint en compte la necessària migració en un termini breu a l'aplicació DOGMA, posposant les quasi 90.000 imatges del fons Balmes, però inventariant els següents fons i col·leccions: Fons Ramon Ribera i Llobet, format per 291 imatges; fons Francesc Trabal i Benessat, format per 711 imatges, fons Josep Renom i Costa, format per 140 imatges; fons Francesc Roman i Sanfeliu, format per 61 imatges, fons Josep Costa i Casanovas, format per 40 imatges, fons Consol Molins i Romeu, format per 375 imatges, fons Palestra, format per 284 imatges, fons La Faràndula, format per 241 imatges, fons Garriga Germans, format per 102 imatges. En total, 2.245 imatges de fons diversos, més les que pertanyen a la col·lecció general de la secció. A 31 de desembre de 2006 hi ha unes 15.000 imatges documentades i accessible sobre Access, Tota aquesta feina ha estat possible gràcies a la redistribució dels recursos humans interns i a l'assignació a la secció d'una de les beques Guillem Mateu.

A més del tractament dels fons més amunt exposats, s'ha reprès el tractament de les fotografies en suport placa de vidre, tant positius com negatius (neteja i re-instal·lació parcial) amb l'objectiu de què en els propers anys formin part del projecte total de digitalització dels nostres fons.

La relació amb institucions i entitats amb interessos comuns s'ha fomentat mitjançant l'intercanvi d'experiències sobre tractament tècnic, digitalització i difusió de fons d'imatge amb el CRDI de Girona, l'Arxiu Fotogràfic Municipal de Barcelona, i altres institucions que estan en aquests moments liderant projectes d'aquestes característiques.

- **Biblioteca**

Al llarg de l'any 2006 s'ha continuat treballant en la línia endegada l'any 2003 amb la integració al CBUC. Enguany, a més dels més de 300 nous ingressos de material bibliogràfic, s'han catalogat 726 exemplars dels nostres fons, una part important dels quals ha representat noves aportacions al Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya.

▪ Hemeroteca

El primer trimestre de l'any 2006 l'hemeroteca ha concentrat els seus esforços en el tancament de la publicació que ha constituït el quart número de la col·lecció Eines de l'Arxiu: *l'Inventari de l'hemeroteca local: publicacions periòdiques sabadellenques (1854-2004)*, i que finalment es presentà en un acte públic el dia 6 de juny.

Així mateix s'ha continuat amb les tasques pròpies de la secció, com el manteniment de l'hemeroteca corrent, del que en destaca l'alta de revistes i diaris al Catàleg Col·lectiu de les Universitats Catalanes.

També s'han digitalitzat i microfilmats els anys 1918 a 1921 de la *Revista de Sabadell*, seguint amb els plans de canvi de suport dels material hemerogràfics. En relació a això, les publicacions de gran format digitalitzades s'han reinstal·lat en la secció de reserva, i fruit d'aquest canvi s'han repassat les necessitats d'aquestes publicacions, tot donant-hi resposta (restauració, canvis de contenidor, recatalogació etc.).

Tenint en compte les necessitats d'optimització de l'espai, la secció d'hemeroteca ha elaborat un pla d'eliminació d'algunes de les seves col·leccions de publicacions oficials. Això ha derivat en l'eliminació de 50 ml de part del *Boletín Oficial del Estado* i del *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*. El pla es continuarà aplicant durant l'any 2007.

La secció ha continuat amb el manteniment de la web de l'AHS i de la coordinació en l'edició de la revista *Arraona* i de la resta de publicacions editades per l'AHS.

2. EL FONTS DEL MUSEU D'ART

2.1 Objectius

1. Continuar les tasques de **manteniment**, i **millora**, del fons del museu, tant a nivell d'emmagatzematge, conservació i documentació, que engloben: la documentació, les sales de reserva i conservació, els nous ingressos, els moviments de fons, les consultes externes entre d'altres.
2. Continuar amb el **correcte emmagatzematge** de les col·leccions del MAS i, especialment del conjunt d'obres ingressades a l'any 2005 de les col·leccions Joan Vila Casas i Manuel Rallo.
3. Continuar el programa de **restauracions** dels fons en relació al programa d'exposicions i a les actuacions de conservació preventiva.
4. Apart de les tasques habituals de manteniment de la **documentació**, que són bàsicament de revisió i de manteniment del sistema de documentació, ja sigui registre, fitxa d'inventari, documentació annexa i fotografia, i dels nous ingressos, cal procedir a la documentació de dos importants conjunts artístics ingressats durant l'any 2005, **Joan Vila Casas i Manuel Rallo**, i l'adaptació del sistema de documentació de la col·lecció al nou programari informàtic **Museum Plus**.
5. Promoure l'**adquisició** d'obra, tant en forma de compres, com de donacions, llegats, entre d'altres formes, sobre tot d'obra d'autors sabadellencs contemporanis.
6. Gestionar els **préstecs** dels fons que sol·licitin altres entitats i institucions amb destinació a exposicions.
7. Continuar l'ampliació i el manteniment de la **Biblioteca**.
8. Continuar les tasques de recerca i recull dels dossiers d'artistes locals del **Centre de Documentació**, així com promoure les donacions de documentació, llibres i arxius.

2.2 Actuacions

2.2.1 CONSERVACIÓ I RESTAURACIÓ

Conservació

Tal com estava previst en el programa d'actuació per a l'any 2006, s'han continuat portant a terme les tasques habituals d'emmagatzematge de les col·leccions, incidint especialment en la conservació i la reubicació dels objectes en els espais existents.

Així doncs, volem destacar que s'ha:

- renovat tots els embalatges i contenidors de la col·lecció de Fina Miralles, sobre suport fotogràfic i/o audiovisual, així com que s'ha adquirit una planera per millorar la conservació de les obres sobre paper, i s'hi han reubicat els objectes.
- reordenat i revisat les ubicacions de les col·leccions guardades tant al segon pis com al tercer pis, especialment de Joan Vila Casas i Manel Rallo que destaquen per la seva quantitat d'obra, per la que s'han adquirit prestatgeries adequades per al seu emmagatzematge.

Restauració i emmarcació

- Al llarg de l'any 2006 s'han revisat l'estat de conservació de tots aquells **objectes de la col·lecció** que durant l'any han participat en el programa d'activitats i d'exposicions, tant produït pel propi MAS com per d'altres entitats, així com els nous ingressos. En el cas que ha estat necessari s'ha procedit a la seva restauració.

Les obres restaurades són les següents:

- a. Per l'exposició de *Entre la intimitat i l'exhibició. La joia feta, portada i venerada a Sabadell* des del 2 d'abril al 16 de juliol, es restaurà l'obra amb el seu marc d'època:
 - Josep Casanovas Clerch. Tema: *Retrat de Joan Brujas Pellisser i la seva esposa, Anna Planas i Borell*. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 200x140 cm. Data: c. 1895. Col·lecció MAS:
- b. Per l'exposició *Lluís Molins de Mur. Cavaller de la pintura*, des del 14 de febrer al 15 de maig, es restaurà i/o emmarcà les obres següents:
 - Lluís Molins de Mur, Autoretrat, 1927, Oli sobre tela, 56 x 45 cm. Col·lecció MAS.
 - Lluís Molins de Mur, Retrat de Ramon Molins de Mur, el meu germà, 1930, Oli sobre tela, 57 x 48'5 cm. Col·lecció MAS.
 - Lluís Molins de Mur, Retrat de Lluís Molins i Voltà, el meu pare, 1940, Oli sobre tela, 56 x 45 cm. Col·lecció particular
 - Lluís Molins de Mur, Retrat d'Àngel Molins de Mur, 1943, Oli sobre tela, 50 x 41 cm. Col·lecció particular
 - Lluís Molins de Mur, Retrat de Leandre Roure, escriptor, 1945, Oli sobre tela, 50 x 41 cm. Col·lecció particular
 - Lluís Molins de Mur, Retrat de Francisqueta, 1949, Oli sobre tela, 30 x 20 cm. Col·lecció particular
 - Lluís Molins de Mur, Retrat de Francisqueta, 1950, Oli sobre tela, 100 x 82 cm. Col·lecció MAS.
 - Lluís Molins de Mur, Interior de fàbrica, 1955, Oli sobre fusta, 42 x 64 cm. Col·lecció particular

- c. Per l'exposició *Anís del Taup. Art publicitari al Sabadell d'abans de la guerra. Objectes creuats*. Amb motiu del 75è aniversari del Museu de la Ciutat, des del 13 de maig al 18 de juny, l'obra següent:
- Objecte publicitari, d'Anís el Taup, c. 1940. Col·lecció MHS
- d. Per l'exposició *Caricatura d'esquena. Ricard Marlet dibuixa els amics, c. 1915. Descobreix una joia del museu. Dia Internacional dels museus*, des del 13 de maig al 25 de juny, les obres següents:
- Dos exemplars de Ricard Marcet, Retrat col·lectiu, c. 1915, aquarel·la sobre paper, 32 x 59 cm. Procedència: un prové del Llegat Joan Figueras Crehueras i l'altra del Llegat Enric Palà. Col·lecció MAS.
- e. Per l'exposició, *Francesc d'A. Planas Dòria*, organitzada per la l'Obra social Caixa Sabadell, des del 31 d'agost al 5 de novembre, l'obra següent:
- Francesc d'A. Planas Dòria, Montserrat vist des de Vacarisses, 1931, oli sobre tela, 91 x 110 cm.
- Restauració de la casa Turull

Mobiliari

El Museu d'Art de Sabadell té en els seus fons una notable col·lecció d'arts decoratives, formada per unes 800 peces, essencialment mobles i objectes decoratius del segle XIX, així com una petita mostra d'objectes dels segles XVII i XVIII. Moltes de les peces que componen aquesta col·lecció procedeixen de la casa-fàbrica Turull, però també d'altres cases de famílies benestants de la època de la industrialització de Sabadell.

L'any 2000, amb la finalitat d'estudiar, contextualitzar i difondre aquesta col·lecció, es porta a terme l'exposició *Estances privades. Mobiliari i arts decoratives a Sabadell 1830-1870*. L'exposició i el catàleg corresponent van ser un pas endavant en el coneixement i posada en valor de la col·lecció amb una anàlisi no només artística o estilística de les peces sinó també explicant la funció de cada objecte, la seva representativitat i el que explica en relació als canvis socials i de mentalitat de la societat d'aquell temps.

No fa molt, fruit d'un programa d'actuació més general, es va renovar la presentació museogràfica de la casa Turull, i aquest any també s'ha editat un opuscle de difusió, que enceta una nova col·lecció de publicacions d'àmplia difusió del Museu d'Art de Sabadell, titulada *Escenaris d'art*.

Per completar aquest programa general d'actuació sobre la casa-fàbrica Turull s'ha realitzat una acurada revisió de l'estat de conservació del mobiliari exposat, i s'ha iniciat la restauració i el condicionament que es portà a terme durant tot l'any i es presentà el 2007, i que inclou una part dels mobles, incloses les tapisseries, però també els cortinatges i la catifa de protecció.

El mobiliari exposat a la casa Turull es trobava en general en bon estat de conservació, essent necessària en general només una neteja superficial i l'aplicació d'abrillantadors de vernís, al marge de petites intervencions puntuals de consolidació, anivellament de pèrdues, reintegració de daurats, entre d'altres.

En canvi, les tapisseries originals es trobaven molt malmeses, segades, trencades i gastades fruit de l'ús i del pas del temps. Són unes tapisseries fetes amb sedes adamascades típiques del període isabelí i alfonsí, amb més de 150 anys d'antiguitat. Davant la impossibilitat de substituir les teles per d'altres exactes, a conjunt amb els cortinatges, s'ha decidit retapissar el mobiliari amb velluts, per oferir un resultat final d'acord amb l'estètica del conjunt i de l'època.

Pintures murals

A causa d'unes humitats procedents del pati, els arrambadors de fusta dels salons de la planta baixa van haver de ser canviats i de refer-se tota la decoració pictòrica corresponent.

2.2.2 DOCUMENTACIÓ DE LA COL·LECCIÓ

Durant l'any 2006, i seguint el programa d'actuació definit, s'han continuat les tasques de documentació habituals, que són bàsicament de revisió i de manteniment del sistema de documentació, ja sigui registre, fitxa d'inventari, documentació annexa i fotografia, i dels nous ingressos.

Aquests treballs han estat o s'estan portant a terme a través:

- A finals de l'any 2006 es va fer la reserva de crèdit per a la realització de les esmentades tasques de documentació, que no s'ha pogut executar per causes alienes al Museu d'Art, fins el 2007 amb la contractació de la Sra. Mar Canet Baños.
- A l'ampliació anual, a través d'un addenda signada a l'efecte, del conveni de pràctiques signat amb la Universitat Autònoma de Barcelona, concretament d'alumnes de l'assignatura "Pràctiques de museologia", impartida per Anna Vié, les quals tenen validesa com a crèdits Aquest any ha assistit: Laura Aznar.
- El personal tècnic del Museu d'Art de Sabadell

Així doncs, a més, destaquem les actuacions següents :

Registre i documentació de col·leccions ja existents.

S'ha dedicat una atenció especial a aquelles col·leccions ja existents a la col·lecció, que destaquen per la seva gran quantitat d'objectes, ja registrades, que els mancava acabar la seva documentació. Així doncs s'han portat a terme les tasques següents:

- Revisió i actualització de la col·lecció de *Fina Miralles*, corresponent als objectes sobre suport audiovisual (fotogràfic i filmat) així com la part corresponent a l'arxiu documental.

- Realització de cadascuna de les fitxes d'inventari de les obres i els objectes de la col·lecció *Manuel Rallo* ingressats a la col·lecció l'any 2005, i compostat per: 7 pintures, 84 dibuixos i aquarel·les; 138 objectes d'obra gràfica, 96 gravats, entre estampes, impresos i matrius, 36 linòleums, enter estampes, impresos i matrius i 6 cartells impresos.

Continuar amb les tasques d'adaptació dels sistema de documentació de la col·lecció al nou programari informàtic Museum Plus.

El Servei de Museus de la Generalitat de Catalunya està treballant en un nou programari per a la documentació de les col·leccions dels museus, anomenat Museum Plus, de futura aplicació, durant l'any es trobà en fase de prova a diversos museus pilot.

El nou programari es difondrà per internet, possibilitant al públic en general la consulta de les col·leccions dels museus locals, aquest nivell de difusió, molt diferent a l'ús que fins el moment es fa dels programes de documentació de museus, limitats a la consulta del personal tècnic, ens obliga a revisar els continguts dels diferents camps i diccionaris existents urgentment, per poder garantir-ne la seva qualitat, per una altra banda és necessari també per possibilitar un correcte traspàs de les dades.

De moment, el Museu d'Art ja ha adquirit una llicència del programari museumplus per a la gestió de col·leccions, així com ha adquirit nous equips informàtics i ha establert la connexió en xarxa entre els existents al magatzem i al despatx per millorar-ne la gestió documental futura.

Durant els darrers anys la documentació, ja sigui el marcatge, l'elaboració de la fitxa documental o la imatge, ha estat feta per diversos especialistes i estudiants d'història de l'art becats o contractats a l'efecte. Malgrat que tots tenien coneixements del programa de documentació DAC (Documentació assistida de col·leccions) i que seguien les directrius tècniques i de continguts marcades des de la direcció del museu ha estat inevitable detectar no tant sols errors, buits, repeticions, dubtes, entre d'altres, si no també diferències en els nivells de la informació que es recullen a les fitxes, sobre tot pel que fa al camp referent a la història de l'objecte (participació en exposicions temporals, préstecs, restauracions, canvis d'ubicació, etc.).

Per la qual cosa, ha estat necessari continuar portant a terme un revisió total per part d'una sola persona de cadascuna de les fitxes d'inventari, i sobre tot dels camps diccionaris del programa informàtic DAC, entre d'altres tasques de documentació, com ha estat ser l'elaboració de noves fitxes, d'imatges documentals, el registre d'obres, l'emmagatzematge de les obres, entre d'altres.

Consultes al fons

S'han continuat atenent les peticions de consultes d'objectes del fons per part d'investigadors i especialistes.

2.2.3 INGRESSOS

Seguint el programa d'actuació definit, s'ha promogut l'ingrés de nous objectes per a la col·lecció, a través de donacions, compres, llegats, dipòsits i recol·leccions, sempre i quan es vinculin a la política d'adquisicions del MAS, lligada al discurs històric local.

Donacions

Al llarg de l'any 2006 ingressaren al MAS, producte de donacions, les obres següents:

- 6333. Procedència: Isidre Carné. Autor: Miquel Magem. Tema: Cap mixte. Tècnica: objectes i resina. Mides: 35 x 35 x 7 cm. Data: 2002.
- 9.823. Procedència: Àlex Reig. Autor: Àlex Reig. Tema: Contrapunt. Tècnica: ferro pintat i pedra. Mides: 150 x 200 x 0'2 cm. Data: 2002.
- 9.870. Procedència: Isidre Carné. Autor: Miquel Magem. Tema: Cap mixte. Tècnica: objectes i resina. Mides: 36 x 37 x 7 cm. Data: 2002.
- 10.084. Procedència: Fabio Martínez. Autor: Fabio Martínez. Tema: Identidad. Tècnica: mixta. Mides: 110 x 137 cm. Data: 2005.
- 10.299. Procedència: Francesc Esteve. Autor: Francesc Esteve. Tema: Xemeneia i vista de Sabadell. Tècnica: Fotografia, còpia moderna, positivada per Francesc Esteve. Mides: 30 x 40 cm. Data: 1959.
- 10.300. Procedència: Francesc Esteve. Autor: Francesc Esteve. Tema: Retrat d'Antoni Marquès i família. Tècnica: Fotografia, còpia moderna, positivada per Francesc Esteve. Mides: 40 x 30 cm. Data: 2001.
- 10.301. Procedència: Francesc Esteve. Autor: Francesc Esteve. Tema: Setmana santa a Sabadell. Tècnica: Fotografia, còpia moderna, positivada per Francesc Esteve. Mides: 40 x 30 cm. Data: 2000.
- 10.302. Procedència: Oriol Civil. Autor: Autors diversos. Tema: Calendari de la impremta EL Pot . Tècnica: 18 làmines, imprès. Mides: 23 x 46 cm. Data: 1982.
- 10.303. Procedència: Oriol Civil. Autor: Pep Sallés. Tema: Res no l'empeny a expressar-ho. Poema díptic per la revista Èczema. Data: febrer i març 1979.
- 10.304. Procedència: Oriol Civil. Autor: Pep Vernis Tema: L'ull de gest., original per la Revista Èczema . Data: setembre de 1982.
- 10.305. Procedència: Oriol Civil. Autor: Pep Sallés. Tema: Full de seda, original per la Revista Èczema. Data: marc de 1979.
- 10.303. Procedència: Oriol Civil. Autor: Autors diversos. Tema: É que É. Relat de viatge d'Èczema a Portugal. Tècnica: 10 làmines. Mides: 32x46 cm. Data: 1982.
- 10.307. Procedència: Lluís Molins Pla. Autor: Lluís Molins de Mur. Tema: retrat de Francisqueta asseguda. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 100 x 82 cm. Data: c. 1930.
- 10.308. Procedència: Lluís Molins Pla. Autor: Lluís Molins de Mur. Tema: autoretrat. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 56 x 45 cm. Data: c. 1930.
- 10.309. Procedència: Lluís Molins Pla. Autor: Lluís Molins de Mur. Tema: retrat de Ramon Molins, el meu germà. Tècnica: oli sobre fusta. Mides: 111 x 88 cm. Data: c. 1930.
- 10.337. Procedència: Joan Vila Grau. Tema: Llar de foc de motlle amb relleus de ceràmica esmaltada de color marró que havia estat instal·lada a la casa que Joan Vila Cinca tenia al carrer del Jardí. Mides: 200 x 205 x 45 cm. Data: entre 1895 i 1901.
- 10.341. Procedència: Jesús Led. Autor: Jesus Led. Tema: Sol solet. Tècnica: mixta sobre tàblex. Mides: 144'5 x 122 cm. Data: 2006.
- 10.343. Procedència: Cànida Bracons. Autor: Cànida Bracons. Tema: La premxsa i l'apolítica suport de la cultura. Tècnica: gravat i collage sobre paper. Mides: 28'5 x 25'5 cm. Data: 2005. Núm. 36/150.
- 10.344. Procedència Cànida Bracons. Autor: Cànida Bracons. Tema: La premxsa i l'apolítica suport de la cultura. Tècnica: gravat i collage sobre paper. Mides: 28'5 x 25'5 cm. Data: 2005. Núm. 8/150.
- 10.345. Procedència Francesc Esteve. Autor: Francesc Esteve. Tema: Conferència d'Artur Ramon a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell. Tècnica: fotografia b/n. Còpia moderna. Mides: 30 x 40 cm. Data: abril, 1997.
- 10.347. Procedència: Traspàs del gabinet d'alcaldia. Autor: Collet. Tema: Bust del Rei Joan Carles I. Tècnica: bronze. Mides: 42 x 21 x 20 cm. Data: s.d.
- 10.348. Procedència Traspàs del gabinet d'alcaldia. Autor: Josep Guinovart. Tema: 20è aniversari del Túnel del Cadí. Tècnica: litografia sobre paper. Mides: 76 x 52 cm. Data: 2004.

- 10.349. Procedència Traspàs del gabinet d'alcaldia. Autor: Maite Marin. Tema: 10è aniversari Salas Serveis Immobiliaris. Tècnica: aiguafort sobre paper. Mides: 51'5 x 61'5 cm. Data: 2003.
- 10.350. Procedència Traspàs del gabinet d'alcaldia. Autor: Amèrica Sánchez. Tema: 8a Fira de la Mediterrània. Manresa. Tècnica: estampació digital. Mides: 52'5 x 38 cm. Data: 2005.
- 10.351. Procedència: Joan Vila Grau. Autor: Desconegut. Tema: Moble llibreria-sofà de l'antic estudi de Joan Vila Cinca al carrer Jardí de Sabadell. Tècnica: fustad e noguera. Mides: 262 x 326 cm. Data: anys vuitanta del segle XIX.
- 10.352. Procedència: Sabrina Sampere. Autor: Sabrina Sampere. Tema: s.t. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 200 x 130 cm. Data: 2006.

Al llarg de l'any s'han dipositat, procedents del fons del MAS, les obres següents:

- A la Fundació Privada Gremi de Fabricants de Sabadell: Núm. D'Inv.: 3798. Autor: Xavier Oriach. Títol: Un signe nommé Amelie. Data: 1994. Tècnica: 180x180 cm. Procedència: Donació de l'autor.
- A l'edifici central del 'Ajuntament de Sabadell: Núm. D'inv.: 5586. Autor: Joaquim Montserrat. Títol: Lepidopter/Penjat. Data: c. 1980. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 195 x 130 cm.
- A l'edifici central del 'Ajuntament de Sabadell: Núm. D'inv.: 383. Autor: Romà Vallès. Títol: Pintura B 1968 / Pintura 13. Data: 1968. Tècnica: mixta sobre tela. Mides: 90 x 130.

Al llarg de l'any, s'han dipositat a la col·lecció del MAS, les obres següents:

- De Rita Huybens, que actua com a presidenta de la Lliga pels Drets dels Pobles: Núm. D'inv.: 10.073. Autor: Agustí Puig. Títol: Obra original per al cartell commemoratiu del 25è aniversari de la Lliga pels Drets dels Pobles. Data: 2003. Tècnica: mixta i col·lage sobre paper. Amb marc, tipus vitrina. Mides: 42 x 28 cm. S'adjunta cartell imprès.

2.2.4 MOVIMENT DEL FONS

Préstecs concedits

Durant l'any 2006 el MAS cedí en préstec temporal les següents obres del seu fons, així com el permís de reproducció per a les publicacions i material de difusió:

- A Artemasce SL, per participar a l'exposició temporal titulada Ramon Casas 1866-1932, que han presentat al Museo Camón Aznar de Saragossa, patrocinat per IberCaja, des del 28 de febrer al 8 d'abril, i al Museu Municipal Muñoz Sola de Tudela/Navarra des del 12 d'abril al 4 de juny del 2006, les obres següents:
 - Ramon Casas, Els Adelantos del segle XX: Pèl i Ploma. Entre 1899-1903. Aquarel·la sobre paper, 13 x 13 cm. Llegat de Maria Cladellas, vda. Segura.
 - Ramon Casas, Els Adelantos del segle XX: l'automòbil, el neteja-carrers, el maquinista, el fisc, el carretó de gossos, i el torero. Entre 1899-1903. Aquarel·la sobre paper, 13 x 13 cm. Llegat de Maria Cladellas, vda. Segura.
 - Ramon Casas, Els Adelantos del segle XX: el fanaler, la dutxa, la biciclista, el fotogràf, el telèfon, i el water. Entre 1899-1903. Aquarel·la sobre paper, 13 x 13 cm. Llegat de Maria Cladellas, vda. Segura.
 - Ramon Casas, Els Adelantos del segle XX: la bàscula, la màquina de cosir, el dentista, la serradora, l'apagallums, i el manubri. Entre 1899-1903. Aquarel·la sobre paper, 13 x 13 cm. Llegat de Maria Cladellas, vda. Segura.
 - Ramon Casas, Els Adelantos del segle XX: Pèl i Ploma. Entre 1899-1903. Rajola d'argila cuita, motlle i vidrat, 13 x 13 cm. Llegat de Maria Cladellas, vda. Segura.

- Ramon Casas, Els Adelantos del segle XX: Jugadors de billar, el guarda-agulles, el tramviaire, el telegrafista, el gramòfon, i l'artiller. Entre 1899-1903. Rajola d'argila cuita, motlle i vidrat, 13 x 13 cm. Llegat de Maria Cladellas, vda. Segura.
 - Ramon Casas, Els Adelantos del segle XX: l'automòbil, el neteja-carrers, el maquinista, el fisc, el carretó de gossos, i el torero. Entre 1899-1903. Rajola d'argila cuita, motlle i vidrat, 13 x 13 cm. Llegat de Maria Cladellas, vda. Segura.
 - Ramon Casas, Els Adelantos del segle XX: el fanaler, la dutxa, la bicicleta, el fotògraf, el telèfon, i el water. Entre 1899-1903. Rajola d'argila cuita, motlle i vidrat, 13 x 13 cm. Llegat de Maria Cladellas, vda. Segura.
 - Ramon Casas, Els Adelantos del segle XX: la bàscula, la màquina de cosir, el dentista, la serradora, l'apagallums, i el manubri. Entre 1899-1903. Rajola d'argila cuita, motlle i vidrat, 13 x 13 cm. Llegat de Maria Cladellas, vda. Segura.
- A la Fundació Privada Joaquim Busquets, per participar a l'exposició temporal titulada "*Montserrat vista pels artistes sabadellencs*", des del 25 d'abril al 12 de juny del 2006, les obres següents:
 - 465. Josep Espinalt. Montserrat vist des del Llobregat, 1886. Oli sobre tela, 66x96 cm.
 - 4. Joan Vila Cinca, Montserrat, 1875-1900. Oli sobre fusta, 10x16 cm.
 - 273. Joan Vila Cinca, Montserrat, s.d. Oli sobre cartró, 31x39 cm.
 - 308. Francesc Planas Dòria, Montserrat vist des de Vacarisses, 1931. Oli sobre tela, 91x110 cm.
 - 2.796. Albert Rifà. Façana del monestir, s.d. Fotografia, 11'5x17 cm.
 - 1.756. Modest Casademunt. Mare de Deu de Montserrat i el nen, s.d. Plafo de rajoles, 12 unitats de 15x15 cm.
 - 1.311. Camil Fàbregas, Verge de Montserrat.
 - A la Fundació Josep Pla de Palafrugell, per participar a l'exposició temporal titulada "*Josep Pla i els pintors*", des del 6 de maig al 10 de desembre del 2006, l'obra següent:
 - Francesc Gimeno, Costa Brava, s.d., oli sobre tela, 40x40 cm. Núm. d'Inv.: 33.
 - A la Fundació Caixa Sabadell, per participar a l'exposició temporal titulada "*Francesc d'A. Planas Dòria*", des del 31 d'agost al 5 de novembre del 2006, l'obra següent:
 - 308. Francesc d'A. Planas Dòria, Montserrat vist des de Vacarisses, 1931 (datat al revers). Oli sobre tela, 91 x 110 cm.
 - A la Fundació Durancamps-Casas, per participar a l'exposició temporal sobre Rafael Durancamps, que presentaran a la seu de l'entitat des del mes d'octubre al desembre del 2006, les obres següents:
 - Rafael Durancamps, Marina, 1918, oli sobre tela, 95x95 cm.
 - Rafael Durancamps, Pati, 1920, oli sobre cartró, 32x38 cm.
 - Rafael Durancamps, Cadaqués, 1970, oli sobre fusta, 38x62 cm.
 - Rafael Durancamps, Cadaqués, 1970, tinta i llapis cera sobre cartolina, 25x32'5 cm.
 - A la Fundació Privada Joaquim Busquets, per participar a l'exposició temporal titulada Centenari quatre artistes, del 9 de novembre al 15 de desembre del 2006, les obres següents:
 - M. Teresa Bedós, Marina, 1907, oli sobre tela, 73x92 cm.
 - M. Teresa Bedós, Festa, 1957, oli sobre tela, 81x65 cm. .

- Al Centre Cultural Tecla Sala de l'Hospitalet de Llobregat, per participar a l'exposició temporal titulada " Alfons Borrell o la celebració del color", des del 19 de novembre del 2006 al 25 de febrer del 2007 les obres següents:
 - 382. Alfons Borrell, "s.t.", 1960, oli sobre tela, 60x81 cm.
 - 3093. Alfons Borrell, "s.t.", 1960, oli sobre tela, 114x110 cm,
 - 241. Alfons Borrell, Llibre d'artista, "Traslats/Els poemes", Borrell i Brossa, 1993, 37x30 cm, 3/25, serigrafia sobre paper Creysse.
 - 2457. Alfons Borrell, Llibre d'artista, "Diorames", Borrell, Brossa, Alcaraz, Perejaume, Roses, 1988, 44'5x35 cm, XXI/XXV, tècnica mixta i gravat sobre paper. Donació Centre Internacional de Recerca Gràfica, 1989.
 - 159. Alfons Borrell, "Blau marí", 1971, acrílic sobre tela, 81x100 cm. Biennal d'Art de Sabadell, 1971.
 - 5385. Alfons Borrell, "s.t."1989, acrílic sobre tela, 73x92 cm.
 - 3794. Alfons Borrell, Carpeta de tres gravats (1/50), 1995, 40x50 cm, serigrafia, aiguafort i collage sobre paper.

Préstecs d'altri

Per l'organització de les exposicions temporals produïdes pel Museu d'Art, sovint és necessari demanar obres en préstec temporal a d'altres entitats o particulars, així com el corresponent permís de reproducció per al catàleg. Aquests préstecs ocasionen tasques de gestió, transport, assegurances, entre d'altres. Així ; durant l'any 2006 les obres demanades han estat les següents:

- Per l'exposició "Lluís Molins de Mur. Cavaller de la pintura", des del 14 de febrer al 15 de maig, les obres als prestadors següents:
 1. Maria Fonolleda, Sabadell
 - Natura morta de les cireres, 1924, Oli sobre cartró, 38 x 46 cm.
 - L'home de les herbes, 1924, Oli sobre tela, 49'5 x 42 cm.
 2. Lluís Molins de Mur, Sabadell.
 - Autoretrat, 1927, Oli sobre tela, 56 x 45 cm.
 - Retrat de Ramon Molins de Mur, el meu germà, 1930, Oli sobre tela, 57 x 48'5 cm.
 - Retrat de Lluís Molins i Voltà, el meu pare, 1940, Oli sobre tela, 56 x 45 cm.
 - Retrat d'Àngel Molins de Mur, 1943, Oli sobre tela, 50 x 41 cm.
 - Retrat de Leandre Roure, escriptor, 1945, Oli sobre tela, 50 x 41 cm.
 - Retrat de Francisqueta, 1949, Oli sobre tela, 30 x 20 cm.
 - Retrat de Francisqueta, 1950, Oli sobre tela, 100 x 82 cm.
 - Retrat d'Àngel Molins de Mur, el meu germà, 1954, Oli sobre tela, 30 x 20 cm.
 - Retrat de Lluís Molins Voltà, el meu pare, 1970, Oli sobre tela, 73 x 60 cm.
 - Interior de fàbrica, 1955, Oli sobre fusta, 42 x 64 cm.
 3. Lluís Clapés, Sabadell
 - Retrat de Lluís Clapés, c. 1939, Oli sobre fusta, 74'5 x 58 cm.
 - Natura morta, c. 1935, Oli sobre fusta, 75 x 75 cm.
 4. Francesca Forrellad, Cerdanyola del Vallès.
 - Retrat de Francesca Forrellad, 1956, Oli sobre tela, 74 x 60 cm.

5. Rosa Nin, Sabadell
 - Retrat de Rosa Nin, 1954, Oli sobre tela, 46 x 55 cm.
 - Antònia, 1958, Oli sobre tela, 28 x 37 cm.
 - Retrat de Ferran Martí, 1965, Oli sobre fusta, 38 x 46 cm.
 6. Víctor Abad, Sabadell
 - Retrat d'Àngel Molins de Mur, el meu germà, 1956, Oli sobre tela, 70 x 50 cm.
 7. Francesca Juan, Sabadell
 - Retrat de Josep Juan, 1958, Oli sobre tela, 65 x 54 cm.
 8. Col·legi d'Advocats de Sabadell
 - Sant Raimon de Penyafort, c. 1959, Oli sobre tela, 134 x 98 cm.
 9. Tomàs Catalán, Barcelona
 - Retrat de Tomàs Catalan, c. 1960, Oli sobre tela, 51 x 42'5 cm.
 10. Josep Bellver, Sabadell
 - Retrat de Josep Bellver, 1969, Oli sobre tela, 46 x 38 cm.
 11. Gremi de Fabricants, Sabadell
 - Natura morta, 1941, Oli sobre tela, 58 x 70 cm.
 12. Sra. Pepita Molins, Barcelona.
 - Natura morta, 1950, Oli sobre tela, 54 x 83 cm.
 13. Jordi Bernaus, Granollers
 - Natura morta, 1952, Oli sobre tela, 58 x 72 cm.
 14. Ana M. Benito Armentia, Sabadell.
 - Riu Ripoll, 1942, Oli sobre tela, 80 x 90 cm.
 15. Jordi Domingo, Sabadell
 - Església de Torres del Obispo, 1954, Oli sobre tela, 103 x 78 cm.
 16. Pere Sanromà, Sabadell.
 - Casa del carrer de l'Escola Pia, 1968, Oli sobre tela, 73 x 60 cm.
 17. Lluís Molins Pla, Sabadell.
 - 10 dibuixos, temes, tècniques diverses i mides diverses.
- Per l'exposició "Entre la intimitat i l'exhibició". La joia, feta, portada i venerada a Sabadell" des del 2 d'abril al 16 de juliol, es van gestionar els préstecs de les obres amb els particulars i entitats següents: Arxiu Històric de Sabadell, Biblioteca de Catalunya, Maria Rosa Brujas Badó, Marta Casanovas, Conxa

Cascón, Josep Cayellas, Ezequiel Clapés Vila, Lluís Clapés, Manel Clapés, Roser Enrich Gregori, Plàcid Garcia-Planas, Maria Teresa Gimeno, Anna Ibars Duran, Núria Juan-Muns, Enric Majoral, M. Mercè Lleonart, Museu d'Història de Sabadell, Parròquia de la Mare de Déu de la Salut (Mn. Jordi Sotorra), Parròquia de la Puríssima Concepció, Parròquia de la Sagrada Família (Mn. Anton M. Sánchez Bosch), Parròquia de Sant Feliu de Sabadell, Parròquia de Sant Oleguer (Mn. Josep M. Maideu), Parròquia de Sant Salvador (Mn. Jordi Sotorra), Paulí (Lluís Pérez Calvo), Pere Pujol, Fidel Roca, Jordi Roca, Carme Saladich, Teresa Senserrich, Thermàlia. Museu de Caldes de Montbui, Marie Christine Vila i Joaquim Xercavins.

- Per l'exposició "Anís del Taup. Art publicitari al Sabadell d'abans de la guerra. Objectes creuats. Amb motiu del 75è aniversari del Museu de la Ciutat, des del 13 de maig al 18 de juny, diversos objectes publicitaris del Museu d'Història de Sabadell, i un cartell publicitari de Plàcid Garcia-Planas.
- Per l'exposició "Rafael Sala i l'aventura per l'art modern", des de l'1 de setembre al 19 de novembre, les obres als prestadors següents:

1. Enric Granell, Barcelona

- Retall de diari sobre l'exposició dels futuristes a la galeria Tannhausen de Munic "Die Futuristen in München", 1912.
- Cartes dirigides a Rafael Sala a Munic i a Vilanova des del moviment futurista i la revista "Poesia", c. 1913.
- Marinetti, Poesie scelte.
- Alberto Viviani, c. 1915. Fotografia enviada i dedicada per Alberto Viviani a Rafael Sala durant la Primera Guerra Mundial.

2. Sebastià Gumà, Barcelona

- Rafael Sala, El drap vermell, 1918. Oli sobre tela. 64 x 79 cm.

3. Estefania Soler i Estefania Mastandrea, Palamós

- Alexandre de Cabanyes, Rafael Sala a la platja, c. 1916. Oli sobre fusta. 50x40cm.
- Damià Torrents, Bust de Rafael Sala, 1911. Guix. 70 x 50 x 30 cm.
- Rafael Sala, Gerro amb roses, 1918. Guaix sobre cartró. 61 x 64 cm.
- Rafael Sala, Liris, c. 1918. Oli sobre tela. 79 x 63 cm.
- Rafael Sala, Retrat del seu nebot Rafael, 1918. Guaix sobre cartró. 64 x 63 cm.
- Rafael Sala, Autoretrat, c. 1920. Oli sobre tela. 67 x 47 cm.
- Rafael Sala, Nu masculí, Munic, 15/11/1911. Llapis sobre paper. 34,5 x 17,5 cm.
- Rafael Sala, Nu femení, Munic, agost 1913. Llapis sobre paper. 33,5 x 53 cm.

4. Família Miret i Ferrer, Vilanova

- Rafael Sala, Ametllers florits, 1911. Oli sobre tela. 50 x 56 cm.
- Rafael Sala, Gerro blau, c. 1917. Guaix sobre cartró. 83 x 83 cm.
- Rafael Sala, Dibuix acadèmic, c. 1918. Llapis sobre paper. 22,5 x 22 cm.

5. Neus de Cabanyes, Vilanova

- Rafael Sala, Tarongers a la masia Cabanyes, c. 1911. Oli sobre tela. 50 x 37 cm.

6. Joaquim de Cabanyes, Vilanova

- Rafael Sala, La casa del carrer Major, c. 1913. Oli sobre tela. 87 x 63 cm.

7. Joan Soler, Vilanova

- Rafael Sala, Nu femení ajagut, c. 1915. Oli sobre tela. 89 x 77 cm.
- Rafael Sala, Retrat del seu nebot Eduard, c. 1917-1918. Oli sobre fusta. 46,5x29 cm.
- Rafael Sala, Estudi de dona nua, c. 1912-1913. Llapis sobre paper. 28 x 18,5 cm.
- Rafael Sala, Retrat de nena, Munic, octubre 1912. Llapis sobre paper. 26 x 27 cm.
- Rafael Sala, Nu femení. Estudi, c. 1918. Llapis sobre paper. 31 x 13,5 cm.
- Rafael Sala, Paisatge, c. 1916. Aquarel·la i guaix. 31 x 23,5 cm.

8. Família Albà Pujol, Vilanova

- Rafael Sala, Retrat femení, c. 1917-1918. Oli sobre cartró. 41,5 x 49,2 cm.
- Rafael Sala, Estudi de dona nua, c. 1912-1913. Llapis sobre paper. 31 x 21,5 cm.
- Rafael Sala, Estudi de nu femení, c. 1912. Llapis sobre paper. 17,5 x 25 cm.
- Rafael Sala, Paisatge, c. 1916. Aquarel·la i guaix. 34 x 27 cm.

9. Pinacoteca Masana (Salvador Masana), Vilanova

- Rafael Sala, Far de Vilanova, c. 1909. Llapis sobre paper. 12 x 8 cm.
- Rafael Sala, Oliveres de Can Cabanyes, c. 1913. Oli sobre tela. 24 x 29 cm.

10. Vicente i Cecília Cuairan, Mèxic

- Rafael Sala, Lliris d'aigua, c. 1918. Oli sobre tela. 73 x 63 cm.
- Rafael Sala, Barques de Vilanova, c. 1918-1919. Oli sobre tela. 73,5 x 62,5 cm.
- Rafael Sala, Autoretrat, c. 1923. Oli sobre tela. 98 x 102,5 cm.

11. Oriol Pi de Cabanyes / Costa-Gramunt, Vilanova

- Rafael Sala, Puig de Montgròs, c. 1916. Guaix i aquarel·la sobre cartró. 45 x 60,5 cm.

12. Víctor Oliva, Barcelona

- Alexandre de Cabanyes, Retrat de Rafael Sala, c. 1916. Oli sobre tela. 38x46cm.
- Rafael Sala, Paisatge, c. 1911. Oli sobre tela. 50 x 56 cm.
- Rafael Sala, Pisa barata, 1918. Guaix sobre cartró. 50 x 60 cm.

13. Elvira Oliva, Barcelona

- Rafael Sala, Natura morta, c. 1918. Guaix sobre cartró. 66 x 53,3 cm.
- Rafael Sala, Natura morta, c. 1918. Guaix sobre cartró. 67,8 x 53,7 cm.

14. Xavier Orriols, Vilanova

- Rafael Sala, Paisatge, c. 1916. Aquarel·la i guaix. 25 x 23 cm.

15. Rafael Soler, Palamós

- Alexandre de Cabanyes, Retrat de Rafael Sala, 1916. Oli sobre fusta. 28 x 24 cm.
- Alexandre de Cabanyes, Retrat de Rafael Sala, 1916. Oli sobre tela. 58 x 80 cm.

16. Francesc Xavier Puig Rovira, Vilanova

- Rafael Sala, La casa del carrer Major, 1911. Oli sobre tela. 50 x 35 cm.
- Rafael Sala, Can Pei, Sitges, 1913. Oli sobre tela. 65 x 80 cm.
- Rafael Sala, Estudi de dona, 1918. Llapis sobre paper. 45 x 39 cm.
- Rafael Sala, Xilografia. 3r gravat al boix, Munic, 10/05/1913. 23 x 11,5 cm.
- Rafael Sala, Xilografia, 4t gravat al boix, Munic, 15/05/1913. 8 cm diàmetre.

17. Biblioteca Museu Víctor Balaguer, Vilanova

- Rafael Sala, Tórtola Valencia i el corb, c. 1915. Oli sobre tela. 84 x 86,7 cm.
 - Rafael Sala, Bust femení, c. 1917-1918. Oli sobre tela. 28 x 18 cm.
 - Rafael Sala, Autoretrat, c. 1917-1918. Oli sobre tela. 34 x 36,5 cm.
 - Rafael Sala, Retrat de l'advocat Antoni Torrents, 1918. Pintura al tremp. 70x49,5 cm.
- Per l'exposició "Manolo Hugué: una exposició documental", des de l' 1 de setembre al 8 d'octubre, les obres de la Fundació Ars següents:
- Manolo Hugué, *Tauromàquia*. s.d. Llapis sobre paper.
 - Manolo Hugué, *Tauromàquia*. s.d. Llapis sobre paper .
 - Manolo Hugué, *Tauromàquia*. s.d. Llapis i ceres sobre paper.
 - Manolo Hugué, *Tauromàquia*. s.d. Llapis i ceres sobre paper.
 - Manolo Hugué, *Tauromàquia*. s.d. Llapis i ceres sobre paper.
 - Manolo Hugué, *Tauromàquia*. s.d. Llapis i ceres sobre paper.
 - Manolo Hugué, *Retrat de Camil Fàbregas*, c. 1940, Terra cuita, 22x1719 cm.
 - Manolo Hugué, *Retrat de Camil Fàbregas* , c. 1940, Bronze, 22x17x19 cm.
 - Manolo Hugué, *Retrat de Glòria Comorera*, c. 1932 , Bronze, 22x16x17 cm.
 - Manolo Hugué, *Retrat de jove "Sole"*, c. 1929-1932, Terra cuita. 23x22x18 cm.
 - Manolo Hugué, *L'ofrena*, 1924, Bronze, 100x50x50 cm.
 - Manolo Hugué, *Dona ajupida . Totote*, 1909, Bronze, 10'5x10x9 cm.
 - Manolo Hugué, *Dona ajupida . Totote*, 1909, Terra cuita, 10'5x10x9 cm
 - Manolo Hugué, *Maternitat*, 1945, Bronze, 12'5x7x9'5 cm.
 - Manolo Hugué, *Nu femení*, 1919-1921, Bronze, 21'5x7x6'5 cm.
 - Manolo Hugué, *Maternitat*, 1938, Bronze, 40x16x11 cm.
 - Manolo Hugué, *Noia pentinant-se*, 1941, Bronze, 19'5x11'5x9'5 cm.
 - Manolo Hugué, *Dona asseguda*, 1920-1930, Bronze, 11'5x13x6 cm.
 - Manolo Hugué, *Maternitat del raïm*, 1940, Bronze, 22x12x13 cm.
 - Manolo Hugué, *Vella catalana. La Llobera*, 1910-1911, Guix, 30x11'5x13'5 cm.
 - Manolo Hugué, *Vella catalana.La Llobera*,1910-1911, terra cuita, 30x11'5x13'5 cm.
 - Manolo Hugué, *Vella catalana. "La Llobera"* , c. 1910, Guix, 38x14x16 cm.
 - Manolo Hugué, *Dona asseguda*, 1919, Terra cuita, 18'5x10x9 cm.
 - Manolo Hugué, *Torero desfilant*, 1942, Bronze, 40x17'5x12 cm.

- Manolo Hugué, *Torero*, 1943-1944, Bronze, 31x16x7'5 cm.
 - Manolo Hugué, *Paternitat*, 1940, Bronze, 18x10'5x11 cm.
 - Manolo Hugué, *Torero*, 1941, Bronze, 27x12x6'5 cm
 - Manolo Hugué, *Torero ferit*, 1937, Relleu. Bronze, 24x32'5x3'5 cm.
 - Manolo Hugué, *Toro i torero*, c. 1940, Bronze, 23x22x12 cm.
 - Manolo Hugué, *Llaurador*, 1927, Relleu, Bronze, 20x25x2'5 cm.
 - Manolo Hugué, *Ballarí*, 1940-1941, bronze, 38x14x16 cm.
 - Manolo Hugué, *Banderiller*, 1942, Bronze, 9'5x5x3'5 cm.
 - Manolo Hugué, *Figures*, 1937, Bronze, 6'5x5'5x3 cm.
 - Manolo Hugué, *Cogida*, 1942, Bronze, 3x7x3 cm.
 - Manolo Hugué, *Xula*, 1930, Terra cuita, 10'5x4'5x3 cm.
 - Manolo Hugué, *Banderiller*, 1942, Bronze, 10x9'5x6 cm.
 - Manolo Hugué, *La nit*, 1934-194, Fermall. Argent i pedra de lluna, 4x5 cm.
 - Manolo Hugué, *Vaig dir per Rosa "Venus del mirall"*, 1934-1935. Argent, 5x5'5 cm.
 - Manolo Hugué, *Tinter*, c. 1926, Bronze, 6'5x7'5 cm.
 - Manolo Hugué, Figura femenina, c. 1942, Bronze, 10x3x4cm.
 - Manolo Hugué / Camil Fàbregas, La vaca cega, Manolo Hugué 1932/ Camil Fàbregas 1978. Bronze, 27'5x32x3 cm.
 - Camil Fàbregas, Nu femení, s.d., bronze, 120x50x45 cm.
 - Camil Fàbregas, Bust de Joaquín Bernardo, torero, 1981, Terra cuita, 50x50x25 cm.
- Per l'exposició "Anatomies. Forma de Lluís Clapés/Sacre de dinosaure Pararhabdodon. Objectes creuats", des de l'1 de setembre al 15 d'octubre, es va gestionar amb l'insit de Paleontologia Miquel Crusafont de Sabadell el préstec de: sacre de dinosaure, 67 milions d'anys, 50 x 30 x 25 cm.
 - Per l'exposició "ON són les dones? Espais femenins a l'art català, des del 30 de novembre al 28 de febrer del 2007, les obres als prestadors següents:
 1. Museu Romàntic Can Papiol. Vilanova i la Geltrú:
 - ventall, primer quart del segle XIX, banya, paper, cabritilla i nacre, 41,5 x 22 x 2 cm
 - ventall, segle XVIII, paper, cabritilla, nacre i metall, 46,5 x 30 x 2 cm
 - ventall, últim quart del segle XVIII, paper, nacre i metall, 51 x 27 x 2,5 cm
 - ventall, segle XIX, metall, paper i cabritilla, 36,2 x 19,2 x 1 cm
 2. Col·lecció Diputació de Barcelona
 - Manolo Hugué, "Maternitat", s/d, escultura, 27 x 14 x 14 cm
 3. Museu Abelló. Fundació Municipal d'Art. Mollet del Vallès
 - Lambert Escaler Milà, "Dona decorant un gerro", s/d, baix relleu d'escaiola, 39 x 58 cm
 - Pere Ysern Alié, "Dona nua", s/d, oli sobre tela, 73 x 60 cm
 - Cecili Pla, "Dona malalta al llit", s/d, Oli sobre tela, 48 x 73 cm
 - Joan Abelló Prat, "La Margarita", 1948, oli sobre tela, 60 x 100 cm
 - Marià Pidelaserra, "Dues amigues", s/d, oli sobre tela, 70 x 83 cm
 - Joaquim Mir Trinxet, "Interior de l'església de Sant Vicenç de Mollet", 1914, oli sobre tela, 73 x 71 cm
 - Gaspar Camps, "Dones treballant", 1898, tècnica mixta sobre paper, 33 x 38 cm
 - Ramón Ribas Rius, "Dues ballarines", s/d, pastel sobre paper, 78 x 64 cm
 - Joaquim Vayreda Vila, "Dona a la vorera d'un riu", s/d, oli sobre tela, 55,5 x 41 cm
 - Marc Aleu Sociés, "Metamorfosis papallones", s/d, oli sobre tela, 73 x 92 cm

4. Col·lecció Dr. Pérez Rosales. Museu Maricel (ConSORCI del Patrimoni de Sitges)
 - Agapit Vallmitjana Abarca, "Figura femenina tocant un instrument musical", s/d, terracota, 25 x 52 x 20 cm
 - Martí Garcés, "Interior amb figures. Dues dones en un saló ", 1929
 - oli sobre tela, 120 x 140 cm
 - J. Vidal Quadras, "Figura Femenina", c. 1920-1935, oli sobre tela, 129 x 98 cm

5. Col·lecció Santiago Rusiñol. Museu Cau Ferrat (ConSORCI del Patrimoni de Sitges)
 - Santiago Rusiñol, "Figures femenines", c.1883, dibuix a llapis, 20,4 x 15 cm
 - Miquel Utrillo, Cartell anunciador del llibre de Santiago Rusiñol "Fulls de Vida", 1898, Litografia estampada, 102 x 72,5 cm

6. Biblioteca Museu Víctor Balaguer. Vilanova i la Geltrú
 - Jaume Planas Gallés, "Noia pelant patates", 1969, oli sobre tela, 38 x 45,5 cm
 - Ramon Pichot i Soler, "Dona llegint el diari", 1964, oli sobre tela, 44 x 36 cm
 - Melcior Domenge i Antiga, "Dona amb fus", 1.939, oli sobre tela, 43 x 30 cm
 - Joaquim Sunyer Miró, "Mercat", 1904, Oli sobre fusta, 31 x 41 cm
 - Rafael Martínez i Padilla, "Pati andalús", 1956, oli sobre tela, 52,5 x 63,5 cm
 - Joan Cardona Lladós, "Can-Can", 1956, oli sobre taula, 55 x 43,5 cm
 - Rafael Benet Vancells, "La terrassa o l'ombrada", oli sobre tela , 27 x 35 cm

7. Museu de Granollers
 - Joan Torrabadell, "Nens llegint un llibre", 1957, Aquarel·la sobre paper, 48,3 x 64,4 cm
 - Joan Torrabadell, "Dones cosint", 1957, Aquarel·la sobre paper, 60,5 x 50 cm
 - Dionís Baixeras i Verdaguer, "Escena marinera", s/d, pastel s/ paper, 47 x 58,5 cm
 - Francesc Guinart Candelich, "El berenar", s/d, oli sobre tela, 100 x 82 cm

8. Thermalia. Museu de Caldes de Montbui
 - Ignasi Mundó, "El dinar", 1942, oli sobre tela, 30 x 40 cm
 - Olga Sacharoff, "Noies a la finestra", c. 1910-1914, gouache, 53 x 41 cm
 - Manolo Hugué, "Rosa prenent el sol", 1945, dibuix sobre paper, 32 x 24 cm
 - Ignasi Mundó, "Floristes", s/d, oli sobre fusta, 26 x 18 cm
 - Javier Vilató, "Dona amb cignes", 1955, Tinta i aquarel·la sobre paper, 20 x 25,5 cm
 - Josep Obiols, "Nu", 1932, gouache- pastel, 40,5 x 57,5 cm

9. Museu de Terrassa
 - Fèlix Mestres Borrell, "Cambra nostra", c. 1932, oli sobre tela, 58 x 75 cm
 - Laureà Barrau, "Taller de modistes", c.1928, oli sobre tela, 25,5 x 33 cm
 - Laureà Barrau, "Dones fregant el terra", c.1954, oli sobre tela, 80 x 65,5 cm

10. Museu Municipal de Molins de Rei
 - Miquel Carbonell i Selva, "Interior", c. 1883, oli sobre tela, 55 x 36 cm

11. Museu de Vilafranca – Museu del Vi . Col·lecció Manuel Trens

- Josep Masriera Masnovens, “Dona mirant el jardí”, s/d, oli sobre tela, 55,5 x 42 cm
- Enric Casanovas, “Dona en una vinya”, s/d, Dibuix al llapis i aquarel·la, 41 x 38,5 cm

12. Museu A.Ortadó-R.Maymó (Cerdanyola del Vallès) / Ajuntament de Cerdanyola del Vallès

- Josep de Togores i Llach, “Un borratxo”, c. 1910-1911, oli sobre tela, 197,6 x 130,6 cm

13. Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia

- Gaspar Camps, “Les bugaderes”, 1894, Oli sobre tela, 78 x 118 cm

14. Museu de Mataró

- Segundo Matilla, “Dones en el mercat”, s/d, Oli sobre tela, 19 x 12 cm
- Lluís Beut i Lluch, “Dona amb càntir”, c. 1873, oli sobre tela, 60 x 33 cm
- Lluís Muntané, “Nu femení”, s/d, oli sobre tela, 94 x 81 cm.

15. Museu de l'Estampació de Premià de Mar

- La Sedera Franco-Española, Mostrari de dissenys originals per a l'estampació tèxtil, c. 1900-1925, Gouache, aquarel·la i tinta xinesa sobre paper, 38 x 32 x 4 cm. Dipòsit de la Generalitat de Catalunya

16. Museu Municipal de Nàutica – Patronat Municipal del Masnou

- Vicenç Oliveres, “Minyona dormint”, circa 1891, oli sobre tela, 54 x 44 cm
- Vicenç Oliveres, “ Estudi del pintor”, s/d, Oli sobre tela, 58 x 43 cm

17. Museu d'Història de l'Hospitalet / Ajuntament de l'Hospitalet

- Esther Boix, “Dona que frega”, 1965, Gravat sobre paper, 64,2 x 49,2 cm
- Claude Collet, “Figura i coloms”, 1967, oli sobre taula, 60 x 73 cm

18. Museu Torre Balldovina. Santa Coloma de Gramanet

- Micaela Flores Amaya (La Chunga, “La chungu baila”, 1993, Aquarel·la sobre paper, 70 x 50 cm

19. Museu Comarcal de Manresa – Ajuntament de Manresa

- Josep Mestres Cabanes, “Familia a la Llotja del Liceu”, 1981, inacabada, oli sobre tela, 81 x 100 cm

20. Museu de Badalona

- Lola Anglada, “A la font”, 1957, Aquarel·la sobre paper, 29 x 22,5 cm

2.2.5 PERMISOS DE REPRODUCCIÓ DE LA COL·LECCIÓ

Permisos de reproducció de la col·lecció

Durant l'any 2006 els permisos de reproducció concedits a d'altres entitats públiques o privades, d'obres que formen part de la col·lecció del Museu d'Art de Sabadell, han estat les següents:

- Totes aquelles obres deixades en préstec temporal per a exposicions organitzades per altres entitats públiques i privades. Veure apartat préstecs temporals.
- A Edicions de 1984, de Barcelona, per reproduir en el segon i darrer volum de l'obra completa de teatre de Juli Vallmitjana, a càrrec de Francesc Foguet i Albert Mestres, l'obra següent:
 - Lluís Bagaria, Juli Vallmitjana i Colomines, entre 1910-1911. Ploma, pinzell, tinta xinesa, guaix, llapis de color i aquarel·la sobre cartolina. Llegat de Maria Cladellas, vda. de Santiago Segura. 48 x 31'5 cm.
- A la Fundació Caixa Terrassa, per reproduir en una monografia sobre l'escultor Enric Monjo, amb fotografies a cura de Toni Catany i textos de Vicenç Llorca, l'obra següent:
 - Enric Monjo, bust de Narcís Giralt, 1925, bronze, 84 x 49'5 x 45'5 cm .
- A la Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia, de Barcelona, per reproduir a la coberta del llibre "La república en els cors. El cor de la República" de Vicenç Molina, segon exemplar de la col·lecció "Pensament laic i progressista n.2", l'obra següent:
 - Antoni Estruch, "Manifestació per la república", 1904. Oli sobre tela.
- A la Fundació La Mirada, de Sabadell, per reproduir a la plaquette amb text de Joan Vilacasa sobre Joan Oliver, l'obra següent:
 - Joan Vila Casas, Retrat de Joan Oliver, 1949. Oli sobre tela, 71 x 50 cm.
- Al Gremi de galeries d'art de Catalunya, de Barcelona, per reproduir en el llibre "Aparadors d'art: una aproximació a la història del galerisme a Catalunya", obra subvencionada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, l'obra següent:
 - Lluís Bagaria, Santiago Segura i Burguès, c. 1911, ploma i tinta xinesa sobre cartolina, 13x9 cm.
- A l'Hospital General d'Igualada, per il·lustrar el llibre "Història d'Igualada, pobresa, salut i sanitat. Segles XIII-XX", editat amb motiu de la inauguració del nou hospital de la ciutat, l'obra següent:
 - Antoni Estruch, "Corpus de Sang", 1907. Oli sobre tela, 262 x 404 cm.
- A l'Institut Municipal del Paisatge Urbà de l'Ajuntament de Barcelona, per reproduir en un capítol d'una obra de tipus històric, sobre el paisatge de la ciutat de Barcelona, l'obra següent:
 - Antoni Estruch Bros, Corpus de Sang, 1907, oli sobre tela, 262x404 cm.

- A l'Ajuntament de Sant Cugat, per reproduir-la en un audio visual que preparaven per l'exposició permanent del Museu, el qual pretén realitzar un breu recorregut per la història del monestir benedictí i de la seva relació amb la història política i social que afectà directament la seva vida, el seu desenvolupament i la seva fi. La imatge la utilitzarien per il·lustrar els enfrontaments i l'efervescència política en part del segle XVI. L'obra següent:
 - Antoni Estruch Bros, *Corpus de Sang*, 1907, oli sobre tela, 262x404 cm.
- Al Centre de Cultura de la Fundació Sa Nostra, de la Caixa de Balears, per reproduir en un article d'Assumpta Bassas titulat SOS: a la recerca de la mare en l'àlbum de família. Feminisme, família i art contemporani, que forma part del catàleg de l'exposició "Àlbum. Imatges de la Família en l'art", editat pel Museu d'Art de Girona i que va acompanyar l'exposició que ja es va presentar durant el mes de febrer del 2005. Durant la presentació de l'exposició a Palma es va reeditar el catàleg, i s'hi van incorporar obres significatives en l'art de les Illes Balears. L'obra següent:
 - Fina Miralles. *Sèrie Matances: Entre baionetes*. 1977. Col·lage fotogràfic.
- A Publicacions de la Universitat de València, per reproduir a la coberta de la reedició del llibre de l'historiador britànic John Elliott, *La revolta catalana, 1598-1640*, l'obra següent:
 - Antoni Estruch, "Corpus de Sang", 1907. Oli sobre tela, 262 x 404 cm.

Permisos de reproducció dels espais de la Casa Turull

A continuació detallem una selecció dels permisos de reproducció que durant l'any 2006, s'han concedit a persones i entitats, dels salons històrics de la Casa Turull:

- A Tulio Pierrot i Ruben López, alumnes del quart curs de graduat superior en cinema i audiovisuals d l'ESCAC de Barcelona per a un exercici de l'assignatura "Execució del projecte final", els salons històrics de la Casa Turull.
- A l'empresa Krokis Virtual, de Sabadell, per a portar-hi a terme un reportatge fotogràfic per un catàleg de moda de la marca Torras, productora de jaquetes de pell d'home i de dona, els salons històrics de la Casa Turull.
- A Iona Puig, estudiant d'educació especial de la UAB per a un treball sobre l'accessibilitat.

3. EL FONS DEL MUSEU D'HISTÒRIA

3.1 Objectius

1. Continuar el programa de **reordenació i documentació** de les col·leccions.
2. Continuar el programa de **restauracions** dels fons en relació al programa d'exposicions i a les actuacions de conservació preventiva.
3. Gestionar les **ofertes de donació** i promoure l'**adquisició** i **recol·lecció** de béns mobles d'interès museístic.
4. Gestionar el **dipòsit dels materials procedents de les excavacions arqueològiques** que es realitzen al terme municipal.
5. Gestionar els **préstecs** dels fons que sol·licitin altres entitats i institucions amb destinació a exposicions.
6. Continuar el programa de **conservació preventiva del magatzem** del carrer d'Agricultura.
7. Gestionar les **consultes** dels objectes del fons per part d'especialistes.

3.2 Actuacions

3.2.1 CONSERVACIÓ I RESTAURACIÓ

Conservació

Enguany s'ha continuat efectuant les tasques habituals inherents a la conservació preventiva en l'edifici del magatzem del MHS al c. Agricultura i que consisteixen en les següents accions:

- Continuació de l'enregistrament de les dades ambientals –HR i Temperatura- En els espais d'aquest magatzem hi ha instal·lats 7 mesuradors electrònics del tipus *Datta logger*, periòdicament s'han volcat les dades preses pels aparells en el programa informàtic especial de Control Climàtic, d'aquesta manera es va fornint l'arxiu de dades ambientals dels espais de la reserva; fet d'altra banda obligatori per la legislació vigent.
- També s'ha seguit efectuant el manteniment i canvi dels filtres del sistema de ventilació d'aire forçat així com el manteniment de l'aparell deshumificador. Tots dos sistemes estan ubicats al soterrani de l'equipament.

Restauració

S'ha continuat el programa de restauració dels fons, aplicant els criteris de conservació preventiva i sistemàtica del fons, enguany s'ha realitzat la restauració de:

- Agulla de bronze. Can Roqueta Torre Romeu. 1ª Edat del Ferro
- Mosaic amb la representació del signe del zodiac Balança .Autor Lluís Brú i Salelles, 1951. Restaurat per l'Escola d'Arts i Oficis de la Diputació de Barcelona, dins del programa de restauració de l'Oficina del Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona.
- Làpida funerària de rajoles decorades, 1850. Restaurada per l'Escola Superior de restauració de Béns Culturals de la Generalitat de Catalunya

Restauració d'objectes destinats a formar part de les exposicions programades per l'any:

Per formar part de l'exposició ***Ara són peces de Museu***

- Aplic de paret, rengle de cadires, i motxill-la per portar pel·lícules procedents de l'Antic Saló Imperial; un cotxet de criatura, marca Jané, anys 50; i un parell d'esclops. Restaurat per ARQUIMOBLE scp.
- Pectoral del cavall guia dels guarniments dels cavalls de l'Antic Sindicat de Pagesos de Sabadell. Restauració efectuada per José Sánchez, baster.

Per formar part de l'exposició ***La Banda Sóna .150 anys de la Banda de Sabadell.***

- Dos faristols de fusta i una sordina. Restaurat per l'empresa ARQUIMOBLE scp

Per a formar part de l'exposició ***Manufactura i menestrals. Sabadell del segle XVI al XVIII.***

- Sis rajoles d'ofici, una ampolla de vidre, un morter de pedra, un plat de ceràmica blava catalana del tipus *de la ditada*, plat de porcel·lana decorat en blau, pastera de pedra per pastar xocolata, creu de terme de la Creu Alta, dos socarrats procedents de Can Rull. Aquestes restauracions han estat efectuades per l'empresa ECRA.
- Llit policromat, S.XVIII, Taula de fusta del tipus *pota de lira* s.XVIII . Restauracions efectuades per l'empresa ARQUIMOBLE scp

3.2.2 DOCUMENTACIÓ DE LA COL·LECCIÓ

- Modificació dels continguts de diversos camps del programa DAC per preparar la migració de dades a MUSEUM PLUS. Aquesta feina s'ha realitzant seguint les indicacions de l'Àrea de Gestió i Explotació de la Direcció general de Patrimoni de la Generalitat.
- Documentació de 300 objectes : la feina ha consistit en donar-los d'alta en el llibre de registre, realitzar la fitxa d'inventari general, marcar físicament l'objecte, realitzar les fotografies d'identificació i insertar-les en les fitxes corresponents.

Per realitzar aquesta tasca s'ha comptat amb la col·laboració tècnica d'una documentalista proporcionada per la Xarxa de Museus Locals i OPC de la Diputació de Barcelona.

3.2.3 INGRESSOS

▪ Del Teatre Euterpe

Part de la pintura mural que decorava la boca de l'escenari original del teatre, any 1893. Es tracta d'una decoració amb garlandes i motius florals . Va ser engassada i tret del seu suport pel restaurador Rudi Rannessi.

▪ Del C. de les Comèdies, 53.

- Porta d'entrada, de doble fulla, de fusta, amb pany i anella-agafador.
- Clau de la porta.

La recol·lecció es va portar a terme el 13 de setembre del 2006, i es va efectuar amb motiu d'un projecte d'enderroc d'un conjunt d'habitatges de planta baixa i pis del carrer de Comèdies (núms. 53 i 55) i d'un altre conjunt d'habitatges de planta baixa i pis del carrer de Les Paus (núms. 20 i 22).

El carrer de les Comèdies es configura urbanísticament a cavall dels segles XVII-XIX. Els primers habitatges que s'hi construeixen ja s'aixequen com a cases de rengle, a càrrec de mestres d'obres, sobre parcel·les de quatre metres d'amplada i aproximadament 14 m. de llargada. Aquest sector urbà comprès entre els carrers de la Salut (antic camí de Caldes) i de la Creueta estava ocupat anteriorment per hortes i camps de conreu.

Les finques objecte de l'enderroc són habitatges unifamiliars amb una eixida o pati tancat al darrere, amb coberta de doble vessant amb línia de carena paral·lela a façana, amb teula àrab estesa sobre solera de rajoles amb llates i embigat de fusta. La distribució de l'habitatge és la següent i segueix un esquema constructiu característic del model denominat "casa artesana" (segons Jaume Puig).

La porta de fusta recuperada és un element característic dels habitatges artesans de la primera meitat del segle XIX, del qual el MHS no en tenia cap testimoni al fons.

Donacions

Sr. Josep Puixeu. C. de Vidal, 150. Antiga indústria d'Eusebi Forrellad, fill de Narcís Forrellad.

- Una salamandra (estufa de ferro) amb marca "Estufa J.M.B". Segles XIX-XX.
- Un llit plegable. Segles XIX-XX.
- Una nevera marca Frisan (anys 1950-1960).

Els tres objectes completaran la col·lecció d'objectes domèstics del museu i tenen un cert interès històric i tècnic, tant per la seva cronologia com per les seves característiques i estat de conservació.

Sr. Antonio Aljama Fernández, de PROMILLET SL. C. Major, 82 (Creu Alta).

- Un ventilador elèctric de sobretaula, marca "Foix"
- Ràdio transistor marca "Vanguard", model "Delta". Fabricat per Cahué Industrial SA.
- Ampolleta "Jarabes, sodas y horchatas. Sorribas. Granadina. Sabadell". Està per encetar, encara conté la granadina.
- Porta plomilla d'ivori treballat: "Recort de Na Sa de la Salut Sabadell".
- Capseta de llauna de 20 cigarretes "Muratti's. Gold Tipped. Ariston Cigarretes". Londres.
- Receptari de cuina de la casa Corberó (amb publicitat d'electrodomèstics).
- Catàleg d'una estufa Super Ser.

La major part dels objectes són de la segona meitat del segle XX, amb l'excepció de l'ampolleta de granadina que podria ser de cronologia anterior. En el seu conjunt són elements quotidians de l'àmbit domèstic i completen la col·lecció d'aquest àmbit i d'aquesta cronologia, en aquest cas procedents d'un habitatge unifamiliar de planta baixa i pis, entremitgeres, característic de mitjan segle XIX.

D'aquest mateix edifici també s'han recuperat diferents documents que han estat dipositats a l'Arxiu Històric de Sabadell.

Sra. Francesca Comadran Mora. C. de Garcilaso, 62.

- 4 mostres de rajola decorativa d'arrimadors (núms. registre MHS: 16.912, 16.915, 16.916, 16.919).
- 1 mostra de rajola decorativa de lavabo (sòcol, paret i cornisa sota sostre; núm. registre MHS: 16.913)
- 3 mostres de paviments hidràulics amb diversos motius decoratius.
- Una llar de foc de marbre amb peces de metall.

El conjunt d'aquests materials es poden datar en el primer quart del segle XX. Van ser recuperats pel Museu d'Història de Sabadell en una operació conjunta feta amb el Museu Can Tinturé d'Esplugues de Llobregat, entre els dies 26 i 29 de setembre del 2006.

Les rajoles decoratives dels arrimadors recuperats són de la fàbrica de productes ceràmics de Pujol i Bausis (fundada l'any 1850), que tenia els forns de producció a la ciutat d'Esplugues de Llobregat. Aquesta fàbrica de ceràmica arquitectònica fou un dels centres pioners del país a cavall dels segles XIX i XX i foren extremadament importants les seves produccions emmarcades dins del moviment del modernisme (1).

Aquestes rajoles decoratives estan incloses a l'Inventari de Rajola Decorativa de Sabadell, fet pel MHS l'any 2001 (núms. 189-190, 579-581). Són fetes amb la tècnica de trepa i els motius decoratius són principalment composicions vegetals. En un dels casos s'ha pogut documentar que es tracta d'un model que parteix d'un projecte original de l'arquitecte Lluís Domènech i Montaner, de l'any 1901. En la base de dades del catàleg de fàbrica de Pujol i Bausis apareixen un parell dels models que s'han recuperat en aquesta casa.

El conjunt d'aquests elements i de la resta es localitzaven en un habitatge unifamiliar entremetgeres de doble cos i planta baixa, afectat per la tramitació d'una llicència d'enderroc.

Sr. Ricard Royo (Euterpe SCP). Teatre, cinema i cafè-restaurant. Donació en curs. Rambla, 1-3 / Sant Antoni Maria Claret.

Entre els mesos de febrer i juny del 2006, amb motiu del procés d'enderroc d'aquests edificis (amb una cronologia que va del 1840 i el 1997), el MHS, d'acord amb la propietat, va procedir a la recuperació de diversos elements mobles i elements de decoració arquitectònica, entre els quals destaquen, segons la seva ubicació:

- Casal cantoner Rambla / c. de Sant Antoni M. Claret (darrer ús com a restaurant Euterpe i altres dependències d'esbarjo i entitats socials i recreatives)

Interior:

- Una mostra representativa dels diferents paviments hidràulics localitzats en diferents estances del primer i segon pis.
- Primer pis. 2 aplics de llums de paret.
- Segon pis. Una porta d'una habitació amb el rètol "Sociedad Auto Industria" i un comptador de llum.

Exterior (façana que dóna a la Rambla):

- El tram sud de la balconada de ferro forjat del primer pis, inclosos els suports de la vela d'una de les obertures.
- Una mostra dels aplics ceràmics encastats a façana.
- Una columneta adossada a façana.
- Un suport de ferro forjat per xarxa elèctrica situat a nivell del segon pis.

- Cinema Euterpe i dependències annexes

Pati interior

- Una màquina de cafè.
- Dues taules de joc.
- Una estufa elèctrica.

Torre de projeccions cinematogràfiques

- Primer pis. Rectificador d'electricitat "Ecowelite", diferencial "Trans Western", armari-nevera de fusta, 2 televisors (un de marca Inter i l'altra amb antena de banyes) i una taula de rebobinar.

- Segon pis. Bobines diverses i unes tapetes cargolades a paret per on es projectava la pel·lícula.

Caixa escènica i dependències annexes (camerinos, etc.)

- Escenari. Capsa amb vidrets CABINA/ESCENARI i un interruptor de palanca CABINA/ESCENARIO
- Pont superior de la tramoia. Diversos papers de publicitat d'obres de teatre enganxats a la paret posterior de l'escenari.
- Camerinos (ala est). 3 mostres de paper pintat de paret, banqueteta, 2 faristols de músics, estufa de petroli.

La major part d'aquests objectes i elements són de la primera meitat del segle XX i són testimonis directes de les diferents activitats relacionades amb el funcionament dels edificis al llarg de gairebé tot un segle.

Sra. Isabel Campi

- Un llençol de fil blanc amb la gira brodada amb les inicials DGL i plena de puntes d'estil modernista. Va ser realitzat per Dolors Gorina Lacot, àvia de la donant, el 1905 l'any que es va casar. La seva família eren fabricants tèxtils de Sabadell.

Sra. Assumpció Toledo

- una Planxa elèctrica SOLAC i un suport de planxa. Cronologia anys 70 del segle XX.

Sra. Ma. Teresa Garcia:

- un Assecador de cabells marca ODAG, anys 50
- un televisor LAVIS, anys 80
- dos videos sistema Betamax, finals dels 80 principis dels 90
- un Voltímetro.

Sra. Ma. Teresa Surià

- Aspiradora Nilfisk ca.1960,
- Estufa de serradures de la primera meitat del segle XX,
- Interfon de baquelita negra dels anys 40 del segle XX,
- Taula de TV dels anys 60 del segle XX,
- Sommier de malla metàl·lica, del tercer quart del segle XX,
- Llum articulada, de mitjans del segle XX

Sra. Maria Domènech Vila

- Vestit de seda S.XIX,
- Vestit jaqueta S.XIX,
- Brusa S.XIX,
- 2 bolsets,
- 1 barret,
- 2 ventalls,
- Una beneitera,
- 4 barrets del 1945,
- Un coixí de fer puntes amb els boixets, la punta i el patró de la punta,

- Un llibre de primera comunió
- una ploma que era de la donant 1940

Sra Mercè Pareja Gabarró

- un vestit de bateg, de seda, tul i brodats, es componia de camisola, vestit i capa. És de l'any 1924

Sra. Rosa Manau Teixidó

- Visor estereoscòpic,
- Plaques de vidre estereoscòpiques,
- Gorro de bateg,
- Camisola de nadó ,
- Diadema
- bolset de primera comunió.

Sra. Roser Enrich Gregori

Diversos estris i utensilis domèstics del segle XX:

- Gerra de vidre per conserves,
- Ampolla de Llet condensada Nutrícia,
- Cuina de gas,
- Fogó de gas,
- Cistells d'anar a plaça(3),
- Estrenyidor,
- Ganxos de sostre per penjar i assecar aliments,
- Estufa elèctrica,
- Molinet de café elèctric "Moulinex",
- Molinet de café manual
- un sífo

Sra. Carme Mañà

- dos diorames premiats per l'Agrupació de Pessebristes de Sabadell, fets pel seu marit un el 1958, medalla d'or, màxima menció que es donava, i l'altra dels anys 70, Títol de Mestre Pessebrista.

3.2.4 MOVIMENT DEL FONDS

Prèstecs

- Al **Museu de Can Tinturé d'Esplugues de Llobregat**, Mosaic amb la representació del signe del zodíac Sagitari, realitzat per Lluís Brú Salelles el 1951, aquest mosaic, juntament amb altres, formava part de la urbanització del Passeig de la Plaça Major realitzada el 1951.
- Al **Museu d'Art de Sabadell** per a formar part de l'exposició "Entre la intimitat i l'exposició" objectes del fons relacionats amb la joieria des de l'època prehistòrica fins l'època medieval.
- Per a formar part de l'acció **Objectes Creuats** (amb motiu dels 75 anys del museu de la Ciutat)

- A l'Institut de Paleontologia Miquel Crusafont, bossa de mà de viatge de Pau Turull, 1881 i rellotge de Paret. Del 3 de setembre al 25 d'octubre.
- Al MAS Anunci Iluminós de l'Anís del Taup i altres elements de propaganda de les destil·leries de Sabadell Casa Germà

Prèstecs d'altri

- Per a formar part de l'exposició **La Banda sóna**, commemorativa dels 150 anys d'existència de la Banda de Música de Sabadell és rebereu els següents préstecs:
 - De l'AHS
 - Conciertos de la Banda Municipal 1916. Fons Municipal: Gov. 81/1916 AMH 2658/7
 - Nombrando comisión para ampliación de la Capilla . Fons Municipal: Exp. cult 22/1856 D7 20A
 - Contrato entre el Ayuntamiento y los músicos. Fons Municipal: Exp. cult 223/1856 D7 20A
 - Programes de Festa Major dels anys: 1895, 1910, 1911, 1917, 1925, 1933, 1936, 1940, 1948, 1951, 1956, 1975, 1981.
 - Reglament de la Banda de Música de 1914 Fons Municipal: Gov. 53/1914 AMH 2649/26
 - Incidentes entre el personal de la Banda de Música. Fons Municipal: Exp. cult 1130/1931 ó 264/1931 AHM 2263/16
 - Contratos de la Banda de Municipal. Fons Municipal: Exp. cult 1530/1935 ó 80/1935 AHM 1905/3
 - Reglament de l'Agrupació Municipal de Música del 14 d'abril de 1955
 - Caricatura de Josep Masllovet (Quadre original)
 - Del Sr. Francisco Benito
 - un Clarinet Requint
 - De l'Escola Municipal de Música- Conservatori de Terrassa
 - Bombardí (núm.reg 16.978)
 - Clarinet baix, marca Lebrecht. (núm. reg. 16.944)
 - Trompeta, marca Strasser. (núm. reg. 16.948)
 - Saxo, marca Keilwerth (núm. Reg. 16.938)
 - Del CDMT
 - Vuit uniformes de l'antiga banda infantil de la casa de la Caritat de Barcelona, ca. 1940
 - De la Sra. Maria Plans Comadran,
 - una batuta del s. XIX, que havia estat propietat de Josep Plans, director de l'Escola de Música de Sabadell.

- Per a formar part de l'acció **Coincidències Insòlites** realitzada conjuntament amb el Museu de Can Tinturé d'Esplugues de Llobregat:
 - Plantilla/projecte del mosaic amb la representació del signe del zodíac Sagitari realitzat per Lluís Bru Salelles el 1951
- Per a formar part de l'acció Objectes Creuats
 - De l'Institut de Paleontologia Miquel Crusafont,
 - un fèmur de mastodont mprocedent de Can Roqueta II
 - Del MAS, les obres següents:
 - Francesc Bordas. 1990
Tècnica mixta s/cartolina
105 x 69,5 cm.
 - Benet Ferrer. 1990
Tècnica mixta s/cartolina
105 x 75 cm.
 - Josep Domènech. 1990
Tècnica mixta s/cartolina
101,5 x 69,5 cm.
 - Alfons Borrell. 1990
Acrílic s/paper
105 x 70 cm.
 - Albert Ràfols Casamada. 1990
Acrílic s/paper
101,5 x 69,5 cm.
 - Agustí Puig. 1990
Tècnica mixta s/paper
101,5 x 68,5 cm.
 - Javier Mariscal. 1990
Tinta s/paper
102 x 70 cm.
 - Francesca Llopis. 1990
Tècnica mixta s/paper
101 x 69,5 cm.

3.2.5 PERMISOS DE REPRODUCCIÓ DE LA COL·LECCIÓ

- Al Consell Comarcal de la Segarra, per a formar part del muntatge audiovisual permanent del Centre d'Interpretació dels Castells del Sió, s'ha autoritzat la reproducció de les imatges de les següents peces:
 - Portes i finestrals (ss XV i XVI) núm d'inventari: 10.932, 10.933, 10.934, 10.937 i 10.666
 - Aixeta bronze (s.XV), núm. Inv 12053
- A petició del Gabinet d'Alcaldia de l'Ajuntament de Sabadell, i amb la finalitat de disposar d'un obsequi institucional, es van realitzar 300 rèpliques de:
 - Aixeta de bronze amb representació zoomorfa, s. XV núm. Inv 12053.
- A l'Ajuntament de Sant Cugat, per il·lustrar el llibre Història de Sant Cugat d'Antoni Bardavio, P.L. Artigues, Marina Miquel, Domènec Miquel i Jordi Casas, editat per l' Ajuntament de Sant Cugat i Cossetània Edicions, s'autoritza la reproducció de:
 - les imatges d'un vas amb nansa i d'un vas campaniforme provinents de la Cova de la Torre Negra de Sant Cugat.
- Petició de realització de reportatges fotogràfics de les sales del museu o d'alguns dels objectes exhibits:

22/03/06

Mariona Puig

Fotografies realitzades: Instal·lacions

Motiu: Treball de la universitat

29/03/06

Joan Xavier Gil

Fotografies realitzades: Sala prehistòria

Motiu: Treball de recerca

22/05/06

Marc Collignon Simó

Fotografies realitzades: Sala prehistòria

Motiu: Treball escolar de l'IES Escola Industrial

26/05/06

Jordina Mo Zhang

Fotografies realitzades: sala de prehistòria

Motiu: Treball de l'escola

26/05/06

Christopher Mendoza

Fotografies realitzades: sala de prehistòria

Motiu: Per un treball de l'escola

26/05/06

Carmina Izard

Fotografies realitzades: Sala de prehistòria i sala del món ibèric

Motiu: Per un treball escolar

31/05/06

Gerard Manzano Trullàs

Fotografies realitzades: sala prehistòria

Motiu: fer un treball escolar

31/05/06

Marta Colomina

Fotografies realitzades: sala prehistòria

Motiu: Treball escolar

7/06/06

Marta Roman

Fotografies realitzades: Exposicions

Motiu: Un treball de recerca

7/06/06

Héctor Giner

Fotografies realitzades: Edifici

Motiu: Treball crèdit de síntesis

9/06/06

Àngel Segarra

Fotografies realitzades: sala prehistòria i roma

Motiu: Documentar millor el coneixement d'aquestes cultures

12/07/06

Jennyfer Martos

Fotografies realitzades: tot el museu

Motiu: Un treball d'estiu per l'escola

20/07/06

Pau Mogas (CEIP Nostra Llar)

Fotografies realitzades: diversos museu

Motiu: fer un reportatge amb els nens de l'escola

25/10/06

Arnau Tomàs

Fotografies realitzades: Sala romana

Motiu: Treball escolar

2/11/06

Marc Collignon

Fotografies realitzades: sala romana

Motiu: Treball escolar

16/11/06

Gerard Rubinat

Fotografies realitzades: diversos museu

Motiu: Per un treball de la universitat

16/11/06

Joaquim Portabella

Fotografies realitzades: diversos museu

Motiu: Treball per la universitat, de "Mètodes i tècniques per a la recerca històrica"

4. EL FONS DEL MUSEU DE LA INDÚSTRIA TÈXTIL LLANERA, VAPOR BUXEDA VELL

4.1 Objectius

1. Continuar les tasques de centralització dels fons en reserva al magatzem de la Fàbrica Molins.
2. Continuar el programa de reordenació i documentació de la col·lecció de la maquinària tèxtil i altres objectes diversos del fons.
3. Continuar la catalogació de la col·lecció dels mostraris tèxtils en el dipòsit provisional del soterrani de la Biblioteca Central Vapor Badia.
4. Continuar el programa de restauracions dels fons en relació al programa d'exposicions i a les actuacions de conservació preventiva.
5. Gestionar les ofertes de donació de béns mobles d'interès museístic.
6. Gestionar els préstecs dels fons que sol·licitin altres entitats i institucions amb destinació a exposicions.
7. Promoure la participació d'estudiants de pràctiques universitàries en les tasques de registre i documentació del fons.
8. Gestionar les consultes dels objectes del fons per part d'especialistes.

4.2 Actuacions

4.2.1 CONSERVACIÓ I RESTAURACIÓ

S'han realitzat les tasques bàsiques de conservació dels objectes del fons, sense que hi hagi hagut una acció remarcable de restauració en cap dels objectes.

4.2.2 DOCUMENTACIÓ DE LA COL·LECCIÓ

S'ha continuat la catalogació del fons de mostraris tèxtils, aquesta tasca la realitzen teòrics tèxtils de la Comissió de Mostraris de les AAPP Narcís Giralt, en el marc del Conveni de Col·laboració signat entre aquesta entitat i l'OAMA.

S'ha informatitzat 200 fitxes de mostraris, aquesta tasca l'ha realitzat Luz Tomillo Expósito, col·laboradora tècnica contractada per l'OPC de la Diputació de Barcelona.

En col·laboració i amb el suport tècnic per l'àrea de Difusió i Explotació de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat s'ha treballat en la preparació de les dades per la migració al nou programa MUSEUM PLUS que s'ha d'implementar properament. Cal remarcar que s'ha incidit especialment en el tractament documental específic de la col·lecció de Mostraris del fons amb l'objectiu que la futura aplicació tingui un resultat òptim pel que fa aquesta col·lecció.

4.2.3 INGRESSOS

Donacions

Joan Giralt, de Tèxtil Giralt

- Plegador de peces fabricat a Sabadell per Balet ca. 1950, i una etiquetadora

Ma. Teresa Surià,

- Mostrari de dibuixos de piqué, procedent de *Gorchs y viuda Capella Sabadell*, de 1883

Anna Magrinya

- Exercicis de Teoria de Teixits, realitzats per la donant a l'Escola Industrial on anava a aprendre l'ofici de cosidora. Daten dels anys 40.

NAYBER SL (Margarita Nayach).

- Taula de despatx, taulell de peces, moble per bobines i caixa d'eines i recanvis. Procedència: antic Vapor Joaquim Arimón, després "Mostraris GIM (Ginestà i Mateu)", del carrer de Gurrea, núm. 96 cantonada amb Turull.

Sra. Margarida Nayach Pena (administradora de NAYBER SL). C. de Gurrea, 90-96 (cantonada amb carrer de Turull). Antic Vapor de Joaquim Arimon.

- Un taulell de peces.
- Una taula de despatx i taller.
- Un moble per guardar bobines amb mostres de fil.
- Una caixa d'eines i recanvis.

El conjunt dels objectes és d'entre els anys 20 i 60 del segle XX.

La donació s'ha efectuat amb motiu d'un projecte d'enderroc d'aquest conjunt industrial, que té el seu origen en un establiment documentat del 1894, el qual funcionava amb una màquina de vapor. El conjunt es troba inclòs en el catàleg del PEPPS-2005 (núm. 405), amb protecció de caràcter documental.

Probablement, la totalitat dels objectes que han estat donats per l'actual propietat i promotora de l'obra nova, són objectes relacionats amb la darrera activitat industrial, la de fabricació de mostres de teixit de llana ("Mostraris GIM"), encara que cronològicament es tracta d'elements datables d'entre els anys 20 i 60 del segle XX.

Sr. Josep Puixeu. C. de Vidal, 150.

Antiga indústria d'Eusebi Forrellad, fill de Narcís Forrellad.

- Una màquina de serrar cardons
- Un motor elèctric
- 4 eines d'agafar cardons per a serrar-los
- 1 cove gran de vímet
- Una mostra de cardons serrats
- Dues perxes de cardons

Quant a la cronologia, la màquina i motor elèctric són de l'any 1934, i les eines d'agafar cardons per a serrar-los, el cove de vímet, la mostra de cardons serrats i la perxa de cardons són de la primera meitat del segle XX.

La donació s'ha efectuat amb motiu d'un projecte d'enderroc d'una de les naus d'aquest conjunt industrial establert a tocar de la Gran Via (carrer de Vidal, 150), davant la caserna de la Guàrdia Civil.

El conjunt està format per un total de tres naus aïllades amb un pati a l'aire lliure central, amb una entrada amb tanca i porta. Fins fa poc aquestes naus, coberts i tallers s'utilitzaven com a magatzems i lloc de preparació de material d'una empresa dedicada al treball amb la flor seca, dirigida pel Sr. Josep Puixeu (llogater des del 1996).

A través d'una recerca documental d'arxiu, el MHS ha pogut esbrinar la data fundacional d'aquest establiment industrial. La primera nau que s'hi construí, l'any 1918, fou la situada a l'angle sud-oest del solar, amb façana principal al carrer de Vidal, per encàrrec de Ricard Barrera, i sota projecte de l'arquitecte Joaquim Manich. El projecte també incloïa la construcció de la paret de tanca.

L'any 1923 aquests terrenys i les edificacions són adquirides per Joan Baptista Ponsà, el qual ho arrenda a Eusebi Forrellad Soler l'any 1934, fill de Narcís Forrellad i mort l'any 1960. D'aquesta data tenim el projecte arquitectònic d'instal·lació, en un dels àmbits de la nau del 1918, d'una màquina de serrar cardons i d'un electromotor de 2 HP. En aquest espai es conserva aquesta màquina original, amb l'electromotor corresponent, i també es conservava un rètol amb el nom de l'empresa penjat en una paret sobre la màquina, i amb les lletres de la llegenda "Hijo de N. Forrellad" fetes amb cardons enganxats (degut al seu mal estat aquest rètol no ha ingressat al fons). És probable que entre aquests anys i mitjan segle XX es construïssin la resta de les naus d'aquest solar, juntament amb l'habitatge i els coberts annexes.

L'interès de l'activitat industrial detectada en aquest establiment ve donada per la fabricació de cardons per a les perxes: uns ferros llargs amb unes pues on s'engalzaven els cardons serrats. Aquestes perxes s'acoblaben a la perxa de cardar, una màquina emprada en el cardatge mecànic dels teixits (s'aixeca el pèl del teixit de llana). És a dir, aquesta maquinària és un testimoni més del procés de la indústria auxiliar de l'activitat tèxtil llanera tradicional.

Segons fonts orals de Josep Puixeu, a cada banda de la màquina hi treballaven dues dones, que agafaven el card amb una eina especial i el posaven a la serradora; el card tallat queia directament dins d'un cove posat al terra i amb posterioritat es triaven segons el seu diàmetre.

El MHS ha fet un reportatge fotogràfic exhaustiu d'aquestes edificacions (elaborat pel fotògraf Juanma Peláez), atès el seu interès arquitectònic i històric, i atès també l'interès de part de la maquinària i altres elements mobles que es conservaven a l'interior de les naus i a fora del pati, una mostra dels quals han estat donats al MHS per a la col·lecció del MITL.

Compres

A Miquel Marcos de l'empresa MORSA

- *guill barrejador* de dues bobines, amb la fileta, el motor i els recanvis. Fabricat a Terrassa per l'empresa REIG-CABANES. Cronologia anys 40 del segle XX. Procedència *Barreges Bafes*, Sabadell.

4.2.4 MOVIMENTS DEL FONS

Prèstecs

Al Teatre Nacional de Catalunya per a formar part de l'escenografia de l'obra *En Pólvora* del 18 d'octubre fins el 23 de desembre, s'han deixat les següents peces:

- Taula i banc de cosidota
- Rodets de fil(80)
- Carretó porta peces
- Empaquetadora de madeixes
- Contenedors(39
- Plegadors(3)
- Contenedor auxiliar
- Carretó
- Carros(2)
- Carro porta peces
- Contenedors de vímet (3)
- Teler Sucesores de Antonio Gregori
- Teler Montlleó
- Garrafes d'àcid(2)
- Caixes de fil (3)
- Contenedor
- Aspi
- Supoprts de plegador
- Contenedor auxiliar
- Reunidor
- Fileta
- Urdidor
- Banqueta d'ordidor
- Canonera
- Lliços
- Cavallets de passar lliços
- Carretó metàl·lic
- Coves de vímet(3)
- Cove de vimet(2)
- Canons 321
- Diable.

CAPÍTOL III. LA RECERCA

1. RECERCA AL MUSEU D'ART

1.1 Objectius

1. Dur a terme el **I Congrés d'història de l'art local contemporani de Catalunya** l'any 2006.
2. Seguir impulsant tots aquells encàrrecs que impliquen un procés d'estudi o d'investigació al voltant de la col·lecció o de temes d'interès de la nostra ciutat, estiguin vinculats o no a activitats organitzades pel propi museu, com poden ser per exemple els comissariats d'exposicions, que es consideren conceptualment com a recerques per elles mateixes.
3. Continuar amb l'estudi del **fons permanent del MAS** corresponent a l'època cronològica que va des de la guerra civil al final del segle XX.

1.2 Actuacions

1.2.1 ENCÀRRECS EXTERNES

En aquest apartat s'hi inclouen aquells encàrrecs externs al personal tècnic del Museu d'Art de Sabadell, que han implicat una recerca, un procés d'estudi o investigació al voltant de la col·lecció o de temes d'interès de la nostra ciutat, estiguin vinculats o no a activitats organitzades pel propi museu, com poden ser per exemple els comissariats d'exposicions i textos d'estudi per als catàlegs, ja que es consideren conceptualment com a recerques per elles mateixes, sovint el resultat d'aquestes recerques és un catàleg o qualsevol altre tipus de publicació o edició.

Totes aquelles altres recerques (comissariats o textos) han estat portades a terme pel personal tècnic del Museu d'Art de Sabadell.

- Mònica Oliva per al text "Els ornaments les joies a la prehistòria de Sabadell" per al catàleg de l'exposició "Entre la intimitat i l'exhibició. La joia feta, portada i venerada a Sabadell"
- Marta Fabregat, per al text "Joieria i ús dels metalls preciosos en la Catalunya d'època antiga" per al catàleg de l'exposició "Entre la intimitat i l'exhibició. La joia feta, portada i venerada a Sabadell"
- Mònica Gaspar, per al text "Darrera el vidre: Mirar o portar la joieria contemporània" per al catàleg de l'exposició "Entre la intimitat i l'exhibició. La joia feta, portada i venerada a Sabadell"
- Pilar Parcerisas i Francesc X. Puig Rovira per al comissariat i el catàleg de l'exposició "Rafael Sala i l'aventura per l'art modern"
- Conxita Gil per al comissariat i el catàleg de l'exposició " On són les dones? Espais femenins a l'art català".

- Mary J. Nash, per al text “Domesticitat i espais privats: representacions culturals e gènere i pràctiques subversives de les dones” per al catàleg de l'exposició “ On són les dones? Espais femenins a l'art català”.
- Teresa M. Sala, per al text “Seqüència episòdica de presències i absències femenines en els espais de les arts” per al catàleg de l'exposició “ On són les dones? Espais femenins a l'art català”.
- Mercè Tatjer, per al text “La dona a la ciutat contemporània:realitat i imatge” per al catàleg de l'exposició “ On són les dones? Espais femenins a l'art català”.
- Manuel Delgado, per al text “Dones del carrer” per al catàleg de l'exposició “ On són les dones? Espais femenins a l'art català”.
- Pilar Vélez, per al text “Imatges pictòriques de la dona: d'intramurs a extramurs” per al catàleg de l'exposició “ On són les dones? Espais femenins a l'art català”.
- A Ricard Calvo, Dolors Forrellad i Rosa Nin per al comissariat i el catàleg de l'exposició “Lluís Molins de Mur. Cavaller de la pintura”
- A Ricard Mas, per al text “Molins de Mur, el pintor rere l'anècdota” per al catàleg de l'exposició “Lluís Molins de Mur. Cavaller de la pintura”
- A Joaquim Sala-Sanahuja, per al text “Lluís Molins de Mur i la gran pintura” per al catàleg de l'exposició “Lluís Molins de Mur. Cavaller de la pintura”
- A Francesc Bedós, per al text “Una bella excusa” per al catàleg de l'exposició “Lluís Molins de Mur. Cavaller de la pintura”
- A Francesc Bernaldo, per al text “A Molins de Mur se'l pot trobar” per al catàleg de l'exposició “Lluís Molins de Mur. Cavaller de la pintura”
- A Joan Cuscó, per al text “Carta oberta a Lluís Molins de Mur” per al catàleg de l'exposició “Lluís Molins de Mur. Cavaller de la pintura”
- A Jordi Roca, per al text “Homenatge íntim a Lluís Molins de Mur” per al catàleg de l'exposició “Lluís Molins de Mur. Cavaller de la pintura”
- A Beth Giravent, el comissariat de la 7 Mostra de curtmétratges.
- A Maria Jesús Fernández Augusto, per les tasques de recerca i documentació de la segona part de la col·lecció permanent, des de la Guerra Civil fins avui. Des del 15 d'octubre del 2005 fins el 31 de gener del 2006.

1.2.2 ANÀLISIS DE LA COL·LECCIÓ. DES DE LA GUERRA CIVIL FINS AVUI.

En el programa d'actuació dels Museus Municipals de Sabadell 2006, estava prevista la continuació de les tasques d'anàlisi i estudi de la col·lecció, concretament les de l'àmbit cronològic que abasta des de la guerra civil fins avui.

Un cop editat el catàleg de l'exposició permanent, que presenta els fons de la col·lecció des de principis del segle XIX a la guerra civil, així com del CDRM - el qual es troba finalitzant el procés d'edició-, i que a més detalla de forma exhaustiva la

totalitat d'obres que pertanyen a aquest període que es conserven al MAS, és necessari fer un estudi documental profund dels autors i de les obres existents que corresponen al període de la guerra civil fins l'actualitat.

D'aquesta manera es facilitarà la definició d'una política d'adquisicions adequada que permeti la creació d'un fons representatiu de l'art contemporani local, i sobre tot es prepara el camí adequat per poder presentar en un futur proper la segona part de l'exposició permanent, que correspondria des de la guerra civil fins l'actualitat.

Les tasques han estat portades a terme per la historiadora de l'art i documentalista Maria Jesús Fernández Augusto, des del 15 d'octubre del 2005 fins el 31 de gener del 2006, així mateix es va fer la reserva de crèdit al pressupost 2006 per continuar amb aquestes tasques. La memòria final dels treballs es conserva al Museu d'Art de Sabadell, però en termes generals les tasques realitzades que realitza són:

- relació d'autors
- redacció d'una biografia resumida
- actualització de la documentació existent als arxiu documentals

1.2.3 CENTRE DE DOCUMENTACIÓ I BIBLIOTECA

Durant l'any s'han executat diverses accions per aconseguir l'objectiu de millora dels continguts, espais i accessos de la biblioteca del CDMAS, així com les tasques habituals de manteniment. Aquests són.

- S'ha procedit a la compra d'aquells llibres de temàtica especialitzada que s'han considerat d'interès per al fons de la biblioteca.
- S'han continuat les tasques de recull de documentació diversa i bibliografia per enriquir els dossiers d'artistes locals contemporanis.
- S'ha continuat amb les tasques de recull i manteniment de documentació diversa i bibliografia per enriquir els dossiers d'artistes històrics. La redacció de les fitxes d'inventari dels objectes de la col·lecció ha provocat i provoca diversos nivells de recerca i genera l'acumulació de gran quantitat de documentació i d'expedients vinculats, que cal posar a l'abast a través del Centre de Documentació del MAS (CDMAS).
- S'han continuat els intercanvis de publicacions amb d'altres entitats.
- S'ha procedit al registre dels nous ingressos i al manteniment de la biblioteca. Aquest any els fons bibliogràfics s'han incrementat en 100 títols aproximadament, entre llibres, catàlegs i d'altres, pendents de registre. Cal notar que seguint els criteris iniciats l'any 2003, totes aquelles publicacions, catàlegs i revistes de temàtica extralocal, es traslladaran a la biblioteca del vapor Badia. Aquestes tasques van ser portades a terme per l'alumne de batxillerat artístic en pràctiques d'IES del Vallès, Edurne Lacunza Quesada, des del 26 de juny al 28 de juliol.

2. RECERCA AL MUSEU D'HISTÒRIA

2.1 Objectius

1. Impulsar la investigació i la divulgació dels estudis relacionats amb els programes de treball del museu, especialment la recerca que es deriva del comissariat de les exposicions de producció pròpia i que contribueix a l'aprofundiment en el coneixement de les col·leccions del museu.
2. Fer el seguiment de les llicències d'obres en espais de protecció arqueològica, en coordinació amb les àrees de territori i de medi ambient de l'Ajuntament.
3. Fer el seguiment de les llicències d'enderroc en les àrees de protecció arqueològica i en els casos d'edificis d'interès patrimonial, en coordinació amb les àrees de territori i de medi ambient de l'Ajuntament, i promoure els estudis patrimonials i arqueològics pertinents.
4. Impulsar la recerca sobre els materials arqueològics dipositats en el fons del museu amb l'objectiu de divulgar-ne els coneixements que aportin mitjançant el programa d'exposicions o bé per a la seva publicació en la col·lecció dels *Quaderns d'Arqueologia*.
5. Impulsar la recerca sobre temes d'arqueologia, història i patrimoni locals per a ser divulgats mitjançant el programa de conferències, per la seva publicació en la col·lecció *Quaderns de Patrimoni i/o* per a la seva publicació a la revista Arraona.

2.2 Actuacions

2.2.1 COMISSARIATS

- La recerca i documentació per a la preparació de l'exposició temporal sobre *Ara són peces de museu* que mostrarà les darreres adquisicions del MHS des de l'any 1990 l'ha portat a terme Roser Enrich de l'equip tècnic del museu.
- El comissariat de l'exposició sobre els barris de La Serra, dins del cicle d'exposicions temporals <Sabadell i els seus barris> l'ha realitzat Ivan Bordetas, historiador.
- El comissariat de l'exposició "La Banda sona!. 150 anys de la Banda Municipal de Música", dins del cicle d'exposicions temporals <les col·leccions del museu> el va portar a terme Pep Mira, músic i pedagog, integrant de diverses bandes de música. Va estar assessorat pels components de la Banda de Música de Sabadell, sobretot Jordi Ollé i Bernat Castillejo.
- La recerca per a la realització de l'apartat de l'exposició permanent dedicat al Sabadell de l'època moderna (segles XVI al XVIII) realitzada per Assumpta Muset, doctora en Història Moderna, assessorada per Josep Maria Benaul, historiador i Santi Torra, historiador de l'art. Aquest projecte incloïa l'adequació de les sales dedicades a l'època medieval - "Sabadello, el naixement d'una

vila”- el que es va encarregar a Mercè Argemí, responsable de l'exposició. Aquesta adequació permeté incorporar novetats en el discurs.

- La recerca i documentació de les exposicions de petit format que s'han instal·lat a la sala del vestíbul del museu s'han portat a terme des del mateix equip tècnic del MHS:
 - El refugi antiaeri de l'aeroport de Sabadell, a càrrec de Genís Ribé.
 - Dia internacional dels museus. Descobreix una joia del museu. “La cistella de picnic” a càrrec de Montse Mallol
 - Coincidències insòlites. Els mosaics de Lluís Brú , a càrrec de Roser Enrich
 - 75 imatges per 75 anys del museu de la ciutat. A càrrec de Marta Piedrafita , historiadora i Núria Juan-Muns, tècnica del MHS.

2.2.2 PROJECTES ESPECÍFICS DE RECERCA

Recerca arqueològica

Jaciment de Can Gambús-1.

Aquest contracte va ser signat l'any 2005 entre l'OAL Museus i Arxiu Històric de Sabadell i l'empresa Arrago SL, en base a una aportació econòmica, mitjançant conveni, de la Junta de Compensació del Pla Parcial de Can Gambús.

Aquest contracte havia d'impulsar la investigació a l'entorn d'aquest important jaciment prehistòric i històric.

Al llarg de l'any 2006 han estat lliurats els següents estudis:

- Restes de fauna de l'antiguitat tardana.
- Restes ceràmiques del bronze inicial.
- Restes ceràmiques del bronze final, ferro i època ibèrica.
- Materials de vidre.
- Restes humanes del neolític.
- Restes de fauna del neolític.
- Restes malacofaunístiques prehistòriques.

Assessorament i revisió tècnica del projecte de rehabilitació del forn i obrador de pa del segle XIX situat a la finca del carrer de la Rosa, 28

Amb motiu del projecte de reforma i rehabilitació d'aquest conjunt patrimonial, per a l'establiment d'una botiga de roba de núvia Rosa Clarà, el MHS, en coordinació amb el Departament d'Urbanisme de l'Ajuntament de Sabadell, va fer un seguiment i un establiment de criteris per posar en valor i mantenir intactes els elements més significatius d'aquest conjunt històric.

El projecte afectava la planta baixa i el soterrani i ha estat respectuós amb l'arquitectura original del forn de pa i el corresponent obrador (del segle XIX), i amb alguns elements de cronologia probablement anterior (pou i galeria dels segles XVI-XVIII).

Tot el conjunt ha estat objecte, prèviament, dels estudis històrics i arqueològics corresponents.

Dra. Carme Rovira Hortalà, en el marc del "Programa de Arqueometalurgia de la Península Ibèrica" dirigit pel Dr. Germán Delibes de la Universitat de Valladolid, i en el que hi col·laboren el CSIC i el Museu Arqueològic Nacional, feu l'anàlisi dels següents objectes metàl·lics del fons

Can Roqueta II

- Placa de cinturó (bronze) CRII-165-2/3-19
- Frag. de metall en brut (llingot?) (coure) CRII-288-1-61
- Destral de cub (bronze) CRII-98A-2-204
- Punyal CRII-713-1-23
- Frags. de gresol ceràmic CRII-634-6-899; 348-1-8; 44-1-42;
- Gresol ceràmic 654-1-74

Can Piteu

- Simpulum CPR-18-2B-1/3
- Fíbula de pivot (en vitrina al MHS)

Amb l'objectiu de fer un estudi global, abordant els vessants tipològic-culturals i l'analític, aquest anàlisi complementa els treballs que aquesta investigadora ha realitzat anteriorment sobre el mobiliari i els processos productius de diversos jaciments arqueològics de la zona.

Sr. Joan Francès, arqueòleg membre del Centre de Recerques Arqueològiques de Cerdanyola (CRAC) va analitzar els següents materials procedents del Jaciment Sitges de la UAB :

- Part de fíbula, núm. Reg 11.245 C
- Escòria de ferro

Doctor F. Javier López Cachero, de la UB, realitzà l'estudi dels materials ceràmics de l'edat del bronze i del bronze final-primera edat del ferro procedents de la campanya de 1987 del jaciment de la Bòbila Madurell

Associació GRANEP(Grup de Recerca Arqueològica del Nord-est Peninsular), ha estudiat els botons prismàtics sobre os dels jaciments calcolítics i del Bronze antic: Torrent de Sant Oleguer, Sabadell, i Cova de la Torre Negra de Sant Cugat del Vallès

Diversos investigadors coordinats per l'empresa Arqueolític han realitzat diversos estudis de material arqueològic procedent de les recents intervencions arqueològiques de a Can Roqueta II, Can Roqueta –Torre Romeu i Can Roqueta/CanRevella, Sabadell.

Intervencions arqueològiques

Al llarg de l'any 2006 s'han dut a terme un total de **18 intervencions arqueològiques** al terme municipal de Sabadell, totes de caràcter preventiu i la major part de les quals han estat coordinades pel Museu d'Història de Sabadell, conjuntament amb el departament d'Urbanisme i l'Àrea de Coneixement i Recerca de la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya. La seva distribució territorial i tipològica és la següent:

- Excavacions i prospeccions al centre històric: 1
- Excavacions i prospeccions a la resta del nucli urbà: 1
- Excavacions i prospeccions al rodal: 4
- Excavacions i prospeccions al Sector de Can Roqueta: 1
- Excavacions i prospeccions al Sector de Can Gambús: 2
- Documentació arqueològica i patrimonial d'edificis i construccions d'interès històric i industrial, amb excavacions i prospeccions al subsòl: 6
- Documentació arqueològica i patrimonial d'edificis i construccions d'interès històric: 3

Carrer del Pedregar, 12

Durada: gener-juliol
Direcció: Albert Roig (Arrago, SL)
Finançament: Privat

Aquest estudi documental històric, arquitectònic i arqueològic d'un habitatge d'interès històric i patrimonial arrenca del 2005, amb motiu d'un projecte d'obra nova que contemplava el seu enderroc.

L'estudi ha posat en valor les diferents fases constructives de l'edifici, amb elements conservats datats entre els segles XVI-XVII i el segle XX, la major part de les quals pertanyents a un gran casal força transformat i reformat.

Can Gambús 3 (sector parc)

Durada: gener – setembre
Direcció: Dolors Codina i Pere Lluís Artigues (Janus SL)
Finançament: Junta de Compensació del Pla Parcial del Polígon B de Can Gambús

Aquesta intervenció es va iniciar l'estiu del 2005 i va finalitzar el setembre del 2006, amb el cobriment total de les estructures localitzades i documentades, i amb el rebliment provisional d'algunes de les restes més rellevants.

El seguiment del rebaix de terres va deixar al descobert un total de 450 punts d'interès arqueològic en una àrea d'aproximadament 71.000 m².

La forquilla cronològica que abraça el jaciment comprèn des del neolític, passant pel bronze inicial i final, el primer ferro, l'ibèric final i l'alt imperi romà.

Les estructures són principalment sitges i grans retalls i hem de destacar l'excavació del cuniculus, una gran galeria subterrània de transport d'aigües netes d'època romana i de 3 sepulcres de fossa neolítics.

Aeroport de Sabadell (Edifici terminal TWR i aparcament)

Durada: 6 de febrer al 14 de febrer // 27 de febrer al 10 de març
Direcció: Javier González (Pròleg DPC SL)
Finançament: AENA

La intervenció arqueològica va consistir en el seguiment dels rebaixos i la posterior excavació de les estructures localitzades, un total de 6. Les restes pertanyen al neolític mitjà i al calcolític-bronze inicial. Destaca la troballa d'una dena de calaïta i botons d'os amb perforació en "V".

Molí de Sant Oleguer

Durada: 20 de febrer al 10 de març
Direcció: Anna Bordas (Arqueociència SC, SL)
Finançament: Ajuntament de Sabadell

Intervenció realitzada en el marc del projecte de rehabilitació del molí com a alberg juvenil, en coordinació amb el Departament d'Obres.

Principalment els treballs d'aquesta intervenció arqueològica s'han centrat a la planta baixa, que és on es desenvolupava la majoria de les tasques del molí fariner i paperer, i en la zona subterrània que correspon al carcavà del molí fariner i el desguàs de les aigües un cop han passat per les diverses rodes hidràuliques.

La intervenció arqueològica tenia com un dels objectius contrastar les aportacions dels estudis i treballs fets fins el moment, com són els estudis de caire tecnològic de J. Nuet i J. Bolòs, i als treballs de caire historiogràfic de M.Argemi i J.M. Masagué.

Així, pel que fa a la planta baixa, els treballs es van dividir en tres fases:

1. una primera fase centrada en l'adequació i neteja de les sales principals, amb la qual es va posar al descobert tots els paviments i possibles zones de treball.
2. una segona fase, que va consistir en excavar aquelles zones on encara es podien documentar restes d'estrats corresponents a l'abandonament del molí, o bé en aquelles zones en les quals el paviment havia estat trencat i ens podien permetre documentar diverses estructures subterrànies.
3. per últim es va procedir al repicat de certes zones del parament, per tal de descobrir i documentar possibles restes d'estructures anteriors o per poder apreciar i determinar la seqüència cronològica pel que fa a la construcció, reformes i ús del molí.

En relació a la zona subterrània els treballs també es poden dividir en dos fases:

1. una primera en la que es va procedir a la neteja i identificació dels diferents elements que configuren el carcavà.
2. I per últim, es va procedir a fer la documentació gràfica de tota l'estructura (plantes, alçats, seccions i reportatge fotogràfic).

Resultats preliminars de la investigació. En primer lloc, pel que fa al molí fariner, aquest correspondria a un casal molt més petit, que sembla ubicar-se a la part oriental de la planta baixa de l'edifici actual i tindria un accés des de la façana sud del molí. Aquest accés, que s'ha pogut documentar en el parament, que va ésser posteriorment tapiat en l'època de funcionament del molí paperer, presenta unes dimensions considerables la qual cosa permetria l'entrada dels carros per descarregar el gra.

D'altra banda, pel que fa al funcionament del molí draper, aquest ha quedat absorbit per les reformes i ús del molí per la fabricació de paper de tina. Per últim, s'han pogut documentar diverses zones de treball del molí paperer, com és la ubicació dels dipòsits de pasta de paper, les diverses màquines de fabricació del paper i també estructures relacionades amb el desguàs d'aigües. També s'ha pogut documentar les reformes i ampliacions arquitectòniques realitzades a finals del S.XIX, principis del S.XX per adequar les sales a les necessitats industrials. És precisament a principis del segle, cap als anys 20, quan s'introdueix l'ús de l'electricitat com un reforç de la força hidràulica.

Vapor Buxeda Nou

Durada: 20 de febrer al 7 d'abril // 10 d'abril al 28 de juliol
Direcció: Maica Carmona / Eugeni Junyent (Dracma SCCL)
Finançament: Privat (Salas Associats)

Aquest conjunt industrial ocupava l'illa formada pels carrers de Sant Pau, Duran i Sors, Ferran Casablanca i Zurbano. Bona part dels edificis industrials han estat objecte d'enderroc i prèviament se n'ha fet l'estudi històric, arquitectònic i arqueològic (any 2005). Les naus situades a la banda del carrer Duran i Sors, juntament amb la sala de màquines i la base de la xemeneia, són de propietat municipal i s'han conservat i estan en procés de rehabilitació per convertir-se en escola bressol.

Aquesta indústria té el seu origen l'any 1881, i es va formar com a vapor en què es llogaven la força motriu i els diferents espais de què disposava.

El Museu d'Història de Sabadell, dins la col·lecció del MITL, conserva diferents objectes procedents d'aquesta indústria.

Els resultats de les investigacions fetes en aquest conjunt seran publicats dins la col·lecció dels *Quaderns d'Arqueologia* (núm. 5).

Teatre, cinema i cafè Euterpe

Durada: febrer-juny
Direcció: Albert Roig (Arrago SL)
Finançament: Privat (Euterpe SCP)

L'estudi documental històric, arquitectònic i arqueològic d'aquest conjunt d'edificacions està motivat pel fet d'estar catalogat al PEPPS com a Espai de Protecció Arqueològica (núm. 50) i també per tractar-se, parcialment, d'un element protegit amb valor documental (el núm. 147, l'edifici del Banc Hispano Americano, Rambla 1b-3).

El treball de recerca ha permès analitzar diferents aspectes de l'evolució històrica de les diferents construccions:

l'antic casal del fabricant Joan Salt (mitjan segle XIX).
el teatre Euterpe (finals del segle XIX).
el cafè Euterpe (principis del segle XX).

el cinema Euterpe (1936-finals dels anys 1990).

L'estudi ha significat, bàsicament, el buidat de les fonts documentals d'arxiu i la realització d'un aixecament de plànols exhaustiu i detallat de totes les edificacions afectades pel projecte d'enderroc, amb especial atenció a:

- Un alçat detallat de la façana íntegra que dona a la Rambla i al carrer de Sant Antoni Maria Claret, inclosos els esgrafiats i la resta d'ornamentació arquitectònica (balconada de ferro forjat, suport de ferro forjat per xarxa elèctrica, aplics ceràmics, pilastra i capitell, etc.)
- Un alçat detallat de les façanes exteriors de la caixa escènica de l'antic teatre, amb el detall de la obra que combina fusteria i maó arrebossat.
- Un alçat detallat de la torre de projeccions (1936) i les escales originals de l'accés-sortida interior de l'antic teatre.

De tots aquests edificis el MHS n'ha fet un reportatge fotogràfic molt complet i també n'ha recuperat un seguit d'elements mobles d'interès museístic.

Pendent de la finalització total del projecte d'enderroc, aquesta donació encara es troba en curs de tràmit fins a l'any vinent.

Antic Vapor Gorina

Durada: 3 al 21 d'abril // 26 de maig al 30 de juny // 8 de juliol al 16 d'agost

Direcció: David Molina (Arrago SL)

Finançament: Privat (Lodares SL)

Aquest conjunt industrial ocupava l'illa formada pels carrers de Sant Oleguer, Borrell, Sallarès i Pla i Marquès de Comillas. La totalitat dels edificis industrials han estat objecte d'enderroc, amb l'excepció de la xemeneia, així com també un conjunt d'habitatges situat a la cantonada dels carrers de Sant Oleguer amb Borrell. Prèviament, a finals del 2005, es va iniciar l'estudi històric, arquitectònic i arqueològic (a càrrec d'Albert Roig). La intervenció ha estat motivada per un projecte de nova urbanització residencial.

L'establiment industrial d'aquest espai data del 1863, però les edificacions que es conservaven dataven d'entre el 1886 fins ben entrat el segle XX.

En el transcurs del control arqueològic dels rebaixos es van localitzar una estructura de cronologia ibèrica i una altra de calcolítica, aquesta darrera amb troballes força singulars (punxó de coure, indústria sobre os, recipients ceràmics...).

El MHS va recollir, en el seu moment (any 2005) una caixa de fil per a la col·lecció del MITL, i disposa d'un exhaustiu reportatge fotogràfic dels edificis industrials fet per l'enginyeria tècnica responsable del projecte d'enderroc.

Vapor Joaquim Arimon

Durada: 22 al 31 de maig // 8 al 16 de juny
Direcció: M. Teresa Gilisbars (Arqueociència SC, SL)
Finançament: Privat (Nayber SL)

Aquesta intervenció era la continuació de l'estudi documental històric, arquitectònic i arqueològic iniciat l'any 2005 (a càrrec de Raquel Valdenebro).

La recerca ha consistit en el seguiment arqueològic de l'enderroc d'aquest conjunt industrial situat en la cantonada dels carrers de Gurrea 96-98 amb Turull, i en la posterior prospecció i excavació arqueològica del subsòl.

Els resultats de la investigació han estat molt positius i han permès documentar abastament l'evolució d'aquest conjunt industrial datat del 1894, fins al 1963, data de la seva darrera reforma. L'activitat industrial es va mantenir fins a principis del 2000. Enre les restes documentades en el subsòl, destaca l'antiga carbonera i sala de calderes, amb els fumerals i l'emplaçament de la xemeneia, així com també l'assentament de l'antiga màquina de vapor.

El MHS ha rebut en donació, per part de la promotora, diversos objectes per a la col·lecció del MITL.

Can Roqueta-Can Revella (Sabadell i Barberà del Vallès)

Durada: 1 de juny – 31 de desembre
Direcció: Noemí Terrats i Mònica Oliva (Arqueolític SL)
Finançament: Sabadell Creixent SA

Aquesta intervenció es va iniciar l'estiu del 2005, amb motiu de la urbanització d'aquest sector per implantar un Centre de Transports Logístics.

En total s'ha investigat una superfície total de 100.000 m² i s'han localitzat més de 250 estructures arqueològiques d'època històrica i prehistòrica, a les quals s'ha d'afegir la documentació i l'excavació del mas de can Revella, un mas del segle XIX, localitzat també dins l'àrea afectada.

En el seu conjunt, s'han trobat restes de diferents èpoques: neolític antic postcardial (2), bronze inicial (11), bronze final (45), bronze final-primera edat del ferro (60), primera edat del ferro (75), antiguitat tardana (18) i època contemporània (5). Hi ha diverses estructures sense adscripció clara dins la prehistòria i altres d'indeterminables.

Els tipus d'estructura documentats són, també, diversos: fosses d'emmagatzematge o sitges (191) i cubetes (20), suports de contenidor (2), estructures de combustió (1), pous (1), estructures complexes (8) i estructures amb enterraments d'inhumació (10) i finalment una urna cinerària. També s'han documentat altres estructures de funcionalitat incerta (11).

Tan el jaciment com les restes documentades es presenten com excepcionals per la seva quantitat i qualitat, destacant la recuperació de nombrosos vasos ceràmics, objectes metàl·lics, restes de petxines emprades per fer ornaments,

restes de materials fets amb argiles cuites i que denoten l'existència de cabanes fetes en materials peribles, entre d'altres. Fem incidència en la importància del jaciment, especialment durant la primera edat del ferro, així com també en la documentació de nombroses estructures funeràries, gairebé totes elles amb enterraments múltiples (hipogeus).

C. de la Soledat, 11

Durada: 14 al 24 de juny
Direcció: David Molina (Arrago SL)
Finançament: Privat (Francesc Capella)

Amb motiu de la construcció d'un nou habitatge, s'ha procedit a la prospecció arqueològica del solar, amb resultats negatius.

Hostatgeria de la Salut

Durada: 19 de juny al 4 d'agost
Direcció: Jordi Roig (Arrago SL)
Finançament: Ajuntament de Sabadell

El motiu de la intervenció ha estat el projecte de rehabilitació de l'ermita de Sant Iscle i Santa Victòria, i l'adequació i ordenació del seu entorn.

S'ha fet el control arqueològic dels moviments de terres i la prospecció i documentació arqueològiques de l'àrea afectada per l'obra.

S'han pogut analitzar diferents restes d'època romana, pertanyents a la vil·la romana documentada de fa temps en aquest indret, a destacar: un dipòsit tipus *lacus*, una estructura de combustió i fonaments i fragments de murs.

Sant Pau de Riu-sec

Durada: 20 al 30 de juny
Direcció: Bruna Álvarez (Arqueociència SC, SL)
Finançament: Vantoueix SL

Aquesta intervenció s'ha iniciat amb motiu de la futura urbanització d'aquest sector com a parc industrial, en el marc d'un Pla Parcial.

S'ha dut a terme una prospecció superficial de tota l'àrea afectada pel projecte de nova urbanització, amb la localització de diferents indicis d'èpoques històriques.

Casa Duran

Durada: 7 al 18 d'agost // 4 al 29 de desembre
Direcció: Marta Maragall // Susanna Abad (Arqueociència SC, SL)
Finançament: Ajuntament de Sabadell

Aquesta intervenció arqueològica s'emmarca en el projecte de rehabilitació d'aquest edifici històric catalogat com a BCIN, i forma part d'un programa de recerca iniciat anys enrera, coincidint amb l'inici de les obres.

Les excavacions s'han desenvolupat en l'àmbit de l'antiga llauneria, a la planta baixa del cos annex que hi ha al carrer del Pedregar cantonada amb Sant Joan. Els resultats d'aquestes dues intervencions han estat molt positius, i han significat la localització de nous trams del fossat baix medieval, més estructures relacionades amb la fàbrica de sabó del segle XIX, altres possibles estructures dels tints del segle XVIII i altres restes de fonaments i clavegueram dels segles XVI-XVII.

Can Gambús 1 (subsectors I, II i III)

Durada: 23 al 31 d'agost

Direcció: Jordi Roig (Arrago SL)

Finançament: Junta de Compensació del Pla Parcial del Polígon B de Can Gambús

Aquesta intervenció completava alguns serrells pendents de les excavacions fetes en anys anteriors.

S'han localitzat i documentat estructures i estrats d'època prehistòrica indeterminada, edat del bronze, primera edat del ferro i ibèrica.

Aquestes restes, un cop estudiades, van ser eliminades el mes de novembre, prèvia resolució del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Parc Taulí

Durada: setembre

Direcció: David Molina (Arrago SL)

Finançament: Públic (Corporació Sanitària Parc Taulí)

Amb motiu de les obres d'ampliació i reforma de diversos edificis de l'Hospital de Sabadell, es va portar a terme un control arqueològic de les remocions. Aquest indret està inclòs al PEPPS com a Espai d'expectativa arqueològica (núm. 31).

Els resultats del seguiment arqueològic van ser negatius.

Carrer Major, 82

Durada: octubre-novembre

Direcció: Eugeni Junyent i Maica Carmona (Dracma, SCCL)

Finançament: Privat (Promillet SL)

L'estudi documental històric, arquitectònic i arqueològic d'aquest edifici s'ha fet amb motiu d'un projecte d'enderroc en un edifici que està catalogat com a element amb valor arquitectònic documental en el PEPPS (núm. 963-D1) i Espai de Protecció Arqueològica (núm. 65-D2).

La recerca ha permès analitzar les característiques i l'evolució constructiva d'un habitatge unifamiliar de planta baixa i pis, entremitgeres, característic de mitjan segle XIX, situat en el carrer Major de la Creu Alta. Se n'ha efectuat el corresponent aixecament de plànols i un reportatge fotogràfic exhaustiu.

Carrer de les Comèdies, 53-55 / Les Paus, 20-22

Durada: 2 al 31 d'octubre
Direcció: David Molina (Arrago SL)
Finançament: Cim Comèdies 2005 SL

Aquesta intervenció ha vingut precedida (abril-maig) per un estudi documental històric, arquitectònic i arqueològic dels habitatges existents, prèviament al seu enderroc, a càrrec d'Albert Roig. Aquesta recerca prèvia ha permès aprofundir en el coneixement de l'evolució arquitectònica de els diferents cases analitzades, des de mitjan segle XIX fins a ben entrat el segle XX.

La intervenció arqueològica ha permès localitzar, entre altres estructures, un testar amb gran quantitat de terrissa defectuosa i altres materials procedents d'un forn proper, del segle XIX.

Serra de Pedralba / Bassa del Parc Agrari

Durada: novembre-desembre
Direcció: Eva Orri (Janus SL)
Finançament: Ajuntament de Sabadell

Aquesta intervenció es va dur a terme en un Espai d'expectativa Arqueològic inclòs en el PEPPS, en coordinació amb el Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat. El motiu de l'obra va ser la construcció d'una bassa de reg per a la prevenció d'incendis.

Es van fer els pertinents controls arqueològics dels rebaixos, es van localitzar algunes estructures i es van excavar. Finalment les estructures detectades van ser considerades com a negatives: eren d'època recent i sense cap valor històric.

Altres

- Assessorament i revisió dels continguts del **llibre Història de l'Escola Nostra Llar, obra de Marisol Roig**. Desembre de 2006.
- Col·laboració, amb aportació de dades històriques, en l'elaboració d'un **audiovisual d'història i patrimoni del barri de Covadonga**, a càrrec de Rafael Ribas. Curs 2006/07.
- Assessorament i seguiment de consultes fetes a la biblioteca i arxiu del MHS per a l'elaboració d'un **treball de recerca de 2n de Batxillerat sobre prehistòria i arqueologia**, a càrrec d'Àngel Codina Giralt, de l'IES Dr. Miquel Crusafont i Pairó. Curs 2006/07.

2.2.3 BECA D'HISTÒRIA LOCAL MIQUEL CARRERAS

Durant l'any 2006 s'ha la 6a convocatòria d'aquesta beca, corresponent al curs 2007-2008, juntament amb la Fundació Caixa Sabadell i la Fundació Bosch i Cardellach. El tema escollit pels membres del jurat, representants de les tres institucions, ha estat algun o diversos aspectes del període corresponent a la 2a. república a Sabadell.

2.2.4 BIBLIOTECA

Amb data de 26 de gener del 2006 es van finalitzar les tasques de catalogació de la biblioteca iniciades el mes de novembre del 2005 i dutes a terme pel bibliotecari Àlvar Fernández.

S'han donat d'alta tots els llibres, revistes i butlletins que havien ingressat al MHS des de principis del 2005 i que es trobaven pendents de catalogació i ordenació.

També s'han catalogat i ordenat tots els vídeos.

Els butlletins, informatius i altres documents de format petit i prim s'han continuat endreçant en carpetes de gomes en les lleixes superiors al moble vitrina (al costat de la finestra).

Finalment s'han identificat i llistat les publicacions duplicades i les publicacions que requeririen una restauració. Aquests llibres i revistes s'han endreçat en caps de cartró:

- Publicacions per restaurar.
- Monografies duplicades.
- Revistes duplicades.
- Publicacions sobre Sabadell duplicades.

A finals de l'any 2006 es va iniciar el procés d'encàrrec de la catalogació de les noves entrades, establint contactes amb la Facultat de Biblioteconomia de la UB, l'AHS i la Fundació Bosch i Cardellach, sense que finalment s'hagi pogut realitzar durant l'any 2006 l'esmentat encàrrec per falta de candidats.

3. RECERCA AL MITL, MUSEU DE LA INDÚSTRIA TÈXTIL LLANERA

3.1 Objectius

1. Continuar el seguiment de les llicències d'enderroc dels conjunts industrials tèxtils d'interès històric, en coordinació amb el Servei d'urbanisme, per promoure'n el seu estudi previ a l'enderroc.
2. Promoure la investigació de la col·lecció de mostraris tèxtils en procés de catalogació, per conèixer millor les seves característiques i analitzar les línies de treball més adients per a la seva divulgació.

3.2 Actuacions

3.2.1 PROJECTES ESPECÍFICS DE RECERCA

Vapor Buxeda Nou

Durada: 20 de febrer al 7 d'abril // 10 d'abril al 28 de juliol
Direcció: Maica Carmona / Eugeni Junyent (Dracma SCCL)
Finançament: Privat (Salas Associats)

Aquest conjunt industrial ocupava l'illa formada pels carrers de Sant Pau, Duran i Sors, Ferran Casablanques i Zurbano. Bona part dels edificis industrials han estat objecte d'enderroc i prèviament se n'ha fet l'estudi històric, arquitectònic i arqueològic (any 2005). Les naus situades a la banda del carrer Duran i Sors, juntament amb la sala de màquines i la base de la xemeneia, són de propietat municipal i s'han conservat i estan en procés de rehabilitació per convertir-se en escola bressol.

Aquesta indústria té el seu origen l'any 1881, i es va formar com a vapor en què es llogaven la força motriu i els diferents espais de què disposava.

El Museu d'Història de Sabadell, dins la col·lecció del MITL, conserva diferents objectes procedents d'aquesta indústria.

Els resultats de les investigacions fetes en aquest conjunt seran publicats dins la col·lecció dels *Quaderns d'Arqueologia* (núm. 5).

Antic Vapor Gorina

Durada: 3 al 21 d'abril // 26 de maig al 30 de juny // 8 de juliol al 16 d'agost
Direcció: David Molina (Arrago SL)
Finançament: Privat (Lodares SL)

Aquest conjunt industrial ocupava l'illa formada pels carrers de Sant Oleguer, Borrell, Sallarès i Pla i Marquès de Comillas. La totalitat dels edificis industrials han estat objecte d'enderroc, amb l'excepció de la xemeneia, així com també un conjunt

d'habitatges situat a la cantonada dels carrers de Sant Oleguer amb Borrell. Prèviament, a finals del 2005, es va iniciar l'estudi històric, arquitectònic i arqueològic (a càrrec d'Albert Roig). La intervenció ha estat motivada per un projecte de nova urbanització residencial.

L'establiment industrial d'aquest espai data del 1863, però les edificacions que es conservaven dataven d'entre el 1886 fins ben entrat el segle XX.

En el transcurs del control arqueològic dels rebaixos es van localitzar una estructura de cronologia ibèrica i una altra de calcolítica, aquesta darrera amb troballes força singulars (punxó de coure, indústria sobre os, recipients ceràmics...).

El MHS va recollir, en el seu moment (any 2005) una caixa de fil per a la col·lecció del MITL, i disposa d'un exhaustiu reportatge fotogràfic dels edificis industrials fet per l'enginyeria tècnica responsable del projecte d'enderroc.

Vapor Joaquim Arimon

Durada: 22 al 31 de maig // 8 al 16 de juny
Direcció: M. Teresa Gilisbars (Arqueociència SC, SL)
Finançament: Privat (Nayber SL)

Aquesta intervenció era la continuació de l'estudi documental històric, arquitectònic i arqueològic iniciat l'any 2005 (a càrrec de Raquel Valdenebro).

La recerca ha consistit en el seguiment arqueològic de l'enderroc d'aquest conjunt industrial situat en la cantonada dels carrers de Gurrea 96-98 amb Turull, i en la posterior prospecció i excavació arqueològica del subsòl.

Els resultats de la investigació han estat molt positius i han permès documentar abastament l'evolució d'aquest conjunt industrial datat del 1894, fins al 1963, data de la seva darrera reforma. L'activitat industrial es va mantenir fins a principis del 2000. Entre les restes documentades en el subsòl, destaca l'antiga carbonera i sala de calderes, amb els fumerals i l'emplaçament de la xemeneia, així com també l'assentament de l'antiga màquina de vapor.

El MHS ha rebut en donació, per part de la promotora, diversos objectes per a la col·lecció del MITL.

Projecte de senyalització de xemeneies

El març del 2006 el MHS contracta el Sr. Ricard Oliva, historiador, per fer una recerca històrica preliminar de les xemeneies que s'han de senyalitzar, un total de 16. Aquesta investigació es fa en base a la documentació que es conserva a l'Arxiu Històric de Sabadell, i es dóna prioritat a la recerca de la informació sobre les 7 primeres xemeneies que poden ser objecte de senyalització (1a fase). L'estudi es completa amb recerca de fonts orals, amb la consulta d'algun arxiu particular i amb el buidat del fons de l'enginyer Izard que es troba dipositat a la Fundació Bosch i Cardellach de Sabadell.

CAPÍTOL IV. LA DIFUSIÓ

1. DIFUSIÓ DES DE L'ARXIU HISTÒRIC

1.1 Objectius

1. Mantenir el servei de consulta presencial dels usuaris a la sala de consulta de l'AHS.
2. Atendre per escrit les instàncies rebudes de part de persones interessades en antecedents administratius i històrics.
3. Generar els productes editorials encaminats a la difusió dels fons o de les activitats de l'AHS, inclosa la web de l'AHS.
4. Gestionar les entrades i sortides de documents de l'AHS per qualsevol motiu.
5. Gestionar l'aplicació específica de les ordenances fiscals, i els drets intel·lectuals i morals derivats de l'autoria.

1.2 Actuacions

1.2.1 SERVEI AL PÚBLIC

Nombre d'usuaris i consultes per tipus d'usuari

	Usuaris	Consultes
Investigador	630	1.788
Ciudadà –no investigador–	737	1.448
Personal de l'Ajuntament	326	739
Estudiant	90	119
Estudiant universitari	128	288
Administratius de la gestió privada	246	401
Documentalista i periodista	178	759
Altres administracions públiques	3	-
TOTAL	2.338	5.542

Al llarg de 2006 s'ha produït un increment del nombre d'usuaris per bé que el nombre total de consultes només ha augmentat lleugerament. Entre els grups d'usuaris que creix especialment, hi ha el de personal de l'Ajuntament i el d'administratius de la gestió privada. L'investigador pròpiament també creix, mentre hi ha una davallada del nombre d'estudiants universitaris.

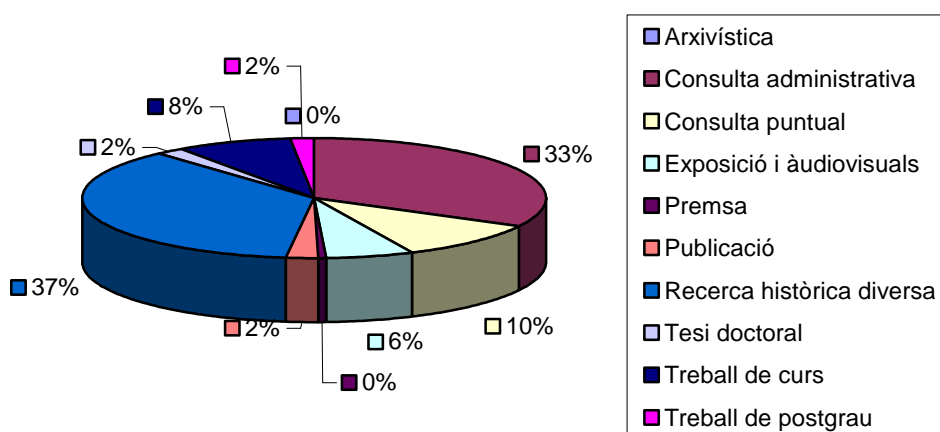
Així mateix, des del Servei d'Atenció a l'Usuari s'han realitzat totes les recerques necessàries per tal de donar resposta a les sol·licituds d'informació d'especial complexitat realitzades per diversos usuaris. Així mateix, s'ha donat resposta a 17 sol·licituds procedents del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya

relatives a l'empresonament i/o desaparició de persones durant la Guerra Civil Espanyola i immediata postguerra.

Nombre d'usuaris i consultes per objecte de recerca

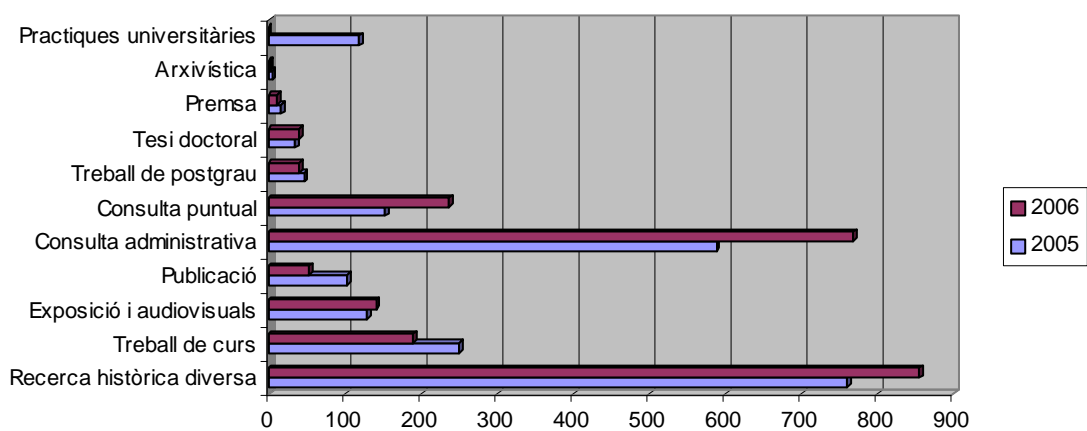
	Usuaris	Consultes
Recerca històrica diversa	855	2.446
Treball de curs	190	357
Consulta administrativa	767	1.291
Exposició i audiovisuals	142	534
Consulta puntual	238	447
Tesi doctoral	40	120
Premsa	11	44
Treball de postgrau	40	87
Arxivística	2	10
Publicacions	53	206
TOTAL	2.338	5.542

Distribució percentual dels usuaris segons l'objecte de recerca

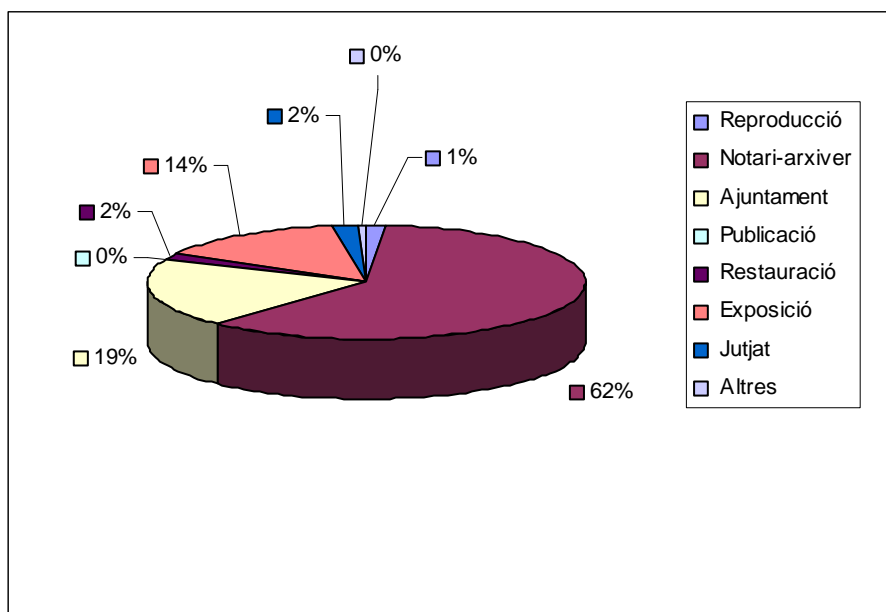
Evolució dels usuaris per objecte de recerca, 2005-2006

	2005	2006
Recerca històrica diversa	760	855
Treball de curs	251	190
Exposició i audiovisuals	129	142
Publicació	103	53
Consulta administrativa	588	767
Consulta puntual	153	238
Treball de postgrau	47	40
Tesi doctoral	35	40
Premsa	16	11
Arxivística	5	2
Practiques universitàries	119	-
Total	2.206	2.338

Nombre de préstecs per tipus de sortida

Reproducció	13
Notari-arxiver	545
Ajuntament	175
Publicació	1
Restauració	16
Exposició	126
Jutjat	19
Altres	4
Total	899

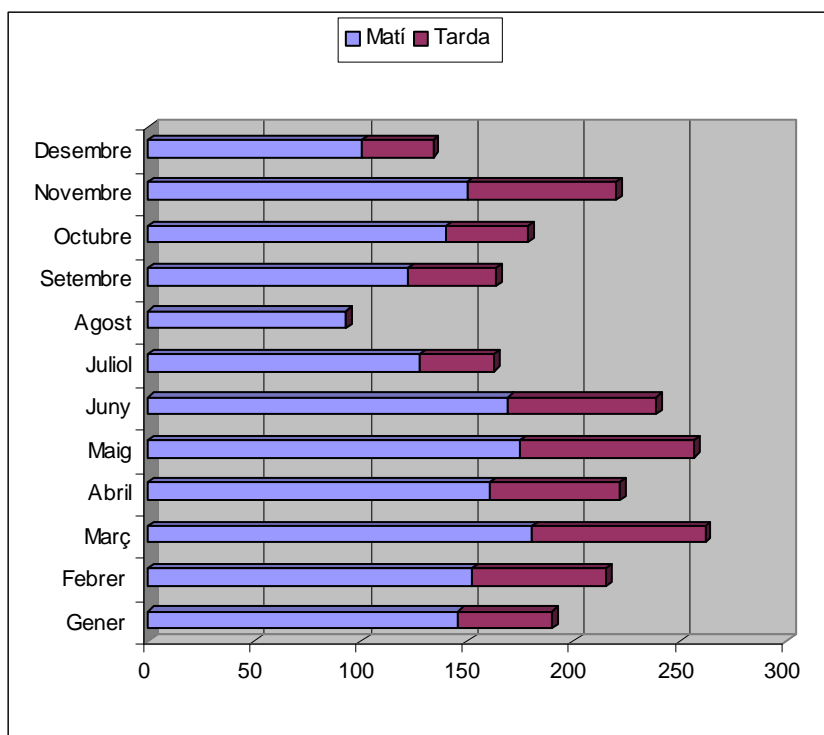
Tipus i nombre de documents utilitzats en el préstec

Volums	565
Expedients	203
Fotografies	6
Documents solts	92
Carpetes	4
Cartells	6
Plànols	2
Vídeos	3
Publicacions periòdiques	11
Aquarel·la	1
Capsa	1
Cinta cassette	4
Pergamí	1
Total	899

El servei de préstec s'ha incrementat globalment, i entre els documents que més han incrementat el préstec hi ha la categoria anomenada de documents solts .

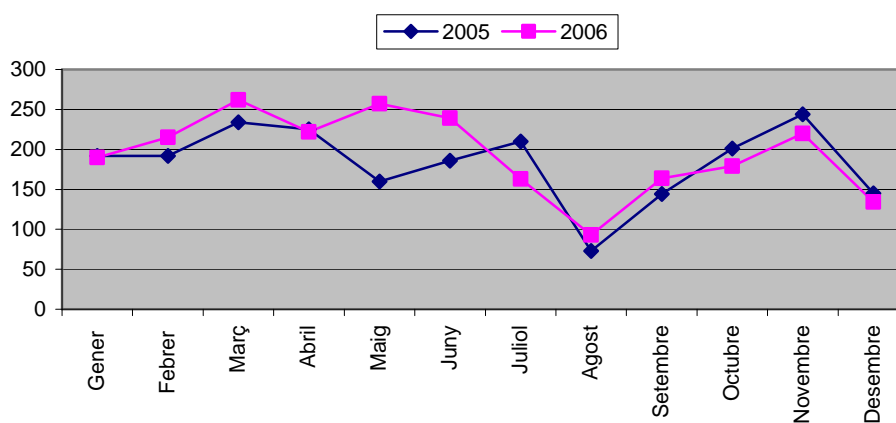
Distribució d'usuaris per mesos i torns

	Matí	Tarda	Total
Gener	146	44	190
Febrer	152	63	215
Març	181	81	262
Abril	161	61	222
Maig	175	82	257
Juny	169	70	239
Juliol	128	35	163
Agost	93	-	93
Setembre	122	42	164
Octubre	140	39	179
Novembre	150	70	220
Desembre	101	33	134
Total	1.718	620	2.338

Distribució d'usuaris per mesos. Comparatiu respecte de 2005

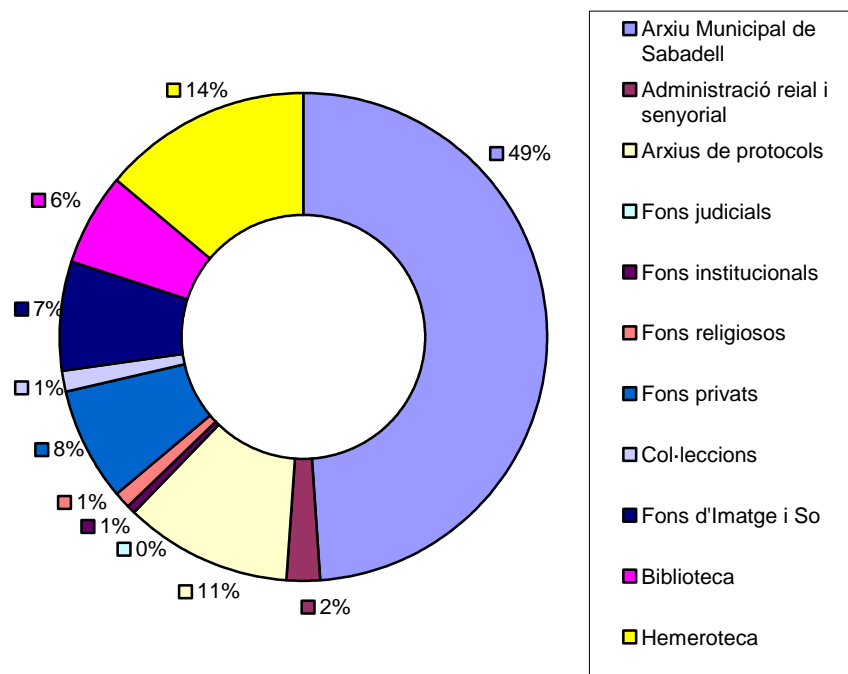
	2005	2006
Gener	192	190
Febrer	192	215
Març	234	262
Abril	225	222
Maig	160	257
Juny	186	239
Juliol	210	163
Agost	73	93
Setembre	144	164
Octubre	201	179
Novembre	244	220
Desembre	145	134
TOTAL	2.206	2.338

Consultes per fons d'arxiu

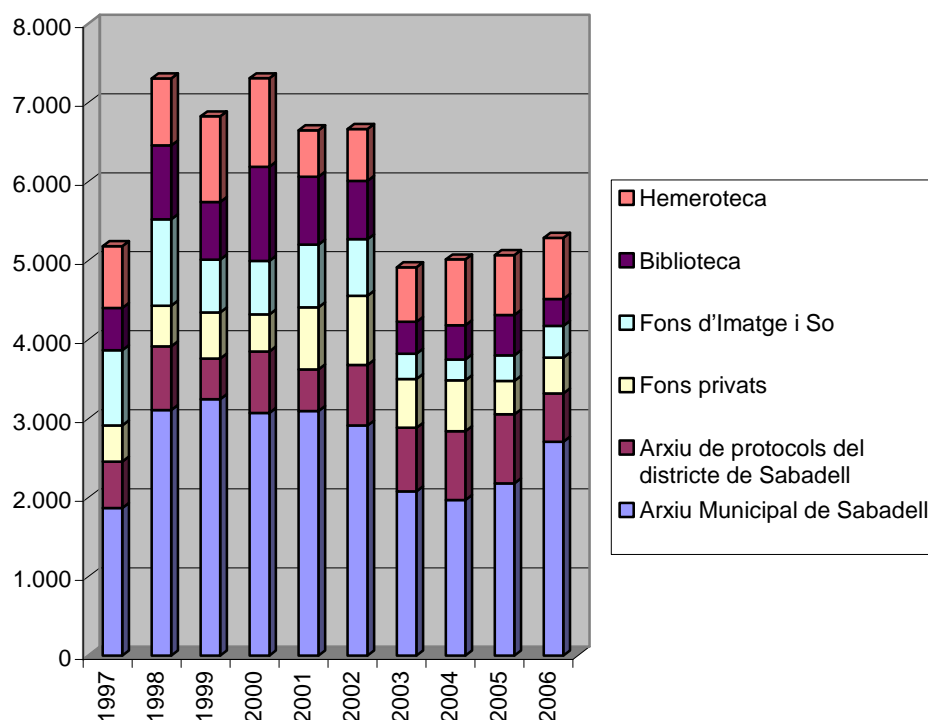
Arxiu Municipal de Sabadell	2.707
Administració reial i senyorial	125
Arxius de protocols	612
Fons judicials	1
Fons institucionals	33
Fons religiosos	63
Fons privats	421
Col·leccions	64
Fons d'Imatge i So	403
Biblioteca	338
Hemeroteca	775
Total	5.542

Distribució percentual de les consultes per fons d'arxiu

Evolució decennal. Fons més consultats

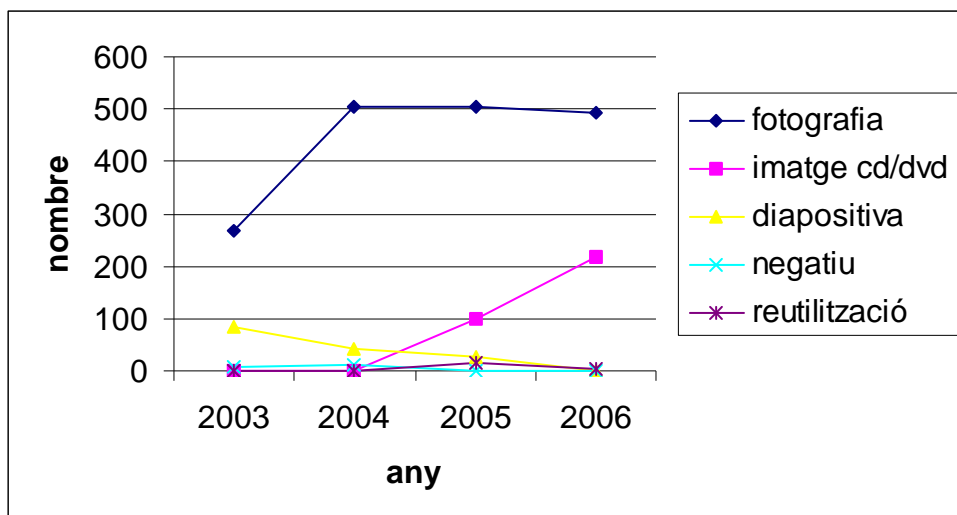
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Arxiu Municipal de Sabadell	1.868	3.109	3.245	3.071	3.097	2.912	2.080	1.970	2.181	2.707
Arxiu de protocols del districte de Sabadell	589	806	517	780	526	767	804	873	873	612
Fons privats	457	514	582	467	786	876	618	643	422	454
Fons d'Imatge i So	953	1.093	670	678	796	715	319	264	327	403
Biblioteca	535	935	729	1.192	857	738	404	433	509	338
Hemeroteca	781	849	1.083	1.120	587	658	692	832	758	775
Total	5.183	7.306	6.826	7.308	6.649	6.666	4.917	5.015	5.070	5.289

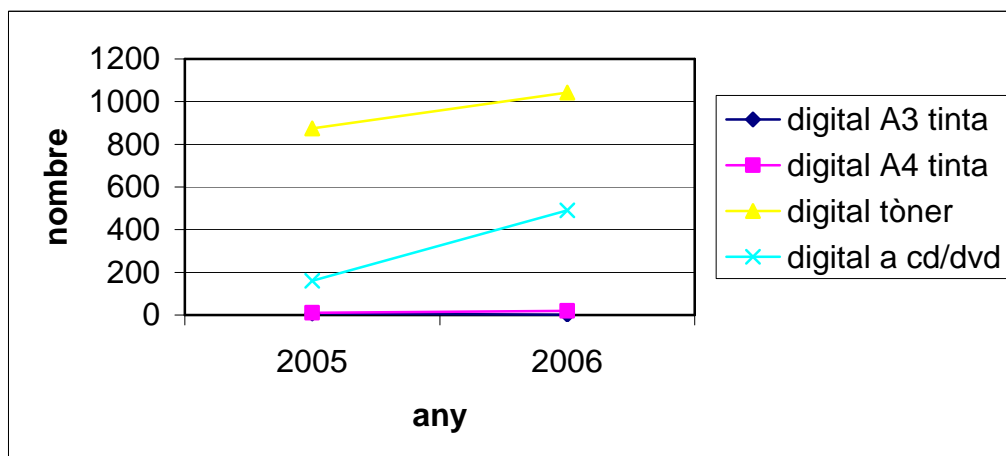
Servei de reproducció documental

Des del servei d'atenció a l'usuari s'han continuat oferint reproduccions de documents textuais i d'originals fotogràfics. S'han lliurat 492 còpies de plànols (gran format) i s'han fet 496 còpies fotogràfiques, 5 còpies en vídeo i 6 en DVD. A més, des d'aquest any hem considerat oportú separar les fotocòpies obtingudes des de suport paper, 9.479 (de formats DIN A3 i DIN A4, b/n i color) de les obtingudes des de suport CD/DVD, 689.

Enguany s'han continuat realitzant còpies digitals d'aquells documents la natura i estat de conservació dels quals desaconsellava la fotocòpia convencional. El servei de reprografia digital ha lliurat 1.064 impressions en paper offset i 491 fitxers digitals (distribuïts en un total de 34 CD's).

* Evolució de les reproduccions a la Secció d'Imatge i de So.

* Evolució total de les reproduccions digitals

1.2.2 DIFUSIÓ I EXPLOTACIÓ DEL FONS

Recerques i utilitzacions per a les investigacions dels usuaris

Abad Sentís, Josep

Justícia i delinqüència a l'època dels Àustries. Certamen Literari Joan Arús (Castellar del Vallès).

Ache Vicente, Josep

Història del Teatre Principal de Sabadell. Publicació de l'Ajuntament de Sabadell.

Alavedra Bosch, Josep

Les confraries al segle XVI-XVIII. Tesis doctoral dirigida per Antoni Moliner Prada. Universitat Autònoma de Barcelona.

Barberán Mas, Joan

Història del Centre d'Esports Sabadell.

Benaul Berenguer, Josep Maria

Exili de la família Simó. Futura publicació a la revista Arraona.

Bordetas Jiménez, Ivan
Treball de comissariat de l'exposició "Més enllà del riu: els barris de Torre-Romeu, Poblenou i el Raval d'Amalía". Museu d'Història de Sabadell.

Borrás Llop, José Maria
Escolarització, família i treball en un medi industrial (Creu Alta, 1900-1936). Publicació.

Cano Rojas, Pilar
Recull històric sobre "Sala Tres". Exposició de la Fundació ARS.

Cardona Vélez, Maria Isabel
Recerca genealògica. Investigació particular

Carmona Marín, Maria Carme; Junyent Carreras, Eugeni
Investigació sobre la força del vapor al barri de Gràcia de Sabadell. Projecte becat per l'Obra Social Caixa Sabadell.

Casanovas Romeu, Maria Àngels
Treballs de documentació i comissariat per a l'exposició sobre la figura de Miquel Carreras. Fundació Caixa Sabadell.

Comulada Ferrer, Enric
Recerca genealògica. Investigació particular.

Dockhorn, Mauro
La Electricidad S.A. Tesi doctoral dirigida per Esteve Deu. Universitat de Barcelona.

Ferran Sol, Joan Antoni
Genealogia familiar. Recerca particular.

Fonolleda Prats, Jordi
Genealogia familiar. Recerca particular.

Giner Olcina, Josep
Can Xiol, Santa Perpètua de Mogoda. Elaboració d'un informe de la situació patrimonial, encarregat per la propietat.

Gómez Gómez, Joaquim
Evolució urbanística de Sabadell. Treball universitari.

Lara Otalora, Natàlia
Història gràfica d'Esquerra Republicana de Catalunya. Publicació

Manyé Martí, Lourdes
"Avantguarda i exili: F. Trabal i la renovació de la novel·la". Difusió a la Furman University (EUA).

Martí Romeu, Lluís
Seguiment de l'evolució de finques i carrers de Sabadell. Investigació particular.

Martín Berbois, Josep Lluís
"La Lliga Regionalista de Sabadell o l'ocàs d'un partit (1931-1945)". Tesina. Universitat Autònoma de Barcelona.

Investigació sobre l'editorial *Biblioteca Sabadellenca*. Publicació.

Martínez Rodríguez, Clara
Història de les eleccions municipals a Sabadell (Partits Governants). Treball universitari.

Mira Olcina, Pep
Història de la Banda Municipal de Sabadell. Exposició al Museu d'Història de Sabadell.

Molins Albanell, Jordi
Informació aeroport de Sabadell. Associació a favor de la supressió de l'Aeroport.

Monteagudo Hernández, Francisco
Recerca sobre la desaparició al front d'Angel Hernández, durant la Guerra Civil. Investigació particular.

Muset Pons, Assumpta
Sabadell a l'època moderna. Exposició permanent al Museu d'Història de Sabadell.

Núñez Bassach, Margarita
Recerca biogràfica sobre Claudi Mas (Orquestra Muixins). Recerca particular.

Oliva Frago, Ricard
Documentació sobre les xemeneies i antics vapors tèxtils de Sabadell. Museu d'Història de Sabadell.

Palà Moncusí, Albert
El lliure pensament a Catalunya. Tesi doctoral dirigida per Susana Tavera. Universitat de Barcelona.

Piedrafita Anguera, Marta
Treballs de documentació sobre els 75 anys del MHS. Exposició al Museu d'Història de Sabadell.

Prat Utset, Sergi
Història de la Rambla de Sabadell. Treball de recerca de 2n de Batxillerat.

Ramos Serra, Gemma
Recull històric sobre l'empresa ABB (1940- 1996). Encàrrec de VIMUSA (possible publicació).

Renom Bernaus, Elisenda
Treballs de documentació per a l'estudi "L'evolució del tractament dels residus a Sabadell des del s. XIX fins als nostres dies (comparativa amb d'altres ciutats com Nova York, Londres)". Ponència de Jordi Renom a la Fundació Bosch i Cardellach

Renom Pulit, Mercè
Poder polític a Sabadell (transició antic règim a règim liberal). Publicació a la revista Arraona.

Ribalta Puig, Pere
Història de l'aviació a Sabadell. Futura publicació.

Roig Deulofeu, Albert
Recull històric del cafè-teatre Euterpe. Informe-memòria previs a l'enderroc.
Rosés Bruix, Eduard

Rubí Casals, Maria Gemma
Recerca sobre les eleccions provincials. Publicació d'un llibre sobre el Centre Nacionalista Republicà. UAB.

Rutés Caba, Josep
Història sobre el servei de correus de Sabadell. Investigació particular.

Sampere Giménez, Sergi
Recerca genealògica. Investigació particular.

Selma Lorente, Gonzalo
Buidat de la sèrie "Matrius dels rebuts d'enterraments" del fons Municipal. Elaboració d'una base de dades . Dins el projecte "*Enxarxeu-ho*" de la Societat Catalana de Genealogia, Heràldia, Sigil·lografia, Vexil·lologia i Nobiliària.

Tintó Espelt, Lluís
Genealogia al Vallès Oriental i Occidental. Investigació particular.

Torra Fernández, Lúdia
La menestralia a Sabadell, 1650-1808. Beca d'Història Local Miquel Carreras.

Torrebadella Flix, Xavier
Antedents esportius al Sabadell del segle XIX. Possible publicació.

Vilarrubias Garcia, Elisenda
Agustí Borgunyó. Tesina de final de carrera dirigida per Jaume Aiats. Escola Superior de Música de Catalunya.

Vilàs Galindo, Ernest
Bibliografia sobre Santa Perpètua de Mogoda. Recerca pel Centre de Recerques i Estudis Mogoda.

Així mateix, des del Servei d'Atenció a l'Usuari s'han realitzat totes les recerques necessàries per tal de donar resposta a 17 sol·licituds procedents del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya relatives a l'empresonament i/o desaparició de persones durant la Guerra Civil Espanyola i la immediata postguerra.

Publicacions i autoedicions

Publicacions ingressades a la biblioteca de l'AHS durant l'any 2006 els autors de les quals han utilitzat materials conservats a l'Arxiu per a la seva realització.

La Banda sona! Sabadell: Museu d'Història de Sabadell, 2006. 57 p.

Luis Alberto CABRERA. *Mujer, trabajo y sociedad, 1839-1983*. Madrid: Fundación F. Largo Caballero, Fundació BBVA, 2005. 296 p.

Jordi CALVET PUIG, Jordi BONAL ROVIRA. *Daunis, 150 anys*. Sabadell: Daunis S.A., 2005. 101 p.

Òscar CARBONELL COSTA, Jesús SANZ, Noemí GALVEZ. *Aproximació a la història de l'educació en el lleure i l'esplai a Sabadell*. Sabadell: Ajuntament de Sabadell, 2005. 231 p.

Entre la intimitat i l'exhibició: la joia feta, portada i venerada a Sabadell. Sabadell: Museu d'Art de Sabadell, 2006

Esteve Valls Baqué: poeta d'un art pur. Sabadell: Museu d'Art de Sabadell, Fundació Ars, 2005. 143 p.

Gisela FIGUERAS CIFUENTES. *Inventari de l'hemeroteca local: publicacions periòdiques sabadellenques (1854-2004).* Sabadell: Arxiu Històric de Sabadell, 2006. 351 p. (Eines de l'Arxiu ; 4)

Virgínia DOMÍNGUEZ ALVAREZ. "Treball femení a la indústria tèxtil llanera de Sabadell durant el segle XX". Tesi doctoral-Universitat Autònoma de Barcelona, Departament d'Antropologia Social, 2005. Dir.: Verena Stocke, Mireia Baylina Ferré.

Roser GALÍ IZARD. *El Vapor Codina (Sabadell, Vallès Occidental).* Sabadell: Ajuntament de Sabadell, 2006. 118 p. (Quaderns de Patrimoni ; 10)

Manufactura i menestrals: Sabadell del segle XVI al XVIII. Sabadell: Museu d'Història de Sabadell, 2006. 35 p.

Antoni MAÑÉ SÀBAT. *El Ferrocarril metropolità del Vallès.* Vilamòs: El Mirador, 2004. 71 p. (Ferrocarrils de Catalunya ; 4)

Manuel MARIN. *Clientelisme et domination politique en Espagne: Catalogne, fin du XIXe siècle.* Paris: L'Harmattan, 2006. 213 p. (Recherches et documents. Espagne)

Josep Lluís MARTIN BERBOIS. *Institut Sallarès i Pla: forja de joves empresaris tèxtils des de 1947.* Sabadell: Gremi de Fabricants de Sabadell, Fundació Bosch i Cardellach, 2005. 307 p.

Jaume NONELL, Lluís SUBIRANA. *Els Fatxendes: una gran orquestra de Sabadell.* Sabadell: Fundació Ars, 2006. 237 p. (Biblioteca Quadern ; 40)

Maria Amàlia PRADAS BAENA. *Teresa Claramunt, la virgen roja barcelonesa: biografia y escritos.* Barcelona: Virus, 2006. 333 p. (Acracia)

El Proyecto de ley de acción sindical en la empresa de 1978. Coord. i ed. Maria Jesús Espuny, Olga Paz. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, 2005. 226 p. (Documents)

Judit PUJADÓ PUIGDOMÈNECH. *Contra l'oblit: els refugis antiaeris poble a poble.* Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2006. 364 p. (Biblioteca Serra d'Or ; 350)

Sabadell: segles XIX i XX, espais de treball [Document gràfic]. Sabadell: Museu d'Història de Sabadell, 2005. 1 desplegable, fotografies.

Simon SAURA CONESA. *Castellarnau, 600 anys d'història i 25 de restaurant.* Sabadell: Castell Arnau, 2006. 18 p.

Lluís SUBIRANA REBOLLOSO. Francesc Armengol i Duran: *un sabadellenc enamorat de Sitges.* Sabadell: Fundació Ars, 2006. 86 p. (Biblioteca Quadern ; 41)

Participació en exposicions

- “Els instituts obrers: València-Sabadell, 1936-1939”, Casal Pere Quart.
- “Esteve Valls Baqué. Poeta d’un art pur”, organitzada pel Museu d’Art de Sabadell.
- “El refugi antiaeri de l’aeroport de Sabadell”, organitzada pel Museu d’Història de Sabadell de l’1 de març al 30 abril de 2006.
- “Entre la intimitat i l’exhibició. La joia feta, portada i venerada a Sabadell”, organitzada pel Museu d’Art de Sabadell del 2 de maig al 2 de juliol de 2006.
- “Més enllà del riu: Torre Romeu, Poble Nou, Raval d’Amàlia”, organitzada pel Museu d’Història de Sabadell.
- “Literaturas del exilo”, organitzada per SEACEX S.A.
- “La Banda sona!”, organitzada pel Museu d’Història de Sabadell del 29 d’agost al 7 de gener de 2007.
- “50 anys del teatre La Faràndula”, organitzada pel Museu d’Història, l’Ajuntament de Sabadell i la Joventut de La Faràndula i inaugurada el desembre de 2006.

1.2.3 PROGRAMA PEDAGÒGIC

Al llarg del 2006 l’AHS ha rebut les següents visites escolars:

- 19 de gener. IES Ribot i Serra. Cicle Formatiu de Grau Superior: animació socio-cultural. 5 alumnes.
- 27 d’octubre. Universitat Autònoma de Barcelona (Humanitats). 4 alumnes.
- de novembre. Universitat Autònoma de Barcelona (Humanitats). 22 alumnes.
- 9 de novembre. Universitat Autònoma de Barcelona (Humanitats). 4 alumnes.
- 17 de novembre. Universitat Autònoma de Barcelona (Periodisme). 9 alumnes.
- 28 de novembre. CFA La Concòrdia. GES III. 12 alumnes.
- 1 de desembre. CFA La Concòrdia. GES III. 14 alumnes

1.2.4 PUBLICACIONS DE L’ARXIU

Al llarg de l’any 2006 ha aparegut la publicació: Gisela FIGUERAS CIFUENTES. *Inventari de l’hemeroteca local: publicacions periòdiques sabadellenques (1854-2004)*. Sabadell: Arxiu Històric de Sabadell, 2006. 351 p. (Eines de l’Arxiu ; 4) . Aquesta obra és el resultat de més de 4 anys de tasques tècniques de reinstal·lació i recatologació de la col·lecció més els dos anys de preparació de la publicació. Conté una sèrie de prop de 1.300 fitxes ordenades alfabèticament i relatives a cada una de les capçaleres que es conserven a l’Hemeroteca local. Cada fitxa va acompanyada de la imatge en color del primer número de cada capçalera, o del primer número de què es disposa. A continuació segueixen diversos índex (alfabètic d’editors, temàtic, etc.) que permeten una ràpida consulta d’aquesta rica col·lecció de publicacions periòdiques.

Durant el 2006 es treballa conjuntament amb els Museus Municipals de Sabadell en l’edició dels números 29 i 30 de la revista *Arraona* i apareix publicat el número 29. Pel que fa al número 30, destaquem que es configura el sumari dedicant el dossier temàtic a l’exili sabadellenc. El dossier reflectirà aquest període històric basant-se en l’anàlisi i publicació de documents inèdits conservats a l’AHS, tan de personatges coneguts (Josep Rosas Vilaseca, Gustau Vila i Berguedà GRAPA) com de persones anònimes. El número oferirà així mateix un recompte de les víctimes sabadellenques al KL Mauthausen.

2. DIFUSIÓ DES DEL MUSEU D'ART

2.1 Objectius

1. Continuar presentant exposicions d'interès per al gran públic.

A partir de la disponibilitat econòmica i d'espais, incentivar la presència de mostres d'interès per al gran públic, les quals han de ser d'alta qualitat artística i d'importància a nivell nacional, potenciant al mateix temps les col·laboracions i el patrocini tant d'entitats públiques com d'entitats privades. En aquesta línia cal entendre l'exposició: On són les dones?.

2. Consolidar el MAS com a centre de recerca i de recuperació d'autors i de temes artístics d'abast nacional.

La trajectòria del MAS, pel que fa a la recerca i la difusió d'autors i de moviments artístics locals, la convertit al mateix temps en un centre de referència per als investigadors que volen portar a terme estudis i edicions d'autors o i de temes d'un abast ja més nacional, i fora sempre de l'àmbit que suposa la ciutat de Barcelona. En aquesta línia, cal entendre l'exposició: Rafael Sala.

3. Continuar la línia de recerca d'autors històrics i de temes d'història de l'art local.

El MAS ha de continuar l'estudi d'aquells autors o temes artístics locals que han conformat la nostra història de l'art, malgrat la seva poca transcendència a un nivell més nacional. Aquestes recerques han de permetre anar configurant la segona part de l'exposició permanent que abasta des de la guerra civil als nostres dies. En aquesta línia cal entendre l'exposició dedicada a Esteve Valls Baqué.

4. Ampliar el continguts de les ofertes expositives: intensificant la presència de creadors locals en actiu

El MAS ha d'intensificar la difusió d'aquells creadors de la nostra ciutat que difícilment poden donar a conèixer la seva obra fora dels àmbits comercials. Així es proposa oferir els espais d'exposició per mostrar trajectòries, propostes temàtiques, etc. d'alguns d'aquests artistes més representatius i que configuren l'actiu artístic local. En aquesta línia cal entendre l'exposició dedicada a: *Lluís Molins de Mur*.

5. Continuar la difusió de la creació artística més contemporània local i nacional

El MAS és un centre ja consolidat pel que fa a l'ajut i difusió de la creació contemporània més actual. Es proposa seguir en aquesta línia a través de mostres com: Isidre Manils. Singulars propis. Artistes sabadellencs contemporanis i Sessió Contínua.

6. Continuar amb l'estudi i difusió de les col·leccions pròpies.

Els Museu d'Art de Sabadell incideix especialment en l'estudi de les col·leccions pròpies, a partir però, vol oferir una altra tipus de lectura d'aquests fons, més àmplies i transversals, sempre exigents i rigoroses, però que sobrepassin els objectius purament historiogràfics, per oferir al gran públic enfocaments renovadors, que enriqueixin el coneixement dels objectes artístics, a partir de contextualitzacions no només artístiques, sinó també històriques, antropològiques, socials, estètiques, tècniques, entre d'altres.

En aquesta línia es presentarà: *La joieria*. Les col·leccions dels Museus Municipals i les activitats per a la celebració de l'Aniversari del Museu de la Ciutat, organitzat pel Museu d'Història.

7. Aquelles altres arts

El MAS continuarà destacant l'estudi i la difusió d'aquelles disciplines artístiques considerades erròniament com a menors, com són la fotografia, el còmic, la ceràmica, etc. En aquesta línia cal entendre l'exposició dedicada a: *La Joieria. Col·leccions dels museus municipals*.

8. Activitats de dinamització

Cal intensificar les activitats de dinamització, entenent-les com aquell tipus d'activitats puntuals de curta durada, com conferències, presentacions, petites mostres, etc., amb l'objectiu d'afavorir una major presència del públic al Museu d'Art, ja sigui en forma d'activitats complementàries a les exposicions temporals i permanent, ja sigui com a preparació per al Congrés de recerca d'història de l'art local, o per a la celebració de l'aniversari del Museu d'Història de la ciutat, organitzat pel Museu d'Història.

9. Trasllat de la Nau a l'Estruch. Centre de creació i producció artística.

Durant l'any 2005 s'han redefinit els objectius de treball de la Nau, centre de producció i creació artística de Sabadell, més d'acord amb la transversalitat en les tipologies de la producció contemporània, incidint sobre tot amb una més gran col·laboració amb l'Estruch, com a gran plataforma sabadellenca de recolzament a la creació. Durant l'any 2006 es finalitzaran les obres de remodelació de la Nau a l'Estruch i es procedirà al seu trasllat.

10. Continuar el programa d'exposicions itinerants de producció pròpia.

Durant els anys 2004 i 2005 s'ha portat a terme amb gran èxit el programa d'exposicions itinerants del MAS, amb l'ajut per part de la xarxa de museus locals de la Diputació de Barcelona. Durant l'any, es coordinaran aquestes mostres i es seguiran promocionant, per millorar així la difusió del nostre treballs i dels nostres fons.

11. Continuar el treball conjunt entre entitats públiques i privades locals i nacionals.

El MAS continua i intensifica la col·laboració amb d'altres entitats públiques i privades, locals i nacionals, per portar a terme projectes de co-organització o

de col·laboració, en els àmbits de la recerca i de la difusió artística, així cal entendre gran part de la programació d'aquest any.

12. Ampliar i intensificar l'oferta d'activitats didàctiques del MAS.

Continuar intensificant l'oferta didàctica del MAS, sobre tot la que es refereix a l'exposició permanent, la Casa Turull i l'art contemporani, les quals permeten un tractament i una explotació més profunda.

El MAS continuarà destacant l'estudi i la difusió d'aquelles disciplines artístiques considerades erròniament com a menors, com són la fotografia, el còmic, la ceràmica, etc. En aquesta línia cal entendre l'exposició dedicada a: *La Joieria. Col·leccions dels museus municipals*.

2.2 Actuacions

2.2.1 EXPOSICIÓ PERMANENT

Les intervencions portades a terme l'any 2006 han estat les següents:

- La *col·lecció 1875-1936*. S'ha seguit treballant per millorar el coneixement existent sobre la història de l'art local, a través de les obres que es mostren a l'exposició permanent.
- S'ha presentat i difós el *CDROM de la col·lecció del MAS. Des dels academicismes fins la guerra civil*. Aconseguint d'aquesta manera una major difusió dels fons guardats als magatzems, tant pel públic general com pels estudiants, així com l'ús dels nous llenguatges visuals i informàtics.
- *L'exposició permanent i les escoles*. S'ha millorat l'oferta de les activitats didàctiques de l'exposició permanent i la Casa Turull.

2.2.2 EXPOSICIONS TEMPORALS

Sala planta baixa

Tal com es definia en el pla d'actuació, s'ha continuat la línia d'exposicions temporals centrada en diverses temàtiques, ja sigui d'art local, o forani, d'artistes consagrats a nivell català, de temes històrics o de contemporanis, de produccions pròpies o alienes, de col·laboracions amb d'altres entitats de la ciutat o de fora, de intercanvis europeus, entre d'altres; en el sentit que aquesta sala d'exposicions està oberta a qualsevol d'aquelles propostes que es consideri d'interès per al públic sabadellenc, partint d'una qualitat i rigor històric, i sobre tot de la diversitat d'interessos dels diferents públics que assisteixen al museu.

S'han presentat 7 exposicions, que han estat: *Lluís Molins de Mur. Cavaller de la Pintura, Anís del Taup. Art publicitari al Sabadell d'abans de la guerra. Objectes creuats, Caricatura d'esquena. Ricard Marlet dibuixa els amics, c. 1915. Descobreix una joia del museu. Dia Internacional dels museus, Vestits d'art. 25è aniversari de l'Escola Illa, Manolo Hugué una exposició documental, Anatomies. Forma de Lluís Clapés/Sacre de dinosaure, Parahabdodon i els Piranesi de Montserrat*, a més de les respectives activitats complementàries, com són conferències i /o presentació de catàlegs.

El detall de les exposicions temporals és el següent:

- **Lluís Molins de Mur. Cavaller de la pintura**

Dates: 14 de febrer – 15 de maig

Organització: Museu d'Art de Sabadell i Acadèmia de Belles Arts de Sabadell

Coordinació i Producció: Museu d'Art de Sabadell i Acadèmia de Belles Arts de Sabadell

Comissariat: Ricard Calvo, Dolors Forrellad i Rosa Nin

Amb publicació.

Amb activitats de dinamització. Visita guiada: diumenge 2 d'abril, d'11 a 2 del migdia. Servei educatiu del Museu d'Art de Sabadell

L'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell i el Museu d'Art de Sabadell han reunit esforços, una vegada més, per col·laborar en l'organització conjunta de l'exposició i del catàleg en homenatge a l'artista local Lluís Molins de Mur.

Ambdues entitats celebraven sengles importants aniversaris; d'una banda, l'Acadèmia de Belles Arts complia 125è anys d'existència, mentre que el Museu d'Art de Sabadell, hereu de l'antic Museu de la Ciutat, en celebrava 75 d'anys. És important destacar que les dues institucions han estat els motors històrics de l'activitat artística de la nostra ciutat, i que les seves trajectòries s'han entrelaçat multitud de vegades. La major part dels artistes sabadellencs han estat vinculats per un motiu o per un altre a alguna de les dues institucions.

Lluís Molins de Mur és un gran exemple d'aquesta convivència. Nascut l'any 1911 a Sabadell, ben aviat estudià amb el mestre Vila Cinca i a la Llotja de Barcelona, on entrà en contacte amb artistes com Camil Fàbregas, Màrius Vilatobà, Esteve Valls Baqué, M. Teresa Bedós o Joan Maurí Espadaler. I ben aviat, també, començà a exposar: destaquem l'any 1927 a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell i el 1929 al Centre Excursionista de Sabadell i, més seriosament, el 1930, a la Lliga Regionalista de la mateixa ciutat. Malgrat no ser gaire amant de les exposicions, citarem les que va fer l'any 1942 a la Sala Major –incorporada a Educación y Descanso-, que ell anuncia com la seva primera mostra oficial. El juny de 1947 presenta la seva següent individual al Círculo Sabadellés; no tornarà a exposar de forma individual fins a l'any 1992 a la Galeria Rovira. La relació amb l'Acadèmia de Belles Arts és contínua: participa a les col·lectives de Festa Major, també als Salons de les Biennals, l'any 1953, l'any 1959 - hi va aconseguir un segon premi- i l'any 1969, quan li és concedida la Medalla Vila Cinca.

El 1971, Molins de Mur iniciarà una sèrie periòdica de conferències pintura a les Agrupacions Professionals Narcís Giralt, amb força èxit de públic, on demostrarà com pinta els seus retrats mentre respon a les preguntes sobre art del públic assistent.

Lluís Molins de Mur és molt apreciat a Sabadell, sempre actiu, sempre cavaller, és admirat per la perfecció en la seva tècnica, que el convertí en el retratista de moda de moltes persones de la nostra ciutat, de fet es podria fer una galeria de dames, prohoms i artistes sabadellencs durant més de quaranta anys amb els retrats de Molins de Mur. Un altre tema en el qual resplendí fou la natura morta, tractada magistralment mitjançant una sàvia administració de la llum, i un equilibri compositiu après de la tradició espanyola. Paisatges, interiors amb

figura i unes escasses pintures de temàtica religiosa completarien el temari de Molins de Mur.

Volem lamentar la mort del pintor en el curs de la presentació de l'exposició.

- **Anís del Taup. Art publicitari al Sabadell d'abans de la guerra. Objectes creuats. Amb motiu del 75è aniversari del Museu de la Ciutat.**

Dates: 13 de maig - 18 de juny.

Coordinació i Producció: Museu d'Art de Sabadell, Museu d'Història de Sabadell i Institut de Paleontologia Miquel Crusafont

Col·laboració: Plàcid Garcia-Planas

Amb activitats de dinamització.

Servei educatiu del Museu d'Art de Sabadell

El 1931 s'inaugura el Museu de la Ciutat, que va ser el primer i durant més de trenta anys, l'únic a la ciutat. Aquest museu neix de la voluntat de diversos prohoms de mostrar la gran riquesa arqueològica i artística de la ciutat, fruit de la seva frenètica activitat en el camp de la cultura.

El Museu de la Ciutat i les seves primeres seccions tenen una vida relativament curta, doncs la Guerra Civil estronca el gran projecte. El 1941 el museu reobre les seves portes amb el nom de "Museo de la Ciudad". Durant aquest període, que durà fins el 1969, el museu viu un creixement important tant en quant a les diverses col·leccions com a activitats: exposicions d'art, excavacions arqueològiques i paleontològiques, cursos...

Tot plegat desemboca en la necessitat d'especialització, fruit de la professionalització de la museologia així com de la necessitat d'un espai propi per a les col·leccions d'arqueologia, d'art i de paleontologia.

Així doncs, l'any 1969 s'inaugura el IPS al carrer de l'Escola Industrial, adscrit a la Diputació de Barcelona, l'any 1971 el Museu de Història de Sabadell a la Casas Casanovas, i l'any 1980 el Museu d'Art de Sabadell a la Casa Turull, ambdós municipals.

Aquest any, 2006, volíem celebrar el 75è aniversari de la fundació del primer museu de la ciutat, tots junts. *Objectes creuats* vol fer reviure la memòria de quant les tres col·leccions s'ubicaven en un sol i únic espai.

A partir d'un curiós aparell publicitari que el Museu d'Història guarda a la seva col·lecció, hem volgut estirar el fil d'una història: la de la fàbrica sabadellenca d'Anís del Taup de Josep Germà. Procedents de diversos prestadors particulars, de l'Arxiu Històric, entre d'altres, presentem un petit conjunt d'objectes representatiu del que entenem que és un dels primers exemples d'imatge corporativa a Sabadell, des de principis de segle fins abans de la guerra civil, a imatge d'altres gran marques de la industriosa i *moderna* Catalunya d'aquella època, com Anís del Mono, Codorniu, Cigarrillos París, Xocolata Ametller o Paper de fumar Roca. Així doncs, entre cartells, postals publicitàries, etiquetes, ampolles, llapis, plomes estilogràfiques i altres objectes insospitats, podem arribar a imaginar com una marca local va portar el nom de Sabadell fora de la nostra ciutat i fins i tot fora del nostre país

▪ ***Caricatura d'esquena. Ricard Marlet dibuixa els amics, c. 1915. Descobreix una joia del museu. Dia Internacional dels museus***

Dates: 13 de maig - 25 de juny.

Coordinació i Producció: Museu d'Art de Sabadell

Col·laboració: 2n curs de batxillerat artístic de l'Institut Jaume Viladoms de Sabadell.

Amb activitats de dinamització:

- Visita guiada: diumenge 14 de maig d'11 a 2 del migdia.

Servei educatiu del Museu d'Art de Sabadell

El Dia Internacional dels Museus, el 18 de maig, és una celebració que té lloc anualment sota una divisa: "Els museus són un important mitjà d'intercanvi cultural, d'enriquiment de les cultures i de desenvolupament de la comprensió mútua, de la cooperació i de la pau entre els pobles". El Consell Internacional dels Museus, l'ICOM, proposa cada any des del 1977 un tema sobre el qual reflexionar i organitzar manifestacions diverses. L'ICOM va escollir "Els museus i els joves", per sensibilitzar els ciutadans sobre la participació dels joves en la redefinició dels objectius i les tasques de les institucions de la memòria en el segle XXI, i com els museus poden contribuir a configurar la societat del futur conjuntament amb els joves.

L'obra destacada va ser: Ricard Marcet, Retrat col·lectiu, c. 1915, aquarel·la sobre paper, 32 x 59 cm. Procedència: existeixen dos exemplars quasi bé idèntics, un prové del Llegat Joan Figueras Crehueras i l'altra del Llegat Enric Palà

El Museu d'Art de Sabadell, atès el lema d'aquest any, va creure oportú implicar-hi directament aquest col·lectiu i per això va buscar la col·laboració de l'institut d'ensenyament Jaume Viladoms i en concret dels professors i alumnes de 2n curs de batxillerat artístic. Així, juntament amb la "Joia del museu" es va presentar la mirada personal que de l'obra van fer aquest grup de joves estudiants. Les mestres van ser Gemma Fernández i Mª Sol Punsola i els alumnes i el títol de cadascuna de les obres presentades van ser: Sílvia Sala Aibar/Essències, Enric Fortaner Pequerul/L' absorció, Cristina Cánovas Valero/270 Joies, Mireia Espejo Figuerola/Etapes, Núria Sola Pulido/Codificat, Aniol Tarín/Vinyetes, Laia Cabanas/Instants sentits, Helena Coderch/Sense títol i Jesús Led Vives/Sol solet.

Quatre d'aquests alumnes, van residir als talles de la Nau de Gràcia, amb la finalitat de desenvolupar els seus llenguatges personals, i preparar-se per als seus futurs estudis artístics. Aquests van ser: Jesus Led, Carlos López, Enric Fortaner i Cristina Canovas.

▪ ***Vestits d'art, 25è Aniversari de l'Escola Illa***

25 anys d'art, 25 anys de disseny: els alumnes de disseny de moda interpreten artistes de Sabadell

Dates: 26 de maig – 16 de juliol

Coordinació i Producció: Escola Municipal d'art, Illa

Col·laboració: Museu d'Art de Sabadell

Amb activitats de dinamització. Servei educatiu del Museu d'Art de Sabadell

- Divendres, 26 de maig, a les 21.30h, al Museu d'Art de Sabadell, desfilada de moda de les col·leccions que han realitzat els alumnes de 2n curs d'Estilisme d'Indumentària,
- Visita guiada: diumenge 2 de juliol d'11 a 2 del migdia.

Art i Moda són dos conceptes que moltes vegades s'han entrecruat. Els artistes plàstics s'han vist moltes vegades seduïts per l'estètica i la identificació que la moda suggereix i aporta. Actualment és freqüent veure, a exposicions d'artistes contemporanis, vestuaris que expressen l'obra d'un artista. El significat tan quotidià d'una peça de vestir es converteix en el discurs que l'artista vol transmetre.

Així mateix, molts dissenyadors de moda s'han apropat a l'art amb les seves propostes de vestuari i han entrat als museus amb les seves creacions d'indumentària.

El vestit, que neix com una necessitat, es converteix en una segona pell, en una representació de nosaltres mateixos, dels nostres valors. Dissenyar un vestit representa una recerca per part del dissenyador. Amb la seva representació plàstica ens apropem a l'essència més amagada del home.

L'exposició que es va presentar al Museu d'Art de Sabadell és el resultat de la simbiosi entre onze artistes de Sabadell, vinculats a l'Escola IIIa durant aquests vint-i-cinc anys, com a professors dels tallers d'art i dels cicles formatius, i onze alumnes de l'especialitat d'Estilisme d'Indumentària.

Aquesta unió va donar com a resultat unes col·leccions de moda creades i realitzades pels alumnes. La font d'inspiració ha estat l'obra, el projecte artístic, la manera d'entendre l'art, la creació, la vida,... dels diferents artistes. Cada alumne va prendre com a referència un artista i ha intentat reflectir les sensacions, les emocions, els pensaments, les idees,... que aquest artista li ha suggerit. El resultat ha suposat una diversitat de línies, formes i colors reflectides en vestits que ens recorden l'artista que ha servit d'inspiració. La plasmació de les obres dels artistes en materials i teixits que formen una indumentària proposa un discurs al voltant de l'art i la moda, àmbits que en unir-se ens suggereixen que ambdós no estan tan lluny.

Els dissenyadors i els artistes van ser, respectivament, Néstor Arcos / Josep Madaula; Úrsula Argemí / Fina Miralles; Albert Carbó / Anna Vilarrúbias; Adriana Chiti / Lluís Clapés; Mercedes Gordillo / Nati Ayala; Anna Hernández / Ramiro Fernández; Natàlia Latorre / Pep Sallés; Patrícia Ruiz / Agustí Puig; Mar Sabrià / Alfons Borrell; Ester Taché / Isidre Manils ; Jordi Vila / Oriol Vilapuig.

- ***Manolo Hugué una exposició documental / L'empremta sabadellenca. Camil Fàbregas***

Dates: 30 d'agost – 8 d'octubre

Organització i Coordinació: Museu d'Art de Sabadell i Xarxa de Museus Locals/Diputació de Barcelona

Col·laboració: Fundació Ars

Comissariat: Santi Giró

Amb publicació.

Amb activitats de dinamització. Servei educatiu del Museu d'Art de Sabadell

L'exposició Manolo Hugué. Una exposició documental, organitzada per la Diputació de Barcelona, amb la col·laboració de Thermalia de Caldes de Montbui, la Biblioteca de Catalunya, el Museu Picasso i nombrosos especialistes i col·leccionistes d'obra de Manolo Hugué, va iniciar la seva itinerància per Catalunya a la nostra ciutat, Sabadell.

No és un fet casual. Manolo arribà l'any 1927, amb 56 anys, a Caldes de Montbui, poble de la seva àvia materna, per prescripció facultativa, on hi passà la darrera etapa de la seva vida. L'activitat al mas Manolo, però, mai no cessà durant els 18 anys que hi visqué i fins que es va morir, l'any 1945; envoltat de la seva família i de nombrosos amics, entre els quals hi havia un bon nombre de joves artistes que l'admiraven, molts dels quals originaris de la nostra ciutat, com Camil Fàbregas, Andreu Castells, Joan Vila Puig, Josep Zamora, Joan Vila Casas, Francesc Vinyas, Ricard Marlet o Llobet Gràcia. És significativa l'exposició individual que se li dedicà l'abril de 1943 a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell, en què el crític i pintor terrassenc Rafael Benet ens parlà de la vida i l'art de Manolo i que comptà amb la presència de l'artista.

S'ha parlat molt de la dimensió d'aquests contactes i de la influència de Manolo Hugué sobre l'art sabadellenc, especialment sobre l'escultor local Camil Fàbregas, que fou el seu ajudant, a més d'amic, durant aquesta etapa; Fàbregas quedà veritablement copsat pel mestre al llarg de tota la seva vida, tal com ell mateix explicava i tal com reflecteix la seva obra escultòrica.

Per aquesta raó, la mostra es va ampliar especialment a la nostra ciutat. D'una banda, s'ha volgut aprofundir en aquest veïnatge sabadellenc oblidat per la majoria d'historiadors i biògrafs de Manolo Hugué i, d'una altra, i de forma excepcional, s'exposa una selecció important d'un desconegut conjunt d'obres de Manolo Hugué procedents de la col·lecció personal de Camil Fàbregas. Són més de quaranta escultures, entre terra cuites, guixos i bronzes, i una vintena de dibuixos sobre tauromàquies, que actualment conserva la Fundació Ars i que es complementen amb obres procedents de la col·lecció del Museu d'Art de Sabadell. Finalment, diverses obres signades per Camil Fàbregas permeten entendre fins a quin punt el mestre influí en el que és considerat l'escultor sabadellenc per excel·lència.

Esperem que a partir d'ara Sabadell, amb Camil Fàbregas, s'entendrà com un punt de referència a l'hora de conèixer l'obra d'un dels escultors més importants de la història europea d'aquest segle, Manolo Hugué.

- **Anatomies. Forma de Lluís Clapés/Sacre de dinosaure Pararhabdodon. Objectes creuats**

Dates: 1 de setembre – 15 d'octubre

Coordinació i Producció: Museu d'Art de Sabadell, Museu d'Història de Sabadell i Institut de Paleontologia Miquel Crusafont

Amb activitats de dinamització. Servei educatiu del Museu d'Art de Sabadell.

L'activitat titulada "Objectes creuats" que els museus municipals de Sabadell i l'Institut de Paleontologia Miquel Crusafont van preparar amb motiu del 75è aniversari de la fundació del Museu de la Ciutat ens va permetre intercanviar de forma lúdica objectes diversos de les col·leccions que els formen, per així recordar al públic visitant de les tres institucions aquesta important data de la nostra història.

Per la Festa major, i ja després de presentar la primera mostra per l'Aplec de la Salut, ens vam permetre comparar un objecte, natural, concretament un os, un sacre d'un dinosaure anomenat pararabdodont, de fa més de 67 milions d'anys, de la col·lecció de l'Institut de Paleontologia Miquel Crusafont amb una peça ceràmica i escultòrica, del ceramista Lluís Clapés, anomenada Forma de l'any 1975, de la col·lecció del Museu d'Art de Sabadell, donada per l'autor.

Les semblances són inevitables i, malgrat que en aquest cas poden haver estat involuntàries —o no—, no podem deixar de destacar la importància que des de sempre la naturalesa ha tingut com a font d'inspiració per als creadors artístics, ja sigui per les formes, ja sigui pels conceptes. El cos humà, el cos dels animals, les plantes, els minerals... les formes orgàniques i inorgàniques; tots els elements que ens envolten suggereixen i provoquen. La força creativa de la mateixa naturalesa ha estat des de sempre valorada pels artistes com la forma de l'art més pur.

▪ ***Els Piranesi de Montserrat***

Dates: 21 de desembre del 2006 – 21 de gener del 2007

Dates: 30 d'agost – 8 d'octubre

Organització i Coordinació: Museu d'Art de Sabadell, Museu de Montserrat i Fundació Banc Sabadell

Comissariat: Artur Ramon Navarro

Amb publicació.

Amb activitats de dinamització. Servei educatiu del Museu d'Art de Sabadell

- Dijous, 11 de gener, va tenir lloc la conferència "Piranesi i la liquidació del clàssic. Primer acte", a càrrec d'Artur Ramon, comissari de la mostra, i de Josep M. Rovira, arquitecte i catedràtic d'història de l'art.

Giovanini Battista Piranesi (Mogliano di Mestre, Venècia, 1720 – Roma, 1778) no solament és un dels grans artistes – al costat de Dürer, Rembrandt, Goya i Picasso – que ha donat la història del gravat, sinó un dels artistes més importants de la història de l'art italià per la seva proteica capacitat de condensar múltiples propostes artístiques i visuals amb un sol nom, en un sol home. En rigor, Piranesi és tan conegut per les cròniques topogràfiques de la seva ciutat d'adopció, Roma, com pels estudis arqueològics, fonamentals per entendre el seu món, a més de per les seves presons imaginàries, que anticipen el llenguatge cinematogràfic un segle i mig abans del seu naixement.

"Els Piranesi de Montserrat" va ser una exposició patrocinada pel Banc Sabadell que mostrava, a través dels fons piranesians del monestir, gran part de les qualitats del geni venecià. Concretament, es presentaven seixanta làmines d'algunes de les vistes de Roma més conegudes, que li van donar fama internacional, al costat del llibre *Il Campo Marzio dell'Antica Roma*, un tractat essencial per entendre la defensa que Piranesi va fer de Roma en temps en què es discutia la seva supremacia en l'Antiguitat.

Sala del primer pis i Casa Turull

- **Esteve Valls Baqué. Poeta d'un art pur.**

Dates: 20 de desembre 2005 – 2 d'abril 2006

Coordinació i producció: Museu d'Art de Sabadell

Organització: Fundació Ars i Museu d'Art de Sabadell

Comissariat: Maïa Creus

Amb publicació pròpia.

Amb activitats de dinamització. Servei educatiu del Museu d'Art de Sabadell

- Visita guiada: diumenge 5 de febrer d'11 a 2 del migdia.

Esteve Valls Baqué, pintor nascut a Caldes de Montbui l'any 1909 i ciutadà sabadellenc des del 1911, formà part de la segona generació d'artistes que, sorgits dels ensenyaments del mestre Joan Vila Cinca a l'Escola Industrial d'Arts i Oficis de Sabadell, accediren a l'ensenyament superior de Belles Arts a l'Escola Llotja de Barcelona.

Ja des de l'adolescència, Esteve Valls fou considerat per la crítica un jove de talent i pintor superdotat, però també se li reconegué una sensibilitat poc convencional i una extrema finesa espiritual. Promocionat com a "nova promesa" de l'art local, el seu trajecte artístic generava grans expectatives en els sectors culturals i artístics de la ciutat. I, tanmateix, aquest horitzó d'artista d'èxit que semblava que li era assignat va deixar d'interessar Esteve Valls, raó per la qual es va anar allunyant cada vegada més dels sectors oficialitzats de l'art en un procés que va durar dècades i que es manifestava en successives i literals desaparicions. Viatges vers el silenci i el buit dels quals Esteve Valls sempre retornava per explicar, amb convicció, que volia substituir l'obra d'art per la "Idea de l'Art" i l'ofici de pintor per una "vida d'artista".

Fascinat pels orígens, Esteve Valls estava convençut que si l'art no és fruit del coneixement no és res i la seva existència no té cap sentit. Per aquest motiu calia separar l'art de la representació. L'art de l'expressió i el sentiment. L'art del comerç de l'art. L'art dels cercles de la banalitat.

La realitat, i la seva representació dins l'art, quedaren al marge dels interessos vallsbaquians i en el seu lloc una altra realitat s'anunciava. Una realitat mental, immaterial o metafísica que tan sols un art igualment immaterial, mental o metafísic podia convocar. D'aquí que Esteve Valls esmercés tot el seu esforç per idear una "Segona Acadèmia" on tornaria a regnar la llei universal, l'ordre i l'harmonia originaris. D'aquesta manera, l'art en superfície quedaria substituït per l'art en profunditat. El poder del verb suplantaria el predomini de l'ull. Seguint aquest precepte, Esteve Valls va idear un seguit d'"ismes" (indiquisme, freqüentisme, esbatimentisme...) que, materialitzats o no, tenien el valor d'indicar el caràcter purament "Artificial" de la seva "Acadèmia Immaterial".

Les teories i la personalitat artística d'Esteve Valls no han estat ni són fàcilment interpretables perquè difícilment es corresponen amb cap de les modes i els moviments que han traçat la història oficial de l'art del segle vint. No deixa de ser apropiat i coherent que el nom d'Esteve Valls, com a figura important de l'art sabadellenc, tan sols ocupi un lloc destacat en les cròniques i els llibres de la primera meitat del segle XX. Al cap i a la fi ell mateix, a partir d'un procés llarg i sostingut, va anar desistint d'uns models ètics i estètics que ja no eren els seus.

És precisament aquesta marginalitat i el caràcter mínim i anecdòtic que la historiografia ha atorgat a l'obra d'Esteve Valls allò que avui fan possible noves lectures i aproximacions. I una d'elles valor d'actualitat que descobrim en la seva figura, la qual cosa ens permet recuperar la càrrega crítica d'un passat no clausurat que es projecta per a una possible teoria crítica sobre el present. Allò que colpeix en l'obra i la vida d'Esteve Valls no és el valor antiquari que ens permetria reubicar-lo dins l'enfilall generacional i estilístic de l'art sinó tot al contrari. Esteve Valls forma part dels altres, els grans artistes de sempre, aquells que han rescatat una i altra vegada l'art del seu procés cultural i endogàmic pel qual neix, creix i mor dins dels museus. Per contra, l'art segons Esteve Valls, encarnat en la vida, hauria d'obrir les portes al coneixement i al misteri en un procés sempre obert i orientat al regne de l'essencial i l'inabastable.

▪ ***Entre la intimitat i l'exhibició. La joia feta, portada i venerada a Sabadell***

Dates: 2 de maig – 2 de juliol

Organització i producció: Museu d'Art de Sabadell

Comissariat: Museu d'Art de Sabadell

Amb publicació pròpia.

Amb activitats de dinamització. Servei educatiu del Museu d'Art de Sabadell

- Visita guiada: diumenge 4 de juny d'11 a 2 del migdia.

La joia ha estat sempre molt vinculada a les activitats simbòliques i rituals de la humanitat. Alhora, també, ha estat utilitzada per mostrar el nivell de riquesa i de poder o la posició social de les persones i, per tant, ha estat vista com una de les màximes representacions de la sumptuositat. Però la joia també ha estat feta per ser portada i, en aquest sentit, ha hagut de prendre com a referència el cos humà i ha adquirit un caràcter d'objecte personal i íntim. Aquesta exposició parla de tot això però també dels artistes, de les tècniques i de les persones que han fet possible que a Sabadell, al llarg de la història, s'hagin pogut fer, portar i venerar joies.

Amb aquesta exposició, el Museu d'Art de Sabadell segueix fidel al seu esperit de recerca de tots els àmbits de la creació que tradicionalment s'han oblidat o menystingut al costat de les grans Belles Arts. Aquesta vegada, i per primer cop, s'ha fet un gran esforç de recerca per donar a conèixer i contextualitzar, no tan sols des del punt artístic sinó també històric, social, econòmic o religiós, els objectes pertanyents al gran món de la joiera i l'orfebreria; en un àmbit cronològic molt ambiciós, des de la prehistòria fins a la més absoluta contemporaneïtat, i en un marc territorial que és el propi, Sabadell i la seva àrea d'influència, amb la intenció d'establir les bases per a futurs estudis més especialitzats en un marc general ja definit.

Un dels principals objectius d'aquesta exposició va ser reivindicar la joia com a obra d'art, però també descobrir la xarxa de relacions que es genera al voltant de la seva producció. Era, per tant, una exposició interdisciplinària en què es barrejen l'art, la història, l'arqueologia, la tècnica i l'ofici, l'economia, l'etnologia...

▪ **Rafael Sala 1891. L'aventura per l'art modern**

Dates: 30.08.2006 – 19.11.2006

Coordinació i producció: Biblioteca Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú, Diputació de Barcelona. Àrea de Cultura. Oficina de Patrimoni Cultural, Museu d'Art de Sabadell i Museu Comarcal de Manresa.

Comissariat: Pilar Parcerisas i Francesc Xavier Puig Rovira

Amb publicació pròpia.

Amb activitats de dinamització. Servei educatiu del Museu d'Art de Sabadell

- dimecres, 25 d'octubre, va tenir lloc la conferència "Rafael Sala, les seves connexions nacionals i internacionals", a càrrec de Pilar Parcerisas, comissària de l'exposició i del catàleg, i de Jaume Vidal, comissari de l'exposició i del catàleg Santiago Segura. Una història de promoció cultural, presentada al MAS l'any 1999..
- Visita guiada: diumenge 5 de novembre d'11 a 2 del migdia.

L'any 1998, el Museu d'Art de Sabadell va dedicar una exposició i un catàleg a Santiago Segura (Sabadell, 1879 - València, 1918), a càrrec de Jaume Vidal Oliveras, en què l'obra de Rafael Sala que es conserva a la col·lecció, procedent del llegat de la seva vídua, Maria Cladellas, va ser estudiada i contextualitzada. Així sabem que, el mes de març de 1918 se li dedicà la seva segona exposició individual a les Galeries Laietanes de Segura, malgrat que només admetien artistes ja consagrats. També col·laborà en la revista editada per Segura, Vell i Nou, portant la seva corresponàlia des de Nova York.

La figura de Rafael Sala és indispensable per entendre l'avantguarda catalana; malgrat la seva curta vida, va conèixer de primera ma "l'aventura de l'art modern" en els seus viatges, l'expressionisme alemany a Munic, el futurisme a Florència i acabà emigrant a Nova York i Mèxic, principals centres i focus de creació de l'avantguarda europea i nord-americana de les primeres dècades del segle XX. Formà part de la col·lecció de la Société Anonyme, base per a la futura col·lecció del MOMA de Nova York. A Catalunya se'l considera un dels membres de l'Escola de Vilanova, juntament amb els seus amics Enric C. Ricart i Joan Miró.

D'altra banda, Rafael Sala estigué en contacte amb Santiago Segura, que es considera un dels promotors culturals del país més importants de les primers dècades del segle XX i podria haver conegut Rafael Sala a Munic, en el decurs del viatge que l'any 1912 féu pels principals centres europeus de producció artística. Sigui com sigui, uns anys després considerà el pintor com una jove promesa i li oferí les seves galeries. És probable que l'única obra que el Museu d'Art de Sabadell té de Rafael Sala formés part de la col·lecció particular d'aquest creador de la primera infraestructura per a la difusió i la promoció artística a Catalunya.

La mostra reivindicava la figura de Rafael Sala a través d'una antològica de l'artista que comprèn no només l'etapa que residí a Vilanova sinó també els anys en què visqué a Amèrica, fins la seva prematura mort als 35 anys. Amb el material recollit després d'una extraordinària tasca de recerca per part dels dos comissaris, Francesc Xavier Puig Rovira i Pilar Parcerisas, s'ha proposat un recorregut a través de pintures i dibuixos, de vivències, de pensaments, d'articles, d'amistats, de viatges, de contactes i de sensacions que ens

descobreixen aquest personatge fins avui tan desconegut. Per primera vegada s'ha fet una incursió internacional en la recerca de documentació i d'obra de Sala i s'ha pogut aprofundir en el seu periple per Europa, Estats Units i Mèxic.

En aquest sentit, la recerca d'obra ha estat un dels objectius principals d'aquesta exposició. L'única mostra antològica que s'havia realitzat de Rafael Sala, l'any 1969, només va aconseguir reunir una dotzena de peces de l'entorn vilanoví; aquesta vegada s'han aplegat una cinquantena d'obres procedents del Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú, del Museu d'Art de Sabadell i de diverses col·leccions privades de Catalunya i Mèxic. L'obra pictòrica, a més, s'ha presentat acompanyada de documents i fotografies, algunes d'institucions nord-americanes com la Universitat d'Arizona o el mateix MoMA de Nova York. Els prestadors, però, han estat majoritàriament particulars, gairebé tots de Vilanova i la Geltrú, els quals de forma desinteressada han cedit les seves obres.

Fruit d'aquest treball conjunt en l'organització, l'exposició ha itinerat entre els tres museus implicats: Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú (del 24 de maig al 27 d'agost), Museu d'Art de Sabadell (del 30 d'agost al 19 de novembre) i Museu Comarcal de Manresa (del 14 de desembre al 28 de gener del 2007).

▪ ***On són les dones?. Espais femenins a l'art català dels segles XVIII al XX.***

Dates: desembre – febrer 2007

Coordinació: Museu d'Art de Sabadell

Coproducció i coorganització: Xarxa de Museus de la Diputació de Barcelona

Comissariat: Conxita Gil, Josep Lluís Muñoz i Josep Fèlix Bentz

Amb publicació.

Amb activitats de dinamització.

- Visites guiades: Diumenge 4 de febrer de 2007 d'11 a 2 h
- Visites didàctiques i tallers: TEA Difusió Cultural

L'exposició "On són les dones?" mostrava seixanta-sis obres d'art seleccionades de les col·leccions dels vint museus de la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona, per oferir noves lectures i reflexions sobre el patrimoni artístic que conserven. Constava de quatre àmbits: espais domèstics, espais socials, espais naturals i espais urbans.

Des del punt de vista del discurs expositiu, el repte d'aquesta exposició era la revisió de les col·leccions dels museus que hi col·laboren, des d'una perspectiva de gènere, basada en l'estudi de la relació existent entre gènere i espai en les representacions de la figura femenina.

L'objectiu era que el visitant conegués els principals escenaris o espais en què han estat representades les dones a la pintura catalana en els dos darrers segles. La selecció d'obres es va fer tenint en compte la qualitat artística i la representativitat sociocultural de cada obra. També es volia mostrar la màxima representació d'artistes, de tècniques pictòriques, de temàtiques, i de museus...

Altres espais

▪ **Concurs i Exposició del Cartell de la Festa Major 2006**

Dates: 1, 2, 3, i 4 de setembre, en el marc de la Festa Major
Lloc: Planta baixa de l'edifici central de l'Ajuntament de Sabadell.
Coordinació i producció: Museu d'Art de Sabadell

Des del Museu d'Art s'ha organitzat i coordinat el concurs del cartell de la Festa Major de 2006 així com la producció i muntatge de l'exposició que es fa durant els dies de la Festa Major mostren el cartell guanyador i els finalistes.

Es redactaren, aprovaren i publicaren les bases que regulen el concurs. S'edita un díptic amb disseny del departament d'Imatge Corporativa que s'adreça al centres especialitzats i altres punts de distribució de la ciutat i de fora.

Al concurs hi poden participar artistes visuals i dissenyadors gràfics, siguin estudiants o professionals. Els estudiants han de cursar estudis relacionats amb el disseny gràfic a escoles d'art i disseny de Sabadell o de fora.

El jurat valora sobretot la creativitat de la proposta, la seva capacitat comunicativa, l'adequació a la temàtica festiva així com la versatilitat per adaptar-se a diferents formats i aplicacions que del cartell es fan.

El jurat es va reunir el dia 30 de maig a la biblioteca del vapor Badia i va estar format: Sr. Joan Manau Valor, Tinent d'Alcalde de Serveis Personals, Sra. Eva Vilarrubí Marmol, cap del Servei de Cultura, Sra. Sílvia Ortiz Sendrós, d'Imatge Corporativa, Sra. Engràcia Torrella Suñé, directora del Museu d'Art de Sabadell, Sr. Manel Ollé Garcia, de Secretaria Tècnica i Sr. Martí Saiz Anton, dissenyador gràfic professional.

Es van presentar un total de 73 obres. El jurat va decidir de manera unànime seleccionar tres finalistes: Jordi Masllovet Martínez, Cinta Fochs Pérez i David Galvan Estrada juntament amb Rubén Montero Ruz, i concedir el premi a l'obra de Laura Carvajal Martínez.

L'exposició tingué lloc els dies 2, 3 i 4 de setembre al vestíbul de l'Ajuntament. Els cartells dels finalistes i del guanyador quedaren instal·lats en plafons, també s'instal·la una vitrina amb les diverses aplicacions que es fa del cartell (samarretes, programa general, programes de mà,..) i dibuixos i esbossos dels premiat (vid. apartat exposicions).

2.2.3 ACTIVITATS DE DINAMITZACIÓ

▪ **Curs d'introducció a l'art contemporani II. De l'obra d'art a l'esdeveniment**

Dates: 13, 14, 15 i 16 de març
Horari: de 7 a 2/4 de 9 del vespre
Lloc: Sala del primer pis del Museu d'Art
A càrrec de Neus Miró
Coordinació: Museu d'Art de Sabadell
Producció: ODA, Diputació de Barcelona

Després de la bona acollida del primer curs sobre art contemporani presentat l'any 2005, titulat De les avantguardes a les noves tecnologies, l'Oficina de Difusió Artística ens va oferir una segona part més centrada en facilitar pautes de lectura que permetin l'apropament i el gaudiment de les pràctiques contemporànies sovint considerades excessivament difícils o críptiques. En el decurs de les quatre sessions es van analitzar aspectes vinculats a pràctiques artístiques desenvolupades des dels anys 60 fins al present, incidint en el context històric generador d'unes determinades manifestacions artístiques, així com en el paper que juga l'espectador en la seva recepció.

Les sessions eren gratuïtes, i el programa es va centrar en les quatre temàtiques següents:

- Inicis i context del vídeo: orígens en el context de Fluxus, el cinema experimental i la música electrònica (anys seixanta); Peculiaritats i característiques del nou mitjà i La història i les històries del vídeoart.
 - Usos de la fotografia: El paradigma de la veracitat; Del fotògraf a l'artista. La fotografia com a art; La fotografia com a eina per a construir, deconstruir i analitzar realitats (anys setanta i vuitanta) i La reconstrucció de formats històrics en l'era digital (finals dels anys vuitanta i noranta)
 - L'escultura després de l'expansió i la pintura després de l'expressió: Del concepte d'escultura expandida al d'instal·lació; L'escultura de l'abstracció. L'escultura britànica dels anys vuitanta; La pintura postfotogràfica i l'expressionisme alemany i El Neoconceptual a l'estat espanyol.
 - De l'obra d'art en públic a l'obra d'art amb el públic: L'antimonument i les noves formes d'art públic (dels anys setanta als noranta) i L'estètica relacional (a partir dels noranta)..
- **En el marc del Dia Internacional dels Museus.**
Visites conduïdes el dia 22 de maig, a les exposicions permanents i temporals.
 - **XIX Jornades de Museus i Administració Local**
A sol·licitud del Museu d'Història de Sabadell, aquest any aquestes jornades organitzades per la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona, i l'Assemblea anual de l'Associació de Museòlegs de Catalunya anualment, s'han celebrat a Sabadell, concretament el 22 de juny al Casal Pere Quart, sota el lema "Nous museus, noves formes de presentació". Aconseguint millorar el coneixement de les nostres institucions entre el món tècnic i professional de la museologia nacional.
 - **Presentació de la Revista Arraona. IV època. Número 29**
El dia 22 de juny, es presentà el número 29 de la revista Arraona, a la sala d'actes de la Biblioteca del Vapor Badia, a càrrec de Joan Pérez, en el marc de les XIX Jornades de Museus i Administració Local, que amb el lema "Nous museus, noves formes de presentació", es van organitzar a Sabadell, conjuntament amb la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona.

El dossier temàtic es centrava en “L’esport al Sabadell del segle XX. Diverses perspectives”, a càrrec de Lourdes Plans, hi van participar els historiadors: Joan Pérez, Sílvia Cabezas, Noemí Nebot, Anna Poch, Xavier pujadas, Pere Ribalta i Àlex Holgado. A l’apartat de Recerques destaquem la col·laboració de: Jesús Alturo, Assumta Muset, Josep Lluís Negreira i Joan Tafalla,. Com és habitual, es continuà amb les seccions Des de i l’apartat de ressenyes.

▪ **VII Mostra de curtmetratges. en el marc del Festival 30 nits 30 Nits**

Dates: dimecres 12 i dijous 13 i dimecres 19 i dijous 20 de juliol del 2006

Horari d’exhibició: 2/4 d’11 de la nit

Lloc : Pati del Museu d’Art (entrada pel carrer de les Comèdies,2)

Comissariat: Elisabet Giravent

Organitza: Museu d’Art de Sabadell

Col·laboració: Cines Imperial

La mostra va constar, com l’any anterior, de dues programacions i cadascuna d’elles es projectà dos dies consecutius per tal de donar cabuda a major número de públic. L’aforament ha estat limitat a 400 persones per sessió, l’entrada es gratuïta.

La primera sessió (dies 12 i 13) estigué dedicada a les escoles de cinematografia de l’estat Espanyol i a les productores independents. La segona sessió (els dies 19 i 20) es dedicà, seguint la línia encetada l’any 2002, a les produccions d’un país convidat, en aquest cas Portugal. Es va convidar a participar a les principals Escoles del país: Escola Superior De Teatro E Cinema (Estc), Escola Superior Artística Do Porto, Etic- Escola Técnica de Imagem e Comunicação , Fundação Calouste Gulbenkian – Programa Gulbenkian Criatividade e Criação Artística, Instituto de Ensino e Investigação em Audiovisuais e Tecnologias de Comunicação, Universidade da Beira Interior, Universidade Nova de Lisboa, Universidade Lusófona, Universidade Católica Portuguesa, Instituto Politécnico do Porto, Restart, Escola de Criatividade e Novas Tecnologias

Aquesta edició també comptà amb la participació del públic que pogué votar el curt que més li havia agradat en cada una de les sessions. Pel que fa als curts espanyols va ser seleccionat La ruta natural, d’Alex Pastor amb 44 vots, i pel que fa als curtmetratges portuguesos va ser seleccionat O dia em que o Sr. Raposo amb 16 vots.

Les escoles convocades de l’estat espanyol van ser les següents: ECAM-Madrid, ESCAC-Barcelona, CECC-Barcelona, MICRO OBERT-Barcelona, IDEP-Barcelona, OBSERVATORIO DE CINE Barcelona, AICB-Barcelona, SAROBE-Gipúzkoa, EGACI –Galicia, Escuela de Imagen i Sonido - Vigo(Pontevedra), Escuela de Cine de Ponferrada –Ponferrada, EAC-Madrid, EAV Escuela de Artes Visuales-Madrid, Séptima Ars-Madrid, Escuela de Cine i Video-Andoaín-Guipúzcoa, IMVAL-Bilbao, MFA-Palma de Mallorca (Mallorca), Zona 6 Media Digital – Balerars, EIMA- Madrid, ECA-Escuela de Aragon, Centro de Estudios Ciudad de la Luz –Alicante, EAP- Escuela de Animación Plastilina - Barcelona, 9zeros –Escuela de Tecnicas de Animacion de Catalunya - Barcelona, Tooon Factory,

Escoles convocades de Portugal: ICAM – Instituto do Cinema Audiovisual e Multimedia – Lisboa, ESCOLA SUPERIOR DE TEATRO E CINEMA (ESTC) - Amadora, ESCOLA SUPERIOR ARTÍSTICA DO PORTO – Porto, ETIC-ESCOLA TÉCNICA DE IMAGEM E COMUNICAÇÃO – Lisboa, FUNDAÇÃO CALOUSTE GULBENKIAN – Programa Gulbenkian criatividade e criação artística – Lisboa, INSTITUTO DE ENSINO E INVESTIGAÇÃO EM AUDIOVISUAIS E TECNOLOGIAS DE COMUNICAÇÃO – I@T _ Lisboa, UNIVERSIDADE DA BEIRA INTERIOR – Covilha, UNIVERSIDADE NOVA DE LISBOA – Lisboa, Curso de Som e Imagem – Escola Superior de Artes e Design das Caldas da Rainha – Caldas da Rainha, UNIVERSIDADE LUSÓFONA – Lisboa, UNIVERSIDADE CATÓLICA PORTUGUESA – Porto, INSTITUTO POLITÉCNICO DO PORTO – Porto, RESTART, ESCOLA DE CRIATIVIDADE E NOVAS TECNOLOGÍAS – Lisboa,

▪ **ART A L'ABAST. VI Fira d'art i disseny, en el marc de la Festa Major.**

Dates: dissabte 2 i diumenge 3 de setembre
 Horari d'obertura al públic: d'11 a 14 i de 18 a 20 h.
 Lloc : Plaça del Gas
 Organitza: Museu d'Art de Sabadell

En el marc de la Festa Major de 2006 es celebrà la sisena edició de la fira, els dies 2 i 3 de setembre a la Plaça del Gas. En relació a l'any anterior es va ampliar l'horari d'obertura, obrint també el dissabte al matí i es va canviar l'emplaçament ja que els anys anterior es feia a la plaça de Ricard Simó i Bach.

La Fira d'Art i Disseny Art a l'Abast te un doble objectiu:

- Facilitar l'accés del gran públic al món de l'art, presentant propostes artístiques fora dels seus àmbits propis, com poden ser les galeries d'art i els museus, i comercialitzant-les a un preu econòmic, fàcilment a l'abast de tota aquella persona interessada.

- Oferir als artistes que visquin a la ciutat i a la comarca un espai on, d'una manera lliure i directa, poden donar a conèixer i comercialitzar les seves propostes artístiques.

La participació queda oberta a tota persona interessada, que visqui a Sabadell o a la comarca, i que ofereixi propostes artístiques sense cap límit de tema, tècnica ni corrent estètica; així queden inclosos: la pintura, el dibuix, l'escultura, la fotografia, els objectes de disseny, entre d'altres. Queden excloses totes aquelles entitats o col·lectius que d'una manera habitual comercialitzen en l'art.

S'inscrivieren 26 artistes, xifra superior als 21 inscrits l'any anterior, i tots foren admesos

▪ **Sabadell a l'aparador de l'art català. Curs sobre la història de l'art de Sabadell**

Dates: 9,16,23 i 30 de novembre
 Horari: de 8 a 2/4 de 10 del vespre
 Lloc: Sala de la planta baixa del Museu d'Art
 A càrrec de: Imma Fontanals
 Organització i Producció: Museu d'Art de Sabadell i Fundació Ramar

La Fundació Ramar i el Museu d'Art de Sabadell van unir esforços per oferir aquest curs d'història de l'art de Sabadell que s'inicià amb els Academicismes del XIX i arribà fins l'art actual i que tenia per objectiu endinsar-nos en la història de l'art a través dels artistes més importants que van treballar a Sabadell. El fil conductor del curs van ser els objectes que configuren la col·lecció del MAS, el valor i la significació que tenen om a objectes artístics i com a peces que ens parlen de la història de la ciutat.

Aprofitant la presentació del curs es presentà al públic el CD Rom de *La col·lecció del Museu d'Art de Sabadell. 1878-1936*.

Les sessions es van repartir de la manera següent:

- Presentació del curs a càrrec d'Engràcia Torrella, directora del MAS i Pere Cornellas de la Fundació Ramar, i la *conferència Academicismes del segle XIX*, a càrrec d' Imma Fontanals, Llicenciada en Historia de l'Art.
- *De l'Art nou als anys trenta*, a càrrec d' Imma Fontanals, Llicenciada en Historia de l'Art.
- *L'art d'avui*, a càrrec d'Imma Fontanals, Llicenciada en Historia de l'Art
- Visita guiada a l'exposició permanent del Museu d'Art de Sabadell, a càrrec d'Imma Fontanals, Llicenciada en Historia de l'Art

▪ **Difusió de les activitats**

Amb la finalitat de millorar la difusió de les activitats organitzades pel Museu d'Art aquestes es presenten a la façana del MAS en forma de banderoles i es reparteixen cartells i tríptics per a la ciutat, el que comporta unes despeses d'actualització, trameses i mailing, entre d'altres.

2.2.4 CENTRE DE PRODUCCIÓ I CREACIÓ ARTÍSTICA

La Nau continua potenciant la creativitat a partir de la confluència d'artistes de diversa procedència disciplinària i sempre amb una estreta relació entre la producció i la reflexió, la investigació i la formació. Es continua la interacció i el treball conjunt d'artistes joves en fase de formació amb d'altres de més projecció, entre artistes locals i forans oferint als creadors plàstics i visuals uns espais de treball i suport tècnic que els permetin enriquir l'experiència individual de la creació amb el treball en grup i la formació especialitzada que genera el propi centre.

Durant l'any 2006 cal destacar l'elaboració del projecte de trasllat de la Nau des del carrer Cellers, on està ubicada actualment, a l'Estruch, així com el seguiment de les obres.

▪ **L'Estruch. Fàbrica de Cultura Centre de Creació i Producció artística de Sabadell. Redacció del document i seguiment de les obres.**

S'elaboraren els objectius i principis teòrics necessaris per al futur trasllat de la Nau a l'Estruch, entenent-se com un únic espai a Sabadell de suport a la creació contemporània en totes les seves vessants, arts visuals i escèniques. La desaparició de les fronteres entre les disciplines artístiques i els avantatges que proporciona un tractament global de ciutat, tant teòric com de gestió dels dos equipaments, afavoreix aquesta unificació.

Així doncs, s'ha redactat, conjuntament amb el personal tècnic de la Regidoria de Cultura un document definitiu sobre l'Estruch, anomenat "L'Estruch. Fàbrica de Cultura", on es concreten aspectes com: l'equipament, el suport a la creació del 1995 al 2005 (arts en viu i arts visuals), projecte de futur (2006-2010) i memòria d'activitats.

Per una altra banda, s'ha fet el seguiment de les obres i de l'adquisició dels equips necessaris per a la Nau sud de l'Estruch, portada a terme per la Regidoria d'Urbanisme de l'Ajuntament de Sabadell.

▪ **Residències de creadors i jornades de portes obertes**

Els creadors individuals o els col·lectius que han ocupat els tallers de treball de la Nau durant l'any 2006 han estat els següents:

- Des del mes de novembre fins el mes de febrer del 2006: Núria Fernández, Raquel Garcia, Sergi Morròs i Sabrina Sampere. El treball resultant es mostrarà en unes jornades de portes obertes els dies 24,25 i 26 de febrer a la tarda de 5 a 8 h. Com s'estableix en el conveni de cessió d'espai, en aquests casos els artistes han donat una obra representativa per a la col·lecció del MAS.
- Des del mes de juny a Marina Ramoneda. El treball resultant es mostrarà en unes jornades de portes obertes a principis de setembre, durant la Festa Major. Com s'estableix en el conveni de cessió d'espai, en aquests casos els artistes han donat una obra representativa per a la col·lecció del MAS.
- Arran de la col·laboració del Museu d'Art de Sabadell amb el Institut d'Ensenyament Jaume Viladoms de Sabadell, en concret amb els professors i els alumnes de 2on curs de batxillerat artístic, amb l'activitat "Descobreix una joia del Museu", amb motiu del Dia Internacional des Museus d'enguany, es va cedir a diversos alumnes de l'esmentat centre, que en un futur proper volen dedicar els seus estudis superiors a la creació artística, la residència als tallers números 1 i 2 de la Nau, concretament a Carlos López, Estela Arrueyo, Jesús Led i Enric Fontaner, sota la tutorització dels seus professors i del Museu d'Art de Sabadell, des de principis de juny fins finals de setembre. El treball resultant es mostrarà en unes jornades de portes obertes a principis de setembre, durant la Festa Major. Com s'estableix en el conveni de cessió d'espai, en aquests casos els artistes han donat una obra representativa per a la col·lecció del MAS.

- Des del mes d'octubre del 2006 fins el mes de març del 2007 a Patricia Muñoz Piedrabuena. El treball resultant es mostrarà en unes jornades de portes obertes al final de la seva estada.
- El col·lectiu Tres patas, amb Samuel Anciones, Juan Badel i M. Jesus Quesada, va finalitzar la seva residència a la Nau, per portar a terme un curtmetratge d'animació, titolat "línea 1", amb la seva presentació pública el dia 7 de novembre. Com s'estableix en el conveni de cessió d'espai, en aquests casos els artistes han donat una obra representativa per a la col·lecció del MAS.

▪ **Tallers de formació.**

S'ha continuat programant un taller de creació, amb la col·laboració de l'Escola Illa . Ambdues institucions s'han mantingut constants en la seva filosofia i els objectius d'aprofundir en el món de l'art com a forma de coneixement i de cultura, oferint a la ciutat una oferta de formació i de divulgació de la creació artística contemporània de qualitat.

Els Tallers de Creació consisteixen en una estada de tres mesos als tallers de La Nau, Centre de Producció i Creació Artística, on un grup de joves creadors poden portar a terme projectes artístics que responguin a una inquietud i a una necessitat d'anar a la recerca i a l'aprofundiment d'un llenguatge artístic personal. Els Tallers de Creació s'insereixen en una dinàmica de "taller" que superi els trets purament acadèmics a favor d'un taller en el qual conflueixin inquietuds i sensibilitats individuals més de caire creatiu, artístic, lliure i experimental, per assolir un nivell de discurs artístic amb un registre i uns paràmetres diferents als acadèmics.

Aquest camí de recerca individual és guiat per les aportacions realitzades pel mestratge d'artistes de reconegut prestigi nacional i internacional que durant els tres mesos de durada del taller tutoritzarà els projectes desenvolupats per cada un dels creadors.

Taller d'Isidre Manils

Amb una llarga trajectòria expositiva nacional i internacional, és també, des de 1979, professor de pintura a l'Escola Massana. (<http://www.isidremanils.com>)

"L'obra d'Isidre Manils és la d'un pintor fascinat per la llum del cinemascop i el cristall líquid de les noves tecnologies, fins al punt que alguns creiem que si no tingués el do de la pintura i una fascinació religiosa per l'ofici, hauria estat un bon realitzador cinematogràfic. La seva virtut pictòrica el porta a poder prescindir del gruix de la pinzellada i aconseguir els esclats de la llum emulsionada de la fotografia amb la subtileza de l'oli".

Jesús Martínez Clarà, Isidre Manils moments ago, Galeria Cánem.

Aquest Taller de Creació, com diria Marcilio Ficino, es tractava d'un taller de pintura-pintura, on es pretenia treballar la pintura, en el seu sentit més ampli i, alhora, més restringit. La pintura, des del concepte, des de l'emoció, des del bon plantejament inicial de tota obra, i també la pintura des de la seva estricta realització més matèrica i des del coneixement de l'ofici aplicat a l'obra,...

Isidre Manils entén la pintura com una aventura individual, un camí lent, “de carro”, que ha d’anar construint un mateix en la soledat del taller. Un camí obert on, en el seu aprenentatge, el professor mai pot substituir la voluntat de l’alumne, sinó que ha de ser com el tutor que redreça la planta per l’èxit del seu millor creixement; és, en definitiva, un guia de viatge. Com ell mateix diu: “jo aguanto la bicicleta i ells decideixen si volen anar a Roma...”. Per aquesta raó, caldrà que l’alumne “prepari” el taller amb idees, esbossos i documentació per començar a treballar les pintures a desenvolupar, i fer créixer en el taller de creació.

Aquest taller comptà amb la col·laboració del professor Jesús Martínez Clarà, teòric i historiador d’art contemporani, professor de l’Escola Massana, com un poderós connectador i revulsiu, complement necessari i enriquidor als plantejaments inicials dels treballs de taller creació, a través de dues conferències: *Tot Reposa a la Superfície el dia 19 de desembre del 2006 i A peu d’obra el 20 de febrer del 2007, obertes a tothom.*

El taller s’inicià el 13 de novembre del 2006 fins finals de febrer del 2007, i ocupà tots els espais de la Nau. Comptà amb 14 participants, seleccionats segons els projectes presentats per a una comissió preparada a l’efecte, que van ser: Maria Àngeles Sierra Jiménez, Montse Senserrich Comajuncosa, Beni López Ruíz, Alejandro Martín Torrado, Elisabet Medina Bombardó, Mónica Espinosa Arce, Josep Oriol Arisa Manchón, Ester Solà Lluell, Conxa Millán García, Leonor Bescós Guerrero, Jordi Andrés Porti, Jordi García Hierro, Margarita Martínez Queralt i Anna Jiménez .

Les jornades de portes obertes es van portar a terme a finals de febrer del 2007.

2.2.5 ESDEVENIMENTS CIUTADANS

Festa Major

- Visites guiades a les exposicions "*Rafael Sala 1891-1927. L'aventura per l'art modern i "Manolo Hugué. Una exposició documental. L'empremta sabadellenca: Camil Fabregas*", l'exposició permanent i a la Casa fàbrica Turull
- Activitat infantil "*On és? Mira bé el mobiliari dels Turull, pots descobrir-hi moltes coses*".

Aplec de la Salut

- Diumenge, 14 de maig, *Aplec de la Salut*. De 12 a 2 del migdia. A càrrec Xus Fernández
Les exposicions del MAS
- Dilluns 15, de maig *Aplec de la Salut*. De 12 a 2 del migdia. A càrrec Xus Fernández
Les exposicions del MAS

Altres

- Dimarts, 4 de setembre, *Itinerari: Escultures a la via pública*
- Diumenge, 1 d'octubre, *Jornades Europees de Patrimoni* d'11 a 2 del migdia. A càrrec de Xus Fernández
Visites guiades "Els Turull reben visites"
- Diumenge, 8 d'octubre, *XXI Fira de la Ceràmica de Sabadell i 75 anys de museu a la ciutat*". D'11 a 2 del migdia. A càrrec de Xus Fernández
Visita guiada i activitat pels més petits "Fes-ho tu! i Objectes creuats. Anatomies"

2.2.6 ALTRES ACTIVITATS I COL-LABORACIONS

Col·laboracions amb d'altres entitats

- ***125è aniversari de l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell. Conveni de patrocini i col·laboració***

Amb motiu de la celebració del 125è aniversari de l'Acadèmia de Belles Arts, es signà un conveni de col·laboració amb el Museu d'Art de Sabadell, que incloïa, a més d'una subvenció econòmica destinada a patrocinar totes les activitats organitzades per l'Acadèmia, l'organització conjunta, durant l'any 2006, d'una exposició retrospectiva, simultània a les sales d'exposició d'ambdues entitats, a més de l'edició d'un catàleg, de l'artista sabadellenc, Lluís Molins de Mur.

- ***Xarxa de Museus Locals. Diputació de Barcelona.***

Els Museus Municipals de Sabadell participen a la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona, creada per afavorir el treball en comú i la difusió dels museus que hi participen, des de tots els àmbits, ja sigui conservació, documentació i restauració dels fons, exposicions itinerants, publicitat, activitats pedagògiques, etc.

Durant l'any 2006 cal destacar els treballs portats a terme per la comissió d'art amb l'objectiu de tirar endavant treballs en col·laboració, especialitzat en temes artístics i en els fons i les col·leccions dels diferents museus, concretament i per aquest anys l'exposició: On són les dones? Espais femenins en l'art català. Segles XIX i XX. Així doncs, Engràcia Torrella, directora del MAS, assistí a les reunions de treball convocades a l'efecte.

Volem destacar la presentació de les Jornades de Museus i Administració Local, que es celebren anualment, aquest any a la nostra ciutat, el dia 22 de juny.

- ***ODA. Oficina de Difusió Artística. Diputació de Barcelona.***

El Museu d'Art de Sabadell participa activament a l'ODA, Oficina de Difusió Artística de la Diputació de Barcelona, creada per afavorir el treball en comú i la difusió en l'àmbit de la creació artística contemporània.

Durant aquest any la col·laboració s'ha centrat bàsicament en participar en algunes de les exposicions itinerants que patrocinen, així com assistir a les reunions de treball.

- ***Institut Municipal del Paisatge urbà de Barcelona. Ruta europea del Modernisme***

El Museu d'Art de Sabadell s'ha adherit a la Ruta Europea del Modernisme promoguda per l'Institut Municipal de Paisatge Urbà i la Qualitat de Vida de Barcelona. L'objectiu de la Ruta Europea del Modernisme és promocionar els valors culturals i artístics del modernisme a Europa i arreu del món i revaloritzar aquest element cultural comú que caracteritza el canvi de segle del XIX al XX.

- ***Diumenges d'art. Programa Turisme total de la Diputació de Barcelona. Regidoria de Comerç i Turisme***

Durant l'any el MAS ha col·laborat amb Mercè Rovira, de la Regidoria de Comerç i Turisme, en l'elaboració dels continguts del material de difusió que editen conjuntament amb la Diputació de Barcelona, en el marc del programa Diumenges d'art, Turisme total, que intenta promoure les activitats turístiques de la comarca.

- ***III Jornades de Pedagogia de l'Art i Museus, Museu d'Art de Tarragona.***

El Museu d'Art de Sabadell, va ser convidat a participar a les III Jornades de Pedagogia de l'Art i Museus al Museu d'Art de Tarragona, el dia 26 d'abril, amb la ponència d'Isabel Argany, tècnica superior del MAS, titulada "Explicar l'art. Recursos educatius per a escolars o públic divers al MAS"

- ***Dia Internacional dels Museus***

Amb motiu del Dia Internacional dels Museus, que és 18 de maig, els museus de Catalunya participen en una activitat comuna: Descobreix una joia del museus!, que compta amb el suport de l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i la Xarxa de municipis de la Diputació de Barcelona. Enguany a més hi va col·laborar l'Institut d'Ensenyament Secundari Jaume Viladoms (vid. apartat exposicions).

- ***Concurs de dibuix CASSA***

El MAS col·laborà, com és habitual, en els premis de dibuix de CASSA, en els quals participà Meritxell Casadesús, tècnica superior, com a membre del jurat, el dia 27 d'abril.

- ***Concurs de pintura ràpida. Agrupacions Professionals Narcís Giralt/Aplec de la Salut***

El MAS col·laborà, com és habitual, amb les Agrupacions Professionals Narcís Giralt en el concurs de pintura ràpida, durant l'Aplec de la Salut de Sabadell, el dia 14 de maig, i en el qual participà Engràcia Torrella, directora del MAS, com a membre del jurat.

- **XXI Fira de la Ceràmica de Sabadell i 75 anys de museu a la ciutat**

Amb motiu de la XXI Fira de la Ceràmica de Sabadell, el dia 8 d'octubre, es va fer una visita guiada a la mostra Objectes creuats. Anatomies, que mostrava una obra de Lluís Clapes i, amb la col·laboració de l'associació de Ceramistes del Vallès es va idear un taller titulat Fes-ho tu!. El taller consistia en muntar un clauer de ceràmica partir de les peces fabricades per la ceramista Ariadna Benavides.

- **Col·laboracions diverses**

Durant l'any 2006 s'ha continuat una tasca de major vinculació dels museu d'art de Sabadell amb l'entorn institucional, patrimonial, acadèmic, cultural i museístic de la ciutat i forà. Així al llarg de l'any diverses entitats i institucions han treballat conjuntament amb els museus en diversos programes. Algunes d'aquestes són les següents.

Acadèmia de Belles Arts de Sabadell, Associació de ceramistes de Sabadell, Associació de museòlegs de Catalunya, Agrupació de Professionals Narcís Giralt, Biblioteca Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú, Biblioteca Vapor Badia de Sabadell, Centre de Recursos Pedagògics, Col·legi Oficial de Joiers, d'Orfebres, de Relotgers i de Gemmòlegs de Catalunya, Xarxa de Museus locals i comarcals de Barcelona, Diputació de Barcelona, CASSA, Companyia d'Aigües de Sabadell, Departament de Cultura/ Servei de Museus de la Generalitat de Catalunya, ODA, Oficina del Centre, Sabadell, Escola Municipal d'Art Illa, , Fundació Ars, Fundació Banc Sabadell, Fundació Caixa Catalunya, Fundació Caixa Sabadell, Fundació la Caixa, Fundació privada Joaquim Busquets, Lliga dels Drets i l'Alliberament dels pobles, Sabadell, Gremi de Fabricants de Sabadell, Institut de Paleontologia Miquel Crusafont, Museu Comarcal de Manresa, Museu d'Art de Tarragona, Museu de Granollers, Museu de Montserrat, entre d'altres

Col·laboracions amb d'altres departaments de l'Ajuntament de Sabadell

- **Participació en el Programa Ciutat i Escola del Departament d'Educació**

Des del Museu d'Art s'ha continuat participant amb el programa Ciutat i Escola del Departament d'Educació, amb l'assistència a reunions de treball, la participació en la difusió de les activitats per escolars en la revista i en la pagina web de Ciutat i Escola i en la elaboració de les dades del públic assistent a cada una de les activitats fetes al llarg del curs escolar. Destaquem que aquest any el programa es va presentar a l'aeroport de Sabadell, el dia 7 de setembre.

- **Programa d'escultures de l'Ajuntament de Sabadell**

El Museu d'Art col·labora en la programació i coordinació de diverses tasques del programa d'escultures vinculat a la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell, com és l'estudi tècnic i l'elaboració d'informes de conservació, restauració i ubicació. Així aquest any s'ha fet el seguiment del nou emplaçament de l'escultura la "Vaca cega" al pati de la casa Duran.

- ***Dia de la Dona. Regidoria d'Igualtat***

Amb motiu del dia de la Dona, dimecres, 8 de març, i amb la col·laboració de la Regidoria d'Igualtat de l'Ajuntament de Sabadell es presentà al vestíbul del Museu d'Art l'acció artística, Oxcitocina de Rauquel Garcia i Núria Fernández, antigues residents de la Nau, Centre de creació i Producció artística de Sabadell.

- ***Pati del Museu d'Art. Regidoria de Cultura***

Durant l'any el pati del MAS ha estat utilitzat per portar-hi a terme diverses programacions de la Regidoria de Cultura, com el Festival 30 nits, i la Festa Major.

2.2.7 PROGRAMA PEDAGÒGIC

Durant l'any 2006, i tal com s'havia proposat en el programa d'actuació s'han endegat nous projectes didàctics, i s'ha treballat en la millora de la difusió de l'oferta didàctica amb la creació d'una nova revista "Activitats per a grups" que aplega l'oferta del MAS i del MHS. Les noves propostes didàctiques i l'ampliació de les existents han tingut com a objectiu seguir treballant la col·lecció permanent del museu i fer-ho per a tots els nivells educatius. També s'han buscat estratègies per apropar el públic adolescent al museu, en concret en motiu del dia internacional dels museus els alumnes de l'Institut Jaume Viladoms van exposar les seves obres al museu (vid. apartat Exposicions "La joia del museu").

Noves propostes didàctiques

- ***Paraules amagades. Art i llenguatge***

Es tracta d'una proposta didàctica sobre l'exposició permanent pensada per infants, nens i joves, entre els dos i els setze anys, que vol sobretot propiciar el contacte directe entre les obres i els alumnes amb l'objectiu d'ajudar-los a fer les seves pròpies interpretacions utilitzant com a mitja el llenguatge verbal.

El projecte és de fet un conjunt d'estratègies i de propostes didàctiques pensades per cada nivell educatiu, en total cinc de diferents, adreçades a : infantil, el tres nivells de l'educació primària i secundària. Lògicament les propostes són molt diferents en funció de l'edat dels nens a que s'adrecen però tenen l'objectiu comú de voler posar de manifest les emocions que l'art provoca i trobar el llenguatge adequat per expressar-ho.

Les activitats compten amb material de suport expressament elaborat per cada una d'elles i de dossiers didàctics diferents pels cicles mitja i superior de primària i per secundària. La proposta ha estat elaborada per Dolors López.

- ***Mira qui et mira. Activitats per fer a l'aula.***

El taller "*Mira qui et mira*", sobre els retrats de la col·lecció permanent s'ofereix a les escoles des de l'octubre del 2005 amb molt bona acollida. Durant l'any 2006 el taller s'ha ampliat amb activitats diferents per continuar treballant a l'aula. Són activitats pensades pels diferents nivells d'edats que proposen exercicis plàstics a partir del quadres i temes treballats durat la visita al museu.

Es tracta en definitiva de fer més profitosa la visita al museu donant eines als mestres per continuar treballant i així assentar millor les coses apreses.

El taller també s'ha adaptat al format del taller de Nadal que tenen una durada de tres hores i un contingut més pràctic. Tanmateix se'n ha fet una adaptació per treballar-lo amb públic familiar, es ha dir amb infants i públic adult alhora.

- **Fem de museòlegs.**

Lligat a l'exposició temporal "entre la intimitat i l'exhibició la joia feta, portada i venerada a Sabadell" s'ha elaborat l'activitat didàctica "fem de museòlegs". L'activitat consistia en una visita guiada a l'exposició i després amb un joc dinàmic que tenia per objectiu repassar l'exposició i fer veure els nens la quantitat de lectures que es poden fer d'un mateix objecte artístic, posant-se com indica el títol a la pell d'un museòleg. Així, es repartien imatges de joies i els nens per grups havien de col·locar-les a l'àmbit de l'exposició que els hi semblava més adient i després davant del grup exposaven els motius de la seva tria.

- **Nova revista: "Activitats per grups. 2006-2007"**

Tal i com s'havia proposat al programa d'actuació s'ha dissenyat una nova revista titulada "Activitats per grups" que conte les activitats didàctiques dels dos museus en lloc de fer-ho per separat com es feia fins ara.

Així, la revista es presenta completament renovada en quan a disseny i estructura, té a més nous continguts com són "El museu recomana" i les "Notícies del Museu", a més d'estar profusament il·lustrada amb fotografies de les diverses activitats. La finalitat d'aquesta renovació es arribar més i millor a totes les escoles de la ciutat i comarca i també als diversos col·lectius i associacions susceptibles de ser usuaris de les activitats del museu.

L'oferta didàctica per al curs 2006-2007, es va fer arribar a totes les escoles de Sabadell i rodalia i també a les associacions de la ciutat.

Activitats didàctiques i per grups

L'oferta d'activitats didàctiques s'estructura en tres tipologies:

- Les visites guiades, que ens permeten conèixer a fons els espais i les exposicions permanents i temporals del Museu.
- Els tallers, que ens permeten estimular la creativitat amb una vessant més pràctica i participativa.
- Els itineraris, que ens donen a conèixer un tema a partir d'un recorregut per la ciutat.

S'han continuat oferint les activitats establertes des d'anys anteriors: *Descobreix la col·lecció permanent*, *L'estudi d'un quadre: "El Corpus de sang"*, *Fes visible l'invisible*, *La Nau*, *art en directe*. També s'han seguit oferint els itineraris *El modernisme a Sabadell* i *Escultures al carrer... quina hi ha prop de l'escola?*. Podem dir que s'ha consolidat amb molt bona acollida el taller *Mira qui et mira. Els retrats de la col·lecció permanent*. Aquest taller es va iniciar l'octubre de 2005 i ha estat durant el curs 2005-2006 que s'ha pogut veure la seva validesa en relació als objectius establerts, experimentant la seva adequació als diferents nivells d'edats i en conseqüència fent

els pertinents ajustos. Tanmateix s'ha dut a terme les visites guiades a les diverses exposicions temporals.

Els responsables de portar a terme aquestes activitats didàctiques són els monitors. És a dir les persones- normalment llicenciades superiors- que atenen al grup des de la seva arribada al museu i que transmeten els continguts específics de cada activitat. El col·lectiu de monitors i monitores del MAS està integrat per: Aurora Rincón, Gemma Ramos, Xus Fernández, Isabel Gómez, Mercè Guerola, Marc Garcia, Marina Ramoneda, Marta Piedrafita, Mª Dolors López i Teresa Bertral.

Activitats dominicals

- Diumenge 8 de gener. De 12 a 2/4 de 2 del migdia. A càrrec de Recrea. Taller familiar d'art contemporani "*Fes visible l'invisible*"
- Diumenge 5 de febrer. D'11 a 2 h. del migdia. A càrrec de Mercè Guerola Visita guiada a l'exposició temporal "*Esteve Valls Baqué. Poeta d'un art pur*"
- Diumenge 5 de març. D'11 a 2 h. del migdia. A càrrec Isabel Gómez Itinerari "*El modernisme a Sabadell*"
- Diumenge 2 d'abril. D'11 a 2 h. del migdia. A càrrec de Mercè Guerola Visites guiades a l'exposició temporal "*Lluís Molins de Mur. Retrospectiva*"
- Diumenge, 7 de maig. De 12 a 2 del migdia. A càrrec de Mercè Guerola i Aurora Rincón. Taller per famílies "*Mira qui et mira. Els retrats de la col·lecció permanent*"
- Diumenge, 4 de juny. De 12 a 2 del migdia. A càrrec de Mercè Guerola Visita guiada a l'exposició temporal "*Entre la intimitat i l'exhibició. La joia feta, portada i venerada a Sabadell*"
- Diumenge, 2 de juliol. D'11 a 2 del migdia. A càrrec de Mercè Guerola Visites guiades a l'exposició temporal "*Vestits d'art. 25è aniversari de l'Escola Illa*"
- Diumenge, 5 de novembre. D'11 a 2 del migdia. A càrrec de Xus Fernandez Visita participativa a l'exposició "*Rafael Sala 1891-1927. L'aventura per l'art modern*"
- Diumenge, 3 de desembre. D'11 a 2 del migdia. A càrrec de Xus Fernandez Itinerari "*El Modernisme a Sabadell*"

Tallers de Nadal

Dates: 27, 28 i 29 de desembre 2, 3, 4 i 5 de gener

Monitors: Sara Fuente i Marc Garcia

Horari : 10 h. a 13 h.

Els sis tallers que es van dur a terme, entre els dos grups d'edat eren una adaptació del taller "*Mira qui et mira.*" que es fa durant el curs. Aquest taller te com a centre d'atenció alguns retrats de l'exposició permanent, sobre els quals s'expliquen uns contes, després a cada sessió es fa una activitat plàstica

diferent relacionada amb les expressions de la cara i del cos i adaptada a l'edat dels nens.

-“La barba del senyor Pere”

Mira qui et mira

Va passar fa molts anys. Els protagonistes de la història són a les sales del museu: el senyor Pere, la Frou-frou... Tindrem notícia de qui eren, per què anaven vestits d'aquella manera, què els va succeir... Després farem una activitat plàstica al voltant dels vestits, els complements, les sensacions i els colors.

- “La Pepeta i les cuques de llum”

Mira qui et mira

Hi ha una noia d'esquena llegint... No sabem què llegeix, ni quina cara deu fer, però podem imaginar-ho. Jugarem i treballarem amb les expressions de la cara i farem la nostra pròpia creació.

-“El colom blau”

Mira qui et mira

En Marçal anava a l'escola amb el mestre Elies..., aleshores les escoles eren molt diferents de les d'ara. Ens fixarem en les mirades, la postura del cos, les proporcions. Després farem una activitat plàstica relacionada amb la figura humana.

2.2.8 PUBLICACIONS I PUBLICITAT

Durant l'any 2006 s'han continuat editant diversos **catàlegs** vinculats a les exposicions produïdes pel propi MAS. Ja passats uns anys des de la normalització de les diverses col·leccions, tant pel que fa a format com pel que fa a continguts, es pot valorar que l'aportació editorial del museu a la historiografia local és abundant i de qualitat, ja que sempre s'intenta que aquests catàlegs vagin més enllà d'una finalitat purament divulgativa, per recollir els resultats de recerques encarregades als comissaris, així com anàlisis crítics renovadors per part de multitud d'especialistes del nostre país.

Les noves publicacions editades i/o distribuïdes durant l'any 2006 des del MAS han estat les següents:

- ***Entre la intimitat i l'exhibició. La joia feta, portada i venerada a Sabadell***
- ***Rafael Sala 1891 – 1927 i l'aventura per l'art Modern,***
Editat conjuntament per la Diputació de Barcelona, la Biblioteca Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú, el Museu Comarcal de Manresa i el Museu d'Art de Sabadell
- ***On són les dones? Espais femenins a l'art català,***
Editat conjuntament per la Xarxa de Museus de la Diputació de Barcelona.

- **Lluís Molins de Mur. Cavaller de la pintura,**
Editat conjuntament per l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell i el Museu d'Art de Sabadell.
- **Manolo Hugué. Una exposició documental,**
Editats conjuntament per la xarxa de Museus de la Diputació de Barcelona.
- **Els Piranesi de Montserrat,**
Editat conjuntament pel Museu de Montserrat i la Fundació Banc Sabadell.

Tanmateix continua l'edició de la revista **Arraona**, conjuntament amb l'Arxiu Històric i el Museu d'Història, i l'agenda semestral d'activitats dels museus: El Portal.

Volem destacar l'edició d'una nova col·lecció d'opuscles, titulada **Escenaris d'Art**. Plantejats com petites publicacions d'àmplia difusió, per explicar elements patrimonials artístics del Museu d'Art de Sabadell i també de la ciutat de Sabadell, així hem començat per la casa-fàbrica Turull i continuariem amb d'altres temàtiques com són: les escultures de la ciutat, el modernisme arquitectònic, entre d'altres.

Volem destacar també la publicació d'una nova **revista per a difondre les activitats per a grups**, conjuntament amb el Museu d'història, veure apartat Activitats didàctiques.

Entre els productes i accions de difusió i **publicitat** destaquem:

- **El Portal dels Museus. Agenda semestral d'activitats.**
Premi estatal al millor disseny gràfic. Durant l'any s'editaren les dues agendes semestrals corresponents
- **Full volant mensual de difusió de les activitats**
- **Diada de Sant Jordi.**
Venda de publicacions a la parada de llibres que munta la Regidoria de cultura a la plaça de l'Ajuntament.
- **Fira de turisme de Barcelona.**
Els Museus Municipals de Sabadell van tenir una forta presència a l'estand muntat per Sabadell en la Fira de Turisme de Barcelona, els dies 1,2, 3 i 4 d'abril.

2.2.9 2.3.9 DADES D'ASSISTÈNCIA AL MUSEU D'ART I LA NAU

MAS

ANY 2006	INDIVIDUAL Visitants	EN GRUP		TOTAL
		Grups	Visitants	
gener	203	15	242	445
febrer	1127	19	394	1521
març	1606	15	347	1953
abril	1236	13	288	1524
maig	1144	20	444	1588
juny	1402	13	299	1701
juliol	3744	1	13	3757
agost	280	0	0	280
setembre	5242	5	64	5306
octubre	1550	5	101	1651
novembre	918	35	832	1750
desembre	1585	23	543	2128
TOTAL	20037	164	3567	23604

LA NAU

ANY 2006	INDIVIDUAL Visitants	EN GRUP		TOTAL
		Grups	Visitants	
gener	0	3	71	71
febrer	70	0	0	70
març	0	0	0	0
abril	0	0	0	0
maig	0	0	0	0
juny	100	0	0	100
juliol	0	0	0	0
agost	0	0	0	0
setembre	130	2	30	160
octubre	0	0	0	0
novembre	0	0	0	0
desembre	0	0	0	0
TOTAL	300	5	101	401

MUSEU D'ART I LA NAU

ANY 2006	TOTAL MAS	TOTAL LA NAU	TOTAL
gener	445	71	516
febrer	1521	70	1591
març	1953	0	1953
abril	1524	0	1524
maig	1588	0	1588
juny	1701	100	1801
juliol	3757	0	3757
agost	280	0	280
setembre	5306	160	5466
octubre	1651	0	1651
novembre	1750	0	1750
desembre	2128	0	2128
TOTAL	23604	401	24005

3. DIFUSIÓ DES DEL MUSEU D'HISTÒRIA

3.1 Objectius

1. Continuar amb el discurs de l'exposició permanent sobre la història de Sabadell i realitzar l'exposició sobre l'època moderna.
2. Planificar, coordinar i gestionar la programació d'exposicions temporals de petit format a la sala del vestíbul i de gran format a la planta segona del museu.
3. Continuar l'oferta de visites, tallers didàctics, itineraris i xerrades als centres d'ensenyament per a grups escolars i altres col·lectius interessats per tal de difondre la història de Sabadell.
4. Fomentar les visites lliures de grups al museu, proporcionant les eines adients al col·lectiu de docents i oferint la possibilitat a altres tipologies de grups.
5. Continuar el programa "El diumenge fem història" que consisteix en activitats mensuals de diferent format- visites guiades, demostracions pràctiques, tallers, itineraris- per al públic en general (incidint amb més força en el públic infantil).
6. Continuar participant en els diferents esdeveniments de la ciutat.
7. Incorporar activitats de dinamització cultural al Museu d'Història.
8. Planificar, coordinar i gestionar el desenvolupament dels diferents projectes d'intervenció museística a la Casa Duran.
9. Editar nous volums de la col·lecció dels Quaderns de Patrimoni i dels Quaderns d'Arqueologia.
10. Editar els catàlegs de les exposicions temporals de producció pròpia (sales del segon pis).
11. Promoure la difusió i/o edició d'estudis d'història local que tenen un interès d'àmbit més ampli.

3.2 Actuacions

3.2.1 EXPOSICIÓ PERMANENT

Durant l'any 2006 s'ha ampliat de forma important l'exposició permanent del MHS, de manera que cronològicament abraça fins el segle XVIII.

El MHS va iniciar l'any 2001 la renovació de les seves sales permanents amb la idea d'oferir al final del projecte la història de Sabadell des dels primers assentaments humans d'època prehistòrica fins els nostres dies.

Fins avui s'ha portat a terme la remodelació de les següents sales:

- Prehistòria i protohistòria. *Els primers assentaments pagesos i l'expansió pel territori.*(2001)
- Època ibèrica i època romana. *Una mirada cap a la mediterrània: els ibers i els romans.* (2001)
- Època medieval. *Sabadello, el naixement d'una vila.* (2003)

En el programa d'actuació del 2006 es va plantejar la continuació de l'exposició per explicar el període que va del segle XVI al segle XVIII (època moderna) des de totes les perspectives- social, econòmica, cultural, política- ja que en l'anterior exposició només es tractava el tema de la producció tèxtil.

Per a la realització d'aquesta fase s'ha comptat amb un treball previ de recerca i proposta museogràfica de la historiadora Assumpta Muset, doctora en història moderna i comissària de l'exposició. També la Beca Miquel Carreras 2005 s'ha atorgat a Lúdia Torras, doctora en història moderna, que aprofundirà en el tema dels menestrals, una classe social que pren molta importància en aquesta època.

La realització d'aquest nou apartat de l'exposició permanent va fer necessària l'adequació dels continguts de les sales dedicades a l'època medieval, tasca que es va encomanar a Mercè Argemí, llicenciada en Història Medieval i responsable d'aquest apartat.

El projecte va significar la remodelació de les sales del museu on es presenta el marc general (polític, urbanístic, social i econòmic) d'aquests segles segons el projecte museogràfic desenvolupat per Assumpta Muset i el MHS i la incorporació en el discurs dels edificis patrimonials de la ciutat que il·lustren i amplien aspectes més concrets:

- La casa Duran: la nissaga d'una família terratinent.
- Els Forns i l'obrador de l'Escaiola: la indústria terrissera.
- El campanar de Sant Fèlix: la importància d'aquestes obres públiques realitzades pels vilatans.
- El Pou de glaç de Sant Oleguer: la producció i el comerç del gel.

La inclusió d'aquests elements patrimonials es va fer en format d'audiovisual. En l'exposició hi ha una pantalla que, en format d'anunci publicitari, presenta i convida a visitar aquests elements patrimonials de gran importància.

L'exposició s'ha acompanyat d'un opuscle il·lustrat que s'ofereix gratuïtament als visitants, de la mateixa manera que estan documentades les diferents sales d'exposició permanent del museu.

Paral·lelament a la incorporació de les noves sales s'han treballat les activitats didàctiques que la complementen.

La realització d'aquestes noves sales del MHS va comptar amb una subvenció de la Diputació de Barcelona- Xarxa de Municipis.

La inauguració de les noves sales d'exposicions va tenir lloc el dia 21 de novembre del 2006.

3.2.2 EXPOSICIONS TEMPORALS

▪ **75 anys de museu a la ciutat**

El 1931 s'inaugura el Museu de la Ciutat, que va ser el primer i durant més de trenta anys l'únic a la ciutat.

Aquest museu neix de la voluntat de diversos prohoms de mostrar la gran riquesa arqueològica i artística de la ciutat, fruit de la seva frenètica activitat en el camp de la cultura.

El Museu de la Ciutat i les seves primeres seccions tenen una vida relativament curta, ja que la Guerra Civil estronca el gran projecte. El 1941 el museu reobre les portes amb el nom de Museo de la Ciudad de Sabadell.

Durant aquest període, que dura fins a mitjan anys 60, el museu viu un creixement important tant pel que fa a les diverses col·leccions com a les activitats: exposicions d'art i d'arqueologia, excavacions arqueològiques i paleontològiques, cursos...

Tot plegat desemboca en la necessitat d'especialització i en la recerca d'un espai propi per a cada una de les col·leccions d'arqueologia, d'art i de paleontologia.

Així doncs, l'any 1969 s'inaugura l'Institut de Paleontologia de Sabadell al carrer de l'Escola Industrial, adscrit a la Diputació de Barcelona; l'any 1971 el Museu de Història de Sabadell a la Casas Casanovas, i l'any 1980 el Museu d'Art de Sabadell a la Casa Turull, ambdós municipals.

En el marc de la celebració dels 75 anys de la inauguració del "Museu de la Ciutat" el MHS, el MAS i l'Institut de Paleontologia Miquel Crusafont s'han intercanviat peces des seus fons en una acció que s'ha titulat "Objectes creuats".

- **Objectes creuats. 75 anys de museu a la ciutat**

Fèmur de *Deinotherium giganteum*

Del 18 de maig al 18 de juny

Al vestíbul

Organitzada per: Museu d'Història, Museu d'Art i l'Institut de Paleontologia Miquel Crusafont

En aquesta primera acció d'"Objectes creuats" el MHS acull un objecte procedent del Institut Paleontològic Miquel Crusafont. Es tracta d'una fèmur de *Deinotherium giganteum* trobat a Can Roqueta II, l'any 2000. Can Roqueta ha estat, i és, un jaciment emblemàtic per a la ciutat en el que s'hi realitzen excavacions de gran abast. Per aquest motiu es va escollir aquesta peça que vincula espacialment els dos museus.

Dels anys 40 fins a l'any 1969, que fou inaugurat l'Institut de Paleontologia Miquel Crusafont, les restes paleontològiques descobertes en les diferents recerques de camp del Dr. Crusafont i els seus col·laboradors estigueren exposades en aquestes sales del llavors Museo de la Ciudad.

Per això, com a evocació d'aquells temps d'un museu diferent de l'actual, en el marc dels 75 anys de museu a la ciutat, i també per fer un joc amb la confusió que de vegades hi ha entre "resta arqueològica" i "resta paleontològica", s'exposa al Museu d'Història aquest **fòssil** cedit per l'Institut de Paleontologia Miquel Crusafont.

- **Objectes creuats. 75 anys de museu a la ciutat**

Les altres xemeneies

Del 29 d'agost al 24 de setembre

A la sala del vestíbul

Organitzada per: Museu d'Història, Museu d'Art i l'Institut de Paleontologia Miquel Crusafont

La segona acció d'"Objectes Creuats" va consistir en intercanviar objectes amb el MAS.

L'any 1990, setanta-vuit artistes, de Sabadell i de fora, van intervenir sobre un cartell amb la silueta d'una xemeneia i diverses imatges de la ciutat al marge inferior.

Les obres resultants, totes ben diferents, foren exposades al Casal Pere Quart, del 3 al 15 d'abril de l'any 1990, sota el lema "Ara Sabadell" i la majoria passaren a formar part del fons del Museu d'Art.

Algunes d'aquestes obres han estat les escollides per a l'acció "Objectes creuats". Perquè les xemeneies —element arquitectònic que des del Museu d'Història es documenta i explica— i l'obra d'artistes plàstics —que promou i conserva el Museu d'Art— ens semblen un bon símbol d'aquest passat comú d'ambdós museus.

Les obres en qüestió foren les dels artistes següents:

Francesc Bordas. 1990

Benet Ferrer. 1990

Josep Domènech. 1990

Alfons Borrell. 1990

Albert Ràfols Casamada. 1990

Agustí Puig. 1990

Javier Mariscal. 1990

Francesca Llopis. 1990

- **75 imatges de 75 anys de museu a la ciutat**

Del 29 d'agost al 10 de desembre
A la sala del vestíbul
Organitzada pel Museu d'Història de Sabadell

La mostra consistí en escollir 75 imatges que corresponguessin a 75 moments cabdals de la història del museu des de la seva fundació fins els nostres dies. Les imatges parlaven de l'escissió del primer i únic museu de la ciutat en els actuals MHS, MAS i Institut de Paleontologia Miquel Crusafont, de les diferents obres de remodelació de l'edifici, dels protagonistes d'aquesta història...

La petita mostra anava acompanyada d'un full de sala amb els peus de les imatges.

- **Ara són peces de Museu**

Amb motiu del 75è aniversari de la inauguració del Museu de la ciutat, i per donar a conèixer els ingressos i agrair públicament les donacions rebudes tant de particulars, entitats i empreses, en els darrers anys el MHS muntà aquesta exposició on s'hi exposà una mostra representativa dels ingressos efectuats des de l'any 1990, sigui a partir de recol·leccions, donacions, i dipòsits.

Inauguració: 7 de març

Es publicà un opuscle amb un catàleg de les peces exposades.

▪ **El refugi antiaeri de l'aeroport de Sabadell**

Dates: De l'1 de març al 30 d'abril

Organització: MHS i AENA

Amb la col·laboració de: Club de Tir Sabadell, Judit Pujadó i Pere Ribalta

Amb el suport de: Programa per al Memorial Democràtic (Generalitat de Catalunya)

Lloc: sala d'exposicions del vestíbul

Material de difusió: targetó d'inauguració, tríptic i cartell.

La coordinació i el comissariat de la mostra va anar a càrrec de l'equip tècnic del MHS. El disseny i muntatge de l'exposició va anar a càrrec de Jaume Torrella.

La investigació d'aquest element patrimonial es va iniciar l'any 2005 amb motiu de la revisió del Pla Especial de Protecció del Patrimoni de Sabadell i també degut a l'interès que hi va mostrar la direcció de l'aeroport en aquells moments. El grau de desconeixement que teníem d'aquest vestigi i la poca informació de què disposàvem en el moment d'iniciar la recerca van determinar que el MHS aprofundís en el seu estudi.

La mostra es va dividir en sis àmbits temàtics:

- 1.- Introducció.
- 2.- La guerra i la defensa passiva.
- 3.- Els refugis antiaeris civils de Sabadell.
- 4.- L'aeroport de Sabadell durant la guerra civil.
 - 4.1.- L'aeròdrom republicà.
 - 4.2.- La construcció dels avions "xatos".
- 5.- El refugi núm. 1 de l'aeroport: un refugi militar.
- 6.- L'inventari de refugis antiaeris de Catalunya.

En el muntatge s'hi van exhibir una maqueta d'un avió xato feta pel modelista d'Esparraguera Jordi Gil i un seguit de documents originals cedits per particulars i també procedents del fons de l'Arxiu Històric de Sabadell, la major part d'ells inèdits.

El refugi, construït entre els anys 1936 i 1937, es localitza als terrenys de l'actual Aeroport de Sabadell, està excavat en mina en un talús d'argila, té una planta en forma d'U i té dues entrades orientades a ponent. Cadascuna d'aquestes entrades encara conserven les portes blindades que permetien el tancament hermètic de la construcció. Les entrades donen pas a un vestíbul, el qual dona accés a les dues galeries principals i a una tercera que les uneix, en sentit nord-sud, per la part del fons. El recorregut total és de 112 m, a una profunditat de 14 m sota les pistes de l'aeroport.

Amb posterioritat a l'exposició presentada al museu, en el mes de setembre del 2006, el muntatge es va readaptar per a la seva instal·lació permanent a l'interior del refugi.

Les accions endegades pel MHS i per AENA han permès de posar-lo en valor i de recuperar-lo per al públic en general. L'aeroport ha fet diverses actuacions d'adequació al seu interior i d'arranjament dels accessos. Tot plegat ha permès d'obrir-lo al públic en diferents jornades de portes obertes (en què ha estat visitat per més de mil persones) i d'afegir-lo a l'oferta didàctica i patrimonial del MHS.

▪ ***Coincidències insòlites***
Sagitari, un mosaic de Lluís Brú i Salelles

A la sala del vestíbul

De l'1 de juny al 16 de juliol del 2006

Organitza: Museu d'Història de Sabadell, Museu de Can Tinturé d'Esplugues de Llobregat i Diputació de Barcelona.

La Xarxa de Museus locals de la Diputació de Barcelona porta a terme l'acció **Coincidències Insòlites** que consisteix en posar en diàleg dues peces del fons de museus de diferents poblacions que guarden entre elles una relació, conceptual estètica o simbòlica.

En aquesta ocasió el MHS i el Museu de can Tinturé han exposat el mosaic amb la representació del signe Sagitari, que el MHS guarda juntament amb els altres mosaics que formaven part de l'urbanització del passeig de la Plaça Major realitzada el 1951; i el projecte original de Lluís Brú propietat del museu d'Esplugues.

Es coedità una fitxa explicativa, amb textos d'ambdues institucions.

▪ **Més enllà del riu: Torre-romeu, el Poblenou, el Raval d'Amàlia**

Dates: De l'1 de juny al 16 de juliol

Organització: MHS

Amb el suport de: Programa per al Memorial Democràtic (Generalitat de Catalunya)

Lloc: sala d'exposicions del segon pis

Material de difusió: targetó d'inauguració, tríptic, cartell i catàleg.

L'exposició va ser comissariada per l'historiador Iván Bordetas Jiménez, amb la col·laboració d' Anna Sànchez Sorribes. El disseny gràfic va anar a càrrec de Pere Canals, i el muntatge de Relluc.

La mostra és el tercer muntatge del cicle d'exposicions temporals Sabadell i els seus barris, en aquesta ocasió centrada en els barris de Torre-romeu, el Poblenou i el Raval d'Amàlia, tots tres emmarcats administrativament al Districte 7è –la Serra– i ubicats, geogràficament, a l'extrem est del terme municipal, separats per les imponents costes o talussos del riu Ripoll i enquadrats entre les carreteres que porten a Granollers i Mollet del Vallès.

Una vegada més s'ha analitzat el fenomen de les migracions en aquests sectors, com a un dels fenòmens definidors del Sabadell contemporani. Si als anys vint i trenta del segle XX ja es poden documentar alguns nuclis de població dispersos pels terrenys que avui ocupen aquests barris, no fou fins als quaranta i cinquanta que Torre-romeu, el Poblenou i el Raval d'Amàlia començaren a adquirir una entitat significativa amb l'arribada progressiva de migrants de la resta de territoris de l'estat espanyol.

Aquesta exposició es centra en el procés de configuració d'aquests barris a partir d'aquells que hi visqueren, d'aquells que avui hi habiten, del pas d'uns suburbis degradats –i mancats de tots els serveis– als barris vius i dinàmics d'aquests dies, configurats a partir de la construcció d'una nova consciència ciutadana amb les lluites per recuperar les llibertats democràtiques.

L'exposició es va dividir en tres grans blocs, amb els corresponents apartats:

Bloc 1

Introducció.

Assentaments al Ripoll: hortes, masies, molins i fàbriques.

Franquisme i migracions: el Sabadell de la postguerra.

Bloc 2

L'altre Sabadell: coves, barraques i autioconstrucció.

La formació dels suburbis de Nuestra Señora de la Salud, Torre Romeu i el Raval de Amàlia

Bloc 3

Els anys del Desarrollo

Del suburbi al barri. Reivindicació i protesta.

El moviment veïnal. La lluita pels serveis bàsics.

El moviment obrer. L'ODAG com a símbol.

La conquesta democràtica.

Reptes de futur.

A banda d'objectes i documents procedents del fons del museu, de l'AHS i de particulars, l'exposició va comptar amb el complement d'un audiovisual amb entrevistes a testimonis dels diferents barris, amb una presentació en suport informàtic dels continguts del projecte de rehabilitació integral dels barris analitzats dins del marc del Pla de Barris de Catalunya i amb un parell d'àlbums fotogràfics consultables per al públic, amb diferents imatges històriques.

L'exposició va començar a circular per diferents centres cívics de la ciutat el mes de setembre, en el seu format itinerant i reduït.

- ***La Banda sona!, 150 anys de la banda de Música de Sabadell.***

Per commemorar l'aniversari de la creació d'aquesta formació musical i ates el recent ingrés d'alguns instruments i inifomes de la Banda al fons del MHS, es programà aquesta exposició dins del cicle Les col·leccions del Museu.

En l'organització el MHS comptà amb la col·laboració dels membres de l'actual banda de Sabadell.

Dates: 29 d'agost a 7 de gener

S'edità un catàleg amb articles de Josep Mira, comissari de l'exposició que feu un recorregut històric per la Banda de Sabadell, Josep Ma. Almacelles, musicòleg, tractà el tema de l'origen i formació de les Bandes Municipals i Bernat Castillejos, actual director de la Banda que tractà el tema Una banda del XIX que afronta el XXI amb energia.

El dia 22 de novembre es feu una conferència amb tres ponents a càrrec de Josep Mira, Josep Ma. Almacellas i Bernat Castillejos que tractà el tema *L'OFICI DE LA MÚSICA: La vida quotidiana dels músics de la Banda*

- ***Plats i olles de carcanyol. Les peces de descàrrega de volta del campanar de Sant Fèlix. Segle XVII***

Al MHS del 6 al 22 d'octubre del 2006

Amb motiu de la fira de Ceràmica el MHS col·laborà amb una petita mostra de peces ceràmiques localitzades durant l'excavació arqueològica de les voltes del campanar.

- ***Recordant als difunts***

Coincidint amb la festivitat de Tots Sants es presentà una làpida funerària realitzada en rajoles decorades, que recentment havia estat restaurada. Aquesta peça data de 1850. Procedeix molt probablement de l'antic cementiri del Taulí, Sabadell.

- **La Faràndula, 50 anys del teatre de Sabadell**

A partir del 22 de desembre.
Al vestíbul de la Faràndula
Coordinació i producció: Museu d'Història
Hi col.labora: Joventut de la Faràndula

Amb motiu de la celebració dels 50 anys de la construcció del teatre de La Faràndula, el MHS va coordinar una exposició dedicada a explicar quins van ser els orígens d'aquest teatre, ara municipal, i com va evolucionar.

El comissariat de la mostra es va encarregar a Marc Sabater.

Creada el 1947, la Joventut de la Faràndula va estrenar-se el 23 de novembre de 1947 al Teatre Alcázar del carrer Les Planes. El 1955 l'Alcázar s'havia fet insuficient fins al punt que es va haver de suprimir l'expedició de nous abonaments. A principis de 1956, l'empresa Parcerissa- propietària de l'Alcázar- no volia esperar més i notificava als 'farandulers' que haurien de buscar un escenari alternatiu per actuar. La data límit: l'octubre d'aquell mateix any. Afortunadament, avançant-se al problema, des mitjans del 54 els directius de la Joventut de la Faràndula havien posat mans a la feina per superar la situació. Sota la direcció d'Antoni Llonch i Josep Maria Gil, havien creat una comissió que, després d'intentar infructuosament comprar o ampliar el lloguer de l'Alcázar, finalment havia decidit emprendre la construcció d'un nou teatre.

L'exposició és un recorregut per la història d'aquesta construcció i de les activitats que durant 50 anys es van dur a terme en el teatre. Especial menció mereix la projecció d'una pel·lícula inèdita- cedida per la Família Llonch- que mostrava l'evolució de les obres.

3.2.3 PUNTS MUSEÍSTICS I PATRIMONIALS

Durant l'any 2006 s'ha seguit treballant per potenciar els elements patrimonials que el MHS gestiona.

S'han renovat els elements museogràfics deteriorats, s'han projectat activitats per a dinamitzar els diferents espais, s'han fet jornades de portes obertes i s'han seguit editant publicacions que els posin en valor.

3.2.4 ESDEVENIMENTS CIUTADANS

Aplec de La Salut i Aplec de Sant Nicolau

- **Diumenge, 14 de maig de 2006 (Aplec de la Salut)**
L'origen de Sabadell: un riu d'històries
A càrrec de Gemma Ramos, historiadora de l'art.
- **Diumenge, 14 de maig de 2006 (Aplec de la Salut)**
Coneix el teu museu!
A càrrec de Montse Carbó, historiadora

- **Diumenge, 14 de maig de 2006 (Aplec de la Salut)**
Torre de l'Aigua
A càrrec de Carles Olmedo, historiador i Xavi Cabré, historiador.
Visita guiada a la Torre de l'aigua
- **Dilluns, 15 de maig de 2006 (Aplec de la Salut)**
Torre de l'Aigua
A càrrec de Carles Olmedo, historiador i Xavi Cabré, historiador.
Visita guiada a la Torre de l'aigua
- **Divendres, 6 de desembre de 2006 (Aplec de Sant Nicolau)**
Visita a l'ermita de Sant Nicolau
A càrrec de Isabel Gómez, mestra
Visita guiada a l'ermita de Sant Nicolau

Festa Major

Com cada any el MHS aprofita la Festa Major per obrir les portes de tots els edificis patrimonials i oferir activitats diverses en aquestes edificis i en les sales del propi museu. Les activitats van adreçada a diferents segments de públic, tot i que es treballa sobretot amb el públic familiar.

Per al 2006 les propostes al programa de la Festa Major foren les següents:

- **Exposicions**

<Les col·leccions del museu>

La Banda sona!

150 anys de La Banda de Música de Sabadell

Organitza: Museu d'Història

Hi col·labora: Banda de Música de Sabadell

75 anys de museu en imatges

75 anys de museu a la ciutat

Organitza: Museu d'Història

Les altres xemeneies

Objectes creuats

75 anys de museu a la ciutat

Organitza: Museu d'Història, Museu d'Art i Institut Paleontològic Miquel Crusafont

L'horari d'atenció al públic del Museu d'Història de Sabadell (C. de Sant Antoni, 13) durant la Festa Major va ser el següent:

- 2 de setembre, d'11 a 14 i de 17 a 21.
- 3 de setembre, d'11 a 14 i de 17 a 21.
- 4 de setembre, d'11 a 14 i de 17 a 21.
- Visites guiades: dissabte 2, de 18 a 21, diumenge 3 i dilluns 4 de 12 a 14 i de 18 a 21.

El vapor Buxeda Vell: del vapor a l'electricitat.

L'horari d'atenció al públic del Vapor Buxeda Vell (C. Cervantes, 68) durant la Festa Major va ser el següent :

- 2 de setembre, de 18 a 21.
- 3 de setembre, de 18 a 21.
- 4 de setembre, de 18 a 21.
- Visites guiades: dissabte 2, diumenge 3 i dilluns 4 de 18 a 21.

▪ **Visites**

Casa Duran (C. del Pedregar)

2 de setembre, de 12 a 14 i de 18 a 20.30.

3 de setembre, de 12 a 14 i de 18 a 20.30.

4 de setembre, de 12 a 14 i de 18 a 20.30.

Les visites sempre són guiades.

Organitza: Museu d'Història de Sabadell

Campanar de Sant Fèlix (Racó del campanar)

2 de setembre, de 20 a 22.

3 de setembre de 12 a 14 i de 18 a 22.

4 de setembre, de 12 a 14.

Les visites sempre són guiades.

Organitza: Museu d'Història de Sabadell

Campanar i Arxiu Museu de la Puríssima (Via de Massagué, 19)

3 i 4 de setembre.

Horari: de 13 a 14.

Organitza: Museu d'Història de Sabadell

Hi col·labora: Parròquia de la Puríssima.

Les visites sempre són guiades.

Torre de l'Aigua (C. de Francesc Izard)

3 i 4 de setembre.

Horari: d'11 a 14 i de 18 a 21.

Les visites sempre són guiades.

Organitza: Museu d'Història de Sabadell

Forns de l'Escaiola (Via de Massagué, 5-7)

2 de setembre.

Horari: de 19 a 21.

Organitza: Museu d'Història de Sabadell

Hi col·labora: Ventura.

Casa Arimon (c. Arimon, 24)

3 de setembre

Horari: 11 a 14

Organització: MHS i Plàcid Garcia Planas

El refugi antiaeri de l'Aeroport (Carretera de l'aeroport-aparcament del Club de Tir Sabadell-)

3 de setembre

Horari : d'11 a 14

Organització: Museu d'Història de Sabadell, Aeroport de Sabadell- AENA

Hi col·labora: Club de Tir Sabadell

- **Jornades de portes obertes a edificis recentment restaurats**

Teatre Principal
Vapor Codina
Horari: 2 de setembre, d'11 a 14
Organització: Ajuntament de Sabadell

- **Itineraris**

Les esglésies del rodal

Visita guiada a Sant Julià d'Alta, Sant Vicenç de Jonqueres, Sant Nicolau i Sant Pau de Riu-sec.

3 de setembre. Visita amb autocar.

Horari: de 10 a 13.

Inscripcions a l'oficina d'informació ciutadana i per telèfon al 010.

Places limitades.

Organitza: Museu d'Història de Sabadell

Hi col·labora: Parròquia del Sagrat Cor de Sabadell

Històries del carrer.

Passejada a la fresca amb anècdotes i llegendes de la ciutat.

2 de setembre, de 21.30 a 23

Inscripcions a l'oficina d'informació ciutadana i per telèfon al 010.

Organitza: Museu d'Història de Sabadell

Sabadell, barri a barri

Una passejada pels barris que es van formar durant la postguerra, fruit de l'arribada de moltes persones de fora de la ciutat. Es comenten com van sorgir, com són els seus edificis i com han evolucionat.

4 de setembre

Horari: d'10 a 13

Inscripcions a l'oficina d'informació ciutadana i per telèfon al 010.

Organitza: MHS

El Sabadell de les àvies, besàvies i rebesàvies

Itinerari pel centre de la ciutat tot recuperant biografies de dones, algunes reconegudes altres no, que van fer la ciutat dels segles XIX i XX.

3 de setembre

Horari: 21.30 a 23.00

Inscripcions a l'oficina d'informació ciutadana i per telèfon al 010

Organitza: MHS. Ajuntament de Sabadell

- **Activitats infantils**

La rajola del safareig (per a nens i nenes de 4 a 10 anys).

Als safareigs carrer de la Font Nova, cantonada de les Paus.

2 de setembre, de 18 a 20.

3 de setembre, de 12 a 14 i de 18 a 20

4 de setembre, de 12 a 14 i de 18 a 20.

Organitza: Museu d'Història de Sabadell

Els tallers del museu. Espais d'activitats

Al Museu d'Història de Sabadell

La ceràmica prehistòrica (per a nens i nenes de 3 a 8 anys)

El mosaic romà (per a nens i nenes de 7 a 12 anys)

La moneda medieval (per a nens i nenes de 5 a 12 anys)

2 de setembre, de 12 a 14 i de 18 a 20

4 de setembre, de 12 a 14 i de 18 a 20

Organitza: Museu d'Història de Sabadell

XXI Fira de la Ceràmica

Hi han participat un total de 243 persones.

Diumenge, 8 d'octubre de 2006

Forns i obrador de ceràmica de l'Escaiola

A càrrec d'Eva Ventura i Francesc Ventura

Visites guiades

Diumenge, 8 d'octubre de 2006

Plats i olles de Carcanyol

A càrrec de Montse Carbó, historiadora

Visites guiades

Jornades Europees del Patrimoni a Catalunya 2006

Diumenge, 1 d'octubre de 2006

Històries de xemeneies

A càrrec de Ricard Oliva, historiador

Itinerari

Altres

Diumenge, 21 de gener de 2006

Ermita de Sant Nicolau (Dpt. De Turisme de l'Ajuntament de Sabadell)

Visita guiada

Dimecres, 1 de març de 2006

Visita al MHS i magatzem al carrer de l'Agricultura (RAMAR)

Dijous, 1 d'abril de 2006

Visita al magatzem al carrer de l'Agricultura (RAMAR)

Divendres, 19 de maig de 2006

Sabadell a l'època moderna

Itinerari

III Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna

Dissabte, 20 de maig de 2006

L'horta Major. Una horta d'origen medieval al Ripoll

Itinerari

III Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna

Dimecres, 7 de juny de 2006

Barri a barri (RAMAR)

Itinerari

Diumenge, 11 de juny de 2006

Visita al refugi antiaeri i polvorí de l'aeroport de Sabadell

Festa Major d'Espronceda

Diumenge, 5 de novembre de 2006

Visita al refugi antiaeri i polvorí de l'aeroport de Sabadell

Dissabte 16 i diumenge 17 de desembre de 2006

Visita al refugi antiaeri i polvorí de l'aeroport de Sabadell

Visites al Teatre Principal

Dissabte 16 de desembre: 268

Diumenge 17 de desembre: 229

Divendres 22 de desembre: 161

Dissabte 23 de desembre: 378

Diumenge 24 de desembre: 336

3.2.5 ALTRES ACTIVITATS I COL-LABORACIONS

75 anys del museu de la ciutat

En el marc de la celebració dels 75 anys del museu de la ciutat es dissenyà un logopit, de la mà de La Troupe, que fou la imatge de les accions vinculades a aquesta celebració, tant de les exposicions com de dos gadgets que es realitzaren com obsequi als visitants:

- Punts de llibre de diversos colors
- Llapis amb goma

També s'estamparen amb el logotip samarretes per als monitors del museu, com a distintiu de col.laborador.

Programa de conferències i presentacions

Durant l'any 2006 el Museu d'Història ha organitzat diverses activitats de divulgació més especialitzada a través de conferències i presentacions diverses. Hi han assistit un total de 171 persones.

Cal destacar l'organització del III Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna.

- **III Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna**

Del 18 al 21 de maig

Coorganitzat entre l'Ajuntament de Sabadell i l'ACRAM

S'hi van inscriure 100 persones, la majoria professionals de l'arqueologia.

Va tenir lloc al Casal Pere Quart i es va desenvolupar amb el programa que s'adjunta com annex.

- **Presentació del Quadern de Patrimoni núm. IX**

22 de febrer de 2006

Sant Julià d'Alta (Sabadell, Vallès Occidental)

A càrrec de Domènec Ferran, historiador.

Aquesta monografia dedicada al conjunt patrimonial de Sant Julià d'Alta, la qual forma part de la col·lecció dels *Quaderns de Patrimoni*, és una publicació editada amb la col·laboració de la Diputació de Barcelona i la Fundació Caixa Sabadell.

La parròquia de Sant Julià d'Alta, a més d'ésser un conjunt arquitectònic on el pas del temps ha deixat el testimoni de diverses èpoques i estils constructius, és també l'element aglutinador de la història d'un territori, del qual hi ha referències documentals des dels segles X–XI, i vestigis arqueològics que denoten la presència humana des d'antic.

- **Presentació del llibre: “Contra l'oblit. Els refugis antiaeris poble a poble.”**

L'inventari dels refugis antiaeris de Catalunya.

5 d'abril de 2006

A càrrec de Judit Pujadó, historiadora, documentalista i escriptora

En col·laboració amb el Centre d'Història Contemporània de Catalunya.

Acte realitzat en el marc de l'exposició *El refugi antiaeri de l'aeroport de Sabadell* i presentat per la coordinadora general del Centre d'Història Contemporània de Catalunya, la historiadora sabadellenca Mercè Renom, doctora en història moderna.

Aquest llibre és el fruit d'una llarga recerca promoguda pel Centre d'Història Contemporània de Catalunya entre els anys 2002 i 2003.

L'any 2001, a instàncies del Parlament de Catalunya, el govern de la Generalitat de Catalunya feia els primers passos per impulsar un estudi de les condicions actuals dels refugis utilitzats per la població civil catalana per tal de protegir-se dels bombardeigs durant la Guerra Civil espanyola.

Aquell mateix any el Centre d'Història Contemporània de Catalunya empenia aquesta recerca històrica seguint dues línies de treball: la compilació d'informació recollida en llibres (de caràcter general, d'història local, de memòries...) i en documents d'arxiu per un cantó, i la recollida d'informació a través de consultes directes als pobles i ciutats de Catalunya mitjançant una carta adreçada a tots els ajuntaments, per un altre. Aquesta investigació es va encarregar a la historiadora Judit Pujadó; l'estudi, després d'un treball d'anàlisi i d'interpretació d'un munt d'informació i de documentació, i d'un intens treball de camp, es va acabar al final del 2005 i recentment s'ha publicat dins d'una col·lecció de monografies de Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

- **Presentació del Quadern de Patrimoni núm. X**

El Vapor Codina (Sabadell, Vallès Occidental), obra de la historiadora Roser Galí

19 de setembre de 2006

A càrrec de Joan Tàpia, economista i periodista.

En col·laboració amb Vimusa. A càrrec de Joan Tàpia, economista, periodista i director de TVE a Catalunya i de l'autora, Roser Galí Izard, historiadora econòmica.

Amb motiu de l'edició del núm. IX de la col·lecció dels Quaderns de Patrimoni, es va presentar aquest treball, fruit de la recerca feta per Roser Galí, un estudi que arrenca d'un informe patrimonial fet l'any 2005 en el marc del projecte de rehabilitació de part d'aquest conjunt industrial del segle XIX com a dependències municipals i seu de l'empresa Vimusa.

Aprofitant l'acte de la presentació es va fer la signatura pública del conveni de donació del fons d'aquesta empresa, cedit pel Sr. Jaume Codina i Pont, a l'Arxiu Històric de Sabadell.

- **Resultats preliminars de la intervenció arqueològica al jaciment de Can Gambús-3**

19 d'octubre de 2006

A càrrec de Dolors Codina (Janus,SL) i Pere Lluís Artigues (Codex, SCCL)

S'exposaren els resultats preliminars de la intervenció arqueològica que va tenir lloc entre els mesos d'agost del 2005 i el juliol del 2006 en el sector 3 de Can Gambús (sector del futur parc d'aquest nou barri en fase d'urbanització).

El seguiment del rebaix de terres va deixar al descobert un total de 450 punts d'interès arqueològic en una àrea d'aproximadament 71.000 m2.

Els primers resultats de les excavacions han permès documentar estructures compreses dins d'un ventall cronològic molt ampli, que abraça des del neolític (fa 6.000 anys) fins l'alt imperi romà, passant pel bronze inicial i final, la primera edat del ferro i l'ibèric final .

Aquestes troballes que venen a ampliar les conclusions i els resultats obtinguts a les campanyes de Can Gambús 1 i 2,. El conjunt d'aquestes intervencions iniciades l'any 2003 han representat la localització i excavació de gairebé un total de 1.500 estructures arqueològiques.

Les estructures són principalment sitges i grans retalls en el subsòl, i s'ha de destacar la troballa d'un *cuniculus* romà, una gran galeria subterrània de transport d'aigües netes. D'època prehistòrica també cal destacar la localització de tres sepulcres de fossa neolítics.

- **Xerrada sobre els 150 anys de la Banda Municipal**

26 d'octubre de 2006

- **“La raíz de la violencia de género en nuestra cultura”**

19 de novembre de 2006

A càrrec de Inés Alberdi

- **Presentació d'una comunicació sobre el refugi antiaeri i polvorí de l'Aeroport de Sabadell a les *Primeres Jornades sobre l'aviació i la guerra civil***

Es van celebrar els dies 20 i 21 d'octubre a Santa Margarida i els Monjos. A càrrec de Genís Ribé, tècnic del MHS.

En la línia de difondre el fruit de la recerca històrica, la recuperació patrimonial i les accions museístiques fetes a l'entorn del refugi antiaeri i polvorí de l'aeroport de Sabadell, el MHS va presentar una comunicació en aquestes Jornades especialitzades.

Es van aportar noves dades que la comunitat científica desconeixia i elements de discussió sobre els processos de recuperació patrimonial i museística d'aquest tipus de construccions de la guerra civil. També es van poder confrontar dades històriques amb altres investigadors que estan portant a terme recerques similars en altres indrets de Catalunya.

Les comunicacions i ponències d'aquestes jornades seran objecte d'una publicació monogràfica.

- **Participació en la celebració de la Mare de Déu del Loreto**

Jornada organitzada conjuntament per la Fundació del Parc Aeronàutic de Catalunya i l'Ajuntament de Sabadell el 17 de desembre.

En el marc i en una celebració del tot idònies, el MHS va presentar la investigació feta a l'entorn del refugi antiaeri i polvorí de l'aeroport, com a complement a les visites guiades que també s'oferien des del MHS.

- Conferència sobre el refugi antiaeri i polvorí de l'Aeroport de Sabadell,. Auditori Joan Canudas de l'aeroport de Sabadell, 1 de desembre. A càrrec de Genís Ribé, tècnic del MHS.
- Acte d'homenatge als aviadors de la República. L'alcalde de Sabadell fa lliurament d'un regal institucional als aviadors de la República

- **Amics de l'Art Romànic de Sabadell**

Continuant amb l'habitual programa de conferències que cada any organitzen els Amics de l'Art Romànic de Sabadell, durant el 2006 s'han celebrat 4 conferències. Han estat les següents:

18 de gener de 2006

Els principis morals dels cavallers de l'ordre del temple

A càrrec de Margarita Maurí

26 d'abril de 2006

Títol per determinar

18 d'octubre de 2006

El naixement de l'art romànic

A càrrec de Francesc Gasol i Pujol, historiador.

15 de novembre de 2006

Montserrat: una muntanya i un santuari

A càrrec de Francesc Villegas i Martínez, historiador.

- **Concerts de música de cambra**

Durant l'any 2006 s'ha dut a terme el V cicle de "Concerts al museu", organitzat pel Museu d'Història de Sabadell i l'Escola de Música i Conservatori Municipal de Grau Mitjà de Sabadell. Aquest cicle va ser protagonitzat per estudiants de música del centre municipal, i tenia per objectiu que aquests estudiants sortissin del seu entorn habitual i oferissin el seu concert a tota la ciutat en un marc diferent i emblemàtic de la ciutat. El programa fou el següent:

7 de febrer de 2006
Vespre de cambra i guitarres

14 de febrer de 2006
Un concert brillant

21 de març de 2006
Del duet al gran conjunt

28 de març de 2006
Música i paraules

3.2.6 PROGRAMA PEDAGÒGIC

El programa pedagògic del MHS inclou el conjunt d'activitats que es dissenyen amb l'objectiu de formar als assistents en continguts sobre la història de Sabadell i en valors, sobretot en els que fan referència al respecte pel patrimoni històric.

En aquest sentit entenem que les activitats que es proposen van adreçades a un públic més ampli que l'integrat pels estudiants "sensu estricto", encara que aquests són els assistents majoritaris a les propostes del museu.

Els museus parlem de públic captiu (el que no ve per iniciativa pròpia, majoritàriament grups escolars) i públic lliure (el que ve per pròpia iniciativa, no només de forma individual sinó que pot ser que arribi també en grup).

Per atendre a aquesta demanda d'acolliment de públic, cada cop més diversificada, el museu disposa d'un programa bàsic, el que anomenaríem pedagògic, del que se'n deriven altres programes per assistir altres demandes no forçosament, o tradicionalment anomenades, pedagògiques.

El programa pedagògic del MHS té un origen llunyà i una trajectòria sostinguda de més de 75 anys de tradició i renovació. És per això que a la llarga experiència s'hi poden sumar les incorporacions més avantguardistes de propostes d'activitats que han fet el MHS un referent per als centres educatius de la ciutat.

En l'annex a aquesta memòria es descriuen cada una de les activitats que es desenvolupen des del MHS i que formalment es divideixen en:

- Visites guiades
- Itineraris
- Tallers

A més de desenvolupar-se en la pròpia seu del MHS ho fan també en els diferents elements patrimonials, que creixen d'any en any en la mesura que s'incorporen els elements restaurats i que ja es poden oferir a la visita pública:

- Campanar de Sant Fèlix
- Casa Duran
- Forns i Obrador dels Escaiola (amb col·laboració amb Ventura)
- Pou de Glaç de Sant Oleguer
- Sant Nicolau

- Sant Vicenç de Jonqueres
- Sant Pau de Riu – sec
- Torre de l'aigua
- Vapor Buxeda Vell
- Safareigs de la Font Nova
- Els molins del riu Ripoll i la Sèquia Monar
- El cementiri de Sabadell

Enguany s'han incorporat a l'oferta:

- Les xemeneies senyalitzades de la ciutat
- El refugi antiaeri de l'aeroport de Sabadell (amb col·laboració amb AENA)

El diumenge fem història

El Museu d'Història organitza activitats, normalment dominicals, dirigides al públic individual i familiar. Es tracta d'accions que tenen per objectiu donar a conèixer temes relacionats amb la història local d'una forma més lúdica i participativa. Ja l'any 2001 s'inicia el programa "El diumenge fem història" que proposava, un diumenge al mes, visites guiades, demostracions, itineraris i activitats per a famílies amb infants.

Com cada any, el Museu d'Història ha proposat activitats que s'han inclòs per una banda en el programa de l'Aplec de La Salut i també en el de l'Aplec de Sant Nicolau. Es tracta d'activitats relacionades amb la història d'aquests llocs i d'aquestes festes.

- **Diumenge, 22 de gener de 2006**

Jornada de portes obertes al jaciment arqueològic de Can Gambús 3

A càrrec de Janus

Visites guiades

En col·laboració amb Janus SL i la Junta de Compensació del Pla Parcial del Polígon B de Can Gambús.

Amb motiu de la realització d'aquesta gran intervenció arqueològica en el futur parc urbà del nou barri de Can Gambús, en fase d'urbanització, es van presentar els resultats preliminars de les excavacions en curs. Les visites van ser guiades pels responsables dels treballs arqueològics de camp i es van presentar alguns dels materials arqueològics més destacats que s'havien posat al descobert fins al moment.

La jornada va comptar amb una molt bona participació i una acollida molt positiva entre els veïns i veïnes de la zona.

- **Diumenge, 5 de febrer de 2006**

Mostra de mostraris. De la fàbrica a la vitrina

A càrrec de la Comissió de Tèxtil de les Agrupacions Professionals Narcís Giralt

Visites guiades

- **Diumenge, 19 de febrer de 2006**

El vapor Buxeda Vell. Del vapor a l'electricitat

A càrrec de Laura Gual, historiadora

Visites guiades

- **Diumenge, 19 de març de 2006**

Jornada de portes obertes al refugi antiaeri de l'aeroport de Sabadell

A càrrec de Marta Piedrafita, historiadora i Xus Fernández, historiadora de l'art.

Visites guiades

En col·laboració amb l'Aeroport de Sabadell i el Club de Tir Sabadell.

Jornada realitzada en el marc de l'exposició El refugi antiaeri de l'aeroport de Sabadell. Va consistir en visites guiades a un element del patrimoni recentment investigat i recuperat pel MHS, les quals van tenir una excel·lent acollida per part del públic en general.

La visita permetia al visitant posar aquest element en el seu context històric, en el marc de la guerra civil a Sabadell, amb les dades de què disposem sobre la indústria de guerra a la ciutat i les instal·lacions militars de l'aeròdrom o camp d'aviació entre els anys 1936 i 1939. Evidentment, s'explicaven, en detall, les característiques del refugi i les dades històriques al respecte.

- **Diumenge, 23 d'abril de 2006**

El campanar de Sant Fèlix

A càrrec de Carles Olmedo, historiador i Marta Piedrafita, historiadora.

Visites guiades

- **Diumenge, 23 d'abril de 2006**

Jornada de portes obertes a diferents edificis patrimonials

Casa Duran

Teatre Principal

Can Balsach

- **Diumenge, 18 de juny de 2006**

Sabadell, barri a barri. Parades a Torre-romeu, el Poblenou, el Raval d'Amàlia...

A càrrec de Gemma Ramos, historiadora de l'art

Itinerari

- **Diumenge, 22 de juliol de 2006**

El pou de glaç de Sant Oleguer

A càrrec Núria Garcia

Visita participativa

- **Diumenge, 22 d'octubre de 2006**

Les exposicions temporals del museu: la Banda sona!, Plats i olles de carcanyol i 75 imatges de 75 anys de museu a la ciutat

A càrrec de Montse Carbó, historiadora.

Visites guiades

- **Diumenge, 19 de novembre de 2006**

El Sabadell de les àvies, besàvies i rebesàvies

A càrrec de Júlia Lora, actriu.

Itinerari

- **Diumenge, 17 de desembre de 2006**

I vinga la música!

A càrrec de Laia Rovira, música.

Activitat per a famílies

Tallers de Nadal

Els Tallers de Nadal s'han proposat des d'ambdós Museus Municipals de Sabadell (el d'Art i el d'Història).

Els tallers s'han adreçat a dos grups d'edats :

A. nois i noies de 6 a 8 anys

B. nens i nenes de 9 a 12 anys.

Les sessions es desenvolupen entre les 10 del matí i 1 del migdia (amb una pausa per esmorzar).

El preu per persona i taller s'ha establert en 8 €, tret del taller de teatre que dura dos dies i el preu per persona s'ha establert en 15 €.

Els títols que s'han ofert estan extrets dels programes didàctics dels dos museus. Enguany tingueren lloc els tallers següents:

GRUP A

2/01/06

Una sorpresa al mercat del dissabte (al MHS)

Professorat: Aqueolític

4/01/06 i 5/01/06

Presca 1...acció (al MHS)

Professorat: Júlia Lora

27/12/06

Alerta! Arriba en Rocaguinarda. Una aventura de bandolers.

Professorat: Arqueolític

GRUP B

2/01/06

El misteri de la cabana (al MHS)

Professorat: Arqueolític

3/01/06

El missatge amagat de'n Nut

Professorat: Arqueolític

4/01/06

Una sorpresa al mercat del dissabte (al MHS)

Professorat: Arqueolític

28/12/06 i 29/12/06

Estan bojos aquests romans!

Professorat: Júlia Lora

Aquestes activitats nadalenques van estar molt cobertes pels mitjans de comunicació locals: Ràdio Sabadell, Diari de Sabadell i Canal Català de Televisió .

3.2.7 PUBLICACIONS I PUBLICITAT

Edició del Quadern de Patrimoni núm. IX *L'església de Sant Julià d'Altura*.

La monografia tracta de diversos aspectes de la història, l'arqueologia, l'arquitectura i l'art d'aquest conjunt patrimonial i és una obra col·lectiva de diversos especialistes.

Les diferents investigacions que han convergit en la redacció d'aquesta monografia arrenquen, sobretot, de la intervenció arqueològica que tingué lloc a l'interior de l'església entre els anys 1998 i 1999, i la seva posterior rehabilitació a càrrec de la parròquia del Sagrat Cor de Ca n'Oriac.

Per altra banda també cal esmentar els diferents processos de documentació històrica i arquitectònica del conjunt realitzats en el marc del Programa de Documentació dels elements d'interès Cultural del Ripoll i del seu entorn, així com també l'interès que ha desvetllat aquest indret entre diferents investigadors locals des de finals dels anys 1980.

L'índex del quadern té els següents apartats:

- El terme de Sant Julià d'Altura: aproximació històrica
- La parròquia de Sant Julià d'Altura: l'organització religiosa
- L'evolució històrica del conjunt de Sant Julià d'Altura: les intervencions arqueològiques de 1998-1999
- L'església de Sant Julià d'Altura (arquitectura)
- Orfebreria i objectes litúrgics

En la redacció del llibre hi han participat diferents autors: Robert Baró (historiador, especialista en història eclesiàstica), Esteve Canyameres (enginyer agrònom, especialista en la recerca sobre la història rural), Joan-Manuel Coll i Jordi Roig (arqueòlegs), Josep M. Masagué (arquitecte), i Santi Torras (historiador de l'art).

Els diferents estudis realitzats sobre el conjunt i la història de Sant Julià d'Altura han permès obtenir una imatge pluridisciplinària molt àmplia i rica en matisos, amb una extensa aportació d'informació i documentació gràfica i fotogràfica.

El llibre té 112 pàgines i està àmpliament il·lustrat amb làmines, plànols, reproduccions de documents històrics i fotografies actuals i històriques, entre altres imatges.

Edició del catàleg de l'exposició *Més enllà del riu: Torre-romeu, el Poblenou, el raval d'Amàlia...*

Aquest catàleg s'ha editat amb motiu de l'exposició del cicle *Sabadell i els seus barris*, inaugurada el mes de juny, amb el suport de la Diputació de Barcelona i el Programa per al Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya.

La seva redacció ha anat a càrrec del comissari de l'exposició, Iván Bordetas Jiménez.

Té el següent índex:

- Presentació
- Introducció
- Assentaments al Ripoll: hortes, masies, molins i fàbriques.
- Franquisme i migracions: el Sabadell de la postguerra.
- L'altre Sabadell: coves, barraques i autoconstrucció.
- La "neteja" de coves i barraques. La formació dels suburbis de Nuestra Señora de la Salud, Torre-Romeu i el arrabal de Amalia.
- Els anys del *desarrollo*.
- Del suburbi al barri.
- Reivindicació i protesta.
- La conquesta democràtica.
- Reptes de futur.

El llibre té 39 pàgines i està il·lustrat amb fotografies històriques i reproduccions de documents procedents de diferents fonts i arxius públics i privats.

Edició del Quadern de Patrimoni núm. X El Vapor d'en Codina.

Coeditat pel MHS / Ajuntament de Sabadell, Diputació de Barcelona, Fundació Caixa Sabadell i Vimusa.

El vapor Codina és un complex fabril, avui dia pràcticament desaparegut, ubicat en una illa delimitada pels carrers Tres Creus, Gran Via, Lacy i Blasco de Garay, de l'Eixample de la ciutat. Recentment, tota aquesta illa dedicada fins ara a la indústria ha estat enderrocada i edificada amb habitatges moderns. De l'etapa industrial en queden dos vestigis protegits: una xemeneia –situada al bell mig de l'illa de cases– i dues naus industrials que tenen façana al carrer de Blasco de Garay i que s'endinsen fins gairebé tocar la xemeneia.

El vapor Codina va viure diferents fases de construcció. Una primera que va de 1879 a 1881, en la qual es van bastir les dues primeres naus i el quadrant edificat de Lacy / Blasco de Garay. Posteriorment s'amplia el vapor amb una gran nau el 1893, una el 1922 i una altra el 1956. Tanmateix, les reformes, ampliacions, acondicionaments, reconstruccions per incendis, etc., van ser continus durant els més de cent anys d'història d'aquest vapor.

Les dues naus conservades fins avui són les més antigues i les que han estat recentment rehabilitades per l'Ajuntament de Sabadell. Ara acullen les dependències de Vimusa (Habitatges municipals de Sabadell), les regidories de Joventut i Educació i la seu de la Fundació Maria Mercè Marçal.

El llibre tracta els següents aspectes històrics i patrimonials:

- el projecte de reforma i rehabilitació de les dues naus de 1879,
- la història empresarial iniciada per Salvador Codina i Castelltort, juntament amb Joan Baptista Corominas i Pla,
- la gestació del vapor,
- la construcció de les diferents naus,
- les fonts d'energia que s'utilitzaren al llarg del temps,
- en què consistia el negoci de vaporista i
- la singularitat arquitectònica del conjunt fabril.

Té 118 pàgines i està il·lustrat a bastament amb fotografies històriques i recents, així com també amb documentació d'arxiu, plànols i altres elements gràfics.

3.2.8 DADES D'ASSISTÈNCIA AL MHS

Les dades d'assistència al MHS inclouen tots els visitants que d'una forma individual o en grup han visitat les sales del museu i els diferents punts patrimonials que es gestionen dels del MHS, inclòs el Vapor Buxeda Vell.

Dades d'assistència de 2006

ANY 2006	INDIVIDUALS Visitants	EN GRUP		TOTAL
		Núm. grups	Visitants	
gener	680	29	657	1337
febrer	425	51	1110	1535
març	1133	38	900	2033
abril	1706	32	967	2673
maig	715	42	1162	1877
juny	609	50	1473	2082
juliol	355	31	667	1022
agost	235	0	0	235
setembre	14664	4	64	14728
octubre	741	25	595	1336
novembre	710	38	992	1702
desembre	1931	16	325	2256
TOTAL	23904	356	8912	32816

4. DIFUSIÓ DELS DEL MITL, MUSEU DE LA INDÚSTRIA TÈXTIL LLANERA

4.1 Objectius

1. Impulsar la realització del projecte de senyalització de les xemeneies i antics vapors i fàbriques tèxtils de Sabadell, com a referent de les actuacions patrimonials relacionades amb la difusió del patrimoni industrial tèxtil que es fa des del MITL i com a contribució clara al desplegament d'aquest museu al territori.
2. Continuar l'oferta de visites i itineraris relacionats amb el Vapor Buxeda Vell i el Sabadell del segle XIX, per a grups escolars.
3. Continuar l'oferta periòdica de visites guiades en els punts museístics i patrimonials de la ciutat que formen part del desplegament al territori del MITL, així com també dels diferents itineraris urbans, per al públic general i familiar i per a altres col·lectius.

4.2 Actuacions

4.2.1 ACTIVITATS

De les activitats de difusió realitzades enorn el patrimoni tèxtil i que ja han estat enumerades i descrites més amunt destaquem com especialment singular:

- **Execució de la primera fase del *Projecte de senyalització de les Xemeneies de Sabadell*.**

Amb el suport de la Fundació Caixa Catalunya i amb la col·laboració de l'empresa Astergeo SL.

Aquest projecte ha estat una iniciativa del Museu d'Història de Sabadell (Ajuntament de Sabadell), la qual va rebre un ajut de la Fundació Caixa de Catalunya en el marc de la Convocatòria d'ajuts 2004, per un import de 14.700 €. El cost total d'execució del projecte es va valorar en 29.419,53 €.

El projecte té com a principal objectiu la senyalització patrimonial de les xemeneies industrials que es troben catalogades en el Pla Especial del Patrimoni de Sabadell, per tal de contextualitzar-les històricament i proporcionar informació als ciutadans i visitants. La major part d'aquests elements arquitectònics han quedat isolats i en un entorn urbà (places, equipaments educatius, dependències municipals...) de difícil comprensió.

Aquest programa de senyalització cultural és molt important per a la ciutat de Sabadell, per tal de reforçar i donar a conèixer la identitat històrica d'una ciutat que deu gran part de la seva actual configuració urbana i composició humana a la intensa activitat industrial tèxtil que hi tingué lloc entre mitjan segle XIX i mitjan segle XX.

Al llarg de l'any 2006 es van portar a terme les següents accions:

- El març del 2006 el MHS contracta el Sr. Ricard Oliva, historiador, per fer una recerca històrica preliminar de les xemeneies que s'han de senyalitzar, un total de 16. Aquesta investigació es fa en base a la documentació que es conserva a l'Arxiu Històric de Sabadell, i es dóna prioritat a la recerca de la informació sobre les 7 primeres xemeneies que poden ser objecte de senyalització (1a fase). L'estudi es completa amb recerca de fonts orals, amb la consulta d'algun arxiu particular i amb el buidat del fons de l'enginyer Izard que es troba dipositat a la Fundació Bosch i Cardellach de Sabadell.
- El mes de maig del 2006 s'encarrega la producció de les set primeres plaques a l'empresa Cèl·lula. Acció Creativa, SCP.
- Amb data de 28 de juny de 2006 se signa un conveni de col·laboració entre l'Organisme Autònom Local dels Museus i Arxiu Històric de Sabadell i l'empresa Astergeo SL, per a la realització del càlcul topogràfic de les alçades constructives de la totalitat de les xemeneies que han de ser objecte de senyalització en el marc d'aquest projecte. Cada placa contindrà la informació de l'alçada de la xemeneia.
- En el marc de la celebració de les Jornades Europees del Patrimoni a Catalunya, el dia 27 de setembre del 2006 es col·loca la primera placa a la xemeneia de Francesc Sampere i germans (Plaça de Frederic Mompou). A l'acte hi assisteixen el Sr. Joan Manau, tinent d'alcalde de Cultura i president de l'OAMA, la Sra. Rosa Maria Plans, cap de mecenatge de la Fundació Caixa Catalunya, el Sr. Javier Lliso, administrador de l'empresa Astergeo SL, i la Sra. Núria Juan-Muns, directora del MHS. Durant el transcurs de les Jornades, el MHS va organitzar un itinerari guiat per les set primeres xemeneies senyalitzades, el dia 1 d'octubre.
- Es col·loquen un total de vuit plaques de senyalització, en les següents xemeneies:
 - Xemeneia de Garriga Germans (1962). Plaça de Beatriu de Dia
 - Xemeneia del vapor d'en Palà o de Bonaventura Brutau (ca. 1896). Pati del CEIP Joanot Alisanda
 - Xemeneia del vapor de Ca l'Estruch (1917). Plaça de Lluís Casassas
 - Xemeneia del vapor de Ca l'Escapçat (1897). Pati del CEIP Amadeu Vives
 - Xemeneia del vapor de Cal Molins (1901). Pati comunitari d'habitatges privats, Plaça de les Vaques.
 - Xemeneia de Francesc Sampere i Germans (1918). Plaça de Frederic Mompou
 - Xemeneia de FYTISA (1943). Plaça de Joan Oliu
- El mes de desembre del 2006, el MHS encarrega unes reproduccions fotogràfiques del fons de plànols de xemeneies que es conserva a l'arxiu de la Fundació Bosch i Cardellach, pertanyent a la família Izard (enginyers industrials). Aquest material ha de servir com a documentació per a la producció d'una futura exposició de petit format sobre les xemeneies de Sabadell.

- **Itinerari Xemeneies i vapors. Jornades Europees del Patrimoni a Catalunya 2006.**

Diumenge 1 d'octubre, d'11 a 13h. En col·laboració amb la Generalitat de Catalunya, la Federació de Municipis de Catalunya i l'Associació Catalana de Municipis i Comarques.

Coincidint amb la primera fase d'execució del projecte de senyalització de les xemeneies de Sabadell, desenvolupat amb el suport de la Fundació Caixa Catalunya, es va programar un itinerari guiat per un historiador.

L'itinerari es va realitzar partint del vapor Buxeda Vell i va recórrer diferents carrers de l'eixample industrial i del centre de Sabadell, seguint algunes de les xemeneies que s'han conservat i han estat objecte de senyalització patrimonial.

D'aquesta activitat i de la resta d'accions programades arreu de Sabadell i Catalunya es va editar una guia àmplia, a càrrec del Museu d'Història de Catalunya.

4.2.2 DADES D'ASSISTÈNCIA

Les visites que es realitzen en aquest espai estan incloses al còmput del MHS.

CAPÍTOL V. ANNEXOS

1. PROGRAMA MOSTRA CURTMETRATGES

PRIMERA SESSIÓ

Dimecres, 12 de juliol
Dijous 13 de juliol, repetició del programa

Rosal, Eva Vilamala

Documental, vídeo, color, 5'
Guió, realització, càmera i muntatge: Eva Vilamala
Sinopsi: Rosal és un moment en un moment i un lloc qualsevol. En un pla seqüència observacional es reflexiona sobre el consumisme i els automatismes establerts per la societat Observatorio de Cine, 2004

As cores do frío, Anxo Cendal

Ficció, 35 mm, color, 14'
Guió i direcció: Anxo Cendal
Fotografia: Cuchi Carreira
Repertiment: Alex Neira, Ángela Alonso, Aurora Maestre, Antón Olmos
Sinopsi: La violència exercida sobre les dones d'una família sota la mirada atenta d'un nen EGACI- Escuela Superior de Artes Cinematográficas de Galicia, 2005

Citoplasmas

Animació plastilina, color, 5'
Realització i animació: David Gautier, Irene Iborra, Eduard Puertas
Sinopsi: Les conseqüències d'un avorriment mortal, o gairebé 9zeros, 2004

La ruta natural, Alex Pastor

Ficció, 35 mm, color, 11'
Guió: Alex Pastor i Martí Roca
Fotografia: Eduard Grau
Repertiment: Pere Ventura, Silva Servan, Albert López, Begoña Guillen
Sinopsi: Quan el David es desperta després d'un accident, és incapaç de recordar-se de res, tot és desconegut per ell. Sembla que hi ha alguna cosa fora del normal en el món que l'envolta. Pot ser que el seu passat li doni les respostes que necessita Escándalo Films -ESCAC, 2004

No apagues la luz, Carlos Escaño

Ficció, DVCPRO, color, 16'
Guió: David Martín
Fotografia: Eduardo López
Repertiment: Elena Gutiérrez, Pepe del Rey, Amalia Ortega
Sinopsi: Una jove universitària es fa càrrec del seu nebot Oscar una nit de divendres qualsevol, però tot apunta a que no estan sols... EAC- Escuela Andaluza de Cinematografía, 2004

Crashback

Animació 3D, 1'34
Sergio Menéndez, Albert Solà, Iván Sentí, Javier Ribera, Alma Falcón
IDEP, 2004-2005

La zapatilla, Alex Rey

Ficció, Dvcam, color, 10'
Guió i direcció: Alex Rey
Fotografia: Marcos Sánchez
Repertiment: Santi Romay, Ezequiel Silva
Sinopsi: Com explicar què se sent quan perds la família en un accident i els records confonen la realitat EISV- Escuela de Imagen y Sonido de Vigo, 2005

Reality fiction, Alessandro Di Renzo

Ficció, vídeo, color, 10'

Guió i direcció: Alessandro Di Renzo

Fotografia: Valerio Ciaccia

Repartiment: Javier Lamattina, Carolina Clemente, Paloma Maldonato, Assumpció Matarradona

Sinopsi: ...quin és el límit entre realitat i ficció? ...i quantes vegades fuges de tu mateix creant altres realitats?... *Reality fiction* és la història d'un jove que s'adona que està enamorat...

Micro Obert- ECIB, 2006

Barbie

Animació 3D, 1'35

Mar Sospedra, Sergio Fernández, Jordi Mula, Arantxa Nagore, Álvaro Rodríguez

IDEP, 2004-2005

Kill Ball

Animació 3D, 2'07

David Garriga, Jordi Guzmán, Manuel Menéres

IDEP, 2004-2005

La casa de los órganos, Dögg Mósesdóttir

Ficció, Dvcam, color, 12'

Guió i direcció: Dögg Mósesdóttir

Fotografia: Bruno Hendriks, Sigurdur T. Helgason, Javier Giráldez

Repartiment: Carmen Gómez, Sergi Misas, Raúl Paredes, Núria Adan

Sinopsi: Hi ha persones que són més emocionals que raonables. L'Helena n'és una, encara que el seu marit i els dos fills siguin tot el contrari

CECC, 2005

K, Juan Simons

Ficció, 35 mm, color, 12'

Guió: Juan Simons i Roberto Quintanilla

Fotografia: Juan Carlos Solís

Repartiment: Miguel Ángel Jiménez, Alex Quiroga

Sinopsi: K i Nelson viuen asfixiats en una ciutat rutinària que els oprimeix la identitat

ECAM, 2005

SEGONA SESSIÓ: PROGRAMACIÓ ESPECIAL DE PORTUGAL

Dimecres 19 de juliol

Dijous 20 de juliol, repetició del programa

6 minutos / 6 minuts

Ficció, 16 mm, color, 8'30

Direcció: André Godinho

Guió: Pedro Pinho

Fotografia: Pedro Pinho

Repartiment: Paulo Patraquim, Dinarte Branco, Paula Diogo

Sinopsi: Dos condemnats a mort passen els darrers minuts comunicant-se amb Morse. L'un busca la manera de fugir de tot allò

Escola Superior de Teatro e Cinema, 2001

A cana de pesca / La canya de pescar

Ficció, 16 mm, color, 13'

Direcció: Rui Rodrigues

Guió: Rui Pires

Fotografia: Martim Vian

Repartiment: José Pedro Vasconcelos, Duarte Calado, Cândido Ferreira

Sinopsi: Dos germans han d'afrontar junts les dificultats de tirar endavant sense els pares. El gran ha de fer-se càrrec del petit; i el petit es refugia en la gran passió que el connectava amb el pare: la pesca

Escola Superior de Teatro e Cinema, 2002

29-41

Ficció, 16 mm, color, 18'

Direcció: J. Ricardo Costa Martins

Guió : Jorge Matos, Marta Reis, Nuno Vieira, J. Ricardo Costa

Fotografia: Jorge Matos

Repertiment: Pedro Fiuza, Paulo Praça

Sinopsi: Un home discapacitat contracta per Internet els serveis d'un jove la nit de Nadal
Universidade Católica Portuguesa, 2004

O dia em que o Sr. Raposo... / El dia que el Sr. Raposo...

Animació en dibuix, 2'40

Realització: Andreia Páscoa, Joao Cabaco, Daniel Silva

ESAD- Caldas da Rainha, 2003

Sr. Nuit

Animació en pintura, 6'

Realització: Mª Joao Clemente

ESAD - Caldas da Rainha, 2002

As febras de Jesus/ Les costelles de Jesús

Ficció, 35 mm, color, 13'

Guió i direcció: Pedro Azevedo Dias

Fotografia: Tiago Rocha

Repertiment: Adolfo Luxuria Canival, Joao Fino, Virginia Ventura

Sinopsi: La Sra. Mercedes viu tranquil·la fins al dia que li desapareixen les joies...

Escola Superior Artística do Porto, 2005

Um pequeno crime/ Un petit crim

Ficció, 16 mm, color, 13'

Direcció: Hugo Martins

Guió: Leandro Vaz da Silva

Fotografia: Leandro Vaz da Silva

Sinopsi: Raul ha tingut un afer amb una companya de feina. Un dia, en arribar a casa, troba un nadó abandonat a la porta. Mirarà de desfer-se'n però cada vegada està més del nen

Escola Superior de Teatro e Cinema, 2002

Processo 11923 - o caso do treinador desaparecido/ Arxiu 11923 - el cas de l'entrenador desaparegut

Ficció, 35 mm, color, 11'30

Guió i direcció: Bernardo Viterbo, Rui Tavares i Miguel Malheiro

Fotografia: Ivo Reis, Joao Sampaio

Repertiment: Manuel Sá, Romano Santos

Sinopsi: Un entrenador de futbol recorda els dies de glòria. Aleshores, la línia entre realitat i ficció comença a desaparèixer...

Escola Superior Artística do Porto, 2005

Nheque

Animació en dibuix, 3'10

Realització: Sara Flor

ESAD - Caldas da Rainha, 2001

Basfond noir

Ficció, 16 mm, b/n, 5'40

Direcció: Henrique Bento

Guió: Ana Curtinhal, Sérgio Fouto

Fotografia: Ana Curtinhal

Repertiment: Adelino Tavares, Suzie Peterson, Paulo Gonçalves

Sinopsi: Sergio enxampa la seva dona al llit amb un altre i, arrossegat per l'instint de venjança, perd el cap i els dispara a tots dos. Se sent atrapat amb dos cossos dels quals no sap com desfer-se'n

Universidade Lusófona, 2005

2. ACTIVITATS DEL PROGRAMA PEDAGÒGIC DEL MAS

Els Turull reben visites

Objectius:

- Conèixer com vivia la burgesia sabadellenca del segle XIX
- Conèixer l'estructura arquitectònica d'una casa- fàbrica.
- Apropar-se a les arts decoratives del segle XIX de Sabadell.

L'activitat comença amb la visita comentada per una monitora a la casa fàbrica Turull, al carrer es veu la situació de la casa en relació a la ciutat del XVIII i la façana, després es visita el pati i les cambres que estan conservades. Al final els alumnes realitzen un quadern de treball on es reforcen els conceptes explicats duran la visita, sobre la casa fàbrica, la família Turull i la seva forma de vida, presa com a model de la burgesia local. El més petits fan també un joc basat en el mobiliari i complements de la casa.

Descobreix la col·lecció permanent del Museu d'Art de Sabadell

Objectius:

- Apropar-se a la història de l'art local a partir de l'exposició de la col·lecció del Museu d'Art de Sabadell, centrada en dos àmbits cronològics: els academicismes del segle XIX i l'Art Nou als anys trenta.
- Conèixer els estils, els gèneres pictòrics i les tècniques emprades en les obres més representatives, com també la personalitat d'alguns artistes sabadellencs.
- Valorar la riquesa i la informació que ens ofereix el patrimoni.

L'activitat consisteix amb una visita guiada la sala de l'exposició permanent, s'hi explica l'evolució històrica i artística de l'art sabadellenc des de finals del XIX fins a la guerra civil, que és el període que avarca l'exposició, després es repassen alguns conceptes fent un quadern de treball.

Estudi d'un quadre: "El corpus de sang"

Objectius:

- Establir les pautes d'estudi d'una obra d'art a partir d'un quadre emblemàtic de l'exposició del Museu, El Corpus de Sang, d'Antoni Estruch.
- Conèixer la significació i el contingut del quadre i saber apreciar la seva qualitat artística.
- Valorar la riquesa i la informació que ens ofereix el patrimoni.

L'activitat s'inicia amb un breu recorregut guiat per l'exposició permanent fins arribar a l'obra d'Antoni Estruch. Després el treball es centra en aquesta obra, es fan preguntes sobre el que hi passa, s'observa la composició, el tema, els colors, els símbols i després es repassen els conceptes en un quadern de treball. A l'espai didàctic es realitza entre tot el grup un puzzle gegant que reproduïx el Corpus de sang i ens ajuda a observar novament tots els detalls de l'obra.

Què és el Museu d'Art de Sabadell?

Objectius:

- Conèixer un equipament de la ciutat.
- Conèixer que és un museu i concretament que és un museu d'art.
- Conèixer una casa burgesa del segle XIX.

L'activitat s'inicia en la planta baixa de la Casa Turull i ja des de l'inici es parla de la dualitat de l'edifici, que havia estat casa fàbrica i actualmentes la seu del Museu d'Art de Sabadell. Es visiten les estances de la casa i les diverses dependències del museu, sales, magatzem, aula didàctica, explicant les funcions de cada una d'elles.

La Nau, art en directe

Objectius:

- Conèixer espais de creació d'art contemporani
- Veure en directe el treball i el procés creatiu dels artistes
- Entaular un diàleg amb els artistes
- Fomentar el respecte per les manifestacions artístiques

Els tallers d'artistes de la Nau (carrer Cellers número 17) són espais de creació i intercanvi per artistes joves. La visita a la instal·lació permet conèixer el treball dels artistes mentre l'estan realitzant i establir un diàleg amb ells.

Descobreix una Joia del museu. Caricatura d'esquena. Ricard Marcet dibuixa els amics, circa 1915.

Objectius:

- Veure la importància dels museus com a difusors i conservadors del patrimoni
- Conèixer una de les peces dels fons del museu.
- Apropar els joves al museus.

La joia del museu, un quadre de Ricard Marcet es va complementar amb una exposició de diverses obres d'estudiants de 2on curs de batxillerat artístic de l'Institut Jaume Viladoms, que reinterpretaven l'obra de Marcet.

Esteve Valls Baqué. Poeta d'un art pur

Objectius:

- Conèixer l'obra i la trajectòria artística d'Esteve Valls Baqué
- Aprendre a observar una obra d'art
- Fomentar el respecte per les diverses manifestacions artístiques

L'activitat consisteix amb una visita general a l'exposició incidint especialment en el món personal i la trajectòria de l'artista.

Lluís Molins de Mur. Retrospectiva

Objectius:

- Conèixer l'obra i la trajectòria artística de Molins de Mur
- Aprendre a observar una obra d'art
- Fomentar el respecte per les diverses manifestacions artístiques

L'activitat s'inicia amb una visita general a l'exposició. Es parla de l'artista (biografia, treball...) i s'incideix especialment en l'estil i la temàtica (paisatges, flors i retrats).

On són les dones?

Objectius:

- Conèixer com ha estat representada la dona en les diferents manifestacions artístiques
- Veure la relació entre gènere i espai en les representacions de la figura femenina
- Veure els principals escenaris en què han estat representades les dones a la pintura catalana
- Aprendre a observar les obres d'art

L'activitat consisteix en una visita guiada a l'exposició que conte seixanta-sis obres d'art, agrupades per tipus d'espais i que permet analitzar els espais privats i públics en que habitualment s'ha situat la dona, tot veient un variat registre d'artistes, tècniques i estils. La visita es complementa amb divers material didàctic.

Entre la intimitat i l'exhibició. La joia feta, portada i venerada a Sabadell

Objectius:

- Valorar les arts decoratives i en concret la joieria com a patrimoni artístic
- Conèixer les funcions, els estils, les tècniques i els materials propis de la joieria.
- Aprendre a observar les obres d'art

La visita guiada és un recorregut seguint els diferents àmbits temàtics de l'exposició, veient la història que hi ha darrera de cada joia. Després es fa una activitat titulada "Fem de museòlegs", en el que els nens han de situar unes joies en algun dels diversos àmbits temàtics de l'exposició i explicar-ne el perquè.

Fes visible l'invisible. Taller d'art contemporani

Objectius:

- Iniciar-se en l'art contemporani
- Prendre consciència de que l'art "explica" móns interiors
- Realitzar una activitat participativa
- Fomentar el respecte envers les diferents manifestacions artístiques

El taller consta de dues parts. En la primera ens apropem a l'art a través de la imatge, la música, les textures i les paraules i sensacions de cadascú. Després es treballa amb obres de l'artista sabadellenc Alfons Borrell. La segona part es un espectacle de mim on els colors i la música formen una particular poesia.

Mira qui et mira. Els retrats de la col·lecció permanent

Objectius:

- Experimentar els llenguatges plàstic, oral i corporal, tot establint lligams entre ells.
- Veure la relació entre les obres d'art i el moment històric i social de la ciutat
- Aprendre a diferenciar les expressions i sentiment de la cara i el cos

El taller s'estructura amb uns contes en els que els protagonistes són personatges dels quadres després l'educador a través de diverses activitats ens apropa al quadre, a l'època, als sentiments que mostra el retratat i als que provoca en nosaltres. Es treballen les expressions, els sentiments, les postures, el vestuari,...

Escultures al carrer... quina hi ha prop de l'escola?

Objectius:

- Conèixer la història i les característiques de les escultures públiques
- Aprendre a observar l'entorn.
- Relacionar l'obra d'art amb l'espai públic.
- Fomentar el respecte pel patrimoni ciutadà.

L'activitat s'inicia en la mateixa escola amb una petita xerrada il·lustrada sobre el significat i tipologia de les escultures dels carrers de Sabadell. Després, en funció de la ubicació del centre es realitza un breu itinerari que permeti observar diverses escultures al carrer.

Després el treball es centrarà en una de les escultures de l'itinerari. Es tractarà de conèixer els motius pels quals es va instal·lar, quan, qui en va ser l'autor i treballar sobre la temàtica de l'obra en si. Després per apreciar-la millor en la seva volumetria se'n fa un dibuix.

El modernisme a Sabadell

Objectius:

- Conèixer els elements arquitectònics i decoratius d'aquests corrent a la ciutat.
- Reconèixer els materials i tècniques emprats.
- Fomentar el respecte pel patrimoni

Es tracta d'un recorregut pel centre de la ciutat per tal d'observar els edificis i altres elements modernistes. Se'n explica la història, la funció que tenia inicialment, les característiques i els elements decoratius.

3. ACTIVITATS DEL PROGRAMA PEDAGOGIC DEL MHS

El Museu té un ampli programa de visites, itineraris i tallers amb l'objectiu d'apropar la història local al món escolar i a tothom qui hi estigui interessat. Any rere any aquest programa es millora, fruit de les recerques que, des de les diverses disciplines, es duen a terme entorn de la història i el patrimoni local i que són la base sobre la qual s'elabora la proposta didàctica. Aquesta proposta també està condicionada per les accions que es fan al mateix museu i als elements que aquest gestiona. Un altre element que condiciona les accions didàctiques que el MHS dissenya i ofereix és la demanda que els mateixos centre educatius ens fan: l'intercanvi d'experiències, les propostes, l'anàlisi de les activitats en curs són cabdals per a millorar el resultats d'aquestes.

L'oferta per al curs 2006-2007 s'ha presentat organitzada cronològicament amb els apartats següents:

- **La Prehistòria.** La gran quantitat de jaciments arqueològics que s'han excavat per la zona de Sabadell, han generat molta informació al voltant d'aquest període i molt material arqueològic que s'exposa al museu. La sala de prehistòria compte a més amb la reconstrucció d'una cabana prehistòrica amb reproduccions de molts estris i atuells, que eren d'ús quotidià en època prehistòrica i també amb un multimèdia interactiu en què s'explica com es fabricaven i per a què servien algunes d'aquestes eines i atuells.

Al voltant d'aquest tema es proposen gran quantitat de tallers i visites que ens ajudaran a comprendre com era la vida dels primers pagesos i pastors que es van instal·lar a les fèrtils planes del Vallès. També trobareu una xerrada sobre les feines dels arqueòlegs.

- **L'època ibèrica i romana** D'aquestes cultures han quedat moltes restes materials que es poden conèixer en les sales del museu. Com eren els poblats ibèrics, què va significar la romanització... L'herència dels romans s'ha incorporat a la nostra cultura i a través de les activitats del museu descobrim els punts de confluència i ens apropem a aquesta forma de vida.
- **L'època medieval (segles XI-XV).** Les sales del museu dedicades a la vida en l'època medieval ens parlen de l'origen de la vila de Sabadell, de la importància del riu Ripoll per als pobladors medievals, del creixement de la vila... Referents a aquesta època trobareu tallers, visites i una xerrada.
- **L'època moderna , la vila preindustrial (segles XVI-XVIII).** D'aquesta època encara en queda alguna empremta pels carrers de la ciutat, per això la millor manera de conèixer-la és a partir d'un recorregut que ens expliqui com era la vida a la vila i perquè es van construir edificis com la Casa Duran, la casa de l'Estudi, el campanar de sant Fèlix, les forns i obrador de l'Escaiola...
- **La ciutat industrial (segles XIX i XX).** Aquests segles han posat les bases de la fesomia de la ciutat actual. Per conèixer com es treballava en una fàbrica tèxtil, com eren les cases i els carrers, com funcionaven els vapors... hem dissenyat un ampli ventall d'activitats.

- **El Museu d'Història de Sabadell.** El museu té diverses cares. Podem conèixer com funciona un museu, com és per dintre... i també fer un recorregut global per la història local a través de les seves exposicions.
- **Sabadell des d'un altre punt de vista.** Els treballs que es porten a terme des del museu (recerca, exposicions, publicacions) donen lloc a diverses activitats que poden ser del màxim interès per a les escoles i el públic en general.
- **Sabadell, en anglès.** S'ofereix la possibilitat de fer la visita guiada a els edificis més emblemàtics i coneguts de la ciutat, en anglès.
- **Les exposicions temporals del Museu.** A l'entorn de l'exposició temporal "Coses de casa" s'ofereix el taller didàctic "Com eren les coses de casa?", i també s'ofereixen activitats per treballar l'exposició "Els mostraris tèxtils". I a l'entorn de l'exposició "La Banda sona" s'ofereix el taller didàctic "I vinga la música! La Banda arriba al museu".

Cada un dels apartats té diferents tipologies d'activitats, ja que els temes es poden treballar des de moltes perspectives:

- Els **tallers**, que ens permeten, mitjançant la manipulació i l'experimentació, viure d'una manera directa episodis de la història de Sabadell.
- Les **visites**, que ens permeten conèixer a fons els espais i les exposicions del Museu i els edificis històrics.
- Els **itineraris**, que ens donen una visió àmplia i global d'un tema concret, una determinada època o els diferents espais històrics de la ciutat.
- Les **xerrades**, que faciliten l'accés a la informació des de la mateixa escola.

Activitats

La prehistòria

1. *Viure en una cabana*

Objectius: conèixer la forma domèstica en un temps passat, mostrar les diferents eines i els múltiples materials utilitzats, valorar les diferents formes de vida.

Descripció: L'activitat permet familiaritzar els participants amb la forma de vida en la prehistòria i per tant conèixer altres formes de vida. La qual es pot triar entre els títols següents: "Com vivim nosaltres? Com vivien a la prehistòria?" "El treball de l'argila en la prehistòria" o "Els colors de la natura"

2. *El treball de l'argila en la prehistòria: els atuells ceràmics.*

Objectius: conèixer la forma de vida domèstica en la prehistòrica, mostrar les diferents eines i els múltiples materials utilitzats, valorar les diferents formes de vida.

Descripció: el taller permet conèixer una altra forma de vida basada en l'aprofitament dels recursos. S'expliquen especialment les tècniques de fabricació de ceràmica de mà. Finalment els participants elaboren una peça de ceràmica imitant les tècniques, els models que han vist els atuells de l'exposició i utilitzant per a les decoracions punxons d'os i petxines.

3. *Com vivim nosaltres? Com vivien en la prehistòria?*

Objectius: conèixer la forma de vida domèstica en la prehistòria, mostrar les diferents eines i els múltiples materials utilitzats, valorar les diferents formes de vida per a ser crítics amb la nostra.

Descripció: el taller consisteix a descobrir formes de viure a través de jocs d'observació i associació entre diversos objectes prehistòrics i actuals. Els objectius antics es relacionen amb dibuixos d'activitats, que es pinten i retallen i enganxen per formar un mural sobre la vida durant la prehistòria.

4. *Els rituals de la mort en la prehistòria*

Objectius: conèixer les diferents formes d'enterrament que es practicaven al llarg de la prehistòria, aprofundir en el sentit de la mort en diferents cultures, inclosa la nostra, valorar les diferents formes de vida.

Descripció: Les necròpolis prehistòriques són una font important d'informació. Els participants realitzen un treball de deducció arqueològica, basat en l'observació i estudi de dues reproduccions d'enterraments prehistòrics (una inhumació i una incineració) i els seus aixovars, per descobrir com vivien i morien els nostres avantpassats. Els treballs també inclou la identificació dels ossos del esquelet.

5. *Els colors de la natura*

Objectius: conèixer les formes d'expressió artística en la prehistòria, conèixer especialment el tractament i la utilització de pigments naturals en època prehistòrica, valorar les diferents formes de vida.

Descripció: les manifestacions artístiques en la prehistòria ens apropen els pensaments d'aquestes comunitats. El taller comença amb una introducció al tema a partir d'un audiovisual. Després es realitza el treball pràctic que consisteix en la preparació de pintures amb pigments naturals, fabricació de pinzells vegetals i realització d'un mural amb motius inspirats en representacions prehistòriques originals.

6. *Viure a la prehistòria: les eines i el foc*

Objectius: conèixer la forma de vida en la prehistòria, mostrar les diferents eines i els múltiples materials utilitzats, conèixer especialment el treball en sílex, conèixer els mecanismes per a l'obtenció del foc, valorar la importància del foc, valorar diferents formes de vida per ser més crítics amb la nostra.

Descripció: Els estris (ganivets, puntes de fletxa, punxons...) que ens han quedat de les comunitats prehistòriques del Vallés ens parlen de la seva forma de vida i gràcies a aquests estris podem reconstruir els seus processos de fabricació. El monitor fa demostracions de talla de sílex i d'encesa de foc i després els participants fabriquen una eina de sílex amb mànec de fusta.

7. *Una recepta prehistòrica: un àpat artesà i natural*

Objectius: conèixer la forma de vida domèstica a la prehistòria, conèixer especialment el procés de transformació de la farina en època prehistòrica, valorar les diferents formes de vida i alimentació.

Descripció: L'agricultura era una de les activitats més importants entre les comunitats prehistòriques. La tria de llavors per a la sembra, l'emmagatzematge del gra per a èpoques de males collites eren primordials per a la supervivència del grup. Es treballa de forma pràctica els processos per a la obtenció d'aliments: mòlta de blat amb un molí manual, preparació de la massa amb la farina obtinguda i fruits secs i cocció de les galetes en un forn de lloses, per menjar-les cobertes de mel.

8. *Teixir un cistell... prehistòric*

Objectius: conèixer la forma de vida en la prehistòria, conèixer especialment el procés de fabricació d'un cistell, mostrar les diferents eines i materials múltiples utilitzats, valorar les diferents formes de vida per ser més crítics amb la nostra.

Descripció: El taller permet conèixer diferents tipus d'actuels segons les necessitats de les comunitats prehistòriques. Es fa especial incidència en els atuells de vímet, que de fet no s'han recuperat gairebé mai en els jaciments arqueològics. Finalment els participants teixeixen una cistella amb fibres vegetals, utilitzant tècniques prehistòriques.

9. *Sota un sostre de bruc: viure un dia en una cabana prehistòrica*

Objectiu: conèixer la forma de vida en la prehistòria i les diferents activitats econòmiques i els rituals que les caracteritzen, imbuir-se en una forma de vida diferent, mostrar les diferents eines i els múltiples materials utilitzats, valorar les diferents formes de vida.

Descripció: El taller proposa passar tot un dia al museu practicant diverses activitats relacionades amb la prehistòria, per obtenir-ne una visió completa. Després de la introducció general al tema de la prehistòria, els participants realitzaran els tallers prèviament s'hauran escollit entre els que s'ofereixen totes les activitats anteriors.

10. *El poblament al territori de Sabadell. Els primers assentaments pagesos i l'expansió pel territori.*

Objectiu: conèixer els orígens del poblament a la zona de Sabadell, conèixer com era la vida d'aquests

Descripció: La visita permet observar els objectes que s'han recuperat en les diverses excavacions arqueològiques i que expliquen com vivien les diferents comunitats prehistòriques: els atuells per guardar cereals, els estris de sílex, les joies de bronze, les destrals de pedra, les urnes funeràries, també es poden manipular rèpliques d'aquests objectes en la reproducció de la cabana que hi ha a la sala.

11. *Quina és la feina de l'arqueòleg? L'exemple del jaciment prehistòric de can Roqueta*

Objectiu: conèixer lo que es l'arqueologia, sobretot la seva vessant de treball de camp, conèixer les ciències i eines que utilitzen els arqueòlegs per interpretar les restes arqueològiques, aprofundir en el coneixement del jaciment prehistòric de Can Roqueta (Sabadell), un jaciment únic a escala europea.

Descripció: Aquesta activitat permet treballar el tema des de l'aula del centre. Una persona de l'equip d'arqueòlegs responsable de les excavacions de Can Roqueta (Sabadell) farà una xerrada on, a través d'imatges, s'explicaran en diversos processos del projecte de recerca als jaciments prehistòrics de Sabadell, per tal d'il·lustrar el procés del treball arqueològic.

L'època ibèrica i l'època romana

1. *Una casa ibèrica de fang i bruc*

Objectius: conèixer la forma de vida domèstica en època ibèrica, conèixer especialment els sistemes de construcció de cabanes en època ibèrica, mostrar les diferents eines i els múltiples materials utilitzats per a la construcció d'una cabana, valorar les diferents formes de vida.

Descripció: La tècnica emprada en època ibèrica per a la construcció de cabanes era ben elaborada. A través de l'activitat, que consisteix a realitzar la maqueta d'una cabana prehistòrica amb tobots de fang i branques vegetals, es treballa el tema de la forma de vida a la prehistòria.

2. *Escriure una carta a un laietà*

Objectius: conèixer les característiques d'una cultura desapareguda, familiaritzar-se amb un altre tipus d'escriptura, fomentar el respecte pel patrimoni.

Descripció: El taller familiaritza els participants en la cultura ibèrica a través dels objectes que ens han quedat. Es treballa especialment l'aspecte de l'alfabet iber i l'activitat consisteix a transcriure un text inventat a aquest alfabet i reproduir-lo sobre una plaqueta de plom utilitzant un punxó.

3. *El mosaic de Neptú*

Objectiu: conèixer la vida quotidiana en el món romà, identificar els principals objectes i materials que feien servir per viure, conèixer els tipus d'activitats productives a què es dedicaven, assimilar vocabulari històric i arqueològic, prendre consciència del pas del temps, despertar interès en el descobriment d'unes societats passades, desenvolupar la creativitat per mitjà de la implicació directa en els tallers, aprendre a respectar el patrimoni arqueològic i natural.

Descripció: La cultura romana és en la base de la nostra pròpia cultura i per tant molts són els punts de contacte que podem descobrir acostant-nos als objectes que han quedat dels romans. Es treballa especialment en els sistemes constructius de l'època romana i els elements decoratius. La part pràctica consisteix en la composició i realització d'un mosaic romà sobre un suport de fusta, utilitzant tessel·les de diferents colors.

4. *El poblament al territori de Sabadell. Una mirada cap a la mediterrània: els ibers i els romans.*

Objectiu: conèixer el poblament en època ibèrica i romana en la zona, conèixer com era la vida d'aquests pobladors, observar els objectes que ens han deixat (matèries que utilitzaven, eines...)

Descripció: La visita permet observar els diferents objectes procedents de les excavacions arqueològiques que ens parlen de la vida dels ibers i els romans: els atuells per guardar cereals, les eines del camp, les joies, les vaixelles, els elements arquitectònics...

L'època medieval (segles XI-XV)

1. *Manuscrits, tinters i pergamins*

Objectius: Conèixer la forma de vida en època medieval, aprofundir en els aspectes de l'origen de Sabadell, fomentar el respecte per altres formes de vida, fomentar el respecte pel patrimoni.

Descripció: El recorregut per la sala ens introdueix en la vida en època medieval a Sabadell. L'activitat es centra a treballar l'escriptura medieval (qui escrivia, què s'escrivia...) utilitzant diferents reproduccions de textos originals de Sabadell (pergamins o documents en paper). També es confeccionen les plomes d'escriure amb càlam i plomes d'oca, i es reproduïx un text manuscrit.

2. *Lliures i sous al mercat del dissabte*

Objectius: conèixer la forma de vida en època medieval, aprofundir en els aspectes del funcionament del mercat medieval, fomentar el respecte per altres formes de vida, fomentar el respecte pel patrimoni.

Descripció: El mercat és un dels elements clau en l'origen de Sabadell. Els alumnes poden experimentar amb el funcionament del mercat medieval de Sabadell, quins eren els productes venuts, els sistemes de mesura i els d'intercanvi. S'encunyen monedes per percussió i es confecciona un moneder amb teixits tradicionals.

3. *Com era Sabadell fa 1.000 anys*

Objectius: tenir una imatge visual global del Sabadell medieval, reconèixer els edificis i personatges medievals de Sabadell, fomentar el respecte pel patrimoni.

Descripció: Els participants fan un joc de recerca d'imatges per a l'exposició. Es pinten i retallen les siluetes d'edificis i personatges del Sabadell medieval. Amb les imatges es completa un mural que representa el paisatge de l'època. Els dibuixos que representen personatges es munten com una marioneta.

4. *Sant Pau de Riu-sec*

Objectius: Conèixer la parròquia de l'antiga quadra de sant Pau de Riu-sec, una ermita romànica del segle X. Saber per què serveix l'arqueologia. Valorar la importància de la conservació del patrimoni. Fomentar el coneixement del rodal de la ciutat.

Descripció: Sant pau de Riu-sec era la parròquia del terme de Sant Pau annexionada a Sabadell l'any 1471. Es tracta d'un edifici romànic i les excavacions que s'hi han portat a terme han posat al descobert estructures més antigues i una necròpolis que va funcionar del segle Vi al segle XIX.

5. *De Sant Feliu d'Arraona a Sant Nicolau: els antecedents de Sabadell*

Objectius: conèixer els antecedents de l'actual Sabadell, conèixer la capella de Sant Nicolau. Valorar la importància de la conservació del patrimoni. Fomentar el coneixement del rodal de la ciutat.

Descripció: L'actual ermita de Sant Nicolau va ser, fins el segle XIV, la parròquia del terme d'Arraona, Sant Feliu. La visita al lloc permet familiaritzar-se amb el topònim Arraona i conèixer la seva evolució fins que va desaparèixer per passar a anomenar-se Sabadell. Es comenten les característiques de l'art romànic.

6. *L'origen de Sabadell: un riu d'històries*

Objectiu: conèixer els antecedents històrics de la ciutat actual, familiaritzar-se amb el terme Arraona, reconèixer en el paisatge i en els edificis les traces que han quedat d'aquests antecedents, posar en relleu els valors del patrimoni cultural del riu Ripoll i el seu entorn, incitar a l'observació de l'entorn immediat, fomentar el respecte pel patrimoni històric i natural.

Descripció: Sabadell és una ciutat d'origen medieval, nascuda al voltant d'un mercat i una petita església... L'itinerari ens permet descobrir els antecedents d'aquesta vila, que es situen al voltant del castell d'Arraona i la parròquia de Sant Feliu d'Arraona, actual de Sant Nicolau.

7. *L'Horta major, una horta d'origen medieval al Ripoll*

Objectius: conèixer la història de l'explotació agrícola en època medieval a Sabadell i la seva evolució fins avui, mostrar les tècniques d'aprofitament hidràulic del Ripoll: horta, molins i sèquia. Aproximació a un element de rec i parlar dels productes que s'hi conreen en època medieval, s'explica la transformació de la zona pel que fa a l'aprofitament agrícola, preindustrial (molins) i industrial (vapors).

Descripció: Durant l'itinerari es comenten tots els elements que es van trobant: els camins d'accés, el molí d'en Torrella, les passeres i el pont, la pròpia horta i la sèquia. Durant el recorregut es comenten els canvis que ha sofert l'entorn i la vida de les persones en els darrers segles, inclòs els canvis en el conreu i l'alimentació.

8. *Les esglésies del rodal*

Objectius: Conèixer les diferents parròquies que existien a l'edat mitjana al voltant del terme d'Arraona i de Sabadell. Conèixer l'evolució arquitectònica d'aquests edificis romànics. Conèixer els antecedents del poblament en aquests territoris. Valorar el patrimoni local.

Descripció: La ruta es realitza en autocar i transcorre per les quatre parròquies que existien al voltant de l'antic terme d'Arraona- Sant Pau de Riu-sec, Sant Julià d'Atura i Sant Vicenç de Jonqueres- i per l'antiga parròquia d'Arraona- Sant Feliu d'Arraona, ara anomenada Sant Nicolau.

9. *Les terres i les pedres que han fet Sabadell.*

Objectiu: conèixer com ha anat creixent el terme municipal actual al llarg dels segles, conèixer les esglésies i les parròquies que en el seu origen no pertanyien a Sabadell, testimonis d'aquesta evolució, arribar a comprendre millor el Sabadell actual, gràcies als antecedents històrics que l'han configurat, familiaritzar-se amb el patrimoni històric més proper i aprendre a respectar-lo.

Descripció: L'actual terme de Sabadell és la suma de diverses parròquies i els seus termes. La importància que anà assolint la petita vila entorn el mercat de Sant Salvador va fer necessària l'ampliació del terme original, Arraona. I així s'anaren incorporant al terme al llarg dels segles: Sant Pau de Riu- sec, Sant Vicenç de Jonqueres i Sant Julià d'Atura.

10. *Sabadello, el naixement d'una vila (segles XI – XI)*

Objectiu: conèixer com es va anar formant la vila de Sabadell al voltant de l'església de Sant Salvador i el mercat del dissabte. Conèixer la importància del castell i els senyors d'Arraona i el paper de la parròquia de Sant Feliu d'Arrona. Conèixer com era la vida en les masies del voltant de la vila. Veure com es fa complexa l'organització de la vila en el segle XVI, l'aparició del Consell de la Vila. Conèixer el paper del riu ripoll en el desenvolupament de la vila.

Descripció: La visita transcorre en les diverses sales de l'exposició S'inicia amb restes arqueològiques més antigues d'època medieval i el funcionament dels molins. Es parla de l'origen de l'assentament i del nom de Sabadell. Un paper important és el del mercat al voltant del qual s'estructurava tota la vida econòmica del la vila.

L'època moderna (segles XVI-XVIII)1. *Un campanar per anar a experimentar*

Objectius: conèixer la història, les funcions i la construcció, d'un dels edificis més antics i emblemàtics de la ciutat, entendre la funció religiosa i comunicativa dels campanars, treballar les matèries bàsiques de l'ensenyament per mitjà d'un edifici (llenguatge, arquitectura, arts plàstiques i geografia), fomentar el respecte i l'apropament i el treball en grup, apropar a la ciutat la tasca de les escoles.

Descripció: El campanar de Sant Fèlix es va construir al segle XVIII i acollia diverses estances: L a Capella del Roser, el comunidor, de l'habitació del rellotge, el pla de les campanes i el terrat. Durant el taller es treballen aspectes relacionats amb l'arquitectura, el llenguatge específic, la flora...

2. *Un pou en una maleta. El Pou de glaç de Sant Oleguer.*

Objectius: Coneixer la construcció, la funcionalitat i la història d'un edifici patrimonial. Acostar-se a l'edifici de puer i les tasques que se'n deriven. Experimentar amb el gel.

Descripció: El taller permet conèixer com funcionava un pou de glaç, d'on s'obtenia el gel, com es transportava i per a què es feia servir. Tot plegat ens transporta a una altra època i a una altra manera de viure. És possible veure l'interior del pou. L'activitat inclou diversos exercicis i jocs: dibuix al natural, orientació amb brúixola, càlcul de capacitat, puzzles, ordenació de vinyetes.

3. *El Pou de glaç de sant Oleguer*

Objectiu: conèixer la història, les funcions i la construcció d'un edifici patrimonial, acostar-se a l'ofici de puer i a les tasques que se'n deriven, experimentar amb el gel.

Descripció: Els pous de glaç servien per conservar el glaç que de forma natural s'havia format n basses. El glaç es recollia i es guardava durant tot l'hivern gràcies a les característiques del pou. A l'estiu, quan feia falta, s'anava retirant el glaç que es portava sobretot als hospitals, encara que també era un element de luxe per fer sorbets.

4. *Els forns i obrador de ceràmica dels Escaiola (segle XVIII)*

Objectiu: conèixer les característiques arquitectòniques i funcionals d'un forn de ceràmica, valorar la importància de la conservació del patrimoni, apropar-se a l'ofici de terrisser al segle XVIII, conèixer la importància de la indústria terrissera a la ciutat, conèixer els resultats dels treballs arqueològics, conèixer una saga de terrissers local.

Descripció: Al segle XVIII Sabadell era una vila coneguda per la seva producció de ceràmica. Aquest material tenia múltiples funcions: vaixelles, totxos, teules, elements arquitectònics ornamentals. Es fabricava en forns especialitzats com els que s'han descobert a Cal Ventura. La visita descobreix com funcionaven aquests forns i quin tipus de ceràmica s'hi coïa.

5. *El campanar de sant Fèlix*

Objectiu: conèixer la història, les funcions i la construcció d'un dels edificis més antics i emblemàtics de la ciutat, entendre la funció religiosa i comunicativa dels campanars, fomentar el respecte i l'apropament al patrimoni i valorar-ne la recuperació, apropar a la ciutat la tasca de les escoles.

Descripció: El campanar és una part important de l'església però també aconpleix funcions socials: avís en cas de perill, marcar les hores... La visita al campanar ens permet conèixer com funciona el rellotge que mana les campanes, quins tipus de campanes hi ha i per què serveixen...

6. *La manufactura de la llana a Sabadell , del segle XVI al XVIII.*

Objectius: conèixer les diferents matèries tèxtils, l'origen i les característiques, conèixer especialment el treball de la llana i la seva evolució, conèixer els diferents instruments i tècniques del procés de fabricació del teixit, conèixer els diferents instruments i tècniques del procés de fabricació del teixit, conèixer la importància d'aquesta indústria a la ciutat, ampliar el vocabulari relatiu a les tasques de producció del teixit de llana.

Descripció: La visita a la sala ens explica, a través dels estris tradicionals, cada un dels processos que s'aplica a la llana, des que s'obté del xai fins que es converteix en teixit. La perspectiva històrica des de la qual s'expliquen aquests continguts serveix per entendre els antecedents de la indústria llanera sabadellenca.

7. *Sabadell a l'època moderna (segles XVI-XVIII)*

Objectius: conèixer la configuració urbanística de la ciutat als segles XVI, XVII i XVIII. Mostrar els diferents edificis o elements arquitectònics que han romàs i les seves característiques... resseguir les muralles, observar l'evolució de la ciutat, el pas d'una vila agrícola a una ciutat industrial, incitar a l'observació de l'entorn immediat.

Descripció: Encara es possible passejar pel centre de Sabadell i observar la trama urbana de l'època moderna i l'antic emplaçament de les muralles que van condicionar el creixement de la vila. També es conserven alguns edificis, la plaça Major i alguns carrers que es comenten durant el recorregut i que il·lustren la forma de vida de la vila els segles XVI, XVII, XVIII.

8. *La Casa Duran*

Objectius: Conèixer la forma de vida a la vila de Sabadell a l'època moderna. Conèixer el funcionament i la fesomia d'una casa senyorial amb funcions productives: celler, fàbrica de sabó... Conèixer la família Duran, les seves activitats econòmiques, polítiques i familiars...

Descripció: La visita s'inicia a la planta baixa on es conserven alguns dels elements associats a l'activitat agrícola de la família: cavallerisses, celler... A la planta superior es poden visitar la sala noble i diverses cambres, de les que destaquen les pintures de les parets. Una de sales s'ha habilitat amb plafons que expliquen els processos de restauració que s'han realitzat a la casa per tal de recuperar aquest element patrimonial. També es visita el pati del primer pis.

La ciutat industrial (segles XIX-XX)1. *Xip-xap al safareig . El safareig de la Font Nova.*

Objectius: conèixer la història, les funcions i la construcció d'un safareig públic. Manipular i experimentar amb l'aigua.

Descripció: Aquest taller permet, per una banda, conèixer un safareig públic i, per l'altra, treballar diversos aspectes relacionats amb l'aigua: el moviment d'un objecte dins l'aigua, identificació dels elements que surten i que s'enfonsen, barreja de diversos elements amb l'aigua per comprovar-ne la transformació...

2. *Teixint*

Objectiu: conèixer les matèries tèxtils i el seu origen i característiques, conèixer especialment el treball de la llana i la seva evolució, conèixer els diferents instruments i tècniques del procés de fabricació de teixit, conèixer la importància d'aquesta indústria a la ciutat.

Descripció: Els antecedents del Sabadell industrial són cabdals per comprendre la ciutat actual. A través del taller és possible conèixer tots els processos necessaris per a la fabricació d'una peça de teixit de llana, des de l'esquilada del xai fins als acabats, i com han evolucionat aquestes feines al llarg del temps. Els alumnes fan un exercici de "teixir" que els familiaritza amb la mecànica del tissatge i el vocabulari específic del tèxtil.

3. *Sabadell: aigua i entorn*

Objectiu: conèixer la història i les característiques arquitectòniques i funcionals d'un dipòsit públic d'aigua, conèixer els elements més característics del rodal i de la ciutat, apropar-se a la ciutat industrial i al subministrament d'aigua.

Descripció: La Torre de l'Aigua és un dipòsit elevat i la visita que ens permet conèixer el seu complex funcionament, el context històric en què es va construir i gaudir d'una panoràmica inusual de la ciutat i el seu rodal des del mirador. Es proposen diversos exercicis relacionats amb l'aspecte tècnic, arquitectònic i amb l'observació de l'entorn des del mirador: càlcul de capacitat, identificació de parts de l'edifici i la seva funcionalitat, dibuix a escala, identificació d'elements naturals de l'entorn i edificis emblemàtics de la ciutat..

4. *La Torre de l'Aigua*

Objectiu: conèixer les característiques arquitectòniques i funcionals d'un gran dipòsit, conèixer un edifici històric, valorar la importància de la conservació del patrimoni, apropar-se a diferents aspectes de la vida en l'època industrial per conèixer la importància històrica del subministrament d'aigua.

Descripció: L'abastament d'aigua per a la ciutat ha estat una preocupació constant dels sabadellencs que es convertí en vertader problema amb la industrialització de la ciutat. La Torre de l'Aigua és un dipòsit elevat i la visita ens permet conèixer el seu complex funcionament, el context històric en què es va construir i gaudir d'una panoràmica inusual de la ciutat i el seu rodal des del mirador.

5. *El safareig de la Font Nova*

Objectiu: conèixer les característiques arquitectòniques i funcionals d'un safareig, conèixer un edifici històric, valorar la importància de la conservació del patrimoni, apropar-se a la vida quotidiana del segle XIX, veure un dels serveis públics de la ciutat, observar un edifici emmarcat dins el modernisme.

Descripció: Quan les cases no tenien aigua corrent la bugada es feia als safareigs públics. Les obreres i les minyones anaven amb els coves a rentar la roba: cantaven, discutien i sobretot "feien safareig". El safareig de la Font Nova és, a més, una peça de l'arquitectura modernista.

6. *El Vapor Buxeda Vell: del vapor a l'electricitat*

Objectiu: conèixer les característiques arquitectòniques del nucli energètic d'un vapor tèxtil, conèixer un edifici històric i més correctament el seu emplaçament a l'eixampla, un espai històric molt rellevant del Sabadell industrial, conèixer el funcionament d'una màquina semifixa Wolf, única en el país, conèixer diferents aspectes de l'evolució tecnològica i més específicament del pas de la força motriu generada pel vapor a la generada de l'electricitat, com també el seu impacte social i econòmic, apropar-se a diferents aspectes de la història de la indústria tèxtil llanera a Sabadell (mitjan el segle XIX- primeres dècades del segle XX)

Descripció: Del que va ser un gran vapor industrial de la família Buxeda n'ha quedat la sala de la màquina de vapor i les seves dependències més properes: el soterrani, el taller...

La visita al vapor Buxeda Vell s'inicia amb un audiovisual que ajuda a entrar en l'ambient de la industrialització a Catalunya i a Sabadell. Després la visita es desenvolupa pels diferents espais de la sala de la màquina fins a arribar a la màquina pròpiament dita, una Wolf semifixa de fabricació alemanya, per tal de comprendre com funcionava aquesta instal·lació.

7. *Sabadell, segle XIX*

Objectiu: conèixer la configuració urbanística del centre de la ciutat al segle XIX, mostrar els diferents edificis industrials, despatxos, habitatges i les seves característiques...

Incitar a l'observació de l'entorn immediat, conèixer el cas del vapor Buxeda Vell.

Descripció: L'actual fesomia de la ciutat de Sabadell es decideix al segle XIX, quan apareixen noves infraestructures, nous barris i nous edificis dedicats sobretot a l'activitat tèxtil. Aquests ambients urbans són l'escenari ideal per a evocar i explicar com era Sabadell, com s'hi vivia al segle XIX. El recorregut inclou una visita a la casa fàbrica Turull i al Vapor Buxeda Vell.

El Museu d'Història de Sabadell1. *Què és un museu?*

Objectiu: conèixer la funció dels museus en la ciutat, conèixer les dependències que formen un museu: magatzem, sales, espais tècnics... Conèixer la feina dels diferents treballadors del museu.

Descripció: La possibilitat d'entrar en els espais ocults del museu, conèixer el camí que fan els objectes des que entren al museu fins que arriben a la vitrina de les sales d'exposició... en definitiva saber quina és la funció dels museus i com la porten a terme.

2. *Seguint el fil de la història de Sabadell, al museu*

Objectiu: conèixer la història de Sabadell des de la prehistòria, fins l'època medieval a través dels objectes que ens han quedat, fomentar l'interès per la nostra història local i aprendre a valorar-la, fomentar el respecte del patrimoni.

Descripció: La visita a les sales d'exposició permanent del museu ens permet fer un recorregut a través de les diferents cultures que van ocupar el territori actual de Sabadell des de la prehistòria fins al segle XV. Els objectes que el museu recull i conserva il·lustren aquest recorregut que donarà una visió global del nostre passat.

3. *Visita guiada a l'exposició "La Banda sona".*

Objectiu: Explicar què és i què fa una banda. Conèixer la història de la banda de música de Sabadell. Conèixer els instruments que formen una banda. Conèixer el repertori que interpreta una banda i la seva evolució

Descripció: La visita a l'exposició ens introdueix en la història i funcions de la banda de Sabadell. A través del recorregut es pot observar l'evolució dels uniformes, dels instruments... La història de la Banda està molt lligada als esdeveniments polítics i festius de la ciutat i l'exposició ens els mostra des d'aquesta perspectiva.

4. *Taller: "I vinga la música!"*

Objectiu: Explicar què és i què fa una banda. Conèixer la història de la banda de música de Sabadell. Conèixer els instruments que formen una banda. Construir un instrument i formar una banda.

Descripció: La visita a l'exposició ens introdueix en la història i funcions de la banda. S'observen els uniformes, els instruments, s'escolta la música ... Seguidament es treballa amb els instruments que componen la banda, s'observen en directe i s'explica el seu origen i funcionament. Finalment cada alumne construeix un instrument amb materials senzills i s'interpreta una petita peça.

5. *Visita guiada a l'exposició "Més enllà del riu: Torre-romeu, el Poblenou, el Raval d'Amàlia...". (a la Biblioteca de La Serra)*

Sabadell des d'un altre punt de vista

1. *El Santuari de la Salut*

Objectiu: conèixer la història del lloc: l'ermita de Sant Iscle i Santa Vitòria, l'antiga morberia, la llegenda de la troballa de la Mare de Deu i la tradició de l'Aplec.

Descripció: La visita del Santuari de la Mare de Deu de la Salut té una doble vessant. D'una banda, conèixer els orígens de al devoció local a la Mare de Déu de la Salut i el perquè de l'Aplec que es celebra el mes de maig. D'altra banda l'arquitectura i al decoració interior de l'edifici són una excusa per parlar de manifestacions artístiques i d'un artista local: Antoni Vila Arrufat.

2. *Històries del carrer. Ramblejar*

Objectiu: conèixer històries, anècdotes i fets curiosos que han anat passant pel centre històric de Sabadell i per la Rambla al llarg del temps, apropar-se a la història i a la cultura popular de Sabadell a partir de refranys, llegendes...

Descripció: També formen part de ña història de Sabadell les anècdotes i vivències dels seus ciutadans. L'itinerari és una passejada pel centre de la ciutat escoltant esdeveniments curiosos que ens parlen del caràcter sabadellenc d'altres èpoques i costums... en definitiva, d'una altra manera de viure. Es pot escollir entre el centre de Sabadell i la Rambla.

3. *Reixes i rajoles, arquitectura i ornamentació*

Objectiu: conèixer una part del patrimoni local, conèixer l'obra d'artistes locals, apropar-se a la producció, els usos i les tècniques decoratives de les rajoles.

Descripció: Un recorregut per observar diferents detalls ornamentals que es conserven en molts edificis de la ciutat. Es comenten els diferents corrents arquitectònics i les diferents tècniques per a la decoració de les rajoles. També es comenta el perquè d'aquests elements ornamentals i es situen en el seu context històric.

4. *Mirades sobre el cementiri de Sant Nicolau*

Objectiu: conèixer l'ús i l'evolució del cementiri de Sabadell, conèixer una part del patrimoni artístic i arquitectònic lo cal, conèixer l'obra d'artistes locals.

Descripció: El cementiri guarda moltes manifestacions artístiques en forma d'escultures també en l'arquitectura dels mausoleus i les tombes. El recorregut comentat per les manifestacions més interessants ens parla de diverses tendències artístiques i de la simbologia dels múltiples elements utilitzats en les decoracions. Tot plegat en el seu context ampli d'història local i més concret del mateix cementiri.

5. *Saps què feia la teva besàvia?*

Objectiu: Explicar la història de dones anònimes. Reconèixer el valor de les aportacions menys públiques a la societat. Conèixer la societat dels segles XIX i XX a través dels personatges femenins. Conèixer anècdotes de l'època

Descripció: El recorregut és un passeig pel centre de la ciutat amb parades en llocs relacionats amb la vida d'aquestes dones singulars i molt diverses: Fidela renom (regidora), Dolors Miralles (pedagoga), Joaquina Tomàs (brodadora), Júlia Sabaté (farmacèutica) ...

6. *Refugi antiaeri i polvorí de l'aeroport de Sabadell*

Objectiu: Introduir-nos a la guerra civil espanyola. Conèixer la importància militar de l'aeroport de Sabadell. Conèixer les dues tipologies de refugi: civil i militar. Entrar en un refugi antiaeri militar.

Descripció: La visita és un recorregut per l'interior del refugi. S'expliquen les característiques formals i constructives. A meitat del recorregut hi ha una petita mostra que a través de fotografies explica aspectes de la guerra a la ciutat i de la fabricació d'avions "xatos" a l'aeroport.

7. *Would you like to know Sabadell?*

Objectiu: Fer pràctiques d'anglès tot visitant un element de la ciutat. Facilitar una sessió de "listening" en un espai diferent de l'aula. Familiaritzar-se amb vocabulari anglès referit al patrimoni i a la història.

Descripció: Es tracta de fer una immersió lingüística per una estona, com visitar un monument en un país de parla anglesa. Es pot escollir un dels edificis històrics que gestiona el MHS.

Tallers de casals d'estiu

1. *Una sorpresa al mercat del dissabte*
2. *El missatge amagat d'en Nut*
3. *El misteri de la cabana*

Treball amb docents i monitors*Monitors*

Es segueix amb aquest col·lectiu la tasca de reciclatge i col·laboració en el projecte pedagògic de museu.

Enguany han col·laborat en la realització de les activitats didàctiques del museu: Arqueolític, Xavi Cabré, Montse Carbó, Sílvia Comellas, Xus Fernández, Isabel Forrellad, Núria Garcia, Isabel Gómez, Juanjo Llorente, Jordi Marmiñà, Ricard Oliva, Carles Olmedo, Sira Pizà, Glòria Soler, Laura Tricuera, Anna Vargas, Josep Ma. Almuni, Teresa Bertral, Núria Codina, Laura Gual, Júlia Lora, Marta Piedrafita, Gemma Ramos, Eva Ventura, Montse Callarisa, Marta González, Mireia Andújar

Docents

Els Museu d'Història de Sabadell és un punt de referència i de consulta per als docents. Així el personal tècnic del museu atén als professors que s'adrecen al museu per tal d'orientar-los en les seves tasques educatives i per orientar als seus alumnes ja sigui per als treballs de recerca de batxillerat, ja per altres temes afins al museu i a la història de Sabadell.

Tallers de Nadal

Els Tallers de Nadal s'han proposat des d'ambdós Museus Municipals de Sabadell (el d'Art i el d'Història).

Els tallers s'han adreçat a dos grups d'edats :

A. nois i noies de 6 a 8 anys

B. nens i nenes de 9 a 12 anys.

Les sessions es desenvolupen entre les 10 del matí i 1 del migdia (amb una pausa per esmorzar).

El preu per persona i taller s'ha establert en 8 €, tret del taller de teatre que dura dos dies i el preu per persona s'ha establert en 15 €.

Els títols que s'han ofert estan extrets dels programes didàctics dels dos museus. Enguany tingueren lloc els tallers següents:

GRUP A

2/01/06

Una sorpresa al mercat del dissabte (al MHS)

Professorat: Aqueolític

4/01/06 i 5/01/06

Presca 1...acció (al MHS)

Professorat: Júlia Lora

27/12/06

Alerta! Arriba en Rocaguinarda. Una aventura de bandolers.

Professorat: Arqueolític

GRUP B

2/01/06

El misteri de la cabana (al MHS)

Professorat: Arqueolític

3/01/06

El missatge amagat de'n Nut

Professorat: Arqueolític

4/01/06

Una sorpresa al mercat del dissabte (al MHS)

Professorat: Arqueolític

28/12/06 i 29/12/06

Estan bojos aquests romans!

Professorat: Júlia Lora

4. III CONGRÉS D'ARQUEOLOGIA MEDIEVAL I MODERNA

Dijous 18 de Maig

9:30 Recepció de congressistes i lliurament de documentació

10:00 Acte Inaugural

Arqueologia del Patrimoni preindustrial d'època moderna

10:30 HELGUERA QUIJADA, J.: *El patrimonio preindustrial en España (siglos XV a XVIII). Panorama general y perspectivas de futuro.* Juan Helguera Quijada

11:15 ROIG DEULOFEU, A.: *Consideracions sobre la preindustrialització a Catalunya*

12:00 Pausa-cafè

12:30 ARGEMÍ RELAT, M. *De molins a fàbriques: la transformació dels edificis preindustrials del riu Ripoll en patrimoni cultural.*

13,15 Debat

14:00 Pausa-Dinar

16:00 Comunicacions

ROIG, J. – COLL, J.M.: *Un taller d'elaboració de vidre d'època moderna a la vila de Sabadell: els forns de la plaça Sant Roc (Sabadell)*

CARBONELL, C.: *Estudi del conjunt d'estris utilitzats en el procés de cocció de la ceràmica vidriada*

MERCADO, M. – GONZÁLEZ, R. – ROJAS, A. – ENRICH, J. – CANTARELL, C.: *Adoberia de Can Ginebreda (Granollers)*

BELMONTE, C.: *Excavacions arqueològiques del solar del C/ Major, 5 i C/ Calic s/n de Bagà. El recinte murat i un taller draper del segle XIV*

CALPENA, D. – RAVOTTO, M.: *Una farga a les Reials Drassanes de Barcelona. Evidències arqueològiques i documentals*

ENRICH, J. - ENRICH, J.- ENRICH, A.: *Evolució tecnològica de l'adob de pells a l'etapa preindustrial*

MAURI, A. – VIVES, M.: *Territori i activitat preindustrial a la conca baixa de l'Anoia al segle XVIII*

17:45: Pausa

18:00 Comunicacions

BELMONTE, C.: *Excavacions arqueològiques al solar de la Plaça del Castell, 5 de Peratallada. El recinte murat i un taller de forja dels segles XV-XVI*

MARAGALL, M. – SALVADÓ, I. – ENRICH, J.: *La Casa Duran de Sabadell i La Saboneria de Santa Maria de Palautordera. Dos exemples de Fàbriques de Sabó del segle XIX*

BOSCH, J.M. – CODINA, O.: *Les fargues Areny i Rossell. L'evolució tecnològica del procediment de la farga a la catalana entre els segles XVIII i XIX*

ENRICH, J. – ENRICH, A. – GÓMEZ, M. – FERRERA, V. – BUTÍ, S. – SALVADÓ, N.: *Dues activitats preindustrials documentades al jaciment del Born de Barcelona: aiguardent i cordes de viola*

19:00 Pausa

Divendres, 19 de Maig

Arqueologia del Patrimoni preindustrial d'època moderna

9:15 Comunicacions

CASCANTE, P.: *El pou de gel de Solsona*

SANTAMARIA, J.: *Adaptacions i formes dels forns de calç al Vallès Occidental, motius de la seva proliferació i forma de funcionament*

ÁLVAREZ BRUGADA, I.: *El patrimoni hidràulic preindustrial del riu Ripoll a Sabadell: Una proposta d'intervenció integral des de l'administració pública municipal i la societat civil.*

Taula Rodona: *La intervenció en el patrimoni preindustrial a Catalunya: criteris i perspectives.*

Participants: Gemma Hernández, Nuria Juan-Muns, Rosa Serra, Carme Subiranas, Moderador: Eusebi Casanellas

11:30 Pausa-Cafè

Intervencions arqueològiques 2002-2006: Món Urbà

12:00 Comunicacions

ROIG, J.: *El raval de la vila de Sabadell: origen i evolució d'un barri medieval (Segles XIII al XVIII)*

MARLASCA, R. – LÓPEZ, J.M. – ESCANDELL, M.J.: *Un raval islàmic a Eivissa*

FLORENSA, F.- MORENO, I. – RAMOS, J. – SUAU, L.: *L'excavació del jaciment arqueològic del carrer Sant Honorat, 3 de Barcelona*

COLOMEDA, N.: *Excavació arqueològica a la plaça del Mercat, 18-20 (Sant Feliu de Guíxols)*

MORENO, I. – PIERA, J.: *Intervenció a la plaça de l'església de Granollers 2002-2003*

PALAHÍ, LL. – CALLAVÉ, S. – LLOVERAS, M.J. – MARGALL, J. – NOLLA, J.M. – PRADOS, A.: *Excavacions a l'entorn de l'antic hospital de Santa Caterina (Girona)*

ÁLVAREZ, B.- ROIG, J.: *Noves aportacions al coneixement de la vila medieval de Gavà (Segles XII-XIII): La intervenció arqueològica al c/ Generalitat – Raval de Molins*

13:30 Debat

14:00 Pausa-Dinar

16:00 Comunicacions

CABALLÉ, G.: *La intervenció arqueològica al Passeig Picasso 24-30 de Barcelona: localització d'una església i una part del barri baix medieval de Ribera*

ROIG, J. - MOLINA, D.: *Primeres aportacions al coneixement del barri medieval de la sagrera de Santa Perpètua de Mogoda, segles XII-XIII: La intervenció arqueològica al c/ sant Ramon, 9 – Passatge rectoria, 4*

BORDAS, A. – PIERA, J. – CAMARASA, V. – SUAUA, L. – MATAS, O.- MEDINA, E.: *Intervencions a la Porta Cambó de Barcelona. 2002-2005*

GUTIÉRREZ, D.: *La necròpolis d'Egara a l'exterior del conjunt episcopal de Sant Pere (Segles IV-X)*

MOYA, A. – LAFUENTE, A.- TARTERA, E.- ESCALA, O.: *Intervencions arqueològiques a l'àrea suburbana de la Lleida andalusina: la sèquia i el vial de la Casera*

MOLINA, D. – ROIG, J.: *Un conjunt ceràmic del segle XIV a la vila de Sabadell: la intervenció arqueològica al c/ Sant Joan, 26 – c/ Borriana, 19*

MAURI, A. – SALA, R.: *La vila de Sant Miquel de Gelida: un exemple de topografia urbana medieval*

ADSERIAS, M. – MENCHON, J.: *La vila de Montblanc. Aproximació a la seva evolució urbana (segles XII-XV)*

18:00 *Del casal senyorial a l'obrador de ceràmica*

Itinerari per conèixer el patrimoni d'època moderna de la vila de Sabadell

A càrrec d'Albert Roig

Sortida: Casal Pere Quart

Durada : 2 hores i mitja (aproximadament)

Es visita la Casa Duran del Pedregar , el Campanar de Sant Félix, el casal de l'Estudi i els Forns i Obrador de ceràmica dels Escaiola.

* Per assistir a les sortides cal que us inscrivieu a la recepció del congrés.

Dissabte, 20 de Maig

Intervencions arqueològiques 2002-2006: Món Rural

9:30 Comunicacions

VILA, J.M.: *Estudi històric i arqueològic del castell del Paborde de la Selva del Camp*

MELO, J.: *Intervenció arqueològica a l'edifici medieval de Torreferrussa (Santa Perpètua de Mogoda): identificació de la domus fortificada de Canalies (segles XII-XIII)*

ALÒS, C. – ESCUDER, J. – MONJO, M. – PASTOR, I. – ROS, J. – SOLANES, E.: *L'articulació territorial baix medieval: estudi comparatiu dels castells de la Noguera*

FOLCH, C. – LLINÀS, J. – MERINO, J.: *Excavacions arqueològiques al castell de Malavella o de Sant Maurici (Caldes de Malavella)*

ARCOS, R. – VILA, J.M.: *Estudi històric i arqueològic de la Torre de la Minyona del castell de Cardona*

CAIXAL, A. – PANCORBO, A. – LÓPEZ, A.: *Cronologia dels recintes del castell de Boixadors (Sant Pere Sallavinera, Anoia) a partir dels resultats de les excavacions arqueològiques de 1999-2000, 2002 i 2004*

VILA, G.: *Seqüència estratigràfica de la torre i la sala nord del Castelltallat. (Sant Mateu de Bages)*

11:30 Pausa

12:00 Comunicacions

MORERA, J.: *Torre Xinverga (Mas Gassia): l'excavació arqueològica d'un mas d'època medieval (Sallent)*

ANTEQUERA, F. – FERRER, C.: *El camp de sitges altmedieval i el mas d'època moderna de Torrebonica (Terrassa)*

SERRA, A.: *La novetat constructiva dels masos "horitzontals" en el segle XIII a la Catalunya Central*

FOLCH, C. – MARTÍ, R.: *Excavacions arqueològiques al Vilar de Montclús (Santa Maria de Merlès). Un assentament rural del segle IX*

ROJAS, A. – ORTEGA, D.: *El Camp de sitges medievals de Can Serra (Vilobí d'Onyar)*

FOLCH, C. – GIBERT, J. – LLINÀS, J. – MARTÍ, R.: *Excavacions arqueològiques a la Torre del Far (Santa Coloma de Farners, la Selva). Una torre alimara del segle VIII a la Marca Superior d'al-Andalus*

MUÑOZ, V.: *L'assentament agrícola altmedieval del Pla del Serrador (Les Franqueses del Vallès)*

13:30 Debat

14:00 Pausa-Dinar

16:00 L'Horta Vella i els primers molins : l'evolució dels sistemes d'aprofitament de l'aigua en època moderna

A càrrec de Mercè Argemí

Sortida: Estació antiga de la Renfe, carrer de l'Estació/ carrer de la Indústria (prop de la Biblioteca Vapor Badia)

Durada: 3 hores (aproximadament)

Observacions: Portar calçat còmode, aigua i protecció pel sol

Una passejada pels marges del riu per comentar el Molí Torrella, l'Horta d'Arraona, la mina de conducció d'aigua de la sèquia, l'Horta Vella, la sèquia Monar, el Molí Xic i Molí Fontanet.

Per assistir a les sortides cal que us inscrivieu a la recepció del congrés.

Diumenge, 21 de Maig

Intervencions arqueològiques 2002-2006: Món Rural

10:00 Comunicacions

FORTÓ, A. – MARTÍNEZ, P. – MUÑOZ, V.: *L'ocupació tardo-antiga i medieval a ca l'Estrada (Canovelles)*

ROIG, J.: *La intervenció arqueològica a l'antiga hostatgeria de la Salut de Sabadell: de la mansio Arragone a l'església medieval de Sant Iscle (segle X al XIII)*

LÓPEZ, A.- CAIXAL, A. – VILA, J.M.: *El recinte medieval del monestir de sant Llorenç prop Bagà (Guardiola de Berguedà). Dades dels treballs de 2000 a 2004*

CODINA, D. – MONTALBÁN, C.: *L'època carolíngia a l'Albera: el cas de l'església de Sant Quirze de Colera (Rabós)*

LÓPEZ, A.- CAIXAL, A. – GÓMEZ, A.: *La primera campanya d'excavació arqueològica a l'església de santa Maria de Matadars o del Marquet (el Pont de Vilomara i Rocafort)*

CLUA, M.: *Sant Cugat del Vallès a partir de les troballes monetàries*

11:30 Pausa

12:00 Comunicacions

SUBIRANAS, C. – VILA, G.: *La intervenció arqueològica a l'església i a l'ala de llevant del monestir de Sant Benet de Bages*

VILA, J.M.: *Intervenció arqueològica al recinte de la Col·legiata de Sant Pere d'Àger*

GUÀRDIA, J.: *La necrópolis de Sant Quintí de Taravil (Capolat)*

MONTALBÁN, C.: *La descoberta de l'església preromànica de Sant Pere de Llorà (Sant Martí de Llémna)*

13:00 Debat

13:30 Acte de Clausura

Pòsters

Objectes de vidre i elements relacionats amb el joc

BELTRÁN DE HEREDIA, J. – MIRÓ, N.: *Els objectes de vidre del jaciment Born (Barcelona): vida domèstica i ornament*

COLL, J.M.: *Les copel·les de vidre amb vora de fil blau, un fòssil director del segle XIV a Catalunya*

COLL, J.M. – ROIG, J.: *Vidres d'època moderna de la Rectoria Vella de Sant Menna (Sentmenat)*

COLL, J.M. – ROIG, J.: *Un conjunt de llànties de vidre d'estil renaixentista de l'església de Sant Julià d'Altura (Sabadell)*

PUGÈS, M. – GIMENO, D. – MOLINAS, M. – FERNÁNDEZ, L.: *Vidre pla en excavacions arqueològiques*

BELTRÁN DE HEREDIA, J. – MIRÓ, N.: *Els objectes de joc i les joguines del jaciment del Born (Barcelona)*

LAFUENTE, M.: *Els jocs de daus i els jocs de taula a la Baixa Edat Mitjana*

Les comunicacions acceptades que no es llegiran durant el congrés però que es publicaran a les actes són les següents:

Arqueologia del Patrimoni preindustrial d'època moderna

ESCALA, O. – LAFUENTE, A.- MOYA, A.: *Una bòvila d'època moderna: el forn de les Franqueses (Balaguer). Avenç d'una primera actuació*

AMENÓS, LL.: *Glossari terminològic i iconogràfic sobre l'activitat i les produccions dels ferrers en època medieval (s. XIV-XV)*

BOU, J. – GRAUPERA, J. – VELLVEHÍ, J.: *Els molins medievals i moderns del Maresme*

SANTAMARIA, J.: *Caracterització del pou de glaç de Sort*

Intervencions arqueològiques 2002-2006: Món Urbà

BERNAUS, M. – CABALLÉ, G.: *Noves dades de la construcció baix medieval de la Llotja de Mar de Barcelona*

CABALLÉ, G.- CANTOS, J.A.: *L'Evolució històrica del Casal de l'Estudi de Sabadell*

CHAVEZ, A. – CEPERO, V.: *Centelles: el creixement d'una vila en època medieval*

GUARDIA, J. – PANCORBO, A.: *Un assentament medieval al centre de Santa Perpètua de Mogoda: les sitges del carrer Sant Ramon 1-3*

GUTIÉRREZ, D. – MORERA, J.: *Plaça Santa Eulàlia de Cardona: evolució en època medieval*

MATEOS, S.: *Cornellà de Llobregat: 1928. Epicentre de l'arqueologia catalana.*

MERCADO, M. – SALVADÓ, I. – GONZÁLEZ, R. – MORENO, I.: *El recinte defensiu medieval de Granollers*

MOLINA, D. – ROIG, J.: *Localització d'una àrea de necròpolis d'època baixmedieval a la vila de Sant Cugat del Vallès: La intervenció arqueològica al c/ Major, 31 – c/ Hospital, 40-42*

OLIVÉ, M. – PIÑEIRO, M.: *El registre material del fossat de Granollers: primeres interpretacions*

PIERA, J.- MORENO, I.: *Intervenció a l'Illa Robador de Barcelona. 2004-2005*

ROIG, J.: *Estructures subterrànies de tipus agrícola, artesanal o preindustrial d'època medieval i moderna a la vila de Sabadell (Segles XII-XIII al XVI-XVII)*

ROIG, J. – MOLINA, D.: *Una àrea d'habitatge i magatzem del segle XII al nucli medieval de la sagrera de Sant Pere de Rubí*

VILA, J.M.: *Aproximació arqueològica al desenvolupament urbanístic del nucli de la Selva del Camp*

Intervencions arqueològiques 2002-2006: Món Rural

ARCOS, R.: *Excavació arqueològica al mas medieval del Pla de Sanç (Sant Salvador de Guardiola)*

ARCOS, R. – VILA, J.M.: *Excavació arqueològica de la vila alt medieval de Bagà*

AYMAMÍ, G.: *Breus notes sobre alguns fragments de ceràmica gris altomedieval de diversos jaciments de Catalunya*

BELMONTE, C.: *Una hipotesi de funcionament de la sagrera de Sant Menna. Resultats de les excavacions arqueològiques del solar del c/ Sabadell, 3 i Plaça de Dalt 10-14 de Sentmentat*

CABALLÉ, G.- VILA, G.: *La localització del mur de tancament est i la base de les pilastres d'una nau gòtica inacabada a l'exterior est del monestir de Sant Cugat del Vallès*

CANTOS, J.A.: *Noves aportacions a la problemàtica de les galeries subterrànies d'època moderna*

- CANTOS, J.A.: *La intervenció arqueològica als voltants de l'església parroquial de La Palma de Cervelló. Un exemple d'evolució de l'espai d'una sagrera*
- COLL, J.M. – ROIG, J.: *L'església vella de Sant Mena: Intervenció arqueològica 2002*
- FABREGAS, M. – BUSQUETS, F.: *El castell de Besora (Santa Maria de Besora*
- FERNÁNDEZ, P.: *Intervenció arqueològica preventiva a la vil·la romana de Ca l'Oller -Subestació Elèctrica de Polinyà- 2003*
- FIERRO, J.: *Notes sobre l'ocupació medieval del sepulcre romà de la Torre del Breny (Castellgalí)*
- FOLCH, C. – FUERTES, M. – PUNSETI, D.: *Excavacions arqueològiques a can Simó (Santa Coloma de Farners). Un conjunt de sitges del segle IX*
- FOLCH, C. – GIBERT, J.: *Prospeccions arqueològiques al terme municipal de Bàscara: el poblament rural entre l'antiguitat i l'alta edat mitjana.*
- FOLCH, C. – GIBERT, J. – MARTIN, J. – RODRIGO, E.: *L'ocupació de l'alta edat mitjana del jaciment del Serrat dels Tres Hereus (Casserres)*
- FOLCH, C. – LLINÀS, J. - MONTALBÁN, C. – RAMÍREZ, A. – SUREDA, M.: *Torcafelló (Maçanet de la Selva): un castell dels segles XI a XIII a la Selva*
- MATAS, O. – ROIG, J.: *Intervenció arqueològica al paratge de Can Fatjó dels Aurons (Sant Cugat del Vallès): evolució d'un mas medieval i modern*
- MELO, J.: *La intervenció arqueològica al c/ St. Ramon, 1–3 de Santa Perpètua de Mogoda (Vallès Occ.): Noves dades pel coneixement del nucli medieval*
- MONJO, M. – PASTOR, I.: *Intervenció arqueològica al fossat del castell d'Aitona*
- MUÑOZ, V.: *L'església de Sant Pau Vell (El Bruc): primera aproximació arqueològica*
- PANCORBO, A.: *Les campanyes d'excavació de 2004 a l'església de la Mare de Déu del Roser (Súria)*
- PANCORBO, A.: *Les excavacions realitzades a la sala de llevant i a la caixa d'escala del monestir de Sant Cugat del Vallès*
- ROIG, J.- COLL, J.M.: *El jaciment altmedieval de Castellar Vell: Evolució del sitjar i la necròpolis de l'església de Sant Esteve (Segles X – mitjans XII)*
- RUIZ, J. – SUBIRÀ, E.: *La població visigòtica de Can Gambús (Sabadell)*
- SALAZAR, N.: *Primeres intervencions arqueològiques al Monestir de Santa Maria de Lavaix (El Pont de Suert)*
- SALVADÓ, I. – MERCADO, M.: *Sant Martí de Pertegàs (Sant Celoni)*
- SALVADÓ, I. – VILA, LL.: *El Castell de Montclús (Sant Esteve de Palautordera)*
- SEGUÉS, E. – VILA, J.M.: *Estudi històric i arqueològic dels edificis situats a l'angle Sud Est de la Col·legiata de Santa Maria de Vilabertrán*
- TRULLÀS, O.: *Can Barrereta: una fossa comú de la Guerra del francès (Sant Feliu de Buixalleu)*
- VILA, J.M.: *Intervenció arqueològica a la muralla i a l'anomenat Cos de Guàrdia del castell de Llordà*
- VILA, J.M.: *Estudi històric i arqueològic del castell de Vacarisses*
- VILA, J.M.: *Estudi històric i arqueològic de la masia de Can Julià de Vallirana*
- VILA, J.M.: *Darreres intervencions al monestir de Sant Llorenç de Sous (Albanyà)*

5. RELACIO D'ENTITATS I PERSONES QUE HAN CEDIT DOCUMENTACIÓ A L'AHS

Acadèmia Catòlica de Sabadell
Acadèmia de Belles Arts Sabadell
Actua Vallès
Agrupació Astronòmica Sabadell
Agrupació Coral "La Industrial"
Agrupació cultural Folklorica Sabadell Sardanista
Agrupació Pessebristes de Sabadell
Agrupación Andaluza S. Sebastián Ballesteros
Agrupación de Poetas de Sabadell
Agrupacions Professionals Narcís Giralt
Ajuntament de Barcelona
Ajuntament de Begur
Ajuntament de Constantí
Ajuntament de Gavà
Ajuntament de Matadepera
Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols
Ajuntament de Sentmenat
Ajuntament de Sils
Ajuntament de Tarragona
Ajuntament d'Olot
Alianza Evangélica Española
Alliance Française
Amics de l'Art Romànic de Sabadell
Amics de les Arts i Joventuts Musicals de Terrassa
Amics del Museu de Terrassa
Amics del Ripoll
Amics dels Goigs Sabadell
Arxiu Històric de Girona
Arxiu Històric Municipal Reus
Arxiu Nacional d'Andorra
Arxiu Nacional de Catalunya
Arxivers Sense Fronteres
Associació d'Antics Militars de la República
Associació d'Arxivers de Catalunya
Associació de Sords de Sabadell
Associació Museu Ciència i Tècnica
Associació Veïns Creu Alta
Ateneu Barcelonès
Ayuntamiento de Errenteria
Andreu Badia Bisbal
Banc Sabadell
Joan Barberan Mas
Josep M. Begara i Carrió
Josep M. Benaul i Berenguer
Biblioteca Arús
Biblioteca Can Pedrals
Biblioteca Pública Fidel Fita
Joan Borràs García
Roser Bosch Llordés
Hermenegildo Bracons Huguet
Caixa de Sabadell

Cambra de Comerç de Sabadell
Canal Català Vallès
Candidatura d'Unitat Popular
Isidre Carné i Grané
Casal d'Europa Sabadell
Anna Maria Casanovas Crusafon
Antònia Casañas Guri
CEIP Joanot Alisanda
Cèl·lula
Centre Cívic Concòrdia
Centre de Normalització Lingüística
Centre de Recursos Pedagògics
Centre d'Estudis Històrics Terrassa
Centre d'Estudis Molletans
Centre Parroquial Sant Vicenç
Cercle d'Estudis Històrics i Socials Guillem Oliver
Manuel Checa Martínez
Ciudadans Anònims de Sabadell
Club d'Avis de la Plaça del Vallès
Club de Tennis Sabadell
Club Natació Sabadell
Jaume Codina Pont
Col·legi de Notaris de Catalunya
Col·legi O. Bibliotecaris i Documentalistes
Col·legi d'Advocats de Sabadell
Víctor Colomer
Joan Comasòlivas Font
Comercial JSD, SA
Conseil International des archives/ICA
Convergència Democràtica Catalunya
Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana
Corporació Sanitària Parc Taulí de Sabadell
Cors de Sarsuela
Anna Cabeza Gutés
Pol Cruells i Raurich
Albert Curto i Homedes
Daunis
Diputació de Barcelona
Salvador Domènech Domènech
Edicions de Gràfic Set
El Corte Inglés
Roser Enrich Gregori
Entesa per Sabadell
Entitat Municipal Descentralitzada de Valldoreix
Cristina Escrivà i Moscardó
Església Evangèlica Baptista del Redemptor
M. Jesús Espuny i Tomàs
Ricard Estrada
Èxit Vallès
Federació Associacions Veïns Sabadell
Federació Sindical Tèxtil Ràdium
Salvador Fité i Borgunyó
Joan Franquesa Fontcuberta
Fundació Banc Sabadell
Fundació Bosch i Cardellach

Fundació Caixa de Sabadell
Fundació La Mirada
Fundació Noguera
Fundació Privada dels Centres d'Estudis de Parla Catalana
Fundació Privada Joaquim Busquets
Fundació Rafael Campalans
Fundació Ramar
Fundación F. Largo Caballero
Francesc Garriga Gusi
Josep O. Garriga Gusi
Generalitat de Catalunya
Generalitat de Catalunya. Subdirecció General d'Arxius
Quim Góngora
Montserrat Graner i Codina
Jaume Gras Bartrolí
M. Àngels i Carles Guillem
Hobbies Animals & Company
IES Ferran Casablanques
Institució Bíblica Evangèlica Catalunya
Institut d'Estadística de Catalunya
Institut d'Estudis Catalans
Institut d'Estudis Penedesencs
Institut Sallarès i Pla
Rafael Izard Badia
Jordi Izard Granados
Joventut Atlètica de Sabadell
Joventut Socialista de Catalunya. Sabadell
Joventuts Musicals de Sabadell
Joan Junyent i Bartomeus
Kolektivo Esperantista Komunista
Kultura Asocio Esperantista
L'Obrador de Sabadell
Lliga dels Drets dels Pobles
Magda Lladó Fuster
Montserrat Mañosa Rifé
Manuel Marin
Josep Lluís Martín Berbois
Jesús Menéndez Velasco
Jaume Mercadé Vergés
Tania Mercader
Feliu Moix Blanch
Joan Moles Benet
Josefina Molinero Ruiz
Consol Molins Romeu
Pere Monistrol Pujante
Maurici Morera Casablanques
Assumpta Muset i Pons
Museu de Badalona
Museu de Terrassa
Museu d'Història de Catalunya
Museu Marítim
Museu Nacional d'Art de Catalunya
Mutual de Conductors. Delegació de Sabadell
O.A.R. Gràcia. Club d'Handbol
Ricard Oliva Frago

Josep Olivé Muntada
Josep Maria Padrós i Cuyàs
Papers de Versàlia
Isabel Pardo Navarro
Parròquia de la Puríssima Concepció
Parròquia de Sant Feliu
Parròquia de Sant Jordi
Parròquia de Sant Vicenç de Jonqueres
Àngel Pascual i Sauch
Joaquim Pera i Isern
Josep Maria Peras Guense
Plataforma per la Llengua
Maria Amàlia Pradas Baena
Cesc Prat i Fernández
Maria Prilépskaja Aleksejevina
Primera Impressió
Promillet SL
Publicacions de l'Abadia de Montserrat
Punt del Voluntariat
Reial Societat Arqueològica Tarraconense
Mercè Renom Pulit
Pere Ribalta i Puig
Rafael Ribas Oliver
M. Montserrat Rifé Fontdevila
Joan Rosselló Muñoz
Sergi Rubió Soler
Sabadell Sardanista. Agrupació Cultural Folklorica
Sabadell Solidari
Sabadell Universitat
Martí Sala Roca
Jaume Sallarès
Montserrat Salvador Padrosa
Joan Sanz i Font
Simón Saura Conesa
SEDECU
Servei General d'Informació de Muntanya
Maria Teresa Serra
Joan Serra Comadran
Erola Simon Lleixà
Societat Coral Estrella Daurada
Francesc Xavier Soler Planella
Lluís Subirana Reboloso
Xavier Tarraubella i Mirabet
Teatre Nacional de Catalunya
Televisió Espanyola, S.A.
Josep Torondel Mollà
Lídia Torra i Fernández
Concepció Tortosa Bargués
Traç d'Art
Margarida Trias Pareja
Unió Excursionista de Sabadell
Universitat Autònoma de Barcelona
Universitat Politècnica de Catalunya
Jaume Valls i Vila
Antoni Vázquez Forrellad

Àngel Velasco i Crespo
Via gràfica
Vicepostuladuría Marista
Albert Vilarrubí i Badia